

## **PĀRSKATS**

### **par 2009.gadā LZP finansēto pētījumu projektu humanitārās un sociālās zinātnēs galvenajiem zinātniskajiem sasniegumiem un rezultātiem**

Pārskats sagatavots pamatojoties uz projektu zinātniskiem pārskatiem par fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumu projektiem

Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisijas LZP pētījumu projektu ietvaros 2009. gadā ir iegūti svarīgi zinātniskie rezultāti visās pārstāvētās nozarēs. 5 Ekspertu komisija par humanitārām un sociālām zinātnēm rezumē, ka 2009.gadā fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu (grantu) 1. gadā jeb pirmajā posmā un sadarbības projektu pēdējā ceturtnā posmā ir veikti sabiedrībai, tautsaimniecībai, valsts attīstībai, kultūrai un izglītībai vajadzīgi projekti. Jau senas un kvalitatīvas iestrādes ir vēstures, ekonomikas, filozofijas, valodniecības, literatūras un mākslas zinātnēs, kas balstās uz ilgstošu pētniecību pusgadsimta garumā. Pirms desmit gadiem mazāk pētījumu bija juridiskās zinātnēs, psiholoģijā, taču pēdējā laikā tajās vērojama attīstība un jaunu zinātnieku ieinteresētība, tāpat var minēt politikas zinātni, komunikāciju zinātni, kurās vērojama pieaugoša interese izstrādāt LZP projektus. Tomēr finansiālo līdzekļu apjoms, kas tika piešķirts LZP fundamentāliem un lietišķiem pētījumiem, neļauj reizē attīstīt visas zinātnes. Tādēļ, rezumējot projektu izstrādes iepriekšējo stāvokli, jāatzīst, ka humanitārās un sociālās zinātnēs varēt spēja un kompetences līmenis Latvijā ir daudz augstāks, nekā tās ļauj realizēt LZP projektus.

Par nozīmīgu uzskatām zinātnieku iniciatīvu saistīt projektu izstrādes ar tautsaimnieciskām vajadzībām un pilsoniskās sabiedrības veidošanu, kultūras un nacionālās identitātes noskaidrošanu. Projektu realizācija notikusi sadarbībā ar LR ministrijām, Kultūrkapitāla fondu, Akadēmisko projektu aģentūru, Sabiedrības veselības aģentūru, Latvijas Banku, universitātēm ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā un ASV, kā arī ir bijusi sadarbība ar uzņēmumiem.

Par pozitīvu faktoru jāmin ilgstoša un nozīmīga humanitāro un sociālo zinātņu žurnālu izdošana, t.sk. „Latvijas Vēstures institūta žurnāls”, „Letonica”, „Lingvistica Lettica”, „Reliģiski filozofiskie raksti”, „Filozofija” u.c. Satraukumu rada atteikšanās no valsts puses 2010.g. un turpmāk finansēt vēstures zinātnisko žurnālu izdošanu, tajā skaitā „Latvijas vēstures institūta žurnāls”, „Latvijas arhīvi” u.c. Tā nav pareiza zinātnes politika Latvijā, kas traucē regulāru zinātnisku publikāciju izdošanu humanitārajās zinātnēs.

Jāpanāk Latvijā izdoto akadēmisko humanitāro un sociālo zinātņu žurnālu iekļaušanās starptautiskās datu bāzēs, jāpastiprina ārzemju profesūras līdzdalība žurnālu, rakstu krājumu redakcijās. Pieaugusi zinātnisko institūtu sadarbība ar augstskolām, maģistri un doktoranti tiek iesaistīti projektu izpildē, kas viņiem dod pieredzi zinātnisko pētījumu veikšanā.

Humanitāro un sociālo zinātņu kapacitāte, padarītais un aktivitātes ir lielākas, nekā to pieļauj izdalītais finansējums 2009.g. un turpmāk. Jāuzlabo Latvijas zinātnes politika un jāveicina pētījumu izvēršana, nevis sašaurināšana un slēgšana. Sastādot un izmantojot zinātnes vērtējumu indikatorus, jāņem vērā humanitāro un sociālo zinātņu specifika, zinātnisku monogrāfiju latviešu valodā nozīmīgums valstī un sabiedrībā kopumā. Jāpalielina humanitāro un sociālo zinātņu projektiem atvēlētais finansējums 2011-2014.g. gadiem, nodrošinot šo zinātņu daļu zinātnes finansējumā no valsts vismaz 20% apmērā no kopējā zinātnei pieejamā finansējuma, nodrošināt aizsākto projektu sekmīgu turpinājumu un dot iespēju 2011.g. sākt jaunus projektus.

# Saturs

|                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------|-----|
| Humanitārās zinātnes .....                                             | 3   |
| 5.1.1. vēsture .....                                                   | 3   |
| 5.1.2. valodniecība .....                                              | 15  |
| 5.1.3. literatūra .....                                                | 20  |
| 5.1.4. māksla .....                                                    | 27  |
| 5.1.5. filozofija .....                                                | 33  |
| 5.1.6. teoloģija .....                                                 | 41  |
| Sociālās zinātnes .....                                                | 42  |
| 5.2.1. socioloģija .....                                               | 42  |
| 5.2.2. pedagogija .....                                                | 50  |
| 5.2.3. psiholoģija .....                                               | 62  |
| 5.2.4. demogrāfija .....                                               | 67  |
| 5.2.6. ekonomika .....                                                 | 71  |
| 5.2.7. vadībzinātne .....                                              | 71  |
| 5.2.8. komunikācijas zinātne .....                                     | 89  |
| 5.2.9. juridiskās zinātnes .....                                       | 92  |
| 5.2.10. sporta zinātne .....                                           | 98  |
| Apkopojums par grantiem .....                                          | 98  |
| Starpnozaru projekti .....                                             | 99  |
| Funadamentālo un lietišķo pētījumu attīstības iespējas 2010.gadā ..... | 108 |
| Komisijas piezīme par pārskatu: .....                                  | 108 |

## FUNDAMENTĀLIE UN LIETIŠĶIE PĒTĪJUMU PROJEKTI / GRANTI /

### HUMANITĀRĀS ZINĀTNES

#### 5.1.1. vēsture

##### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Vēstures nozarē turpinās nozīmīgi pētījumi, kas svarīgi sociālās atmiņas nostiprināšanai, „balto plankumu” atklāšanai, politiskās argumentācijas nostiprināšanai starptautiskajās attiecībās un izglītības sistēmas pilnveidošanai. Bet vēstures zinātnes klātbūtnes Latvijā nav iespējama ne valsts rašanās un izveidošanas idejas un prakses, ne arī valsts ilgtspējības refleksija Eiropas Savienības kontekstā. Nevienu no vēstures pētniecības posmiem nevar uzskatīt par maznozīmīgu – labi izpildīti, kvalitatīvi pētījumi norit gan senvēstures jomās, gan vidulaiku kultūras mantojuma analīzē, gan sabiedriski politiskās un ekonomiskās vēstures jomās. Tēma „Totalitārisms Latvijā” tiek aplūkota saistībā ar sevišķi nozīmīgu politisku skatījumu, jo posttotalitārās sabiedrības iezīmes LR samanāmas joprojām. Vēstures pētnieku zinātniskais devums ir lielāks nekā to sedza piešķirtais finansējums, tādēļ daļa no darba jāuzskata par pētnieku personības entuziasma pilno ieguldījumu LR intelektuālā kapitāla vairošanā. 2009. gadā notika darbs deviņos projektos, kas aptvēra Latvijas vēsturi no akmens laikmeta līdz mūsu dienām. Darbu veica LU Latvijas vēstures institūtā strādājošie arheologi, etnologi, antropologi un vēsturnieki.

A. Vaska vadītā projekta ietvaros tika veikti pārbaudes izrakumi Zvejnieku arheoloģiskajā kompleksā pie Burtnieku ezera. Tika noskaidrots, ka pazīstamā mezolīta apmetne aizņem ievērojami lielāku platību, nekā to domāja līdz šim. Pie Lubāna ezera tika veikti izrakumi Sulķas neolīta apmetnē un iegūti paraugi radiokarbons datējumiem. Dzelzs laikmeta pētījumi, izstrādājot disertāciju, bija saistīti ar apbedīšanas tradīciju izpēti 1. – 5. gs., kas dod iespēju labāk izprast tā laika sabiedrību sociālo struktūru un reliģiskos priekšstatus.

A. Vilcānes projektā galvenā uzmanība tika veltīta tam 9. – 12. gs. problēmu lokam, kas prasa plašāku arheoloģisko izpēti un jaunu teorētisko pieeju meklējumus. Tika pētīti, sagatavojot publikācijas, dažādi ar latgaļu, lībiešu, vendu un zemgaļu materiālo un garīgo kultūru saistīti jautājumi. Ievērojams darbs veikts Arheoloģisko materiālu krātuvē, turpinot inventarizēt iepriekšējos gadu desmitos veikto arheoloģisko izrakumu dokumentāciju un papildinot internetā pieejamo šīs dokumentācijas datu bāzi.

I. Oses projektā ritēja darbs pie vairākiem viduslaiku un jauno laiku arheoloģijas jautājumiem, sagatavojot attiecīgas publikācijas – par Latvijas viduslaiku pilsētām, pilīm, nocietinājumiem, par citām dzīvesvietām un apbedījumu vietām, par viduslaiku un jauno laiku ieročiem un dažādām viduslaikiem raksturīgām senlietām.

M. Auna projekta ietvaros veiktie pētījumi padziļina priekšstatu par norisēm Latvijas vēsturē agrajos jaunajos laikos un jaunāko laiku sākumā (16. – 19. gs). Zinātniskajā aprītē ieviesti jauni vai mazināmi vēstures avoti, tiek izvērtētas šo avotu izmantošanas iespējas no metodoloģiskā viedokļa, kā arī mūsdienīgā skatījumā pārbaudītas vairākas līdzšinējās vēsturisko norišu interpretācijas. Tika veikta avotu pētniecība, materiālu apkopošana, pētniecības metožu aprobācija (piem., vēsturiskajā ģeogrāfijā) un rakstu sagatavošana.

G. Gerharda projekts bija veltīts Latvijas 13. – 18. gs. kultūrvēsturiskā mantojuma dendrochronoloģiskajai un bioarheoloģiskajai izpētei. Koksnes paraugu dendrochronoloģiskie mērījumi Cēsīs deva iespēju izstrādāt priežu gadskārtu absolūto hronoloģiju 11. – 13. gadsimtam. Tas ir nozīmīgs rezultāts, jo deva iespēju būtiski pagarināt līdzšinējo Latvijas priedes gadskārtu absolūto hronoloģiju, kas līdz šim attiecās uz laikposmu tikai no 14. līdz 20. gadsimtam. *Bioarheoloģijā* tika uzsākta Rīgas Doma baznīcas kapsētas arheoloģiskajos izrakumos iegūtā antropoloģiskā materiāla apstrāde un paleopatoloģiskā izpēte. Iegūtie rezultāti papildina mūsu līdzšinējos priekšstatus par Rīgas 13. – 18. gadsimta iedzīvotājiem, viņu dzīves kvalitāti. Traumas un ievainojumi liecina, ka daļa

iedzīvotāju, kas apbedīti Jaunielas kapsētā, iespējams, ir Rīgas pilsētas un Livonijas ordeņa karā kritušie un ievainotie. Paleopatalogiskie dati norāda, ka pilsētas iedzīvotāji bijuši pakļauti pastiprinātai stresa ietekmei, kas saistāms ar viduslaiku vienkāršo sociālo slāņu rīdzinieku nelabvēlīgajiem dzīves apstākļiem (biežie kari, pārtikas trūkums un bads, slimības u.c.).

A. Jansones vadītais projekts bija vērsts uz tradicionālā un mainīgā izpēti Latvijas iedzīvotāju dzīvesveidā un kultūrā 19.- 21.gs. Strādājot pie šīs plašās tēmas, tika vākti materiāli zinātniskajās ekspedīcijās, muzeju krātuvēs un bibliotēkās. Jauns virziens ir materiālu vākšana Latviešu lietišķās mākslas izstādēs un Nemateriālās kultūras valsts aģentūrā. Jauniegtās zināšanas deva jaunu faktisko materiālu dažādu tekstiliju pastāvēšanas laika precizēšanai, to darināšanas, rotāšanas un valkāšanas laika datēšanai, kas tiek iestrādātas topošo monogrāfiju manuskriptos. Ir uzietas jaunas paralēles un līdzības ar tekstilijām pie tuvākiem un tālākiem kaimiņiem, kas ļauj skaidrot dažādus vēstures faktus un kultūras kontaktus.

J. Bērziņa projekts, pētot sabiedriski politiskās un ekonomiskās vēstures problēmas Latvijā 1900. – 1940. g. Turpinot 1905. gada demokrātiskās revolūcijas problēmu pētniecību, iegūtas jaunas atziņas par kaujinieku kustību. Atsegta Kokneses, Skrīveru, Lielvārdes bruņotās cīņas norise. Sniegts Latvijas domnieku darbības raksturojums Krievijas I Valsts domē. Balstoties uz plaša arhīvu materiā, izpētīta problēma par latviešu karagūstekņu atgriešanos Latvijā 1919.- 1921. gadā. Turpināta latviešu politisko organizāciju attīstības un to sabiedriski politiskās lomas izpēte 1917. - 1940.g., mēģinot analizēt iemeslus, kāpēc Latvijas sabiedrība nepilnu piecpadsmit gadu laikā no politiski aktīvas sabiedrības pārvērtās inertā un vienaldzīgā cilvēku kopībā, kas pieņēma 1934. gada 15. maija apvērsumu.

K. Kangera projekts pētīja Latvijas ārpolitiku 1936. – 1940. g. un ārlietu ministra V. Muntera lomu, kas vienmēr tikusi vērtēta pretrunīgi. Neapšaubāmi smagākais pārmetums Munteram bija/ir, ka viņš esot valsts nodevējs. Tā tiek „kultivēts” mīts, ka nevis komunistu agresija, vai nacistiskās Vācijas un komunistiskās PSRS Austrumeiropas sadalīšanas plānu rezultātā (Molotova–Ribentropa pakts) Latvijas valsts gājusi bojā, bet pie neatkarības zaudēšanas novedusi vienīgi Muntera nodevība. Šī pētniecības projekta rezultāti dos skaidru un nepārprotamu atbildi uz jautājumu par "valsts nodevību" – vai nu to apstiprinot vai noliedzot. Tikai vēstures patiesība ļauj pareizi saredzēt savas valsts pozīciju starptautiskajā sistēmā un tās politikas rīcību un rīcības rezultātus. Skolu jaunatnes vēstures izglītības programmās un vispārējā sabiedrības izglītošanā varēs drīzāk tikt pie viennozīmīgas 1939./1940. gada notikumu izpratnes. Pētniecības projekta rezultāti būs pienesums starptautiskajā diplomātijas vēsturē, Latvijas vēsturē un Latvijas diplomātijas vēsturē, kā arī represēto Latvijas valstsvīru likteņu noskaidrošanā.

I. Šneideres vadītā projekta „Totalitārisms Latvijā: politiskie un sociālie apstākļi” izpildītāji galvenokārt veica Latvijas un ārvalstu historiogrāfijas apzināšanu un apkopošanu, kā arī nodarbojās ar arhīvu studijām Latvijas arhīvos. Finanšu trūkuma dēļ vēsturnieki nevarēja apmeklēt Vācijas un Krievijas arhīvus. Tas neapšaubāmi apgrūtina darbu. Mūsdienās Latvijā, tāpat kā citās postkomunistiskajās valstīs, vēsturnieku vidū dominē viedoklis, ka Staļina laikā padomju režīmā ir skaidri saskatāmas totalitārisma pazīmes. Latvijas vēsturnieku darbos līdz šim netika risināts arī jautājums par to, vai padomju režīms pēc Staļina nāves principā saglabāja savu totalitāro raksturu vai arī tas ir jākvalificē kā kāda cita veida nedemokrātisks režīms, piemēram, kā posttotalitārs, autoritārs vai sultānistisks. Viens no apstākļiem, kas neveicina teorētiskas diskusijas, ir tas, ka pārāk maz uzmanības līdz šim ir bijis pievērsts padomju režīma funkcionēšanas institucionālajiem un sociālajiem aspektiem. Tieši šīm problēmām projektā tiek veltīta galvenā uzmanība.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Visos deviņos vēstures nozares projektos 2009. gadā ir sasniegti pozitīvi rezultāti, kas atspoguļojas gan publicētajos, gan publicēšanai sagatavotajos rakstos. Nepietiekamā finansējuma apstākļos visiem projektiem nācās sašaurināt sākotnēji plānoto darbības lauku.

## Zinātniskā sadarbība

(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)

Projektu izpildītāji sadarbojās ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju (A. Vilcāne), zinātnieku apmaiņas programmas ietvaros ar Bulgārijas Zinātņu akadēmiju (A. Karlsone, L. Vanaga), ar Vācijas Arheoloģijas institūta Romiešu-ģermāņu komisiju (Frankfurtē pie Mainas) (V. Bērziņš). Projektu īstenotāji piedalās bakalaura un maģistra studiju programmas īstenošanā LU Vēstures un filozofijas fakultātē un Biznesa augstskolā Turība, gan docējot studiju kursus, gan vadot bakalaura un maģistra darbus (A. Vasks, Ē. Jēkabsons, G. Gerhards, G. Zemītis). Projektos piedalās arī četri doktoranti. Projektu izpildītāji 2009. gadā uzstājās zinātniskās konferencēs un semināros ar 57 referātiem.

|                                                                                                                                                                                                                      | 2008.g | 2009.g |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                   | 13     | 10     |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                               | 13     | 9      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                            | 6      | 5      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodams <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 15     |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                           | 102    | 75     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                     | 12     | 8      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                             | 37     | 39     |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                    | 69     | 57     |
| Iesaistīti zinātnieki / jaunie zinātnieki                                                                                                                                                                            | ...    | 52     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                          | 3      | 1      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                | 4      | 4      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                         | 3      | 1      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1493 Muntis Auns</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Latvija agrajos jaunajos laikos un jaunāko laiku sākumā (16.—19. gs.)</b><br><br>Turpmākajam periodam (no 2010. g.) projekts apvienots ar projektu „Sabiedriski politiskās un ekonomiskās vēstures problēmas Latvijā 1900. – 1940. g.” un apstiprināts ar nosaukumu „Sociālpolitiskās un ekonomiskās vēstures problēmas Latvijā jaunajos un jaunākajos laikos 16. – 20. gs.” (nr. 09.1533). |
| <p>Pētījumi padziļina priekšstatu par norisēm Latvijas vēsturē agrajos jaunajos laikos un jaunāko laiku sākumā. Zinātniskajā aprītē tiek ieviesti jauni vai mazzināmi vēstures avoti, tiek izvērtētas šo avotu izmantošanas iespējas no metodoloģiskā viedokļa, kā arī mūsdienīgā skatījumā pārbaudītas vairākas līdzšinējās vēsturisko norišu interpretācijas. Jauniegtā informācija izmantojama dažādās zinātnes, izglītības un kultūras jomās (jaunu mācību grāmatu un studiju programmu sagatavošanā, muzeju ekspozīciju pilnveidošanā u.c.), tā ir noderīga arī citu zinātņu un vēstures saskarnozaru speciālistiem, piemēram, etnologiem, demogrāfiem, valodniekiem.</p> <p>Projekta 1. posmā 2009.g. tika veikta avotu pētniecība, materiālu apkopošana, pētniecības metožu aprobācija (piem., vēsturiskajā ģeogrāfijā) un rakstu gatavošana saskaņā ar pētnieku individuālajiem plāniem. Publicēti vai publicēšanai iesniegti zinātniski raksti, recenzijas un apskati.</p> <p>LU VFF Latvijas un Austrumeiropas jauno un jaunāko laiku katedrā recenzēšanai iesniegts A.Čerpinskas promocijas darbs “Rīgas nozīme Krievijas impērijas aizsardzības sistēmā 1812. gada karā”.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>09.1149 Jānis Bērziņš</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Sabiedriski politiskās un ekonomiskās vēstures problēmas Latvijā 1900. – 1940. g.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Projektā turpināta 1905. gada demokrātiskās revolūcijas problēmu pētniecība. Jaunas atziņas gūtas par kaujinieku kustību (L. Lapa). Autorei izdevies atrast pierādījumus par kaujinieku piedalīšanos mežabrāļu kustībā. Atsegta Kokneses, Skrīveru, Lielvārdes bruņotās cīņas norise. Sniegts Latvijas domnieku darbības raksturojums Krievijas I Valsts domē (J. Bērziņš).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

Balstoties uz plaša arhīvu materiāla izpēti izpētīta problēma par latviešu karagūstekņu atgriešanos Latvijā 1919.- 1921. gadā (Ē. Jēkabsons). Turpināta latviešu politisko organizāciju attīstības un to sabiedriski politiskās lomas izpēte 1917. - 1940.g. (U. Krēsliņš). Autors mēģina analizēt iemeslus, kāpēc Latvijas sabiedrība nepilnu piecpadsmit gadu laikā no politiski aktīvas sabiedrības pārvērtās inertā un vienaldzīgā cilvēku kopībā, kas pieņēma 1934. gada 15. maija apvērsumu. Atskaite gadā noskaidrotas un iztirzātas Latvijas valsts autoritārā posma sākuma (1934. - 1936.g.) ārējās tirdzniecības pamatiezīmes un pamattendences. (A. Lerhis). Gūti panākumi pētot sabiedrisko tikumību Latvijā (I. Lipša). Par pētāmo tēmu aizstāvēts promocijas darbs "Sabiedriskā tikumība Latvijā 1918. - 1940.g."

Latvijas Republikas vēstures jautājumu izpēte 20. gs. sākumā un 20. - 30. gados ir zinātniski aktuāla. Jauni pētījumi par šī laika vēsturi mūsu sabiedrībai dos plašāku priekšstatu par mūsu valsts vēsturi. Šādi pētījumi sniegs savu ieguldījumu mūsu tautas identitātes saglabāšanā, atrodoties Eiropas savienības sastāvā.

|                                |                                                                                                            |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1494 Guntis Gerhards</b> | <b>Latvijas 13. -18. gadsimta kultūrvēsturiskā mantojuma dendrochronoloģiskā un bioarheoloģiskā izpēte</b> |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Pārskata periodā *dendrochronoloģijā* (M.Zunde; M. Petrova) 1) veikta Cēsīs, Rožu laukumā atklāto 13. gs. koka senceltnu koksnes paraugu gadskārtu mērīšana, to datu apstrāde un analīze, laikrindu sagatavošana, šķērsdatēšana un absolūtā datēšana. Izstrādāta priežu gadskārtu absolūto hronoloģija 11. - 13. gadsimtam. Tas ir nozīmīgs rezultāts, jo deva iespēju būtiski pagarināt līdzšinējo Latvijas priedes gadskārtu absolūto hronoloģiju, kas līdz šim attiecās uz laikposmu no 14. līdz 20. gadsimtam. Vairumā gadījumu šeit izstrādātās hronoloģijas attiecas uz priedes vēsturiskajiem kokmateriāliem, kuri nav iegūti Latvijas teritorijā, bet gan līdz Rīgai pa Daugavu atpludināti no tās augšteces baseina Krievijas rietumu daļā vai no Dņepras baseina Baltkrievijā un Ukrainas ziemeļu daļā. Līdz ar to kultūrvēsturisko objektu sekmīgai datēšanai un jautājumu skaidrošanai, kas saistīti ar Latvijas teritorijā augušo būvkoču eksporta vēsturi, kā arī klimatisko faktoru pārmaiņu dinamikas izpēti, līdz šim trūka vai bija kvantitatīvi un kvalitatīvi nepietiekami izstrādātas ilggadīgās gadskārtu reģionālās hronoloģijas, kas attiektos uz senajiem vietējās izcelsmes kokmateriāliem. 2) veikta 1998. g. Rīgā, Grēcinieku ielā 11/13 atsegtais koka senceltnes būvelementu absolūtā datēšana un lokālās gadskārtu absolūtās hronoloģijas izstrādāšana 12. - 13. gadsimtam. Iegūtie dati papildinās informāciju par Senās Rīgas apbūvi.

*Bioarheoloģijā* saskaņā ar 2009. gada darba plānu tika uzsākta Rīgas arheoloģiskajos izrakumos iegūtā antropoloģiskā materiāla inventarizācija, restaurācija (I. Šmerliņa), mērījumu veikšana (A. Vilka), statistiskā apstrāde (N. Smotrova) un paleopatoloģiskā izpēte (G. Gerhards). Pētījumā izmantots LU Latvijas Vēstures institūta Bioarheoloģiskajā krātuvē esošais materiāls (Doma baznīcas kapsētas). Iegūtie rezultāti papildina mūsu līdzšinējos priekšstatus par Rīgas 13. –18. gadsimta iedzīvotājiem, viņu dzīves kvalitāti. Traumas un ievainojumi liecina, ka daļa iedzīvotāju, kas apbedīti Jaunielas kapsētā, iespējams, ir Rīgas pilsētas un Livonijas ordeņa karā kritušie un ievainotie. Paleopatoloģiskie dati norāda, ka pilsētas iedzīvotāji bijuši pakļauti pastiprinātai stresa ietekmei, kas saistāms ar vīduslaiku vienkāršo sociālo slāņu rīdzinieku nelabvēlīgajiem dzīves apstākļiem (biežie kari, pārtikas trūkums un bēdas, slimības u.c.).

1. Projekta ietvaros veiktie pētījumi pēc sava satura Latvijas mērogā ir unikāli: LU Latvijas vēstures institūts ir vienīgā institūcija Latvijā, kur tiek veikta kultūrvēsturiskā mantojuma dendrochronoloģiskā un bioarheoloģiskā izpēte. Līdz ar to tiek nodrošināta šo zinātņu nozaru pastāvēšana, to turpmākā ieviešana un attīstīšana, kā arī tajās iegūto rezultātu praktiskā pielietojamība Latvijā.
2. Tiek iegūta, apstrādāta, pētīta un saglabāta nākamām paaudzēm zinātniskā informācija, kuras avoti ir vēsturiskie un senie dabas objekti, kuri līdz mūsdienām ir saglabājušies vairs tikai relatīvi nelielā apjomā. To skaits neatgriezeniski turpina samazināties. Šis negatīvo procesu ir ievērojami paātrinājuši jau notikuši un joprojām notiekoši izteiktā urbanizācija, kā arī straujās cilvēku dzīves līmeņa un ar antropogēno ietekmi saistītās vides pārmaiņas. Līdz ar to projekta ietvaros veiktie dendrochronoloģie un bioarheoloģiskie pētījumi nav pielīdzināmi konkrētiem, īslaicīgiem pētījumiem, bet tie ir zinātniski aktuāli, pastāvīgu un kompleksu pētījumu atsevišķi posmi, kuri jāturpina arī nākotnē.
3. Dendrochronoloģiskajiem un bioarheoloģiskajiem pētījumiem ir izteikts starpdisciplinārs raksturs. To rezultāti ir turpmāk izmantojami gan humanitārās, gan eksaktās zinātnes nozarēs (arheoloģijā, etnogrāfijā, arhitektūras un mākslas vēsturē, ekoloģijā, ģeogrāfijā, ģeoloģijā, mežsaimniecībā, medicīnas vēsturē u.c.).
4. Pētījumu rezultāti, kuri attiecināmi uz Latvijas teritoriju, ir būtisks ieguldījums Eiropas mēroga pētījumos, kuru mērķis ir vienota starptautiska standartizētu dendrochronoloģisko datu tīkla izveide. Šī datu sistēma tiek veidota, lai iegūtu pilnīgākus un objektīvākus dendrochronoloģisko datu salīdzināšanas un analīzes rezultātus, kas aptvertu pēc iespējas plašāku ģeogrāfisko telpu un ilgāku laikposmu.
5. Latvijā veiktajiem dendrochronoloģiskajiem pētījumiem vietējā mērogā ir šāda primārā nozīme: tiek pastāvīgi pilnveidota dendrochronoloģisko datu un to absolūto hronoloģiju datu bāze (pilnveidošana attiecināma uz ģeogrāfisko telpu, laiku pagātnē, kā arī - uz koku sugām), kā arī vēsturiskās koksnes paraugu krājums; izmantojot izstrādātās gadskārtu absolūtās hronoloģijas, kuras kopumā attiecināmas uz aptuveni 1000 gadus ilgu laikposmu, tiek precīzi (līdz viena gada precizitātei) absolūti datētas no priedes koka būvētās vēsturiskās (arheoloģiskās, arhitektoniskās) koka konstrukcijas un to būvelementi, kā arī iespējama dabiski aprakto seno koka stumbru datēšana; izmantojot izstrādātās gadskārtu absolūtās hronoloģijas, uzsākta tālu pludināto, kā arī uz Rietumeiropas valstīm pagājušos gadsimtos eksportēto kokmateriālus sagādes rajona noteikšana; tiek pastāvīgi uzkrāts dendrochronoloģisko un dokumentāro datu materiāls pagātnes klimatiskos faktorus raksturojošo datu noteikšanai.
6. Latvijā veiktajiem bioarheoloģiskajiem pētījumiem ir būtiska nozīme visas Eiropas seno iedzīvotāju izpētē. Projektā iegūtie dati par Rīgas 14.-18. gs. iedzīvotājiem iekļauti pasaules mēroga projektā „Global History of Health”. Publikāciju un referātu veidā rezultāti ieviesti starptautiskā zinātniskā apritē un nodrošina Latvijas pētnieku konkurētspēju zinātniski pētnieciskajā telpā.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1147 Aija Jansone</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Tradicionālais un mainīgais Latvijas iedzīvotāju dzīvesveidā un kultūrā 19.- 21.gs</b> |
| <p>Lai strādātu pie tik plašas tēmas, salīdzinošo pētījumu veikšanai ir vajadzīgs plašs un daudzpusīgs etnogrāfiskais materiāls. Tāpēc 2009. gadā turpinājās materiālu vākšana zinātniskajās ekspedīcijās, muzeju krātuvēs un bibliotēkās.</p> <p>A.Jansone vāca materiālus: Latvijas Nacionālā vēstures muzejā, Latvijas etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, LU Latvijas vēstures institūta Etnogrāfisko materiālu krātuvē, kā arī zinātniskajās ekspedīcijās. Aizsākta jauna materiāla apguve - vākts materiāls latviešu lietišķās mākslas izstādēs, Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūrā, lai turpmāk varētu pievērsties tautas lietišķās mākslas attīstības izpētei. Salīdzinājumam tika vākti materiāli arī ārvalstu muzejos Bosnijā Hercegovinā (Banjalukā), Lietuvā (Viļņā), Ķīnā (Pekinā un Sichuan provincē).</p> <p>A.Karlsonē vāca materiālus Latvijas Valsts arhīvā, Latvijas Nacionālā vēstures muzejā, Latvijas Nacionālā mākslas muzejs, Ludzas Novadpētniecības muzejā, Balvu Novada muzejā, ekspedīcijā Balvu un Ludzas raj. (27.06.-3. 07. 2009.), bibliotēkās. 2009.gada 11.-21.maijā vāca materiālus Bulgārijā zinātnieku starptautiskās apmaiņas programmas ietvaros.</p> <p>L.Vanaga Vāca materiālus Ludzas Novadpētniecības muzejā, Balvu Novada muzejā, ekspedīcijā Balvu un Ludzas raj. (27.06.-3.07.2009.), Bulgārijā zinātnieku apmaiņas programmas ietvaros (10.2009.), bibliotēkās.</p> <p>A.Nikoluškina, I.Ulmanē veica etnogrāfisko ekspedīciju materiāla atšifrēšanu, apstrādi, attēlu datorapstrādi utt.</p> <p>Jauniegtās zināšanas deva jaunu faktisko materiālu dažādu tekstiliju pastāvēšanas laika precizēšanai, to darināšanas, rotāšanas un valkāšanas laika datēšanai, kas tiek iestrādātas topošo monogrāfiju manuskriptos. Ir uzietas jaunas paralēles un līdzības ar tekstilijām pie tuvākiem un tālākiem kaimiņiem, kas ļauj skaidrot dažādus vēstures faktus un kultūras kontaktus.</p> <p>1) Zinātniskajās publikācijās tiek atsegti līdz šim nepētīti aspekti latviešu tekstiliju vēsturē, to vieta un loma Eiropas kultūras vēstures kontekstā vairāku gadsimtu garumā (18.- 20.gs.).</p> <p>2) Tiek skaidrota Latvijas iedzīvotāju dzīvesveida un kultūras attīstības maiņa, mainoties sociālekonomiskajai situācijai 19. gs. nogalē, kā arī kultūras sakaru virzieni, tiek parādīta Latvijas vieta vispārējās Eiropas kultūras attīstības ķēdē.</p> <p>3) Zinātniskajās publikācijās pēc iespējas plašāk tiek iestrādāts jauniegūtais Vidus- un Austrumeiropas, Balkānu tautu kultūrvēstures materiāls.</p> <p>4) Kontaktējoties ar citzemju kolēģiem, radās radoši un tālejoši zinātniskie kontakti un sadarbība, kas tikai pozitīvi sekmē granta izpildītāju profesionālo izaugsmi, papildina latviešu tautas tekstiliju vēstures pētniecības konceptuālo un teorētisko pieredzi, bagātina zinātnisko terminoloģiju un pētniecības metodisko bāzi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                           |
| <b>09.1150 Kārlis Kangeris</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>„Valsts nodevība?": Vilhelma Muntera vadītā Latvijas Republikas ārpolitika</b>         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>(1936–1940)</b>                                                                        |
| <p>Ap Vilhelma Muntera (1898-1967) personu un viņa vadīto un noteikto Latvijas republikas ārpolitiku (1936.-1940. g.) ir gadu gaitā izveidojušies dažādi mīti, radušās leģendas un pat profesionālu vēsturnieku starpā pastāv ļoti pretrunīgas nostājas, kā vērtēt Muntera darbību un viņa vadīto ārpolitiku.</p> <p>Tomēr neapšaubāmi smagākais pārmetums pret Munteru bija/ir, ka viņš esot valsts nodevējs. Ja pirms padomju okupācijas 1940. g. diplomātu aprindās zīlēja, vai Muntera vadītā ārpolitika ir ģermanofila, anglofila vai rusofila, tad pēc okupācijas sāka dominēt uzskati, ka Munters savus ārlietu ministra pienākumus apvienojis ar spiegošanu PSRS labā. Munters bijis galvenais vaininieks Latvijas bojā ejai un tieši viņa nodevība sagrāvusi Latviju. Tāpat kopā ar Ulmani viņš radījis priekšnoteikumus Latvijas okupācijai.</p> <p>Tā tiek „kultivēts” mīts, ka nevis komunistu agresija, vai nacistiskās Vācijas un komunistiskās PSRS Austrumeiropas sadalīšanas plānu rezultātā (Molotova–Ribentropa pakts) Latvijas valsts gājusi bojā, bet pie neatkarības zaudēšanas novedusi vienīgi Muntera nodevība. Tā iznāk, ka paši „agresori” vairs nav vainīgi, bet par vainīgo kļūst pats „upuris”. Ar to reizē arī tiek radīta neuzticība pret Latvijas Republikas vadītājiem laikā no 1918. līdz 1940.gadam.</p> <p>Sākotnējā darba konceptā par Vilhelmu Munteru un viņa vadīto Latvijas ārpolitiku bija paredzēts sagatavot manuskriptus četrām grāmatām – divām monogrāfijām un diviem komentētiem dokumentu krājumiem. Ievērojot būtiski samazināto finansējumu, pētniecības projekta darba ievirze nav mainījusies, bet paredzams, ka gala rezultātā varēs sagatavot tikai divus manuskriptus: 1.) manuskriptu monogrāfijai par Latvijas ārpolitiku Muntera ērā un 2.) manuskriptu dokumentu krājumam par Munteru ar bijušā PSRS Valsts Drošības komitejas Centrālā arhīva materiāliem par Vilhelmu Munteru.</p> <p>Ar "valsts nodevības" mītu radīšanu par Latvijas ārpolitiku un Latvijas politikas vadītājiem tiek kaitēts Latvijas valsts pašizpratnei, reizē stiprinot visai izplatītu tēzi, ka Latvijas valsts radusies "nejauši" un tā bijusi "sezonaļa parādība". Neuzticība savai pašu radītai valstij bijusi "nodevēju" un citu politiķu rīcības pamatā. Šī pētniecības projekta rezultāti dos skaidru un nepārprotamu atbildi uz jautājumu par "valsts nodevību" – vai nu to apstiprinot vai noliedzot. Tikai vēstures patiesība ļauj pareizi saredzēt savas valsts pozīciju starptautiskajā sistēmā un tās politikas rīcību un rīcības rezultātus. Skolu jaunatnes vēstures izglītības programmās un vispārējā sabiedrības izglītošanā varēs drīzāk tikt pie viennozīmīgas 1939./1940. gada notikumu izpratnes. Nebūs vairs jāpaļaujas uz vienas vai otras puses ne visai pamatotajiem argumentiem. Tikai patiesība palīdz stiprināt uzticību valstij.</p> <p>Pētniecības projekta darba hipotēzes tiks izvirzītas no līdzšinējiem pētniecības rezultātiem. Pētniecības projekta rezultāti būs pieņemams starptautiskajā diplomātijas vēsturē, Latvijas vēsturē un Latvijas diplomātijas vēsturē, kā arī represēto Latvijas valstsvīru likteņu noskaidrošanā.</p> |                                                                                           |
| <b>09.1491 Ieva Ose</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Latvijas viduslaiku un jauno laiku arheoloģijas aktuālas problēmas</b>                 |
| <p>rojekta mērķis bija veikt padziļinātus pētījumus par vairākām Latvijas viduslaiku un jauno laiku arheoloģijas aktuālām problēmām: Latvijas viduslaiku pilsētu, piļu, nocietinājumu, citu dzīvesvietu un apbedījumu vietu izpēti; Latvijas viduslaiku un jauno laiku ieroču izpēti; viduslaiku senlietu izpēti.</p> <p>2009. gadā apkopot, apstrādāti un pētīti Latvijas vēstures institūta Arheoloģisko materiālu krātuvē savāktie materiāli, kā arī vākti jauni avoti par Latvijas viduslaiku un jauno laiku arheoloģiju, strādājot muzeju krātuvēs, arhīvos un bibliotēkās.</p> <p>Kopumā 2009. gadā publicēti 9 raksti. Sagatavoti un ieniesti publicēšanai 7 raksti ar kopējo apjomu 5,1 autorloksnes. Nolasīti 3</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                           |

referāti un 2 lekcijas zinātniskās konferencēs un semināros, viens no tiem ārzemēs (Vācijā, ar Bambergas universitātes finansiālu atbalstu). Veikti arheoloģiskie pētījumi Cēsīs un Nurmuižā (ar attiecīgo pašvaldību finansējumu). Turpināta iepriekš iesākta disertācija, materiālu vākšana, kā arī arheoloģisko izrakumu pārskatu sagatavošana.

Pozitīvi, ka 2009. gadā varēja turpināt materiālu vākšanu, izpēti un publicēšanu par Latvijas viduslaiku un jauno laiku arheoloģiju, lai neapstātos šīs nozares attīstība. Sagatavoti un publicēti raksti, lasīti referāti konferencēs, turpināts darbs pie disertācijas un savāktu materiālu apstrādes un sistematizēšanas.

Diemžēl plānotais darba apjoms līdzekļu trūkuma dēļ bija jāsamazina, jo tika piešķirta nepilna ceturtdaļa no prasītā finansējuma. Plānotie rezultāti sasniegti tikai daļēji, jo bija jāsamazina projektā strādājošo skaits, slodzes un mēnešalgas. Projekta naudas nepietika, lai piedalītos zinātniskās konferencēs ārzemēs. Nebija naudas, lai sastādītu iecerēto rakstu krājumu, un tas tika veikts cita projekta ietvaros.

Turpmāk darbs šajā projektā nenotiks, jo pēc LZP pieprasījuma projekta izpildītāji pievienoti diviem citiem LU Latvijas vēstures institūta veiktajiem projektiem.

|                               |                                                               |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>09.1151 Irēne Šneidere</b> | <b>Totalitārisms Latvijā: politiskie un sociālie apstākļi</b> |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------|

Pārskata periodā granta izpildītāji galvenokārt veica Latvijas un ārvalstu historiogrāfijas apzināšanu un apkopošanu, kā arī nodarbojās ar arhīvu studijām Latvijas arhīvos. Finanšu trūkuma dēļ vēsturnieki nevarēja apmeklēt Vācijas un Krievijas arhīvus. Tas neapšaubāmi apgrūtināja darbu.

2009. gadā darbs grantā tika organizēts sekojošos virzienos:

1. Historiogrāfijas apzināšana. Dr. hist. E. Evarts un J. Pavlovičs sagatavoja zinātnisko rakstu, kurā sniegta Latvijas, Lietuvas un Igaunijas historiogrāfijas par ikdienas dzīvi nacistiskās Vācijas okupētajā Ostlandē problemātikas salīdzinošā analīze.
2. Notika darbs Latvijas arhīvos, vācot dokumentālas liecības par granta problemātiku. Dr. hist. I. Šneidere sagatavoja dokumentu publikāciju par Latvijas nacionālkomunistu darbību un tās atskaņām Maskavā.
3. Granta dalībnieki piedalījās zinātniskajās konferencēs ar referātiem par projekta problemātiku.
4. Uzsākta to problēmu zinātniska izstrāde, kuras līdz šim palika ārpus Latvijas vēsturnieku uzmanības loka (piemēram, LKP loma politiskajā sistēmā, ikdienas dzīve totalitārisma apstākļos, režīma sociālā politika u.c.).

Daudzi pētnieki mūsdienās pieturas pie uzskata, ka Staļina valdīšanu Padomju Savienībā var raksturot kā totalitāro režīmu, tomēr nereti tiek apšaubīta šāda pieeja, runājot par valsti 20. gadsimta 70. un 80. gados. Daudzi autori uzsver režīma evolūciju pēc Staļina nāves. Taču A. Jakovļevs, piemēram, pieturējās pie tā viedokļa, ka PSRS režīmu visā tā pastāvēšanas laikā var raksturot kā totalitāru.

Mūsdienās Latvijā, tāpat kā citās postkomunistiskajās valstīs, vēsturnieku vidū dominē viedoklis, ka Staļina laikā padomju režīmā ir skaidri saskatāmas totalitārisma pazīmes. Latvijas vēsturnieku darbos netiek risināts arī jautājums par to, vai padomju režīms pēc Staļina nāves principā saglabāja savu totalitāro raksturu vai arī tas ir jākvalificē kā kāda cita veida nedemokrātisks režīms, piemēram, atbilstoši populārajai Huana Linca un Alfreda Stepana klasifikācijai – kā posttotalitārs, autoritārs vai sultānistisks. Viens no apstākļiem, kas neveicina teorētiskas diskusijas, ir tas, ka pārāk maz uzmanības līdz šim ir bijis pievērst padomju režīma funkcionēšanas institucionālajiem un sociālajiem aspektiem. Tieši šīm problēmām tiek veltīta galvenā uzmanība pieteiktajā grantā.

Latvijas vēsture sniedz iespēju ne vien salīdzināt nacistiskās Vācijas un Padomju Savienības uzspiestos režīmus, bet arī parādīt to evolūciju, ko noteica galvenokārt ārējie faktori, taču nedrīkst aizmirst arī par "iekšējo" faktoru iedarbību. Vienīgi kompleksie pētījumi radīs pamatu teorētiskām diskusijām un apkopojumiem..

|                              |                                                                                                                     |
|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1148 Andrejs Vasks</b> | <b>Sabiedrība un materiālā kultūra mijiedarbībā ar apkārtējo vidi akmens un metālu laikmetā Latvijas teritorijā</b> |
|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Projekta mērķis pašā vispārīgākā formulējumā bija pētīt cilvēka darbību un tās rezultātus mijiedarbībā ar apkārtējo vidi Latvijas pirmsrakstu vēstures laikmetā. Balstoties uz arheoloģiskajiem materiāliem (materiālo kultūru) un piesaistot paleoekoloģiskos datus tika pētīta akmens laikmeta, agro metālu perioda un dzelzs laikmeta cilvēka darbības vide, iztikas līdzekļu ieguves stratēģija un taktika, dzīvesveids un sociālās attiecības. Iegūtie jaunie materiāli labi papildina zināšanas par mednieku – zvejnieku un zemkopju - lopkopju sabiedrību dzīvi akmens un metālu laikmetā.

2009. gadā tika turpināti izrakumi Zvejniekos pie Burtņieku ezera (I. Zagorska). Tika pētīta mezolīta apmetne Zvejnieki II un noskaidrots, ka tā aizņem ievērojami plašāku teritoriju, nekā uzskatīja agrāk. Lubāna ezera mitrajā (I. Loze) tika veikti arheoloģiskie izrakumi Suļķas purva apmetnē, lai iegūtu jaunus paraugus ķemmes keramikas kultūras datēšanai. Apmetne ar tās izrakumu laukumiem ieslēgta kopējā koordināšu tīklā uz krāsainas aerofoto pamatnes. I. Loze strādāja pie zinātniskā pārskata sagatavošanas par 2008. gada izrakumiem Aboras vēlā neolīta apmetnē, kā arī sagatavoja publikācijas.

V. Bērziņš sadarībā ar Vācijas Arheoloģijas institūta Romiešu-ģermāņu komisijas (Frankfurtē pie Mainas) pētnieku K.Rasmanu veica Zvejnieku akmens laikmeta pieminekļu kompleksa un jaunatklātās Slocenes apmetnes magnetometrisko izpēti. V.Bērziņš piedalījies arī I.Zagorskas vadītajos izrakumos Zvejnieku II apmetnē, kur organizējis izrakumu tehniskos darbus.

E. Guščika sāka izstrādāt disertāciju Apbedīšanas tradīcijas uzkalniņkapu areālā (Dienvidlatvija, Ziemeļlietuva) 1. – 5. gs. un sagatavoja publikāciju. Viņa sāka apgūt arheoloģisko objektu uzmērīšanas iemaņas, izmantojot totālstaciju Leica 1200+. Rezultātā tiek iegūti ļoti precīzi uzmērījumi.

A. Vasks vāca materiālus par dzelzs laikmeta un viduslaiku slīmešiem, sagatavoja rakstu un iesniedza to publicēšanai LVIŽ. Parālēli tam tika sagatavots raksts par Latvijas periodiskajiem izdevumiem arheoloģijā un iesniegts publicēšanai Lietuvas izdevumam Lietuvos archeologija.

**09.1492 Antonija Vilcāne | Materiālās un garīgās kultūras attīstības tendences Latvijā 9.-12.gs.**

Projekta pētījumos tiek izvērtēts arheoloģiskajos izrakumos iegūtais arheoloģiskais materiāls- senākās vēstures avoti, kas līdz šim nebija iesaistīti zinātniskajā aprītē un pat neatrodas Latvijas krātuvēs.

Sagatavotie raksti iezīmē problēmu loku, kas prasa pamatīgāku arheoloģisko izpēti, jaunu teorētisku pieeju problēmu risināšanā, kā arī atspēko Austrumeiropas pētnieku tendences izmantot atsevišķu maztautu (vendu) jautājumu politiskās spekulācijās.

Arheoloģisko materiālu krātuves materiālu inventarizācija, reģistrācija, sarakstu sastādīšana sekmēs datu bāzu sagatavošanu, to ievietošanu internetā, līdz ar to nodrošinot to pieejamību ikvienam pētniekam un interesentam.

Sekmē dažādu zinātnisku iestāžu sadarbību, kontaktus ar ārzemju pētniekiem.

Projekta ietvaros sakarā ar zemgaļu pētnieces arheoloģes E. Brīvkalnes 100. gadskārtu izdots grāmatā viņas pētījums par Mežotnes pilskalna depozīta rotām kā vienu no spilgtākajām zemgaļu juveliermākslas liecībām.

Publicēti un sagatavoti raksti par atsevišķiem lībiešu, vendu zemgaļu un latgaļu materiālās un garīgās kultūras jautājumiem. G.Zemīša publicētajos rakstos, balstoties uz arheoloģisko materiālu un rakstītajiem avotiem aplūkoti lībiešu vēsturiskie likteņi, lībiešu un vendu asimilācijas problēmas. Publicēšanai sagatavots raksts arī par lībiešu Daugavas lejteces kapulaukos atrastajām kaula ķemmēm, kā savdabīgu lībiešu kultūras iezīmi (S.Tilko).

Par zemgaļu kultūrai raksturīgo krustadatu tipoloģiju, funkcionālo nozīmi, izplatību Baltijas zemēs pētījumu sagatavojis N. Jērums.

Sadarbojoties ar dažādu institūciju (arī ārzemju) pētniekiem, sagatavots un iesniegts izdevniecībā rakstu krājums "Arheoloģija un laiks. Profesora F.Baloža 125.gadu atceres konferences materiāli un jaunākie pētījumi arheoloģijā" („Arheoloģija un Etnogrāfija”, 24.laidiens). Tajā iekļautajos rakstos izvērtēts Latvijas nacionālās arheoloģijas pamatlicēja profesora F.Baloža devums Latvijas maztautu senvēstures izpētē.

Sadarbībā ar LNVM tiek gatavots J.Bēra kolekcijas, kas atrodas Britu muzejā, katalogs (A.Vilcāne).

Veikta arheoloģisko materiālu krātuvē arheoloģiskajos izrakumos zīmēto plānu inventarizācija un reģistrācija - kopumā 1312 plāni no 6 objektiem un sastādīts šo plānu saraksts uz 56 lpp., reģistrēti 11 zinātniskie pārskati, izsniegti materiāli (izrakumu pārskati, zīmējumi u.c.) darbam 685 krātuves apmeklētājiem (S.Tilko, I.Lazdiņa).

## **Par pētījuma rezultātiem sīkāk skatīt krājumā LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2009.gadā Nr. 15**

### **Raksti, publikācijas**

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

Apala Z., Vilka A. Starptautiskā projekta „liveARCH” 5. seminārs Latvijā // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. 2009, Nr. 2, 142.-146. lpp.

Auns M. Enciklopēdiju šķirklī: Čerpinska A. Šķirklī enciklopēdijai “Отечественная война 1812 года и заграничные походы Российской армии 1813–1815 годов: Энциклопедия

- a. Александровские Ворота в Риге;
- b. Барклаю де Толли памятник в Риге;
- c. Колонна Победы в Риге;
- d. Паулуччи памятник.

Auns M. Oberländer, E., Keller, V. (Herausg.). Kurland. Vom polnisch-litauischen Lehnsherzogtum zur russischen Provinz. Dokumente zur Verfassungsgeschichte 1561-1795. — Ferdinand Schöningh: Paderborn, München, Wien, Zürich, 2008. // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, nr. 4, 193.-194.lpp.

Auns M. Rīgas arhibīskapijas Līvu gala apdzīvotība un iedzīvotāju etniskā piederība Livonijas laikā. — Starptautiskā konferencē „Pa somugru pēdām Baltijas jūras krastā” Turaidas muzejrezervātā 2009. g. 23. aprīlī.

Auns M. The Livs in Livonia in the Middle of the 16th century. // Alenius K., Honkala A., Wunsch S. (eds.). On the Eastern Edge of the Baltic Sea. Borders and Integration in the History of the Fenno-Baltic Region (Studia Historica Septentrionalia, 58). — Rovaniemi, 2009. — Pp. 29.-37.

Auns M. Turaidas un Krimuldas novada apdzīvotība un iedzīvotāju etniskā piederība Livonijas laikā. // Pa somugru pēdām Baltijas jūras krastā. — Turaidas muzejrezervāts, 2009. — 53.-58. lpp.

Auns M. Zeme, vara un reliģija viduslaikos un jaunajos laikos Baltijas jūras reģionā. — Rīga: LU, 2009. // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, nr.3, 190.-191. lpp.

Barzdeviča M. Ziemeļu kara (1700—1721) atceri vēltītā konference Mogiļovā. // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, nr. 2, 173.—175. lpp.

Bērziņš J. Latvijas rūpniecības strādnieku sociālais portrets 1900 - 1914. - R., 2009. - 335. lpp.

Bērziņš J. Pirmās Valsts domes vēlēšanu ietekme Latvijas sabiedrībā // Latvijas LatvijasVēstures Institūta Žurnāls - 2009. - Nr. 3. - 71. - 92. lpp.

Bleiere D. „Latvijas PSR nomenklatūras veidošanās 1940.–1941. gadā”, Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991. (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sējums). – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009. – 17.–49. lpp.

Bleiere D. nodaļa "Latvijas sovietizācijas sākumposms. Ebreju loma. 1940. gada jūnijs –1941. gada jūlijs" // Latvijas ebreji un padomju vara 1928–1953. – Rīga, 2009. – 116.–152. lpp.

- Bleiere D., Vīksne R., Kangeris K. Padomju un vācu okupācijas režīmu pētniecības problēmas: kas atbildēts, kas nezināms, kas neskaidrs? // Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. – Rīga, 2009. – 93.–104. lpp.
- Brickley M., T. Kozłowski T., Steckel R.H., Gerhards G. et. al. Socio-culturally Mediated Disease: Rickets and Scurvy// American Journal of Physical Anthropology. 2009. Vol. 138. S 48, pp. 97-98.
- Brīvkalne E. Mežotnes pilskalna depozīts.-Nordik, 2009.-64.lpp: il. (zin red., ievada, biogrāfijas autore A.Vilcāne)
- Brīvs ceļojums laikā – ar lāpstu, zināšanām un pieredzi [par arheoloģiskajiem izrakumiem Mežītē] / Tekstā stāsta A. Vasks; pierakstīja I. Kārkluvāka// Talsu Vēstis. – Nr. 82 (2009, 21. jūl.), 4. lpp.
- Brūzis R. Research methods of the weapons from the Latvian 13-16th century archaeological material // Internationales Studienkolloquium Mittelalter- und Neuzeitarchäologie 2009. – Bamberg, 2009. – S. 26-29.
- Brūzis R. Starptautiskais viduslaiku un jauno laiku arheoloģijas studentu kolokvijs Bambergā // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. 2009, Nr. 4; 155.-156. lpp.
- Čerpinska A. Kauja pie Ķekavas 1812. gada 1. (22.) augustā. // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, nr. 1, 33.-52. lpp.
- Čerpinska A. Krievijas impērijas Baltijas guberņu aizsardzības plānošana 1810.-1812. gadā” — Daugavpils Universitātē, XIX Zinātniskie lasījumi (starptautiska konference) 2009. gada 29.-30. janvārī.
- Čerpinska A. Vēstures notikumu attēlojums 19. gs. sākuma politiskajā karikatūrā (Napoleona karu piemērs). // Vēsture: avoti un cilvēki. Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes zinātnisko lasījumu materiāli. Vēsture XII. – Daugavpils: Saule, 2009, 60.-66. lpp.
- Čerpinska A. Vēstures profesoram Gvido Straubem – 50. // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, nr. 3, 203.-204. lpp.
- Darbs pie sekojošām monogrāfijām "Kaujinieki Vidzemē un Kurzemē 1905. gada demokrātiskajā revolūcijā"(L. Lapa), "Latviešu pilsoniskās partijas un demokrātijas problēma 1917. - 1940. g."(U. Krēsliņš), "Latvijas ārējās tirdzniecības iezīmes"(A. Lerhis), "Sabiedriskā tikumība Latvijā 1918. - 1940. g."(I. Lipša).
- Evarts E. „Pārvaldes vienkāršošana Latvijas ģenerālapgabalā 1942.–1944. gadā”, Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991. (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sējums). Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009, 581.–588. lpp.
- Evarts E., Pavlovičs J. „Nacistiskās Vācijas okupētā Ostlandes apgabala ikdienas dzīves komparatīvā historiogrāfija”(iesniegts publicēšanai).
- Ērglis Dz. „Ebreju slepkavošana 1941. gada vasarā Krustpils ebreju kapsētā”, Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991. (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sējums). – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009. – 173.–199. lpp.
- Feldmanis I. Austrumprūsijas asiņainā 1944./45. gada ziema // Mājas Viesis, 2009, 23. janvāris, 28.–30. lpp.
- Feldmanis I. Baltija triju lielvalstu šaha spēlē 1939. gada pavasarī // Mājas Viesis, 2009, 22. maijs, 14.–16. lpp.
- Feldmanis I. Baltijas valstu okupācija: vēsturiskie un starptautiskie tiesiskie aspekti // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991 (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sēj.). – Rīga: LVI, 2009, 459.–468. lpp.
- Feldmanis I. Der deutschbaltische Faktor in den lettisch-deutschen Beziehungen während der dreissiger Jahre // Nationale und ethnische Konflikte in Estland und Lettland (Schriftenreihe baltische Seminare, Bd.14). – Lüneburg: Schriftenvertrieb Carl- Schirren- Gesellschaft, 2009, S.199–217.
- Feldmanis I. Latvija Otrajā pasaules karā : uztveres versijas un izpētes problēmas // Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 24. sēj.) – Rīga: LVI, 2009, 419.–432. lpp.
- Feldmanis I. Latvijas ārpolitiskā stratēģija // Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. – Rīga: LZA, 2009, 105.–115. lpp.
- Feldmanis I. Latvijas vāciešu pēcizceļošana 1941. gadā // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991 (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sēj.) – Rīga: LVI, 2009, 100.–117. lpp.
- Feldmanis I. Minhenes vienošanās un Molotova – Ribentropa pakts: salīdzinoša analīze // Latvijas Vēsture. Jaunie un jaunākie laiki. 2009, Nr. 2/3, 113.–120. lpp.
- Feldmanis I. Noslēpumainais „nacistu dārgumu seifs” Toplicas ezerā // Mājas Viesis, 2009, 6. marts, 23.–25. lpp.
- Feldmanis I. Ulrike von Hirschhausen. Die Grenzen der Gemeinsamkeit. Deutschen, Letten, Russen und Juden in Riga 1860–1914 // Historische Zeitschrift. 2009, Bd. 288, H. 2, S. 479.
- Feldmanis I. Vai bez Molotova – Ribentropa pakta būtu sācies Otrais pasaules karš? // Mājas Viesis, 2009, 21. augusts, 23.– 25. lpp.
- Feldmanis I. Vai Varšavas nepiekāpība 1939. gadā pasteidzināja Otrā pasaules kara sākumu? // Mājas Viesis, 2009, 27. marts, 13.–15. lpp.
- Feldmanis I. Vācijas nostāja pret Latvijas okupāciju un sovietizāciju (1940–1941) // Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 24. sēj.). – Rīga: LVI, 2009, 17.–47.lpp.
- Gerhards G. 3. starptautiskais Eiropas iedzīvotāju veselības vēsturei veltītais seminārs Francijā // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. 2009. –Nr. 1. –164. –167.lpp.
- Gerhards G. Bioarchaeology and forensic anthropology of Giga St.Gertrude cemetery mass graves// Baltic Bioarchaeology Meeting. Bioarchaeology and forensic anthropology, August 23 -26, 2009, Vilnius: Program and Abstracts. –Vilnius, 2009. –P. 14
- Gerhards G. Jaunielas kapsētā apbedītie Rīgas iedzīvotāji paleopatoloģiskā skatījumā // Senā Rīga 6: pētījumi pilsētas arheoloģijā, arhitektūrā un vēsturē. –Rīga, 2009.
- Gerhards G. Latvijas iedzīvotāju bioarheoloģiskā izpēte // LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. –Rīga, 2009. –Nr. 14. –194. –198. lpp.

- Gerhards G. Ventspils un tās apkārtnes iedzīvotāju veselība Kurzemes un Zemgales hercogistes laikā (pēc antropoloģiskā materiāla datiem) // Ventspils Muzeja Raksti VI. – Rīga, 2009.
- Jakovļeva M. 1783. gada 10./21. maija Tirdzniecības un robežu konvencija starp Kurzemes hercogisti un Krieviju // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2008, nr. 4, 55.-63. lpp. [iznāca 2009. g. sākumā]
- Jakovļeva M. Barzdeviča M., Mīklāva I. Ķīpsala. — Rīga: Apgāds “Zelta grauds”, 2008. 96 lpp. // Latvijas Arhīvi, 2009, nr. 1/2, 214.–216. lpp.
- Jakovļeva M. Das Herzogtum Kurland im Grossen Nordischen Krieg 1700—1710. — Baltijas vēsturnieku komisijas starptautiskā konferencē Gētingenē 2009.6.—7.VI (62. Baltisches Historikertreffen in Goettingen).
- Jakovļeva M. Granice Księstwa Kurlandzkiego w epoce nowożytniej. Wybrane zagadnienia. [Kurzemes hercogistes robežas agrajos jaunajos laikos. Atsevišķas problēmas] // Klio, 2008, nr. 11, s. 29.–40. [Toruņas univ. izdevums; iznāca 2009. g. jūnijā]
- Jankauskas R., Roberts C., Steckel R.H., Gerhards G. et. al Contextual Dimensions of Health and Lifestyle: The Archaeological and Historical Record // American Journal of Physical Anthropology. 2009. Vol. 138. S 48, p.157.
- Jansone A. Folk art conservation experience in Latvia // 2009 First Global Forum on Protection of Endangered Cultural Heritage.-Juuzhaigou.(Ķīna).- 2009.10.
- Jansone A. Latviešu tradicionālais tautas tērps un tā valkāšanas tradīcijas.// Nemateriālā Kultūras mantojuma Valsts Aģentūra.- 2009.- 64 lpp.
- Jansone A. Reserving Folk Costume Wearing Tradition in Latvia//Practices and methods in collection treasures in ethnology, ethno musicality and folk dance.- Banja Luka.- 2009. 06.
- Jansone A. Rihards Zariņš un „Latvju Raksti”.// LVIŽ., 2009. Nr. 3.- 93.- 118. lpp.
- Jansone A. Tautas lietišķās mākslas virzība 20. gadsimta otrajā pusē.//Tautas lietišķā māksla Latvijā. Šodienā. Pieredze. Rītdienā.// Rakstu krājums.- LNVM.- R., 2009., 50.- 60. lpp.
- Jēkabsons Ē. 1919. gada 16. aprīļa apvērsums Liepājā // Tēvijas Sargs. - 2009. - Nr. 4 (aprīlis), 26.-27. lpp.
- Jēkabsons Ē. Latvieši Sarkanās armijas un Iekšlietu tautas komisariāta vadībā Padomju Savienībā 1921. – 1938. gadā // Latvijas Kara muzeja gadagrāmata. – X. – R., 2009. – 173. – 222. lpp.
- Jēkabsons Ē. Latviešu karagūstekņi un internētie sarkanarmieši Vācijā 1919. – 1921. gadā // LVIŽ. – 2009. – Nr. 2. – 50. – 79. lpp.
- Jēkabsons Ē. Oficieri latīši v. Rossijskoj armij. Vtoraja polovina XIX v. – 1907. g. // Inteligencija v mnogonacionalnoj imperiji: russkije, latishi, njemci. XIX – nachalo XX v. – Moskva: Institut Vsjeobshej istoriji RAN. – 67 – 127 str.
- Jēkabsons Ē. Atbilde Treija kungam Bermontiādes sakarā // Latvijas Avīze.- 2009. - 10 dec.
- Jēkabsons Ē. Udział Polaków w narodowym ruchu oporu na Lotwie w latach 1944-1950 // Polak na Lotwie.- 2009. - Nr. 2 (sākums), 3 (nobeigums). Pieejams arī internetā: [www.polak.lv](http://www.polak.lv)
- Kangeris K. Latviešu leģions – vācu okupācijas varas politikas diktāts vai latviešu "cerību"piepildījums // Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 24. sēj.). – Rīga, 2009. – 62.–97. lpp.
- Kangeris K. Latvijas valststiesiskie, pilsonības un materiālo vērtību jautājumi vācu okupācijas laikā (1941–1945) // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sēj.). – Rīga, 2009. – 137.–172. lpp.
- Kangeris K. Pilsonība un manta – tiesiskie un valststiesiskie jautājumi vācu okupācijas laikā (1941–1944): Latvijas tirdzniecības flote // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sēj.). – Rīga, 2009. – 547.–561. lpp.
- Kangeris K. Vācijas–PSRS un Zviedrijas–PSRS 1941. gada slepenie līgumi par Latviju/Baltijas valstīm // Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 24. sēj.). – Rīga, 2009. – 332.–340. lpp.
- Kangeris K., Neiburgs U., Vīksne R. Salaspils nometne: vēstures avoti un historiogrāfiskais materiāls // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sēj.). – Rīga, 2009. – 200.–234. lpp.
- Karlsona A. B.Vaska Sēnosis šventinių drabužių puošybos tradicijos. Ancient Traditions of Decorations Reflected in Festive Dress.// Baltu menas. Art of the Balts./ red. A.Butrimas – Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009 – 283.-375. lpp.
- Krēsliņš U. Političeskoje razvitije Latvii v 20 veke: ot „demokratiji vzgladov” i avtoritarizma k „demokratii deņeg”// Acta Humanitarica Universitatis Saulensis. Mokslo tarbai. – T.7 (2008). – p. 35. – 43.
- Krēsliņš U. Zināšanu sabiedrība. Kādu zināšanu.? // Liepālas Universitāte. Sociālo zinātņu katedra un vadībzinātņu katedra. Sabiedrība un kultūra: rakstu krājums. – X. – Liepāja, 2008. – 393. – 403. lpp.
- Lapa L. Mežabrāļi Vidzemē 1906. gadā // LVIŽ. – Nr. 4. – 71. – 91. lpp.
- Lapa L. Vēstures avota sagatavošana publikācijai: Eduarda Bīriņa atmiņas // LVIŽ. – 1909. – Nr. 2. – 128. – 134. lpp
- Larsen C.S., Walker P.L., Steckel R.H., Gerhards G. et. al History of degenerative joint disease in Europe: interferences about lifestyle and activity // American Journal of Physical Anthropology. 2009. Vol. 138. S 48, P. 172.
- Lazdiņa I. Jostas nozīmes atspoguļojums latviešu tautas dziesmās // biedrības „Ugunszīme” mājas lapas sadaļa IZZIŅAI (<http://www.ugunszime.lv/izzinai.htm>). – ievietots 2009. gada martā.
- Lazdiņa I. Nedaudz par tradīcijām: VASARAS SAULGRIEŽI / JĀŅI // biedrības „Ugunszīme” mājas lapas sadaļa IZZIŅAI (<http://www.ugunszime.lv/izzinai.htm>). – ievietots 2009. gada jūnijā.
- Lerhis A. Rec. Par grām.: Polijas ārējā politika 1918. – 1937. gadā. Vēstures avotu krājums // Sast., tulk. un komentē. Ē. Jēkabsons. – Rīga: 2009. – 256. lpp. (Sērija „Vēstures avoti augstskolai” – 5. sēj.) // LVIŽ. – 2009. – Nr. 3. – 198. – 199. lpp.
- Lipša I. „Sabiedriskā tikumība Latvijā 1918. – 1940. gads”. Promocijas darba kopsavilkums. – Rīga: LU Vēstures un filozofijas fakultāte Latvijas un Austrumeiropas jauno un jaunāko laiku vēstures katedra, 2009. – 53. lpp.

- Lipša I. 20. gs. 20. – 30. gadu modernitāte un sabiedriskā tikumība Latvijā: kokainisma aspekts // *Vēsture; avoti un cilvēki*. Humanitārās fakultātes XVII starptautisko zinātnisko lasījumu materiāli. Daugavpils Universitāte. – Daugavpils: Daugavpils universitātes apgāds „Saule”. – 2009. – 177. – 184. lpp.
- Lipša I. Bīstamā narķoze - kino // *Leģendas* // 2009.- Nr.1, 34.-41. lpp.
- Lipša I. Die Eringerungen eines lettischen Historikers und das kollektive Gedächtnis // *Forschungen zur baltischen Geschichte*. – 2009. – Nr. 4. – S. 268. – 272.
- Lipša I. Dieva radību sardzē // *Leģendas*.- 2009.- Nr. 5, 36.-43. lpp.
- Lipša I. Kā no Puškina laikiem! // *Leģendas*.-2009.- Nr.3, 34.-41. lpp.
- Lipša I. Lustīgākie pelna vairāk // *Dienas Bizness*, piel. "Impulss"-2009.-Nr.7, 6.-7. lpp.
- Lipša I. Modes jaunumu medības // 2009.- Nr. 2, 34.-45. lpp.
- Lipša I. Nopietnā precības nolūkā // *Dienas Bizness*, piel. "Impulss".-2009.- Nr. 2, 18.-19. lpp.
- Lipša I. Par cilvēkiem un kino 20. gadsimta 20.-30. gados// *Kino raksti*, -2009.- Nr.6 (25), 59.-65. lpp.
- Lipša I. Promocijas darba „Sabiedriskā tikumība Latvijā 1918. – 1940. gads”. Kosavilkums (saīsināts) // *LVIŽ*. – 2009. – Nr. 3. – 166. – 174. lpp.
- Lipša I. Rīgas hipodroms un tā vilinājums // *Zirgu Pasts*.- 2009.- Nr.1, 18.-23. lpp.
- Lipša I. Sabiedriskā tikumība Latvijā demogrāfisko problēmu aspektā 1918. – 1940. // *LVIŽ*. – 2009. - Nr. 1. – 55. – 78. lpp.
- Lipša I. Sarunas cigaretes valodā // *Leģendas*.- 2009.-Nr. 10, 36.-45. lpp.
- Lipša I. Sausā likuma līkloči// *Dienas bizness*, piel. "Impulss",- 2009.- Nr. 10, 8.-9. lpp.
- Lipša I. Streikojā krogi, streikojā kino // *Dienas Bizness*, piel. "Impulss".- 2009.- Nr.4. 17.-18. lpp.
- Lipša I. Vrakū spridzināšanas biznesā // *Dienas Bizness*, piel. "Impulss".- 2009.- Nr.6, 6.-7. lpp.
- Loze I. Lake Lubāns Depression as centre of Late Neolithic Amber working // *Amber in archaeology . Proceedings of the fifth International conference on amber in archaeology*. Belgrad 2006, National Museum, Belgrade, 2009- pp.60- 79.
- Maat G., Larsen C.S., Steckel R.H., Gerhards G. et. al Body Size and Activity Inference: Femur Length and Midshaft Index. // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, pp. 179-180.
- Marques C., Blondiaux J. , Larsen C.S., Gerhards G. et. al Periosteal apposition: a non-specific index of the history of health in Europe // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, pp. 183-184.
- Muižnieks V. Arheoloģiskās liecības par 14.-18. gs. apbedīšanas tradīcijām mūsdienu Latvijas teritorijā // *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*. 2009, Nr. 4; 31.-63. lpp.
- Ose I. [Par: *Forschungen zur baltischen Geschichte*, Bd.1-3, Tartu 2006-2008] // *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*. 2009, Nr. 1, 199.-201. lpp.
- Ose I. Einige Anmerkungen zur Baugeschichte der St. Georgskirche in Salaspils/ Kirchholm aus dem 14.-15. Jahrhundert // *Maasta, kivistä ja hengestä. Earth, stone and spirit*. Markus Hiekkänen Festschrift. Ed. Hanna-Maria Pellinen. Saarijärvi, 2009, S. 174-181.
- Ose I. Pētījumi Latvijas viduslaiku un jauno laiku arheoloģijā // *LZP ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā*, Nr.14. – Rīga, 2009. – 206.-208. lpp.
- Papathanasiou A., Walker P.L., Steckel R.H., Gerhards G. et. al The history of anemia and related nutritional deficiencies in Europe: evidence from cribra orbitalia and porotic hyperostosis // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, pp. 205-206.
- Pavlovičs J. „Latvijas apriņķu administrācija vācu okupācijas civilpārvaldes ieviešanas laikā”, *Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados*. (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 24. sējums). – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009. – 47.–61. lpp.
- Pavlovičs J. „Okupācijas varu maiņa 1941. gada vasarā Vidzemē un Dienvidigauņijā: kopīgais un atšķirīgais”, *Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991*. (Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti, 25. sējums). – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009. – 576.–580. lpp.
- Roberts C., Betsinger T.K., Steckel R.H., Gerhards G. et. al The history of European infectious diseases: skeletal evidence of tuberculosis, leprosy, and treponematosi // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, pp. 222-223.
- Spirģis R., Brūzis R. Ogresgala Čabas cemetery and horse sacrifice // *Archaeologia Baltica: The horse and man in European antiquity*. – Klaipėda, 2009. – P. 283 – 294.
- Spirģis R., Cine U. Starptautiska konference „Jaunākie arheoloģiskie pētījumi Lietuvā” // *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*. 2009, Nr. 1, 161.-164. lpp.
- Steckel R.H., Kjellström A., Rose J., Gerhards G. et. al Summary measurement of Health and wellbeing: The health index // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, p. 247.
- Šneidere I. nodaļa "Latvijas ebreji un padomju režīms, 1944–1953" // *Latvijas ebreji un padomju vara, 1928–1953*. – Rīga, 2009. – 215.–255. lpp.
- Šneidere I., Bleiere D. Nacionālisti 1959. gada notikumu kontekstā. Apaļā galda diskusija „Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls” redakcijā, *Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls*, 2009, Nr. 2, 149.–173. lpp.
- Teschler-Nicola M., Marcsik A., Steckel R.H., Gerhards G. et. al The history of growth disruptions in European children: evidence from hypoplastic teeth // *American Journal of Physical Anthropology*. 2009. Vol. 138. S 48, pp.254-255.
- Taurēns J. Latvijas trešā atmoda: izpētes problēmas. // *Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940.–1991: Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti*. 25. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2009. 520.–536. lpp.

- Taurēns J. Latvijas ārpolitika 1938.–1940. gadā: problēmas historiogrāfijā. – Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados: Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti, 24. sēj. // Rīga: Latvijas Vēstures Institūta apgāds, 2009. 271.–289. lpp.
- Taurēns J. Latvijas neatkarības atjaunošana 1988.–1991. gadā: ārpolitiskās problēmas.//– Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991: Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti. 25. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures Institūta apgāds, 2009. 410.–434. lpp.
- Vanaga L. Gadskārtējā konference Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā // LVIŽ 2009. Nr.1. – 169.-170. lpp.
- Vanaga L. Vērtīgās Daugavas radzes. Par vecajiem kaļķu cepliem pie Jēkabpils // Brīvā Daugava. – 2009. 16. jūnijs - Nr.67.
- Vanaga L. Ценные Даугавские доломитовые скалы. О старых известково-обжиговых печах возле Екабпилса // Брива Даугава. - Nr.67 (2009, 16.jūn.).
- Vasks A. Burials on settlement sites: memories of ancestors or dissociation? // Memory, Society and Material Culture. Papers from the Third Theoretical Seminar of the Baltic Archaeologists (BASE) Held at the University of Latvia, October 5-6, 2007 / Ed. by Andris Šnē and Andrejs Vasks. – Rīga – Helsinki – Tartu – Vilnius, 2009. – P. 89-98. – (Interarchaeologia, 3).
- Vasks A., Loze I., Zagorska I., Bērziņš V. Cilvēks un kultūra apkārtējās vides kontekstā Latvijas aizvēstures senākajos posmos.- LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. – Nr. 14. – Rīga, 2009. – 215. – 218. lpp.
- Vilcāne A. Arheologam Francim Zagorskim veltīts atceres pasākums.// Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls.- 4.-2009.- 201.-202.lpp.
- Vilcāne A. Arheoloģes Emīlijas Brīvkalnes 100 gadu atceres pasākums.// Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls.- 4.-2009.- 203.-205.lpp.
- Vilcāne A. Najaušs atrodums Vorkovas pogosta Bučku senkapos//Kulturvesturiska un literara godagromōta. Tāvu zemes kalendars 2010. 71.goda gōjums. Rēzekne, 2009.-74.-78.lpp.
- Vilcāne A. Starptautiska konference “Pa somugru pēdām Baltijas jūras krastā”// Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls.- 2.-2009.- 180.-182.lpp.
- Walker P.L., Larsen C.S., Steckel R.H., Gerhards G. et. al Historical patterns of traumatic injury and violence in Europe // American Journal of Physical Anthropology. 2009. Vol. 138. S 48, p.265.
- Wittwer-Backofen U., Engel F., Steckel R.H., Gerhards G. et. al The history of oral health: evidence from dental caries, dental abscesses, antemortem toothloss // American Journal of Physical Anthropology. 2009. Vol. 138. S 48, p. 275.
- Zagorska I. The role of Zvejnieki archaeological complex in the chronology of the East Baltic Stone Age // Vzaimodeistvije i hronoloģija kultur mezolita i neolita Vostočnoj Evropi. Abstracts, S-Peterburg, 2009, 47-48.lpp.
- Zemītis G. Baltijas jūras somu vēsturiskie likteņi Latvijā 19. – 20. gadsimts// Pa somugru pēdām Baltijas jūras krastā. – Rīga: Turaidas muzejrezervāts, 2009. – 7. – 22. lpp.
- Zemītis G. Politikā var iejaukt pat vendus// Latvijas Avīze. – 2009.16.aprīlis. Nr. 102 (3711).
- Zemītis G. Rokauts, rotadata, sakta, Satezeles pilskalns, sietavas, šķēps, stils, vainags, vairogs, vāle, zobens // Latvijas enciklopēdija: Valerija Belokoņa izdevniecība. – Rīga, 2009
- Zemītis G. The „Divine trial” in the 12 th Century Turaida in Historical Context// Archeologia Baltica 11. – Klaipeda, 2009. – P. 270 – 274.
- Zemītis G. Vendu jautājums un arheoloģijas iespējas tā risinājumā// Akadēmiskā Dzīve. – 2009. Nr. 46. - 92. – 101. lpp.
- Zemītis G.. Par [Letlands viele Völkerr. Archäologie der Eisenzeit von Christi Geburt bis zum Jahre 1200. – Brandenburg: Archäologisches Landesmuseum im Paulikloster Brandenburg. 2009. – S. 191. (Latvijas daudzās tautas. Dzelzs laikmeta arheoloģija no Kristus dzimšanas laika līdz 1200. gadam. Iztādes katalogs. Teksta autors Arnis Rādiņš, kataloga sastādītāji Jānis Ciglis un Fokers Hildebergs (Hildberg), tulkoātāja Inga Aleinikova)]// LVIŽ. 2009.- Nr. 2. – 189. – 194. lpp.
- Zemītis G.. Par [Spirģis R. Bruņurupuču saktas ar krūšu važiņrotām un lībiešu kultūras attīstība Daugavas lejtece 10. - - 13. gadsimtā. – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2008. – 511. lpp.:il.]// LVIŽ. 2009. – Nr. 1. – 178. – 183 lpp.
- Zunda A. Rietumvalstis un Baltijas valstu okupācijas problēma pēckara posma sākumā (1945–1953). // Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991. Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti. 25. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2009. 622.–634. lpp.
- Zunda A. Atzīsim tikai pastāvošo realitāti. – Latvijas Avīze. 2009, 29. jūlijs. 16. lpp.
- Zunda A. Austrālijas un Jaunzēlandes pieeja Baltijas jautājumam. – Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki. 2009, 2./3. nr. 106.–113. lpp.
- Zunda A. Baltijas jautājums un Rietumvalstis pēckara pirmā atkušņa un jaunu Saspīlējumu posmā (1954–1961). – Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados. Latvijas Vēsturnieku komisijas raksti. 24. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2009, 139.–188. lpp.
- Zunda A. Baltijas valstu jautājums un Rietumvalstis detantes veidošanās posma starptautiskajās attiecībās (1963–1969). – Okupācijas režīmi Baltijas valstīs 1940–1991. Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti. 25. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2009. 354.–385. lpp.
- Zunda A. Latvijas vēsturei vienmēr uzticīgs. – Latvijas Vēsture. 2009, 2./3. nr.126.–128. lpp.
- Zunda A. Lielbritānija starp de facto un de iure Baltijas valstu okupācijas un aneksijas atzīšanas jautājumā Otrā pasaules kara sākumposmā (1940–1941). – Baltijas reģiona vēsture 20. gadsimta 40.–80. gados. Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti. 24. sēj. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 2009. 400.–419. lpp.

- Zunda A. Rietumvalstu pieeja Baltijas valstu jautājumam (1940–1953). – Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki. 2009, 1. nr. 55.–67. lpp.
- Zunda A. The Baltic Destiny and the Rebirth of a Nation. – Brussels, 2009. Pp. 161–212.
- Zunde M. Latvijas kultūrvides pētījumi pēc zinātnisko ekspedīciju materiāliem // LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. – Rīga, 2009. – Nr. 14. – 226.-229. lpp.
- Zunde M. New dendrochronological and historical evidence of long-distance floating of timbers to Riga // [http://www.kikirpa.be/uploads/files/TRAA\\_Abstracts.pdf](http://www.kikirpa.be/uploads/files/TRAA_Abstracts.pdf) – pp.39-40.
- Черпинска А. Война 1812 г. в прибалтийско-немецкой исторической литературе (XIX- начало XX в.) // Россия и Балтия. В.5. Войны, революции и общество. М., Наука, 2008. Стр. 32-39. [iznāca 2009. g. sākumā]
- Черпинска А. Бой при Гросс-Экау // Эпоха наполеоновских войн: люди, события, идеи. Материалы XI Международной научной конференции. – Москва: Кучково поле, 2008, с. 163-174 [iznāca 2009. g. sākumā]

## 5.1.2. valodniecība

### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Valodniecības nozarē 2009. gadā darbs noritēja trijos LZP finansētos projektos, kas aptvēra tikai atsevišķas valodniecības jomas – gramatiku un dialektoloģiju.

D. Markus projektā "Latviešu valodas fonētika: teorija vs. prakse" tika strādāts pie nepētītajām un precizējamām latviešu valodas fonētikas parādībām. Tika izstrādāti latviešu literārās valodas zilbju tipu analīzes rezultāti un to salīdzinājumu ar lietuviešu valodu, tika pētīts dziedātu patskaņu akustisks raksturojums. Analizētas fonētiskās parādības Sibīrijas latviešu runā un salīdzinātas ar attiecīgo izlokšņu runātājiem Latvijā. Izveidota fonētisko parādību datu bāze.

Projekta pirmajā gadā paredzētie uzdevumi pilnībā izpildīti, tas ir nozīmīgs pieteikums latviešu valodas fonētikas teorijas un prakses eksperimentālai pārbaudei, nepieciešams turpinājums.

D. Nītiņas projektā "Latviešu valodas gramatika 1959-2009" tika apzinātas un aprakstītas pārmaiņas latviešu valodas gramatiskajā sistēmā kopš 1959. gada, kad iznāca "Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika". Veikti pētījumi par atsevišķām vārdsķirām: vietniekvārdi, prievārdi, nelokāmie divdabji, ievadnodaļas par darbības vārdiem (D.Nītiņa.), apstākļa vārdi (G.Smiltnece), partikulas (I.Breņķe). Jauns latviešu valodas gramatikas akadēmiskais izdevums sekmēs kā latviešu valodas zinātnisko izpēti, tā arī tās praktisko apguvi skolā un baltu valodu studijas augstskolā.

A. Stafeckas projektā "Latviešu valodas leksikas, morfoloģijas un fonētikas izpēte diahroniskā un areālā aspektā" galvenais darbs saistīts ar "Latviešu valodas dialektu atlanta" Fonētikas daļas izstrādāšanu. Turpināts darbs pie ģeolingvistisko karšu un komentāru izveides – no jauna izstrādātas vēl 10 kartes un 14 komentāri saskaņā ar LVDA Fonētikas daļas programmu (I. Kurzemniece). Vienlaikus rediģētas, papildinātas un precizētas iepriekšējos gados izstrādātās 10 kartes un to komentāri, saskaņojot ar pārbaudīto izlokšņu materiālu (A. Stafecka). Izveidoti 7 jauni karšu datorvarianti (E. Trumpa).

Sadarbībā ar LU finansēto zin. projektu "Baltu valodu atlanta" pilotprojekts" un valsts pētījumu programmas "Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu, kultūru" projektu "Valoda un vide" kopā ar Lietuviešu valodas institūtu Viļņā pabeigts darbs pie "Baltu valodu atlanta pilotprojekta", 2009. gada septembrī publicēts "Baltu valodu atlanta" prospekts ar plašu ievadu latviešu, lietuviešu un angļu valodā, 12 ģeolingvistiskajām kartēm un to komentāriem latviešu, lietuviešu un angļu valodā. Kopumā projekts īstenots atbilstoši piešķirtajam finansējumam un plānotajiem sasniegumiem rezultātiem.

Baltu atlants uzskatāms par vienu no nozīmīgākajiem 2009.g. sasniegumiem valodniecībā un humanitārajās zinātnēs. Svarīgi, lai šīs nozares attīstība varētu garantēt šāda veida fundamentālu projektu turpinājumu ilgstošā periodā, kas ir garāks nekā viena gada un 3-4 gadu pētniecības periods.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Pārskata periodā sasniegtie rezultāti ir bijuši atbilstoši piešķirtajam finansējumam. Veikti pētījumi tik nozīmīgās valodniecības nozarēs kā gramatika un dialektoloģija. Pētījumi gramatikā visos tās līmeņos ļauj izziņāt jaunākās tendences latviešu valodā, iekļaut tās skolu mācību grāmatās, normatīvajās rokasgrāmatās, jaunajā akadēmiskajā latviešu valodas gramatikā. Latviešu valodā ir salīdzinoši labi saglabājušies vēsturiski izveidojušies teritoriālie dialekti, kuri mūsdienās strauji zūd, tāpēc jo sevišķi aktuāla ir to izpēte. Projekta ietvaros veiktais darbs vistiešākā veidā saistīts ar latviešu valodas teritoriālo paveidu - dialektu un izlokšņu - izpēti ģeolingvistiskā jeb areālā aspektā. Projektā veiktais darbs ir pamats Latvijas valodnieku dalībai ilgtermiņa starptautiskos projektos "Baltu valodu atlants" un "Eiropas valodu atlants".

Projekts iekļaujas kompleksajā latviešu lingvistisko un kultūrvēsturisko pētījumu sistēmā. Pētījumu rezultāti izmantojami baltistikā un citās zinātnes nozarēs (etnogrāfijā, folkloristikā, baltu etnoģenēzes

jautājumu risināšanā u. c.), kā arī ir būtiski nozīmīgi attiecīgo studiju programmu izstrādē augstskolās. Projekta ietvaros izstrādātās kartes un komentārus var sekmīgi izmantot, lai iepazīstinātu skolēnus un studentus ar latviešu valodas dialektiem, latviešu un baltu valodu vēsturi, valodu kontaktiem, kā arī izlokšņu formu daudzveidību.

### Zinātniskā sadarbība

(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)

Projektu izpildītāji ir sadarbojušies ar Valsts pētījumu programmu "Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru". Notikusi sadarbība ar Latvijas augstskolām un zinātniskajiem centriem. Turpinās sadarbība ar ASV Ohaijo Universitātes Fonētikas laboratoriju, ar Lietuviešu valodas institūtu Viļņā, Polijas ZA Slāvistikas institūtu Varšavā.

Valodniecības trīs projektos ir iesaistīti pieci doktoranti, projektu dalībnieki piedalās lekciju kursu izstrādē Latvijas Universitātē, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolā u. c.

Nolasīti 38 ziņojumi Latvijas un starptautiskajās zinātniskajās konferencēs.

|                                                                                                                                                                                                                      | 2008.g | 2009.g |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                   | 11     | 8      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                               | 11     | 3      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                            | 6      | 4      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodams <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 23     |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                           | 54     | 20     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                     | 16     | 5      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                             | 6      | 2      |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                    | 64     | 38     |
| Iesaistīti zinātnieki / jaunie zinātnieki                                                                                                                                                                            | ...    | 19     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                          | 1      | -      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                | 11     | 5      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                         | 6      | 2      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts  
Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola

| 09.1129 Dace Markus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Latviešu valodas fonētika: teorija vs. prakse |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| 2009. gada laikā projekta autori strādāja plānotajos virzienos, vāca un apkopoja pētniecības datus un publicēja rakstus un uzstājās ar referātiem.                                                                                                                                                                                         |                                               |
| I.Auziņa, M.Brēde, I.Bukša – Biezā, S.Čeirane, J.Grigorjevs, I.Indričāne, D.Markus, I.Sīpola, F. Svirskis analizēja nepētītās un precizējamās latviešu literārās valodas fonētiskās parādības un to pētīšanas iespējas, tā rezultātā sagatavoti un publicēti raksti un nolasīti referāti vietējās un starptautiskās konferencēs (kopā 13). |                                               |
| I.Bukša - Biezā apkopoja un iesniedza datu bāzei latviešu literārās valodas zilbju tipu analīzes rezultātus un to salīdzinājumu ar lietuviešu valodu.                                                                                                                                                                                      |                                               |
| I.Sīpola pētīja dziedātu patskaņu akustisko raksturojumu un nolasīja referātu un sagatavoja publikāciju „Dziedātu patskaņu akustisks raksturojums” jauno zinātnieku konferencē Rīgā, 2009. gada 10. decembrī.                                                                                                                              |                                               |
| L. Andronova, L.Leikuma pētīja fonētiskās parādības Sibīrijas latviešu runā un salīdzināja tās ar attiecīgo izlokšņu runātājiem Latvijā, nolasīti arī 4 referāti 2009.gada oktobrī Latgalistikas 2. konferencē.                                                                                                                            |                                               |
| I.Bukša – Biezā, I.Degtjarjova veica savākto materiālu tehnisko apstrādi (ierakstu atšifrēšanu, transkripciju, vizualizēšanu).                                                                                                                                                                                                             |                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>D.Markus kopā ar Dz.Bondu turpināja analizēt latviešu valodas prosodisko parādību maiņas dziedājumā. Šī pētījumu virziena turpinājumā nepieciešams iesaistīt arī mūzikas un psiholoģijas speciālistus, jo salīdzinošos pētījumos nepieciešama precīzāka skanisko elementu analīze mūzikā un ar tiem saistīto psiholoģisko procesu analīze. D.Markus analizēja latviešu valodas pareizrunas aktualitātes.</p> <p>Projekta pirmajā gadā paredzētie uzdevumi pilnībā izpildīti, tas ir nozīmīgs pieteikums latviešu valodas fonētikas teorijas un prakses eksperimentālai pārbaudei, nepieciešams turpinājums. Rezultāti tiek izmantoti Latviešu valodas jaunās gramatikas izstrādē, fonētiskās un fonoloģiskās publikācijās, studijuursos, it sevišķi valodniecības doktorantūras studijās Latvijas augstskolās.</p> <p>Projekta rezultāti palīdz noskaidrot nepētītās un precizējamās latviešu valodas fonētiskās parādības, tiek izmantoti Letonikas valsts programmas ietvaros uzsāktās Latviešu valodas gramatikas rakstīšanā, Baltijas un Skandināvijas valstu kopējā starptautiskajā sociofonētikas pētījumu tīklā, kopējos ziņojumos ar Ohaijo Universitātes un Pēterburgas Valsts universitātes pētniekiem.</p> <p>Turpinās sadarbība ar ASV Ohaijo Universitātes Fonētikas laboratoriju un LU Fonētikas laboratoriju.</p> <p>Rezultāti papildina studiju kursus „Mūsdienu latviešu valodas fonētika” (D.Markus, J.Grigorjevs – LU, RPIVA), „Fonētika” (M.Brēde – LU), „Baltu valodu fonoloģija” (D.Markus – LU doktoranti), „Latviešu valodas fonoloģija” (S.Čeirane – RSU), „Latviešu dialektoloģija” (L.Leikuma – LU).</p> <p>Tiek vadītas un izstrādātas 3 disertācijas: S.Čeirane Latviešu valodas balsīgo troksneņu akustisks raksturojums (vadītāja – D.Markus), I.Indričāne Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustisks un audītīvs raksturojums (vadītājs – J.Grigorjevs), F.Svirskis Moderno tehnoloģiju (e-kursa) integrēšana latviešu valodas mācību procesā vidusskolā (vadītāja – D.Markus).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                  |
| <b>09.1169 Daina Nītiņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Latviešu valodas gramatika 1959-2009</b>                                                      |
| <p>Tā kā kopš iepriekšējā latviešu valodas gramatikas akadēmiskā izdevuma (Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika, I-II, 1959-1962) sagatavošanas pagājuši 50 gadi, šis projekts uzskatāms par aktuālu latviešu valodniecības uzdevumu un pienākumu. Jauns latviešu valodas gramatikas akadēmiskais izdevums sekmēs kā latviešu valodas zinātnisko izpēti, tā arī tās praktisko apguvi skolā un baltu valodu studijas augstskolā.</p> <p>2009.gadā pirmajā variantā (kopējais apjoms 9,7 a.l.) sagatavotas šādas latviešu valodas gramatikas nodaļas: vietniekvārdi (D.Nītiņa, 2,2 a.l.), prievārdi (D.Nītiņa, 2 a.l.), nelokāmie divdabji (D.Nītiņa, 1 a.l.), ievadnodaļas par darbības vārdiem (D.Nītiņa, 1,2 a.l.), apstākļa vārdi (G.Smiltnece, 2,5 a.l.), partikulas (I.Breņķe, 0,8 a.l.). Tika veikta 2008.gadā uzrakstīto gramatikas nodaļu elektroniska apspriešana, aktuāli gramatikas sagatavošanas, tās izstrādes metodoloģijas un metodikas jautājumi tika apspriesti divās darba sanāksmēs semināros: 11.03.2009, 03.06.2009.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                  |
| <b>09.1170 Anna Stafecka</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Latviešu valodas leksikas, morfoloģijas un fonētikas izpēte diahroniskā un areālā aspektā</b> |
| <p>Pārskata periodā (01. 01.–31.12.2009) galvenais darbs saistīts ar "Latviešu valodas dialektu atlanta" Fonētikas daļas izstrādāšanu. Turpināts darbs pie ģeolingvistisko karšu un komentāru izveides – no jauna izstrādātas vēl 10 kartes un 14 komentāri saskaņā ar LVDA Fonētikas daļas programmu (I. Kurzemniece). Vienlaikus rediģētas, papildinātas un precizētas iepriekšējos gados izstrādātās 10 kartes un to komentāri, saskaņojot ar pārbaudīto izlokšņu materiālu (A. Stafecka). Izveidoti 7 jauni karšu datorvarianti (E. Trumpa).</p> <p>Sadarbībā ar LU finansēto zin. projektu "Baltu valodu atlanta" pilotprojekts" un valsts pētījumu programmas "Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu, kultūru" projektu "Valoda un vide" kopā ar Lietuviešu valodas institūtu Viļņā pabeigts darbs pie "Baltu valodu atlanta pilotprojekta", 2009. gada septembrī publicēts "Baltu valodu atlanta" prospekts ar plašu ievadu latviešu, lietuviešu un angļu valodā, 12 ģeolingvistiskajām kartēm un to komentāriem latviešu, lietuviešu un angļu valodā.</p> <p>Projekta izpildītāji piedalījušies ar referātiem 5 zinātniskās konferencēs (tostarp 3 starptautiskajās), publicētas 2 konferenču tēzes. Nolasītas 2 populārzinātniskas lekcijas.</p> <p>Publicētas 2 monogrāfijas, 1 raksts vispārārtzītā starptautiski citējamā žurnālā, 12 raksti izdevumā "Baltu valodu atlants. Prospekts". Iesniegti publicēšanai 3 zinātniskie raksti.</p> <p>Turpināta zinātniskā sadarbība ar Lietuviešu valodas institūtu Viļņā un Polijas ZA Slāvistikas institūtu Varšavā – vieszinātnieku uzņemšana un regulāra jaunākās zinātniskās informācijas apmaiņa. A. Stafecka un I. Kurzemniece ir Starptautiskās dialektologu un ģeolingvistu biedrības biedres.</p> <p>Kopumā projekts īstenots atbilstoši piešķirtajam finansējumam un plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem.</p> <p>Latviešu valodā ir salīdzinoši labi saglabājušies vēsturiski izveidojušies teritoriālie dialekti, kuri mūsdienās strauji zūd, tāpēc jo sevišķi aktuāla ir to izpēte. Projekta ietvaros veiktais darbs vistiešākā veidā saistīts ar latviešu valodas teritoriālo paveidu - dialektu un izlokšņu - izpēti ģeolingvistiskā jeb areālā aspektā.</p> <p>Projektā veiktais darbs ir pamats Latvijas valodnieku dalībai ilgtermiņa starptautiskos projektos "Baltu valodu atlants" un "Eiropas valodu atlants".</p> <p>Projekts iekļaujas kompleksajā latviešu lingvistisko un kultūrvēsturisko pētījumu sistēmā. Pētījumu rezultāti izmantojami baltistikā un citās zinātnes nozarēs (etnogrāfijā, folkloristikā, baltu etnoģenēzes jautājumu risināšanā u. c.), kā arī ir būtiski nozīmīgi attiecīgo studiju programmu izstrādē augstskolās. Projekta ietvaros izstrādātās kartes un komentārus var sekmīgi izmantot, lai iepazīstinātu skolēnus un studentus ar latviešu valodas dialektiem, latviešu un baltu valodu vēsturi, valodu kontaktiem, kā arī izlokšņu formu daudzveidību.</p> |                                                                                                  |

## Raksti, publikācijas

(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)

- Andronova L. (2009) Par patskaņu ī, ū diftongiziešonūs zīmeļlatgališu runā: Sibīrī i Latgolā// Centrs i perifereja: perpektivu maiņa. 2. starptautiskās latgalistikas konferences materiāli. Rēzekne: RA (iesniegts publicēšanai).
- Aužiņa I. (2009) Fonēmu pārmaiņas vārdu saturā: asimilācijas balsīguma ziņā// Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums 13(1). Liepāja: LiePA, 7.-23. lpp.
- Aužiņa I. (2009) Līdzskaņu savienojumi vārdu beigās, to nozīme zilbju robežu analizē// Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums. Liepāja: LiePA (iesniegts publicēšanai).
- Baltu valodu atlants. Prospekts / Baltu kalbų atlasas. Prospektas. / Atlas of the Baltic Languages. Prospect (sastādītājas un ievada autores / sudarytojos ir įvado autorės /editing and introduction by: A. Stafecka, D. Mikulēnienē; karšu komentāru autores / žemėlapių komentaru autorės /map commentaries by: A. Stafecka, I. Jansone, D. Mikulēnienē, A. Leskauskaitē, R. Bacevičūtē, D. Kardelītē-Grīnevičienē, karšu datorvariantus veidojis/ žemėlapių kompiuterinį variantą parengė /map computer graphics by E. Trumpa), Rīga /Vilnius: Latvijas Universitāte, LU Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas / The University of Latvia, The Latvian Language Institute of the University of Latvia / The Institute of the Lithuanian Language, 2009, 183 lpp. + 12 ģeolingvistiskās kartes. Darbs izstrādāts sadarbībā ar LU finansēto projektu Baltu valodu atlanta pilotprojekts un Valsts pētījumu programmas Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu, kultūru projektu Valoda un vide
- Breņķe I. 20.gs valodnieku uzskati par noteiktās un nenoteiktās galotnes lietošanu.- Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 13(1). Liepāja: LiePA, 2009, 24.-30.lpp.
- Brēde M. (2009) Borrowings – What Price in the Long Run?// Languages and Cultures in Contact – Then and Now. Abstracts. Czestochowa: UP (17-18).
- Brēde M. (2009) Ieskats britu angļu valodas praksē// Linguistica Lettica. 10 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Brēde M. (2009) Jaunvārdi kā speciālā leksika informatīvos tekstos: Terminoloģija un speciālā leksika lietojumā un sistēmā// Akad. J.Endzelīna 136. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Rīga: LU, LVI, (11-12).
- Brēde M. (2009) Neoloģismu formas un to pasniegšanas veids informatīvos un reklāmtēkstos// Vārds un tā pētīšanas aspekti. Liepājas Universitāte, 10 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Brēde M. (2009) Pragmatic Meanings of Discourse Markers// Applied Linguistics for Specialised Discourse. LU: Conference Proceedings (CD format).
- Brēde M. (2009) Shadowy Smudges in Language or One Day with Spoken Latvian// 8th Conference on Baltic Studies in Europe. The Baltics as an Intersection of Civilizational Identities. Abstracts. Kaunas, (36-37).
- Brēde M. (2009) Summer Reading: Translation Versus Original. Lost and Found in Translation// Abstracts. The 5th Riga Symposium on Pragmatic Aspects of Translation. Riga: LU, (29-44).
- Brēde M., Uzija B., Karpinska L., Liepiņa D., Treilona M. (2009) Saistošā terminoloģija: valodas kodu uzziņas. Rīga, LU: SIA JUMI.
- Brēde M., Veisbergs A., Ločmele G., Šalme A., Žīgure V. (2009) Jaundarinājumi latviešu valodā 21.gadsimtā// Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. Rīga: LZA, (211-223).
- Bukša – Biezā I., Markus D. (2009) Melošanas māksla Alsviķos un Šķilbēnos// 2. starptautiskās latgalistikas konferences „Centrs un perifērija: perspektīvu maiņa” materiāli. Rēzekne: RA (iesniegts publicēšanai).
- Bušs O., Nītiņa D. Vietvārdi un citi valodas elementi: sistematizācijas problēmas un izpētes gaita.- Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2009, 178.-194.lpp.
- Čeirane S. (2009) Latviešu valodas balsīgo spraudzeņu troksneņu akustisks raksturojums// People and the Word. Vilnius Pedagogical University (iesniegts publicēšanai).
- Čeirane S. Latviešu valodas balsīgo troksneņu palatogrāfisks pētījums// 45.Artura Ozola dienas konference materiāli „Baltu valodas diahroniskā un areālā aspektā. Veltījums Jurim Plāķim (1862 – 1942) 140. gadadienā”. Rīga: LU (iesniegts publicēšanai).
- Grigorjevs J. (2009) Latviešu valodas divskaņu akustisks raksturojums// LU Raksti. R: LU Akadēmiskais apgāds, 746. sēj. Valodniecība: Latvistika un somugristika. 40.-47. lpp.
- Grigorjevs J. (2009) Latviešu valodas līdzskaņu klasifikācija// Latviešu gramatika: norma un lietojums. Interneta rakstu kopa. R: LU, 2009, 7 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Indričāne I. (2009) Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu – spraudzeņu intensitāte// 45. Artura Ozola dienas konference materiāli „Baltu valodas diahroniskā un areālā aspektā. Veltījums Jurim Plāķim (1862 – 1942) 140.gadadienā”. Rīga: LU (sagatavots iesniegšanai).
- Indričāne I. (2009) The spectral cues of the Latvian voiceless obstruents// Phonetical and Stress-Related Issues in Baltic and Other Languages. Vilnius Pedagogical University (iesniegts publicēšanai).
- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite, Daiva Kardelīte-Grīnevičiene. Apcirkņa nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 118–122 (0,45 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite. Baloža nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 89–93 (0,43 a.l.).

- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite. Krupja nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 80–88 (0,9 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite. Stārķa nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 99–106 (0,83 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite. Stirpas nosaukumi // Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 123–129 (0,7 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Asta Leskauskaite. Ziemas kviešu nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 113–117 (0,45 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, R. Bacevičūte, A. Leskauskaite. Mākoņa nosaukumi // Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 61–68 (0,73) .
- Jansone I., A. Stafecka, Rima Bacevičūte. (koka) galotnes nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 69–73 (0,33 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Rima Bacevičūte. Cīruļa nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 94–98 (0,48 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Rima Bacevičūte. Kalēja nosaukumi // Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 130–134 (0,4 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Rima Bacevičūte. Kāļa nosaukumi// Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 107–112 (0,5 a.l.).
- Jansone I., A. Stafecka, Rima Bacevičūte. Paegļa nosaukumi // Baltu valodu atlants. Prospekts. – Rīga / Vilnius: Latvijas Universitāte, Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas, 2009, 74–79 (0,55 a.l.).
- Leikuma L. (2009) Latgalīšu rakstībys normiešona Padūmu Krīvejā// Ontona Skryndys Latgalīšu gramatikai 100. 1.storptautyskuo latgalistikys konference. Latgalistikys kongresu materiali, I. Rīga, 73–80.
- Leikuma L. (2009) Skaņa i burts: atbiļsteibu mekliejumi "pīterpilišu" gruomtuos// 2. starptautiskās latgalistikas konferences „Centrs un perifērija: perspektīvu maiņa” materiāli. Rēzekne: RA (iesniegts publicēšanai).
- Leikuma L., Andronovs A. (2009) Ačinskas apkaimes latviešu ciemī. Par dziesmu pierakstu// Sibīrijas latviešu dziesmas. Rīga: Upett.
- Leikuma L., Andronovs A. (2009) Par latgaliešu rakstu valodas pareizrūnas kopšanu// Baltu filoloģija XVIII (1/2). Rīga, 5.-15.lpp
- Leikuma L., Andronovs A., Suprunčuks M. (2009) Assimilative palatalization as an areal feature in Latgalian, Lithuanian, Russian and Belarusian// The Baltic languages and the Nordic countries. Oslo (iesniegts publicēšanai).
- Markus D. (2009) Continuing research on Latvian Syllable Intonations// Proceedings of International Conference „Phonetical and Stress-Related Issues in Baltic and Other Languages”. Vilnius, 9 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Markus D. (2009) Latviešu valoda fonoloģiskajā struktūrā// 2.starptautiskās latgalistikas konferences „Centrs un perifērija: perspektīvu maiņa” materiāli. Rēzekne: RA (iesniegts publicēšanai).
- Markus D. (2009) Latviešu valodas fonoloģijas sākotne// Filoloģijas un mākslas zinātnes Latvijas Universitātē 1919.-2009. Rīga: LU, 113.-122. lpp.
- Markus D. (2009) Terminology Problems of Phonetics and Phonology in the Latvian Language// Proceedings of International Conference “The Sound and Aspects of Its Research: Methodology and Practice”. Viļņa, 7 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Markus D., Bonda Dz. (2009) Valodas fonētisko līdzekļu maiņa dziedājumā// Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums 13(1) Vārds gramatikā un stilistikā. Vārda diahroniskais un areālais aspekts. Liepāja: Liepājas Universitāte, 16.-23. lpp.
- Markus D., Bonda Dz., Stockmal V. (2009) Learning the Quality of Latvian Vowels// The Baltics as an Intersection of Civilizational Identities. Kaunas, 10 lpp. (iesniegts publicēšanai).
- Nītiņa D. Akadēmiskās gramatikas 50 gadi: ceļā uz jauna latviešu valodas gramatikas izdevuma sagatavošanu.- Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 13(1). Liepāja: LiePA, 2009, 132.-139.lpp.
- Nītiņa D. Latviešu valodas vietniekvārdu klasificēšanas problēmas. Humanitāro Zinātņu vēstnesis, Nr.15. Daugavpils: DU Humanitārā fakultāte, 2009, 55.- 61.lpp.
- Smiltņiece G. Bailes no vārda vecs. - Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi, 4. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 31.-35.lpp
- Smiltņiece G. Daži problēmjautājumi skaitļa vārda sakarā.- Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 13(1). Liepāja: LiePA, 2009, 154.-160.lpp.
- Stafecka A.. Leksikas areāli Baltu valodu atlanta pilotprojektā // 45.Artura Ozola dienas konference Baltu valodas diahroniskā un areālā aspektā. Veltījums Jurim Plāķim (1869–1942) 140. gadadienā. Referātu anotācijas un kopsavilkumi. R.: LU Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte, 2009, 44–45.
- Stafecka A.. Pisownia latgalska przed stu laty i dziś (Latgaliešu rakstība pirms 100 gadiem un tagad) // Acta Baltico-Slavica 33 Warszawa: Instytut Slawistiki, 2009, 29–43.
- Svirskis F. Latviešu valodas apguves piedāvājuma izpēte elektroniskajā vidē// Tagad. LVAVA zinātniski metodisks izdevums. Rīgā, 1.2009., 44.-47.lpp.
- Trumpa E.. Dažas piezīmes par Latviešu valodas atlanta pirmsākumiem //45.Artura Ozola dienas konference Baltu valodas diahroniskā un areālā aspektā. Veltījums Jurim Plāķim (1869–1942) 140. gadadienā. Referātu anotācijas un kopsavilkumi. R.: LU Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte, 2009, 47–48.
- Trumpa E.. Pelesos šnektos balsinēs fonemos ir jų variantai. – Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2008 (izdota 2009g. jūnijā).

### 5.1.3. literatūra

#### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Literatūrzinātnē un folkloristikā 2009. gadā realizēti seši LZP atbalstīti tematiskie projekti un viens sadarbības projekts. Tematiskie projekti aptver nozīmīgākos pētniecības virzienus: literatūras teorija, salīdzināmā literatūrzinātne, drāma un teātris, folkloristikas vēsture, folkloras žanru izpēte un materiālu izdošana, folkloras un arheoloģija. Sadarbības projekta ietvaros pētīta latviešu literatūras vēsture un veikta Latviešu folkloras krātuves materiālu apzināšana, papildināšana un publiskošana. Pētījumi literatūras zinātnē, folklorā un mākslas zinātnē nodrošina kultūras procesa analīzi, sniedz ieguldījumu izglītības sistēmas uzlabošanā, kopumā tie visi jāaatzīst par sabiedriski vērtīgiem un perspektīviem. Folkloras datu bāzu un pētījumu attīstībā noteikti būtu jāpalielina valsts finansējums, jo tie pārstāv fundamentālas nacionālās vērtības.

Projektā ***Latviešu literatūra un literatūras teorija: literatūrteorētiskās skolas un literatūras veidu poētika*** iecerēts izveidot apkopojošu izdevumu par Rietumu literatūrteorētiskajām skolām, kas būs pirmreizīgs latviešu literatūrzinātnē. Pētījums būs noderīgs augstskolu humanitāro zinātņu studentiem, kā arī humanitāro zinātņu pētniekiem, skolotājiem un visiem, kas interesējas par procesiem latviešu literatūrā un to pētniecības metodēm.

Pārskata periodā projekta izpildītāji studējuši avotus un teorētisko literatūru, vākuši un apkopojuši materiālu, izstrādājuši un apsprieduši rakstu plānojumu (kas īpaši svarīgi tādēļ, ka pētījumā iesaistīti vairāki autori). Izstrādāts arī raksta paraugs (K. Vērdiņš. Marksistiskā literatūrkritika), kurā apskatīta šī literatūrteorētiskā skola saistībā ar Latvijas pieredzi. Raksta nobeigumā pievienots marksistiskās literatūrkritikas paraugs – „Andras Neiburgas stāsts „Kolonija” marksistiskās kritikas ideju skatījumā”. Raksts uzlūkojams par protopiemēru, visiem projekta iesaistītajiem autoriem apzinoties, ka katra atsevišķā raksta akcentus nosaka katras literatūrteorētiskās skolas īpatnības. Ar izstrādāto rakstu iespējams iepazīties žurnālā „Karogs” (2009, 5. nr.). 2009. gada izvirzītie uzdevumi ir sasniegti.

Projektā ***Baltijas literatūra: salīdzināmie aspekti*** turpināts darbs pie Baltijas literatūru salīdzināmās izpētes, balstoties materiālā, kas ir apzināts iepriekšējā pētnieciskajā posmā. Projekta turpinājums, apvienojot LU LFMI veiktos zinātniskos projektus, no 2010. gada notiek Dr.philol. Ievas Kalniņas vadītajā projektā „Latviešu literatūra un literatūras teorija: literatūrteorētiskās skolas un literatūras veidi”. Projekta izpildītāju uzmanības lokā ir jautājumi, kas saistīti ar literatūras veidu un žanru izpēti Baltijas literatūrās, kā arī teorētisku jēdzienu izpratni. Šādā aspektā Baltijas literatūru salīdzinošā izpēte šobrīd netiek veikta nevienā citā projektā. Pārskata periodā veikts darbs pie pētījumu izstrādes: Maijas Burimas monogrāfijas „Hamsuns Latvijā” (sagatavots manuskripts), Zandas Gūtmanes monogrāfijas „Baltijas proza” (sagatavotas manuskripta nodaļas) un Benedikta Kalnača monogrāfijas „Baltijas drāma” (sagatavotas manuskripta nodaļas). Projekta izpildītāji publicējuši rakstus zinātniskos izdevumos un piedalījušies starptautiskās konferencēs, aprobējot pētījumu atziņas.

Projektā ***Latviešu teātris un drāma trimdā – attīstības process un pamatproblēmas*** turpināts V. Hausmaņa darbs pie monogrāfijas „Latviešu teātris un drāma Austrālijā”, uzrakstītas grāmatas 12 nodaļas, kurā aprakstītas šādas problēmas: Austrālijas latviešu teātru repertuārs un lugas, Režisori, Aktieri, Teātra kritiķi, Kontakti, Teātru festivāli, Kultūras dienas Austrālijā, Latviešu teātru rosība Melburnā, Melburnas operešu ansamblis, Adelaides Latviešu teātra ansamblis, Adelaides Latviešu drāmas studija, Teātra kopas Jaunzēlandē. Līdz ar to radīti priekšnosacījumi, lai 2010. gadā šo plašo pētījumu pabeigtu. Grāmata „Latviešu teātris un dramaturģija Austrālijā” pabeigs plašu pētījuma ciklu, kas uzsākts iepriekšējos gados un publicētās V. Hausmaņa monogrāfijas: „Latviešu teātris trimdā” (2005), „Latviešu teātris ASV un Kanādā” (2008). Līdz ar to monogrāfiju cikls sniedz pilnīgāku priekšstatu par to, kā trimdas apstākļos darbojās latviešu teātris un attīstījās latviešu drāma un tas sniedz liecību par būtiski svarīgām latviešu identitātes izpausmēm un liecina par mūsu tautas spēju un gribu nodarboties ar teātra mākslu arī neparastos, bieži vien sarežģītos apstākļos. Šīs grāmatas izmantojamas humanitāro zinātņu studiju programmās Latvijas augstskolās, kā arī pētniekiem, kas

interesējas par latviešu mākslas attīstības procesu, kā arī par mūsu tautas nacionālās identitātes izpausmēm.

Projektā ***Latviešu folkloristika: nozares intelektuālā vēsture*** aizsākts darbs pie monogrāfijas „Latviešu folkloristika: 1920.-40. gadi” sagatavošanas, kas būs pirmais sistemātiskais apkopojums par svarīgu posmu latviešu folkloristikas vēsturē – 1920.-40. gadiem, kad nozare izveidojās par akadēmisku un institucionalizētu disciplīnu, ieviešot folklorai veltītus studiju kursus Latvijas Universitātē un nodibinot Latviešu folkloras krātuvi. Šis posms līdz šim maz apcerēts, ideoloģisku apsvērumu pēc – pat noklusēts. Ar šo projektu tiks radīts uzziņas avots visiem, kas interesējas par latviešu folkloristikas vēsturi, īpaši Latvijas folkloras un tradicionālās kultūras studentiem. Pārskata periodā precizēts monogrāfijas satura projekts, izstrādātas manuskripta sagatavošanas teorētiskās un metodoloģiskās vadlīnijas. Noticis Latviešu folkloras krātuves seminārs monogrāfijas satura un vadlīniju apspriešanai. Izstrādātas 3 nodaļas: Kārlis Straubergs”; „Latviešu mitoloģijas pētniecība” (T. Ķencis); „Folkloras vieta jaundibinātās valsts kultūrpolitikā” (A. Vaivade). Pabeigta J. A. Jansona disertācijas „Latviešu masku gājieni: Eksperimentāls pētījums pamatojoties uz salīdzinošo etnogrāfiju un etnoloģiju” tulkojuma (no vācu valodas) zinātniskā rediģēšana; veikts darbs pie komentāru izstrādes un ievada sagatavošanas (arhīva darbs, bibliogrāfiski precizējumi, privāto kolekciju apzināšana utt.) (G. Ozoliņš). Veikta materiālu apzināšana nodaļai par Pētera Šmita biogrāfiju un pētniecisko devumu (G. Pakalns).

Projektā ***Latviešu tautasdziesmas. Klasiskā mantojuma izpēte un akadēmiskais izdevums*** turpināts darbs pie „Latviešu tautasdziesmu” 10. sējuma sagatavošanas, kas būs nozīmīgs divējādā ziņā – tajā blakus tradicionālajām četrindēm būs atrodams arī līdz šim nepublicēts plašs garo tautasdziesmu materiāls un ar dziesmu tekstiem saistīta precību ieražu apcere. Pārskata periodā galvenā uzmanība tika veltīta akadēmiskā izdevuma „Latviešu tautasdziesmas” 10. sējuma sagatavošanas 1. līmenim – materiāla atlasei un kārtošanai nodaļās. Apzināti sējumā iekļaujamie īso un garo dziesmu teksti, pabeigts visa īso dziesmu materiāla kārtojums nodaļās (apmēram 38000 tekstu). Projekta darba grupa devusi ieguldījumu arī tautasdziesmu zinātniskajā izpētē, sagatavojot publikācijas un priekšlasījumus par latviešu tautasdziesmu vākumiem un interpretācijām mūsdienu kultūrvidē. Projekta mērķi pārskata periodā ir īstenoti – 1. līmenī sakārtots viss īso tautasdziesmu materiāls akadēmiskā izdevuma 10. sējumam, sagatavotas publikācijas, priekšlasījumi konferencēm un lekcijas par tautasdziesmām un citām folkloras tēmām.

Projektā ***Latvijas pilskalnu teikas. 1.kārta*** darbs galvenokārt tika veltīts pilskalnu folkloras tekstu identificēšanai un ekscerpēšanai, kā virsuzdevumu veidojot pilskalnu aprakstu un pilskalnu folkloras vienoto datu bāzi, kas būs pamats turpmākiem zinātniskiem apkopojumiem un pētījumu uzstādījumiem. Datu bāze papildināta ar pāri par 750 jauniem folkloras tekstiem, pārskata perioda beigās sasniedzot ap 4300 lielu pilskalnu teiku tekstu kopapjomu digitālā formā.

Lauka izlūkojumā, pārbaudot un lokalizējot folklorā pieminētās vietas, atklāts iepriekš nezināms, jau agrākos laikos daļēji nopostītais Dobeles novada Annenieku Pavāru pilskalns (mūsu kā atklājēju dotais vārds). Par Pavāru pilskalnu tiek gatavota dokumentācija tā iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. No Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas ir saņemts finansējums pilskalna instrumentālai uzmērīšanai 2010.g.pavasārī pēc sniega nokušanas. Pārskata periodā, izmantojot datu bāzi, izdota Latvijas pilskalniem veltīta teiku izlase „Kalnā bija stalta pils. Latvijas pilskalni un to folklorā” (nāca klajā 2009.gada sākumā); turpināts darbs pie monogrāfijas „J. Urtāns. Atrast pilskalnu”, kas nāca klajā 2009.gada nogalē. Izmantojot datu bāzi, gatavoti, sagatavoti un iesniegti publicēšanai viens zinātniskais un viens populārzinātniskais raksts.

### ***Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums***

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Pārskata periods bija projektu uzsākšanas gads (tematiskajiem projektiem), kam finansiāla atbalsta turpinājumā būtu jādod būtiski rezultāti 2012. gadā. Tomēr līdztekus iestrādēm monogrāfiju sagatavošanā 2009. gada devums ir vismaz pietiekams – visi projekti rezultējušies ar publikācijām un konferenču referātiem.

## Zinātniskā sadarbība

(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)

Projekta realizācijas gaitā notikusi sadarbība starp Latvijas zinātniskajām institūcijām, kā arī starp Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām. Projekta līdz strādnieki ar referātiem piedalījušies zinātniskās konferencēs Latvijā un ārvalstīs.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 8      | 9      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 7      | 6      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 5      | 7      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 3      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 45     | 18     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 1      | 14     |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 33     | 39     |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 62     | 38     |
| Iesaistīti zinātnieki / jaunie zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 17     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 5      | 1      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 6      | 4      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 3      | 2      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts  
Latvijas Kultūras akadēmijā

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1136 Dace Bula</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Latviešu folkloristika: nozares intelektuālā vēsture</b>                    |
| <p>Projekta mērķis – latviešu folkloristikas intelektuālās vēstures apzināšana. Plānotais rezultāts – monogrāfija „Latviešu folkloristika: 1920.-40. gadi”- pirmais sistemātiskais apkopojums par svarīgu posmu latviešu folkloristikas vēsturē – 1920.-40. gadiem, kad nozare izveidojās par akadēmisku un institucionālizētu disciplīnu, ieviešot folklorai veltītus studiju kursus Latvijas Universitātē un nodibinot Latviešu folkloras krātuvi. Šis posms līdz šim maz apcerēts, ideoloģisku apsvērumu pēc – pat noklusēts. Ar šo projektu tiks radīts uzziņas avots visiem, kas interesējas par latviešu folkloristikas vēsturi, īpaši Latvijas folkloras un tradicionālās kultūras studentiem</p> <p>ārskata periodā precizēts monogrāfijas „Latviešu folkloristika: 1920.-40. gadi” satura projekts, izstrādātas manuskripta sagatavošanas teorētiskās un metodoloģiskās vadlīnijas. Noticis Latviešu folkloras krātuves seminārs monogrāfijas satura un vadlīniju apspriešanai (D. Bula).</p> <p>Pabeigta J. A. Jansona disertācijas „Latviešu masku gājieni: Eksperimentāls pētījums pamatojoties uz salīdzinošo etnogrāfiju un etnoloģiju” (izd. 1929; 483294 rakstzīmes) tulkojuma (no vācu valodas) zinātniskā rediģēšana; veikts darbs pie komentāru izstrādes un ievada sagatavošanas (arhīva darbs, bibliogrāfiski precizējumi, privāto kolekciju apzināšana utt.) (G. Ozoliņš).</p> <p>Veikta materiālu apzināšana nodaļai par Pētera Šmita biogrāfiju un pētniecisko devumu (G. Pakalns).</p> <p>Piesaistot ārpusprojekta līdzekļus, sagatavotas monogrāfijas 3 nodaļas: „Kārlis Straubergs”; „Latviešu mitoloģijas pētniecība” (T. Kencis); „Folkloras vieta jaundibinātās valsts kultūrpolitikā” (A. Vaivade).</p> |                                                                                |
| <b>09.1138 Viktors Hausmanis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Latviešu teātris un drāma trimdā – attīstības process un pamatproblēmas</b> |
| <p>Projektā turpinās V. Hausmaņa darbs pie monogrāfijas "Latviešu teātris un drāma Austrālijā", uzrakstītas grāmatas 12 nodaļas, kurā aprakstītas šādas problēmas: Austrālijas latviešu teātru repertuārs un lugas, Režisori, Aktieri, Teātra kritiķi, Kontakti , Teātru festivāli, Kultūras dienas Austrālijā, Latviešu teātru rosība Melburnā, Melburnas operešu ansamblis, Adelaides Latviešu teātra ansamblis, Adelaides Latviešu drāmas studija, Teātra kopas Jaunzēlandē. Līdz ar to radīti priekšnosacījumi, lai 2010. gadā šo plašo pētījumu pabeigtu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Grāmata "Latviešu teātris un dramaturģija Austrālijā" pabeigs plašu pētījuma ciklu, kas uzsākts iepriekšējos gados un publicētās V. Hausmaņa monogrāfijas: "Latviešu teātris trimdā" (2005), "Latviešu teātris ASV un Kanādā" (2008). Līdz ar to monogrāfiju cikls sniedz pilnīgāku priekšstatu par to, kā trimdas apstākļos darbojās latviešu teātris un attīstījās latviešu drāma un tas sniedz liecību par būtiski svarīgām latviešu identitātes izpausmēm un liecina par mūsu tautas spēju un gribu nodarboties ar teātra mākslu arī neparastos, bieži vien sarežģītos apstākļos. Šīs grāmatas izmantojamās humanitāro zinātņu studiju programmās Latvijas augstskolās, kā arī pētniekiem, kas interesējas par latviešu mākslas attīstības procesu, kā arī par mūsu tautas nacionālās identitātes izpausmēm.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                             |
| <b>09.1130 Benedikts Kalnačs</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Baltijas literatūra: salīdzināmie aspekti</b>                                                            |
| <p>Pārskata periodā veikts darbs pie pētījumu izstrādes: Maijas Burimas monogrāfijas „Hamsuns Latvijā” (sagatavots manuskripts), Zandas Gūtmanes monogrāfijas „Baltijas proza” (sagatavotas manuskripta nodaļas) un Benedikta Kalnača monogrāfijas „Baltijas drāma” (sagatavotas manuskripta nodaļas).</p> <p>Projekta izpildītāji publicējuši rakstus zinātniskos izdevumos un piedalījušies starptautiskās konferencēs, aprobējot pētījumu atziņas.</p> <p>Projekta turpinājums, apvienojot LU LFMI veiktos zinātniskos projektus, no 2010. gada notiek Dr.philol. Ievas Kalniņas vadītajā projektā „Latviešu literatūra un literatūras teorija: literatūrteorētiskās skolas un literatūras veidi”.</p> <p>Projektā turpināts darbs pie Baltijas literatūru salīdzināmās izpētes, balstoties materiālā, kas ir apzināts iepriekšējā pētnieciskajā posmā. Šobrīd projekta izpildītāju uzmanības lokā ir jautājumi, kas saistīti ar literatūras veidu un žanru izpēti Baltijas literatūrās, kā arī teorētisku jēdzienu izpratni. Šādā aspektā Baltijas literatūru salīdzinoša izpēte šobrīd netiek veikta nevienā citā projektā.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                             |
| <b>09.1137 Ieva Kalniņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Latviešu literatūra un literatūras teorija: literatūrteorētiskās skolas un literatūras veidu poētika</b> |
| <p>Latviešu literatūrzinātnē trūkst apkopojoša izdevuma par Rietumu literatūrteorētiskajām skolām, vēl jo vairāk – šo skolu metodoloģijas praktizēšana latviešu literatūras izpētē un analizē, kas dotu iespēju paraudzīties uz to no atšķirīgiem skatpunktiem, nekā tas darīts līdz šim. Pētījums būs noderīgs augstskolu humanitāro zinātņu studentiem, kā arī humanitāro zinātņu pētniekiem, skolotājiem un visiem, kas interesējas par procesiem latviešu literatūrā un to pētniecības metodēm.</p> <p>Pārskata periodā projekta izpildītāji (Ieva Kalniņa, Lita Silova, Helēna Akatova, Mariāns Rižis un Kārlis Vērdiņš) studējuši avotus un teorētisko literatūru, vākuši un apkopojuši materiālu, izstrādājuši un apsprieduši rakstu plānojumu (kas īpaši svarīgi tādēļ, ka pētījumā iesaistīti vairāki autori). Izstrādāts arī raksta paraugs (K. Vērdiņš. Marksistiskā literatūrkritika), kurā apskatīta šī literatūrteorētiskā skola saistībā ar Latvijas pieredzi. Raksta nobeigumā pievienots marksistiskās literatūrkritikas paraugs – „Andras Neiburgas stāsts „Kolonija” marksistiskās kritikas ideju skatījumā”. Raksts uzlūkojams par prototipiem, visiem projekta iesaistītajiem autoriem apzinoties, ka katra atsevišķā raksta akcentus nosaka katras literatūrteorētiskās skolas īpatnības. Ar izstrādāto rakstu iespējams iepazīties žurnālā „Karogs” (2009, 5. nr.).</p> <p>2009. gada izvirzītie uzdevumi ir sasniegti. Projekta izpildītāji apzinās, ka izvēlēto skolu saraksts nav gluži pilnīgs – aptverto skolu loks bijis saistīts ar „pētnieciskajiem resursiem”, kurus savukārt noteicis piešķirtais finansējums 2009. gadam. Problēmas risinājums – meklēt papildu finansējumu, lai piesaistītu speciālistus (izdevies piesaistīt Daugavpils Universitātes docētāju Dr. philol. Sandru Meškovu, kura izstrādājusi nodaļu par feministisko literatūrteoriju un kritiku), vai arī projekta izpildītājiem uzņemties papildu rakstu uzrakstīšanu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                             |
| <b>09.1166 Baiba Krogzeme-Mosgorda</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Latviešu tautasdziesmas. Klasiskā mantojuma izpēte un akadēmiskais izdevums</b>                          |
| <p>Tautasdziesmu izpēte ir plašs starptautisks folkloristikas virziens, kura pamatā ir dažādu tautu dziesmu materiālu krājumi arhīvos un to publikācijās. Projekta "Latviešu tautasdziesmas. Klasiskā mantojuma izpēte un akadēmiskais izdevums" galamērķis ir publicēt visus Latviešu folkloras krātuves arhīvā glabātos vairāk kā 1 miljonu tautasdziesmu tekstus. Jau izdotajos akadēmiskā izdevuma deviņos sējumos pieejami 454 930 teksti.</p> <p>Šo izdevumu, kas struktūras un satura ziņā ir K. Barona sastādīto "Latvju dainu" turpinājums, savā darbā izmanto ne tikai folkloristi, bet arī citu zinātņu nozaru pārstāvji: valodnieki, literāti, etnogrāfi, vēsturnieki, kultūrģeogrāfi, tai skaitā pētnieki ārpus Latvijas robežām. Izdevuma pieejamību paplašinās 8., 9. un arī pašlaik sagatavošanā esošā 10. sējuma publicējums internetā. Sējumu elektroniskās versijas būs pamatā latviešu tautasdziesmu datu bāzes veidošanai nākotnē.</p> <p>„Latviešu tautasdziesmu” 10. sējums nozīmīgs divējādā ziņā – tajā blakus tradicionālajām četrrindēm būs atrodams arī līdz šim npublicēts plašs garo tautasdziesmu materiāls un ar dziesmu tekstiem saistīta precību ieražu apcere.</p> <p>Projekta darba grupa devusi ieguldījumu arī tautasdziesmu zinātniskajā izpētē, sagatavojot publikācijas un priekšlasījumus par latviešu tautasdziesmu vākumiem un interpretācijām mūsdienu kultūrvidē.</p> <p>Pārskata periodā galvenā uzmanība tika veltīta akadēmiskā izdevuma „Latviešu tautasdziesmas” 10. sējuma sagatavošanas 1. līmenim – materiāla atlasei un kārtošanai nodaļās. Apzināti sējumā iekļaujамie īso un garo dziesmu teksti, pabeigts visa īso dziesmu materiāla kārtojums nodaļās (apmēram 38000 tekstu).</p> <p>B. Krogzeme-Mosgorda piedalījies arī LU LFMI kopējās datu bāzes projekta tautasdziesmu sadaļas plānojuma izstrādē. Projekts bija pieteikts Eiropas Sociālā fonda projektu konkursam „Cilvēkresursu piesaistīšana zinātnei”, kurā finansējumu neieguva, tomēr veiktais darbs ir pirmais solis LFK tautasdziesmu datu bāzes veidošanai nākotnē.</p> <p>Galvenās grūtības projekta īstenošanā rada nepietiekamais finansējums. Tas ir par iemeslu gan pārāk šauram izpildītāju lokam (iepriekšējo sējumu sastādījuši deviņi un no tiem pētījumus tautasdziesmu jomā veikuši seši cilvēki, pārskata periodā bija iespējams atalgot tikai trīs pētnieku darbu), gan mūsdienām neadekvātam tehniskajam nodrošinājumam.</p> <p>Neskatoties uz minētajām grūtībām, projekta mērķi pārskata periodā ir īstenoti – 1. līmenī sakārtots viss īso tautasdziesmu materiāls akadēmiskā izdevuma 10. sējumam, sagatavotas publikācijas, priekšlasījumi konferencēm un lekcijas par tautasdziesmām un citām folkloras tēmām.</p> |                                                                                                             |

Sakarā ar limitēto finansējuma piešķirumu, kas jūtami atšķīrās no pieprasītā, darbs galvenokārt tika veltīts pilskalnu folkloras tekstu identificēšanai un ekscerpēšanai, kā virszdevumu veidojot pilskalnu aprakstu un pilskalnu folkloras vienoto datu bāzi, kas būs pamats turpmākiem zinātniskiem apkopojumiem un pētījumu uzstādījumiem. Datu bāze papildināta ar pāri par 750 jauniem folkloras tekstiem, pārskata perioda beigās sasniedzot ap 4300 lielu pilskalnu teiku tekstu kopapjomu digitālā formā.

Lauka izlūkojumā, pārbaudot un lokalizējot folklorā pieminētās vietas, atklāts iepriekš nezināms, jau agrākos laikos daļēji nopostītais Dobeles novada Annenieku Pavāru pilskalns (mūsu kā atklājēju dotais vārds). Par Pavāru pilskalnu tiek gatavota dokumentācija tā iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. No Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas ir saņemts finansējums pilskalna instrumentālai uzmērīšanai 2010.g.pavasārī pēc sniega nokušanas.

Pārskata periodā, izmantojot datu bāzi, izdota Latvijas pilskalniem veltīta teiku izlase „Kalnā bija stalta pils. Latvijas pilskalni un to folklorā” (nāca klajā 2009.gada sākumā); turpināts darbs pie monogrāfijas „J. Urtāns. Atrast pilskalnu”, kas nāca klajā 2009.gada nogalē. Izmantojot datu bāzi, gatavoti, sagatavoti un iesniegti publicēšanai viens zinātniskais un viens populārzinātniskais raksts.

2009.gadā tika:

\* Izveidots Latvijas pilskalnu folkloras tekstu tezaurs, kas gan vēl nav nobeigts, tomēr jau ir pietiekoši reprezentabls, lai varētu uztvert un pētīt Latvijas pilskalnu folkloru, tās funkcionēšanu agrākos laikos un mūsdienās.

\* Kā projekta blakusrezultāts pilskalnu folkloras tekstu sistematizēšanai un piesaistei konkrētām vietām tiek veidots vienots Latvijas pilskalnu un tiem pielīdzinātu vietu reģistrs, kāds arī līdz šim nav bijis izveidots. Folkloras tekstu identificēšana un sasaiste ar konkrētiem pilskalniem bagātina gan folkloru, gan pieminekļus.

\* Grāmata - Pilskalnu teiku izlase jau ir gandrīz izpārdota un tiek plaši izmantota (novadpētnieki, tūrisms, teritoriālpārskati u.c.).

\* Lauka izlūkojumā, pārbaudot un lokalizējot folklorā pieminētās vietas, atklāts iepriekš nezināmais Pavāru pilskalns, kurš tiks iekļauts valsts aizsargājamo pieminekļu sarakstā.

\* Izveidots plašs tālāk izziņājamo tēmu saraksts. Tie apsvērti iespēja šīs tēmas piedāvāt kā kursa un bakalaura darbu tēmas Tradicionālās kultūras un folkloras nozares studējošiem.

\* Realizējot projektu, izdotas trīs grāmatas: monogrāfija "Atklāt pilskalnu", teiku izlase ar aprakstiem par 58 Latvijas pilskalniem un metodisks līdzeklis - manuālis nemateriālās kultūras liecību fiksēšanai.

\* Projekta rezultāti plaši iestrādāti pilskalnu aprakstos "Latvijas enciklopēdijā".

## Raksti, publikācijas

(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)

Bula D. "Studia humanitara". Grām. Beitāne A. Vēlīnas izcelsmes vokālā daudzbalssība latviešu tradicionālajā mūzikā. Rīga: LULFMI, 2009, 7-8.

Bula D. Lauka stāsts Latvijas pētnieciskajā diskursā. Letonica Nr.19, 16-31.

Burima M. The Genre of travel Sketches in Latvian Literature: 1940 – 1991. International Scientific Conference „Totalitarianism and Literary Discourse: 20 th Century experience. Thesis. Tbilisi : Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2009, P. 41.

Burima M. Жанр путевых заметок в латышской литературе, 1940 – 1991. International Scientific Conference „Totalitarianism and Literary Discourse: 20 th Century experience. Thesis. Tbilisi: Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature 2009, C. 41.

Burima M. Knuts Hamsuns – mūsdienu latviešu mākslas zīme. / Karogs Nr. 7, 2009. – 176. – 181. lpp.

Burima M.. Hamsuna teksts latviešu literatūrā. / Karogs Nr. 8, 2009. – 161. – 171. lpp.

Burima M.. K. Hamsuna personāžu vārdi: mistērijs vai konstrukcijas. Ziemeļvalstu un latviešu kultūras kontakti 1. Izdevums, Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds „Saule”, Komparatīvistikas institūta almanahs, 17. sējums, 2009.

Burima M..Aizraujošs, bezgalīgs, mirdzošs, vilinošs, tumšs... Noslēpums 20. gadsimta sākuma latviešu literatūrā. – Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problēmas: Iracionālais, mistiskais, noslēpumainais kultūrā. Zinātnisko rakstu krājums XII. Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds Saule, 2009. – 30. – 39. lpp.

Burima M.Klātbūtne. Hamsuns un Latvija. / Karogs Nr. 2, 2009. – 165. – 171. lpp.

Burima M.Knuta Hamsuna darbu tulkoņš Teodors Lejas-Krūmiņš. II. / Karogs Nr. 6, 2009. – 168 – 172. lpp.

Burima M.Knuta Hamsuna darbu tulkoņš Teodors Lejas-Krūmiņš. Skices ar ziemeļniecisku kolorītu. / Karogs Nr. 5, 2009.- 158. – 166. lpp.

Burima M.Laika spoguļos. Knuta Hamsuna personības rezonanse Latvijā. / Karogs Nr. 4, 2009. – 156. – 166. lpp.

Burima M.Pārsteidzošais K. Hamsuna stāstu mantojumā. / Karogs Nr. 3, 2009. – 166. – 172. lpp.

Burima Maija. "Hamsuns Latvijā" (monogrāfijas daļas).

Gūtmane Zanda. "Baltijas proza" (monogrāfijas daļas).

Hausmanis V. Klāt maijs... Laiks, 23.-29. maijs

Hausmanis V. Sarunu turpinot. Laiks, 30.maijs – 5. jūnijs

Hausmanis V.. Tikšanās ar jaukiem cilvēkiem. Brīvā Latvija, 2009, 3.-9. janv.

- Hausmanis V..Atkal jauna darba diena. Austrālijas Latvietis, 14. janv.
- Hausmanis V..Atkal par teātri un aktieriem. Laiks. 7.-13. marts
- Hausmanis V..Bērza padomā ieklausoties. Austrālijas Latvietis, 11. nov.
- Hausmanis V..Brīnumi tomēr atgadās. Brīvā Latvija, 11.-17. aprl.
- Hausmanis V..Daži vasaras mirkļi. Austr. Latvietis, 26. aug.
- Hausmanis V..Dzēguze vairs nekūkos... Austr. Latvietis, 24. jūn.
- Hausmanis V..Krīzes laikā uz teātri. Laiks, 24.-30. janv.
- Hausmanis V..Kur citur, ja ne teātrī. Laiks, 31. okt. – 6. nov.
- Hausmanis V..Nāk rudentiņš.... Austrālijas Latvietis, 16. sept.
- Hausmanis V..No darba – uz teātri. Brīvā Latvija, 14.-20. febr.
- Hausmanis V..Pavasariņas pārdomas. Austr. Latvietis, 6. maijs
- Hausmanis V..Sava ceļa gājējs. E. Ansons. Karogs, Nr.8, 202.-205. lpp.
- Hausmanis V..Sezona sākusies – laiks uz teātri. Brīvā Latvija, Laiks, 3.-9. okt.
- Hausmanis V..Sveiciens mīļajai Ernai! Austr. Latvietis, 22. aprl.
- Hausmanis V..Vai pavasaris būs? Austrālijas Latvietis, 25. marts; 1. aprl.
- Hausmanis V..Vasarīgi iespaidi. Laiks, 8.-14. aug.
- Kalnačs Benedikts. "Baltijas drāma" (monogrāfijas daļas).
- Kalnačs B.. Baltske literature: Globalne problemy v lokalnom kontekste. World Literature Studies. Vol. 1 (18), 2009. Bratislava: Institute of World Literature SAS. 3.–9. lpp.
- Kalnačs B..Periodization of the Socialist Realist Canon: The Baltic Case. Tēzes. International Scientific Conference „Totalitarianism and Literary Discourse: 20th Century experience. Thesis. Tbilisi: Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2009, P. 73.
- Kalnačs B..Периодизация канона социалистического реализма: Балтийский пример. International Scientific Conference „Totalitarianism and Literary Discourse: 20 th Century experience. Thesis. Tbilisi : Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2009, P. 72.
- Kalnā bija stalta pils. Latvijas pilskalni un to teikas. Sastādītāji J. Urtāns, I. Pīgozne, R. Treija, I. Vītola. - Tapals, 2008. - 240 lpp. (ISBN 978-9984-796-57-4)
- Ķencis T. Baltijas krustceles. Letonica Nr.19, 333-334.
- Ķencis T. Jaunākā burvju grāmata. Rec.: J. Roper (ed.) “Charms, Charmers and Charming: International Research on Verbal Magic”. Letonica Nr.19, 325-32.
- Ķencis T. Latvian mythological space in scholarly time. International Conference “Baltic Worldview: From Mythology to Folklore”. Abstracts. Vilnius: Institute of Lithuanian Literature and Folklore, 2009, 13 -14.
- Ķencis T. Latvian mythology: academic heritage or continuous research? International Summer University „Local Knowledge and Open Borders: Creativity and Heritage”. Abstracts. Tartu: University of Tartu, 2009, 25.
- Ķencis T. Role of narrative folklore in research of Latvian mythological space - 5th Congress of the International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), “Narratives Across Space and Time: Transmissions and Adaptations”. Abstracts. Athens: Hellenic Folklore Research Centre, Academy of Athens, 2009, 138-139.
- Lavrinoviča I.. Pilskalnu divas dzīves – senatnē un folklorā [Intervija ar J. Urtānu]. Mājas Viesis. – Nr.298(3907). – 20.11.2009. – 24.-25.lpp.
- Marians Rižijs (Māris Salējs). Ar ko tu runā naktīs, Dieva vīrs? [Bērziņš U. Saruna ar Pastnieku. Rīga: Neputns, 2009] // Kultūras Forums, 2009, 7./14. aug.
- Marians Rižijs (Māris Salējs). Dzejas dzīsla prozas iezī: Par A. Zemdegas grāmatu „Varšava neaizmirst” // Zemdega A. Raksti. 2. sēj. Rīga: Nordik, 2009. 377.-381. lpp.
- Marians Rižijs (Māris Salējs). Ulža Bērziņa dzejas mugurkauls: No topošās grāmatas uzmetumiem // Karogs. 2009. Nr.1. 138.–146. lpp.
- Marians Rižijs. Jūra un nakts (Dabas stihiju klātbūtne Ainas Zemdegas romānā "Maruta") // Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2009. 81.-87. lpp.
- Melne E. Kolorīts stāsts par ziemeļvidzemniekiem [Ādama stāsts. Mazsalaciešu dzīve, ieradumi un tikumi Ā. Purmaļa autobiogrāfijā 19. un 20. gs. mijā. Sast. S. Bērziņa-Reinsone]. // Letonica Nr. 19, LU LFMI 2009. 302.-305. lpp.
- Ozoliņš G. Die aktuelle lettische Dievturi-Bewegung. Der andere Glaube. Europäische Alternativreligionen zwischen heidnischer Spiritualität und christlicher Leitkultur. Bd. 8. von R. M. Gründer, I. Schetschel, Schmied-Knittel (Hrsg.) Würzburg: Ergon Verlag, 2009, 41-57.
- Ozoliņš G. Visions of Deities in Contemporary Latvian Dievturi Groups. “Narratives Across Space and Time: Transmissions and Adaptations”. 15h ISFNR Congres. Abstracts. Athens: Hellenic Folklore Research Centre, Academy of Athens, 2009, 186.
- Pakalns G. Trīs pasaku vīri – jubilāri. Letonica, Nr. 19, 2009, 292 – 296.
- Reidzane B. From Hagiography to Mythography // Narratives Across Space and Time: Transmissions and Adaptations. Programme and Abstracts. June 21-27, 2009. Athens – Athens: Hellenic Folklore Research Centre, Academy of Athens, 2009. – P.197-198. ISBN 978-960-404-154-1.
- Reidzāne B. Apturētais laiks.// Grām. Feimaņu draudzes pasakas. Sast. O. Spārītis.- R. : Nacionālais apgāds. 2009. 129.-139. lpp.
- Reidzāne B. Mums visiem vajadzīga grāmata. [Б. Инфантьев. Балто- славянские культурные связи..] // Letonica Nr. 19, LU LFMI. 2009. 297.- 302.lpp.

- Treija R. Forming the Heritage: International Requests for the Latvian Folklore in 1920s and 30s. Local Knowledge and Open Borders: Creativity and Heritage. University of Tartu / International Summer University. Abstracts. Tartu: University of Tartu, 2009, 37.
- Treija R. International Cooperation Among Folklorists: Anna Bērzkalne's Contribution and Acquisition. «What to Do with Folklore?» International interdisciplinary symposium. Abstracts. Ljubljana: Institute of Ethnomusicology SRC SASA, 2009, 72.
- Treija R. Latviešu folkloras krātuves jautājumi Annas Bērzkalnes un Oskara Loritsa sarakstē. Letonica, Nr. 19, 2009, 223-238.
- Treija R. Tartu–Rīga–Tartu: Correspondence Between Two Folklorists. 8th Conference on Baltic Studies in Europe «The Baltics as an Intersection of Civilizational Identities». Abstracts. Kaunas: Vytautas Magnus University, 2009, 147–149.
- Urtans. Folklore in Archaeology. Intensive Programme Global Quality Heritage Management. Plan lectures and practical information. Instituto Politécnico de Tomar (Museum of Prehistoric Art of Mação). 25th March – 5 April 2009. - P.13.
- Urtāns J.. Atrast pilskalnu. – Nordik, 2009. - 173 lpp. (ISBN 978-9984-792-96-5)
- Urtāns J.. Dažas pārdomas par Bārbeles Pilveru pilskalnu. Latvijas Vēstures institūta žurnāls. – 2008. – Nr.4. – 97.-107.lpp.
- Urtāns J.. Divi jauni pilskalni Latgalē. Latvijas Vēsture. Jaunie un jaunākie laiki. - 2009. – Nr.1(73). – 67.-73.lpp.
- Urtāns J.. Jaunatklātais Kiuku pilskalns. Labietis. - 2009.g. 118.burtnīca.
- Urtāns J.. Pārdomas par pētnieka apgērbu kā faktoru lauku pētījumā. Letonica. Humanitāro zinātņu žurnāls. Literatūra folklorā māksla. – 2009. – Nr.19. – 208.-213.lpp.
- Urtāns J.. Pilskalna dienasgrāmata. Mammadaba. – [14.09.2009., Nr.6] – 17.lpp.
- Urtāns J.. Pilskalnu Pilskalns, kuru nevar atrast. Labietis.- 2009.gada 117.burtnīca. – 4521.-4526.lpp.
- Urtāns J.. Pilskolnu Pilskolns, kuru nav atrast. Tāvu zemes kalendārs 2010. 71.goda gājums. Sastādeitōji un redaktori J. Elksnis, V. Unda. Rēzekne: Latgolas Kultūras centra izdevnīceiba, 2009. – 78.-84.lpp.
- Vaivade A. Folkloras koncepts Latvijas tiesību valodā 20. gadsimta 20.-30. gados. Letonica, Nr. 19, 251 – 264.
- Vērdiņš Kārlis. Astrīdes Ivaskas dzejproza // Aktuālas problēmas literatūras zinātnē – 14. Liepāja: LiePA, 2009, 96.–100. lpp.
- Vērdiņš Kārlis. Dumpinieki un stilizētāji: ievads 19. gs. franču un angļu dzejprozas atdzejojumu kopai // Karogs. 2009. Nr. 4. 103.–108. lpp.
- Vērdiņš Kārlis. Kā rakstīt sasodīti labi [recenzija par L.Gundara „Dramatika” un Dž.N.Fraja „Kā uzrakstīt sasodīti labu romānu] // Karogs, 2009, Nr. 8, 156-160.lpp.
- Vērdiņš Kārlis. Marksistiskā literatūrkritika - nodaļa grāmatai "Literatūrteorētiskās skolas un latviešu literatūra".
- Vērdiņš Kārlis. Ne zivs, ne gaļa: Ievads latviešu dzejprozas mazajai antoloģijai // Karogs. 2009. Nr. 4. 58.–62. lpp.
- Vērdiņš Kārlis. Pret spalvu: Ieskats marksistiskajā literatūras kritikā // Karogs. 2009. Nr. 5. 108.–117. lpp.
- Vērdiņš Kārlis. r a u p [recenzija par E.Raupa dzejoļu krāj. „Putn”] // Karogs, 2009, Nr. 7, 168-171.lpp.
- Vērdiņš Kārlis. Two Beautiful Girls: The Poetry of Kristiina Ehin and Inga Gaile // Turns in the Centuries, Turns in Literature. Tallin: The Under and Tuglas Literature Centre of the Estonian Academy of Sciences, 2009. P. 150-156.
- Vērdiņš Kārlis. William Shakespeare's Sonnets in Latvian. In: Pfister, Manfred; Gutsch, Jürgen (ed.). William Shakespeare's Sonnets for the first time globally reprinted: A Quatercentenary Anthology 1609–2009. Dozwil TG Schweiz: SIGNAThUR, 2009, p. 429–438.
- Vītola I.. Mēs no Rīgas: lauku pētījumu pieredze komunikatīvā aspektā. Letonica. Humanitāro zinātņu žurnāls. Literatūra folklorā māksla. – 2009. – Nr. 19. – 214.–223.lpp.
- Vītola I., S. Pujāte. Nemateriālā kultūras mantojuma dokumentēšana: rokasgrāmata iesācējiem. – 2009. – 24 lpp.

#### 5.1.4. māksla

##### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Mākslas zinātnēs 2009. gadā realizēti četri LZZP atbalstīti tematiskie projekti. Tematiskie projekti aptver nozīmīgākos pētniecības virzienus: arhitektūra, teātra, mūzikas un kino pētniecība, vizuāli plastiskās mākslas. Tie atzīstami par moderniem, perspektīviem un starptautiski interesantiem pētījumiem, kas dod gan teorētiskus secinājumus, gan arī izmantojami tūrisma attīstībā, mākslas menedžmentā, kultūras ekonomiskā potenciāla vairošanā.

Projektā ***Mūsdienu telpiskās vides transformācija kultūrvēsturiskā mantojuma kontekstā*** veikti apjomīgi ēku apsekojumi un fotofiksācijas, kā arī pētījumi arhīvos, iegūstot un apkopojot materiālus par vēsturiskajām Rīgas celtnēm un atsevišķu arhitektu veikumu. Izveidoti arhitektu Jāņa Alkšņa un Reinholda Šmēlinga mantojuma pilni saraksti, referēts vairākās starptautiskās un vietējās mēroga zinātniskajās konferencēs. J. Krastiņš regulāri piedalījās Rīgas pilsētas arhitekta kolēģijas un Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vairāku ekspertu padomju darbā. Izveidota un eksponēta R. Šmēlinga rasējumu izstāde. Izgatavota un izplatīta videofilma par arhitekta Reinholda Šmēlinga arhitektūru. Atklāts Rīgas Jūgendstila muzejs, kas pašlaik ir visapmeklētākais muzejs Latvijā. Projekta rezultāti ir zinātniski lietderīgi. Zinātniskajā apritē ievadīts apjomīgs faktoloģiskais materiāls, kas vienlaikus tiek izmantots visu līmeņu arhitektūras studiju programmās. Darbu apjoms un ievirze pilnīgi atbilst pētījuma tēmai un prognozējams, ka tālākajā darba gaitā iegūstamie rezultāti tādā pašā līmenī būs paliekošs pienesums arhitektūras vēsturē ar jauniem materiāliem tās zinātniskajā apritē un tāpat kā līdz šim gūs praktisku izmantojumu Rīgas un citu Latvijas vietu vēsturiskās apbūves vērtības līmeņa noteikšanā.

Projektā ***Latvijas arhitektūras un mākslas mantojuma reģionālie sakrālie aspekti*** zinātniskās izpētes darbs veikts, centrējot uzmanību uz Latvijas arhitektūras mantojuma sakrālajiem un reģionālajiem aspektiem. Aktualizēti līdz šim nepētītie Latvijas sakrālās arhitektūras un mākslas jautājumi, turpinot ar konkrēto tēmu saistīto materiālu apguves darbu.

Projektā iesaistīto personu zinātniskā interese un plašās iestrādes devušas iespēju nodoties gan atsevišķu parādību izpētei tuvplānā, gan izvērstam skatījumam, iesaistot Latvijas paraugus Eiropas mākslas kontekstā. Zinātniskās publikācijās, lekcijās, vietējās un starptautiskās konferencēs popularizētas pētniecības gaitā gūtās atziņas. Projekta dalībnieki tikuši iesaistīti zinātnisku rakstu krājuma sagatavošanā. Jaunā faktoloģiskā informācija ieviesta nozares apritē ar specializētu lekciju kursu sagatavošanu topošajiem arhitektūras un mākslas zinātnes speciālistiem. Papildināta Latvijas mākslas vēstures akadēmisko pētījumu bāzes informācija.

Projekta ***Vadošie centri un ietekmju maršruti Latvijas mākslas un tās interpretācijas ģenēzē*** ietvaros pētīti dažādi Latvijas un cittautu sakaru aspekti, pievēršoties diviem galvenajiem darba virzieniem: izsekojot mākslinieciskos sakarus starp dažādiem Eiropas reģioniem un to ietekmi uz mākslas attīstību Latvijā, kā arī popularizējot Latvijas mākslas sasniegumus un sagatavojot publikācijas Latvijas un ārzemju izdevumiem. Stella Pelše ir izvērtējusi mākslinieka personības traktējumu latviešu mākslas vēstures monogrāfijās un aplūkojusi dabas lomas izvērtējumu latviešu autoru spriedumos par mākslu (publicēšanas stadijā), kā arī pievērsusies marksisma mantojuma analīzei zonā starp estētisku vērtību un sociālu simptomu. Apzinātas un interpretētas Latvijas mākslas zinātnes vēsturiskās attīstības līnijas Eiropas kontekstā. Elita Grosmane, pievēršoties Rīgas Doma vēstures jautājumiem, padziļināti pētījusi baltvācu arhitekta un mākslas vēsturnieka Vilhelma Neimaņa ieguldījumu, kas tika prezentēts referātā Neimaņa 160. gadu jubilejai veltītā konferencē 3. novembrī. Kristiāna Ābele, strādājot pie monogrāfijas „Johans Valters” (publicēta 2009. gada novembrī) un citiem ar Valtera mantojuma apguvi saistītajiem projektiem, pētījusi un atspoguļojusi mākslinieka ģeogrāfisku un stilistisku pārmaiņu pilno radošo biogrāfiju. Anna Ancāne darbā pie tēmas „Rīgas arhitektūras ainava 17. gs. otrajā pusē – 18. gs. sākumā: ietekmes un sasniegumi” pētījusi Rīgas dzīvojamo namu arhitektūras tipoloģiju, izsekojusi Rīgas nocietinājumu sistēmas un plānojuma transformācijām 17. gs. gaitā saistībā ar citviet Eiropā notiekošajiem procesiem, kā arī Rīgas būvmeistara Ruperta Bindenšū

ieguldījumam vietējās arhitektūras mantojumā (publicēšanas stadijā). Projekta zinātniskā lietderība saistās ar Latvijas mākslas un tās interpretācijas "balto laukumu" aizpildīšanu zinātnisku referātu un publikāciju formā no starptautisko sakaru skatpunkta. Rezultātā tiek celts sabiedrības izpratnes līmenis par nacionālās savdabības jēdzienu un tā iemiejumu daudzveidīgajām izpausmēm, apzināti svarīgākie ietekmju cirkulācijas maršruti, to mijiedarbes un lokalizācijas veidi Latvijas mākslā un tās interpretācijā.

Projekta *Latviešu teātris, mūzika un kino: vēsture un aktualitātes* gaitā tiek radīts komplekss pētījums par Latvijas teātra, mūzikas un kino procesiem, skatot šo mākslas veidu attīstību kontekstā un kopsakarībās. Pētījums "Latviešu teātra vēsture no pirmsākumiem līdz mūsdienām" pirmoreiz visā latviešu teātra pētniecības vēsturē sniegs vienotu, koncentrētu, vēsturiski analītisku pārskatu par galvenajiem latviešu teātra attīstības posmiem, sasniegumiem, teātriem un personībām. Šāda kompakta pētījuma nepieciešamība ir jūtama gan nozares speciālistu, gan visu ar teātru saistīto profesiju studentu, pasniedzēju un citu teātra interesentu vidū. Būtiska ir nepieciešamība šo pētījumu izstrādāt un izdot arī angļiski, kas savukārt aizpildīs valdošo informācijas trūkumu par latviešu teātri svešvalodās. Projekta ietvaros teātra pētniecības daļā 2009. gadā ir pabeigts un sagatavots publicēšanai autoru kolektīva pētījums "Latviešu teātra vēsture no pirmsākumiem līdz mūsdienām" G. Zeltiņas vadībā, izveidojot zinātnisku rokasgrāmatu -koncentrētu teātra vēsturi 25 a.l.apjomā. 2010. gada 1. pusgadā pētījums tiks izdots Literatūras, folkloras un mākslas institūta izdevniecībā. Mūzikas jomā 2009.gadā sagatvoti 300 šķirklī Latvijas Mūziķu leksikona 2. un 3. sējumam, savākti materiāli 200 šķirklīem 3.sējumam, turpinās 1. sējuma rediģēšana. Turpināts darbs pie manuskripta „Latvijas mūzikas dzīve un jaunrade okupācijā (1940-1945)”. Uzrakstītas 6,5 autorlokšnes pētījuma teksta, A. Klotiņa vadībā apkopotu un rediģēti iesniegtie teksti 9,5 autorlokšņu apjomā.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Pārskata periods bija projektu uzsākšanas gads (tematiskajiem projektiem), kam finansiāla atbalsta turpinājumā būtu jādod būtiski rezultāti 2012. gadā. Tomēr līdztekus iestrādēm monogrāfiju sagatavošanā 2009. gada devums ir vismaz pietiekams – visi projekti rezultējušies ar publikācijām un konferenču referātiem.

### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.))*

Projekta realizācijas gaitā notikusi sadarbība starp Latvijas zinātniskajām institūcijām, kā arī starp Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām. Projekta līdz strādnieki ar referātiem piedalījušies zinātniskās konferencēs Latvijā un ārvalstīs.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 5      | 6      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 5      | 4      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 5      | 9      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 7      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 36     | 12     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 6      | 5      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 28     | 22     |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 21     | 23     |
| Iesaistīti zinātnieki / jaunie zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 16     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 2      | -      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 4      | 5      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 3      | 3      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Mākslas akadēmija

Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts

Rīgas Tehniskā universitāte

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1155 Jānis Krastiņš</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Mūsdienu telpiskās vides transformācija kultūrvēsturiskā mantojuma kontekstā</b>       |
| <p>Projektā veikti apjomīgi ēku apsekojumi un fotofiksācijas, kā arī pētījumi arhīvos, iegūstot un apkopojot materiālus par vēsturiskajām Rīgas celtnēm un atsevišķu arhitektu veikumu. Izveidoti arhitektu Jāņa Alkšņa un Reinholda Šmēlinga mantojuma pilni saraksti. referēts vairākās starptautiskās un vietējā mēroga zinātniskajās konferencēs.</p> <p>J. Krastiņš regulāri piedalījās Rīgas pilsētas arhitekta kolēģijas un Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vairāku ekspertu padomju (Kultūras mantojuma kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšanas, Kultūras pieminekļu dokumentēšanas u.c.) darbā. Izveidotas un eksponēta R. Šmēlinga rasējumu izstāde. Izgatavota un izplatīta videofilma par arhitekta Reinholda Šmēlinga arhitektūru. Atklāts Rīgas Jūgendstila muzejs, kas pašlaik ir visapmeklētākais muzejs Latvijā.</p> <p>Visi projekta rezultāti ir zinātniski lietderīgi. Zinātniskajā aprītē ievadīts apjomīgs faktoloģiskais materiāls, kas vienlaikus tiek izmantots visu līmeņu arhitektūras studiju programmās. Darbu apjoms un ievirze pilnīgi atbilst pētījuma tēmai un prognozējams, ka tālākajā darba gaitā iegūstamie rezultāti tādā pašā līmenī būs paliekošs pienesums arhitektūras vēsturē ar jauniem materiāliem tās zinātniskajā aprītē un tāpat kā līdz šim gūs praktisku izmantojumu Rīgas un citu Latvijas vietu vēsturiskās apbūves vērtības līmeņa noteikšanā.</p> |                                                                                           |
| <b>09.1500 Kristīne Ogle</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Latvijas arhitektūras un mākslas mantojuma reģionālie sakrālie aspekti</b>             |
| <p>Saskaņā ar projekta uzdevumiem, zinātniskās izpētes darbs veikts, centrējot uzmanību uz Latvijas arhitektūras mantojuma sakrālajiem un reģionālajiem aspektiem.</p> <p>Saskaņā ar projekta mērķi, aktualizēti līdz šim nepētītie Latvijas sakrālās arhitektūras un mākslas jautājumi, turpinot ar konkrēto tēmu saistīto materiālu apguves darbu.</p> <p>Projektā iesaistīto personu zinātniskā interese un plašās iestrādes devušas iespēju nodoties gan atsevišķu parādību izpētei tuvplānā, gan izvērstam skatījumam, iesaistot Latvijas paraugus Eiropas mākslas kontekstā.</p> <p>Zinātniskās publikācijās, lekcijās, vietējās un starptautiskās konferencēs popularizētas pētniecības gaitā gūtās atziņas. Projekta dalībnieki tikuši iesaistīti zinātnisku rakstu krājuma sagatavošanā. Jaunā faktoloģiskā informācija ieviesta nozares aprītē ar specializētu lekciju kursu sagatavošanu topošajiem arhitektūras un mākslas zinātnes speciālistiem. Papildināta Latvijas mākslas vēstures akadēmisko pētījumu bāzes informācija.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                           |
| <b>09.1501 Stella Pelše</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Vadošie centri un ietekmju maršruti Latvijas mākslas un tās interpretācijas ģenēzē</b> |
| <p>Projekta ietvaros pētīti dažādi Latvijas un cittaustu sakaru aspekti, pievēršoties diviem galvenajiem darba virzieniem: izsekojot mākslinieciskos sakarus starp dažādiem Eiropas reģioniem un to ietekmi uz mākslas attīstību Latvijā, kā arī popularizējot Latvijas mākslas sasniegumus un sagatavojot publikācijas Latvijas un ārzemju izdevumiem. Stella Pelše ir izvērtējusi mākslinieka personības traktējumu latviešu mākslas vēstures monogrāfijās un aplūkojusi dabas lomas izvērtējumu latviešu autoru spriedumos par mākslu (publicēšanas stadijā), kā arī pievērsusies marksisma mantojuma analīzei zonā starp</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                           |

starp estētisku vērtību un sociālu simptomu. Apzinātas un interpretētas Latvijas mākslas zinātnes vēsturiskās attīstības līnijas Eiropas kontekstā. Elita Grosmane, pievērsoties Rīgas Doma vēstures jautājumiem, padziļināti pētījusi baltvācu arhitekta un mākslas vēsturnieka Vilhelma Neimaņa ieguldījumu (1895. gadā viņš tika uzaicināts par Rīgas Doma atjaunošanas vadītāju), kas tika prezentēts referātā Neimaņa 160. gadu jubilejai veltītā konferencē 3. novembrī. Aplūkojot mākslinieka pašapziņas atspoguļojumu Kurzemes hercoga galma galdnieka Tobiasa Heinca pašportretā, secināts, ka tas ir savdabīgs fenomens no stilistiskā un ikonogrāfiskā viedokļa un uzskatāms par senāko droši atributējamo mākslinieka pašportretu (publicēšanas stadijā). Kristiāna Ābele, strādājot pie monogrāfijas „Johans Valters” (publicēta 2009. gada novembrī) un citiem ar Valtera mantojuma apguvi saistītajiem projektiem, pētījusi un atspoguļojusi mākslinieka ģeogrāfisku un stilistisku pārmaiņu pilno radošo biogrāfiju, kuras pieturas punkti ir Jelgava, Pēterburga, Drēzdene un Berlīne. Anna Ancāne darbā pie tēmas „Rīgas arhitektūras ainava 17. gs. otrajā pusē – 18. gs. sākumā: ietekmes un sasniegumi” pētījusi Rīgas dzīvojamo namu arhitektūras tipoloģiju, izsekojusi Rīgas nocietinājumu sistēmas un plānojuma transformācijām 17. gs. gaitā saistībā ar citviet Eiropā notiekošajiem procesiem, kā arī Rīgas būvmeistara Ruperta Bindenšū ieguldījumam vietējās arhitektūras mantojumā (publicēšanas stadijā).

Projekta zinātniskā lietderība saistās ar Latvijas mākslas un tās interpretācijas "balto laukumu" aizpildīšanu zinātnisku referātu un publikāciju formā no starptautisko sakaru skatpunkta. Vietējais mantojums kā jauna parādība Eiropas kontekstā ir veidojies ciešā saiknē ar nozīmīgāku kultūras centru piedāvātajiem attīstības virzieniem. Sakarā ar kultūras globalizācijas procesiem Eiropas Savienības kopainā un vēsturiski iedibināto kanonu pārvērtēšanu ir radusies nepieciešamība detalizēti apzināt centru un marginālo zonu attiecības, iepazīstinot gan vietējo auditoriju (studentus un speciālistus), gan ārvalstu pētniekus ar precīzi apzinātiem lokālā mantojuma kontekstuālās ģenēzes pieturas punktiem, kas ļautu konkrētizēt laikā un telpā specifiskos ietekmju modificēšanas rezultātus. Rezultātā tiek celts sabiedrības izpratnes līmenis par nacionālās savdabības jēdzienu un tā iemēsājumu daudzveidīgajām izpausmēm, apzināti svarīgākie ietekmju cirkulācijas maršruti, to mijiedarbes un lokalizācijas veidi Latvijas mākslā un tās interpretācijā.

#### **09.1139 Guna Zeltiņa**

#### **Latviešu teātris, mūzika un kino: vēsture un aktualitātes**

Projekta gaitā tiek radīts komplekss pētījums par Latvijas teātra, mūzikas un kino procesiem, skatot šo mākslas veidu attīstību kontekstā un kopsakarībās.

Pētījums "Latviešu teātra vēsture no pirmsākumiem līdz mūsdienām" pirmoreiz visā latviešu teātra pētniecības vēsturē sniegs vienotu, koncentrētu, vēsturiski analītisku pārskatu par galvenajiem latviešu teātra attīstības posmiem, sasniegumiem, teātriem un personībām. Šāda kompakta pētījuma nepieciešamība ir jūtama gan nozares speciālistu, gan visu ar teātru saistīto profesiju studentu, pasniedzēju un citu teātra interesentu vidū. Šo grāmatu savā ikdienas darbā, studijās un citām vajadzībām lietos plaša mērķauditorija. Būtiska ir nepieciešamība šo pētījumu izstrādāt un izdot arī angliiski, kas savukārt aizpildīs valdošo informācijas trūkumu par latviešu teātri svešvalodās.

LATVIJAS MŪZIĶU LEKSIKONS sniegs dzīves un darbības datus par ~ 6000 latviešu un Latvijas piederības mūziķiem un mūzikas darbiniekiem no senākajiem laikiem līdz mūsu dienām. Tas būs nepieciešamais konkrētas faktoloģiskās informācijas avots pētniekiem, kultūrizglītības un preses darbiniekiem, studentiem. Leksikons kļūs par LULFMI veidojamās datu bāzes sastāvdaļu.

LATVIJAS MŪZIKAS DZĪVE UN JAUNRADE OKUPĀCIJĀ veidos iecerētās vispārējās Latvijas mūzikas vēstures daļa. Tas sniegs datus un izvērtējumus par vienu no sarežģītākajiem, vismazāk pētītajiem un visvairāk ideoloģizētajiem Latvijas mūzikas pagātnes posmiem.

Kino pētnieku izstrādātā monogrāfija par latviešu aktierkino raksturos Latvijas kino sistēmu, filmas un to veidotājus visā Latvijas kino pastāvēšanas posmā, un kalpos gan kā studiju un mācību līdzeklis, gan informatīvs materiāls visiem kultūras interesentiem. Šīs monogrāfijas tapšanas laikā izstrādātā filmogrāfija un citi uzkrātie dati kļūs par LULFMI datu bāzes sastāvdaļu.

Projekta LATVIEŠU TEĀTRIS, MŪZIKA UN KINO: VĒSTURE UN AKTUALITĀTES ietvaros teātra pētniecības daļā 2009. gadā ir pabeigts un sagatavots publicēšanai autoru kolektīva pētījums "Latviešu teātra vēsture no pirmsākumiem līdz mūsdienām" G. Zeltiņas vadībā, izveidojot zinātnisku rokasgrāmatu -koncentrētu teātra vēsturi 25 a.l.apjomā. 2010. gada 1. pusgadā pētījums tiks izdots Literatūras, folkloras un mākslas institūta izdevniecībā.

Mūzikas jomā 2009.gadā sagatvoti 300 šķirķļi Latvijas Mūziķu leksikona 2. un 3. sējumam, savākti materiāli 200 šķirķļiem 3.sējumam, turpinās 1. sējuma rediģēšana. No 2008.gada LEKSIKONA sagatavošanu un izdošanu pārņēmis Rakstniecības, teātra un mūzikas muzejs. 2009.gadā turpināts darbs pie manuskripta LATVIJAS MŪZIKAS DZĪVE UN JAUNRADE OKUPĀCIJĀ 1940-1945. Uzrakstītas 6,5 autorlokšnes pētījuma teksta, A. Klotiņa vadībā apkopoti un rediģēti iesniegtie teksti 9,5 autorlokšņu apjomā.

2009. gadā projekta ietvaros darbu turpināja kino pētniecības grupa divu cilvēku sastāvā. Tika publicēta I. Pērkonē-Redovičas monogrāfija "Es varu tikai mīlēt... Sievietes tēls Latvijas filmās", (Rīga: Neputns), turpināts darbs pie Latvijas aktierkino un dokumentālā kino jaunās vēstures sagatavošanas, kā arī kino terminu vārdnīcas veidošanas.

Kino jomā pamatuzdevums bija arhīva materiālu izpēte un apkopošana atbilstoši pētāmajai tēmai; filmogrāfijas datu bāzes izstrāde, kino terminu vārdnīcas melnraksta izveide. Visi šie uzdevumi veikti atbilstoši termiņā.

Līdz 2009. gada beigām uzrakstītais teksta nodaļas monogrāfijai par Latvijas aktierkino. 2010. gada pirmajā pusgadā turpināsies monogrāfijas un tās pielikumu teksta sagatavošana, fotomateriālu sistematizēšana un atlase publicēšanai. Monogrāfijas manuskripta tīrraksta nodošanas termiņš: 2010. gada 30. oktobris

## Raksti, publikācijas

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

- Ancāne Anna. Inovācijas Rīgas plānojumā 17. gadsimta otrajā pusē // Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes zinātniskā konference „Identitāte un attīstība”. Referātu tēzes.
- Ancāne Anna. Rīgas nocietinājumu sistēmas renovācija 17. gs. otrajā pusē un ar to saistītās pilsēt būvniecisko struktūru izmaiņas // Laiks un telpa mākslā: Latvijas Mākslas akadēmijas doktorantūras zinātniskā konference. II. krāj. / Sast. Ojārs Spārītis. – Rīga: Nacionālais apgāds, 2009. – 11.–20. lpp.
- Ancāne Anna. The concepts of international and vernacular in studies of Riga's architecture in the second half of the 17th century: The case of defensive buildings // International Conference „The Geographies of Art History in the Baltic Region”. Abstracts. Estonian Academy of Art, 2009.
- Ābele Kristiāna. Johans Valters-Kūrvs: Biogrāfisks pārskats = Johann Walter-Kurau – Ein biografischer Überblick // Zwischen Baltikum und Berlin: Der Maler Johann Walter-Kurau (1869–1932) als Künstler und Lehrer. [Ausst.-Kat.] / Hg. von Ralf F. Hartmann. – Halle: Mitteldeutscher Verlag, 2009. – S. 21–52 (lettisch), 55–90 (deutsch).
- Brīķis J., Buka O. Pilsētu un lauku apdzīvoto vietu integrācija un diferenciācija reģiona arhitektoniski telpiskā sistēmā / Integration and Differentiation of Urban and Rural Populated Areas within Architectural and Spatial System of the Region // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 150.–160. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Brīķis J., Buka O. Apbūves kompleksa pilsētplānošanas aspekti: Metodiskie norādījumi arhitektūras bakalaura un profesionālās studiju programmas ietvaros. – Rīga: Rīgas Tehniskā universitāte, 2009. – 96 lpp. ISBN 978-9984-32-796-9.
- Brīķis J., Strautmanis I., Bērziņš E. Baltijas jūras piekrastes zonas attīstība kā viens no būtiskiem faktoriem vietējās ainaviskās savdabības saglabāšanā / Development of the Baltic Seacoast as one of the Essential Factors in Preservation of Unique Qualities of the Local Scenery // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 161.–170. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Grosmane Elita. Pilsētas centru restrukturizācijas jautājumiem veltīts seminārs // Mākslas Vēsture un Teorija 2009/12. – 97–99. lpp.
- Grosmane Elita. Vai iepriecinoša ir Latvijas materiālās kultūras mantojuma realitāte? // Mākslas Vēsture un Teorija 2009/12. – 94.–96. lpp.
- Jākobsons J., Strautmanis I. Pilsētu vēsturisko centru kultūras mantojuma aizsardzības, saglabāšanas un attīstības nostādnes / Cultural Heritage Protection, Preservation and Development in Historical Centres of Modern Towns // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 98.–112. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Kalna B. De Filipo mānīgais vieglums // Kultūras Forums, 2009, 27. febr.;
- Kalna B. Lietas, kas nepāriet // Kultūras Forums, R., 2009.g. 6. nov.
- Kalna B. Marks Zaharovs. Grām.: Teātra režija pasaulē. 1945–2005. I. daļa. Rīga: Jumava, 2009, 227.–247. lpp.;
- Kalna B. Melnā strazda dziesma // Kultūras Forums, 2009, 2. okt.;
- Kalna B. Optiskais māns // Teātra Vēstnesis, 2009, Nr. 3., 10.–14. lpp.;
- Kalna B. Par cilvēkiem un dārziem // Teātra Vēstnesis, 2009, Nr. 4, 8.–17. lpp.;
- Kalna B. Par vertikāli // Kultūras Forums, 2009, 24. apr.;
- Kalna B. Sāpju filozofija // Kultūras Forums, 2009, 5. jūn.;
- Kalna B. Starp muzikālo un dramatisko teātri // Izglītība un Kultūra, 2009, 30. jūl.;
- Kalna B. Uzzibsnījumi laiku griežos // Kultūras Forums, 2009, 2. maijs;
- Kaminska Rūta. Artyści polscy a dziedzictwo artystyczne Łódwy Wschodniej XVIII-XIX wieków // Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej. – Białystok: Uniwersytet w Białymstoku, 2009. – s. 52.
- Klotiņš A. Jāzeps Vītols un viņa stīgu kvartets/ String Quartet in G, op. 27 // Jāzeps Vītols. Stīgu kvartets Sol mažorā op. 27. Musica Baltica, Rīga: 2010, VIII-XII lpp.
- Klotiņš A., Latviešu koru fenomēns / Das Phänomen der lettischen Chöre // Maria-Gabriele Wosien, Feuerspuren: Lettische Tanzrituale und Symbole / Ugunspēdas: Latviešu deju rituāli un simboli, Metanoia-Verlag, Basel, 2009, 102.–109. lpp. (vācu un latviešu valodā);
- Krastiņš J. Arhitekts Jānis Alksnis 1869–1939 Architect. – Rīga: ADD projekts, 2009. – 400 lpp. (Latviešu un angļu val.)
- Krastiņš J. Atbildība par kultūras mantojumu: sekmes un problēmas // Latvija. Pārskats par tautas attīstību, 2008/2009: Atbildīgums. (Galv. red. J. Rozenvalds un I. Ijabs). – Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts, 2009. – 61.–66. lpp. (Ekspertu intervija)
- Krastiņš J. Grava, Sigurd(s) // Saur allgemeines Künstler-Lexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker. – München-Leipzig: K•G•Saur, 2009. – Bd. 61. – S. 26. (Vācu val.)
- Krastiņš J. Grīnbergs, Alfrēds // Saur allgemeines Künstler-Lexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker. – München-Leipzig: K•G•Saur, 2009. – Bd. 62. – S. 317. (Vācu val.)
- Krastiņš J. Ieguvums Martas ielā // Latvijas Arhitektūra – 2009. – Jūnijs (Nr. 83). – 26.–30. lpp.

- Krastiņš J. Latvijas Zinātņu akadēmijas ēka pasaules arhitektūras kontekstā / The Building of the Latvian Academy of Sciences in the Context of World Architecture // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 67.–76. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Krastiņš J. Mūsdienu arhitektūras stils // Latvijas Arhitektūra – 2009. – Jūnijs (Nr. 83). – 44.–50. lpp.
- Kristiāna Ābele, Johans Valters. Rīga: Neputns, 2009. – 400 lpp.
- Lāce Daina. 3. ķieģeļu būvmākslas kongress Vismārā. 3. Internationaler Backsteinbaukunst Kongress in Wismar. 4.–5. September 2008. // Mākslas Vēstures un Teorija. – 2008. – Nr. 11. – 89.–90. lpp.
- Levāne S., Krastiņš J. Eižena Laubes teorētiskās atziņas / Theoretic Views of Eižens Laube // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 6.–21. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Liepiņa I. Latviešu simfoniskās mūzikas katalogs, 1880-2008 / Latvian Symphonic Music Catalogue, 1880-2008. Aut. kolektīvs (proj. vad. I. Šarkovska-Liepiņa, proj. vad.). – Rīga: Latvijas Mūzikas informācijas centrs, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas Akadēmija, Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2009. 263 lpp.
- Liepiņa I. Latviešu tradicionālās mūzikas antoloģija. Tradicionālā mūzika Latvijā. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 2008. 31 lpp. un CD. Recenzija// LETONICA Humanitāro zinātņu žurnāls. Rīga: 2009, 19.nr., 314.-317.lpp.
- Liepiņa I., Latvian Choral Music: the Latest Trends // Creative Tendencies of Contemporary Music (Issue of scientific publications). - Rīga: JVLMA, 2009. 8-13.lpp.;
- Ogle Kristīne. Contribution of the Jesuits to the Heritage of Architecture of Latvia: Research Traditions and Sources // Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej. – Białystok: Uniwersytet w Białymstoku, 2009. – s. 52.
- Ozola S., Krastiņš J. Dzīvojamo ēku arhitektūra un plānojums Aizputē līdz Pirmajam pasaules karam / Architecture and Layout of Dwelling Houses in Aizpute until World War I // RTU Zinātniskie raksti. 10. sērija: Arhitektūra un Pilsētplānošana. – Rīga: RTU, 2009. – 3. sējums. – 77.–97. lpp. (Latviešu un angļu valodā)
- Pelše Stella. Creating the Discipline: Facts, Stories and Sources of Latvian Art History // International Conference „The Geographies of Art History in the Baltic Region”. Abstracts. Estonian Academy of Art, 2009.
- Pelše Stella. Laikmetīgā māksla muzeju kontekstā // Mākslas Vēsture un Teorija 2009/12. – 99. – 100. lpp.
- Pelše Stella. Marksisma mantojums un mākslas interpretācija: starp estētisku vērtību un sociālu simptomu // Mākslas Vēsture un Teorija 2009/12. – 38. – 43. lpp.
- Pelše Stella. Māksla, sabiedrība un tautskums: Krīzes situāciju atbalsis Rietumu teorētiskajā domā // 17. Borisa Vīpera piemiņas lasījumi “Krīze un māksla”: Referātu krājums. – Rīga: 2009. – 38. – 42. lpp.
- Pelše Stella. Mākslas kritika padomju Latvijā: dvēseļu inženierijas metamorfozes = Art Criticism in Soviet Latvia: Metamorphoses in the Engineering of Souls // Padomjzemes mitoloģija: Muzeja raksti 1 / Sast. Elita Ansone. – Rīga: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, 2009. – 114.–131. lpp.
- Pērkone I. Es varu tikai mīlēt... Sievietes tēls Latvijas filmās. Rīga: Neputns, 2009, lpp.
- Pērkone, I. Bēgšana. (Par Latvijas dokumentālajām filmām 2008/2009). Kino Raksti Nr.3/ 2009, 30. – 36. lpp.;
- Pērkone, I. Satikšanās prieks. (Par Dmitrija Ranceva grāmatu „Kinotācijas”). Kino Raksti Nr.2/ 2009, 29. lpp.;
- Pērkone, I. Vēstnesis Krilovs (Pēterim Krilovam – 60). Teātra Vēstnesis Nr.1/ 2009, 78.- 80. lpp.;
- Teātris Siguldā. Sast. un teksta autores G. Zeltiņa un R. Rozentāle. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta izdevniecība, 199 lpp.
- Zeltina G. Baltic Theater 1995-2005: Processes and Trends (angļu val.)// Journal of Baltic Studies, Volume 40, Issue 4, December, 2009, pp. 531.–537.;
- Zeltiņa G. Metamorphoses of the Main Heroines of Jaan Tattē and Inga Ābele as a Reflection of the Century (angļu val.)//Collegium litterarum 23.“Turns in the Centuries, Turns in Literature”, ed. by A. Mihkelev, The Under and Tuglas Literature Centre of the Estonian Academy of Sciences, Tallin, 2009, pp.193.-200.;
- Zeltiņa G. Polijas teātra režija. Grām.: Teātra režija pasaulē. 1945-2005.1. daļa. Rīga: Jumava, 2009, 138.-177. lpp.
- Zeltiņa G. Šekspīra – Bēkona kods // Teātra Vēstnesis. 2009, Nr. 4, 90.–100. lpp.;
- Zeltiņa G. Tautas aktieris un sīkā puķīte // Māksla Plus, 2009, Nr.2, 40.– 46. lpp.
- Zilgalvis Jānis. Mālpils muižā kā pilī // Latvijas Arhitektūra.-2009.gada augusts.-Nr. 84.-30.-36. lpp.
- Zilgalvis Jānis. Neogotikas arhitektūra Latvijā Eiropas būvmākslas kontekstā // Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa.-Sociālās un humanitārās zinātnes.-2009.-Nr.1/2- 41.-69. lpp.

### 5.1.5. filozofija

#### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Filozofijā tika izstrādāti 7 projekti, kas ir vērsti gan uz Latvijas filozofisko un reliģiski filozofisko ideju izpēti, gan uz Eiropas un pasaules filozofisko problēmu risinājumiem, vienlaikus veicot arī filozofisko tekstu tulkojumus latviešu valodā un filozofiskās terminoloģijas izstrādi. Projekti piedāvā jaunus jēdzienus un koceptuālos risinājumus Latvijā un pasaulē notiekošo kultūras un sociālo procesu izpratnē – intelektuālā identitāte, eiropeiskās cilvēces tipa attīstības tendences, tās vispārējā mantojuma elementi, to translācijas un transformācijas procesi, Eiropas filosofiskās domas pašnojēguma aspekti, „pasaules ainas” filozofiskais un kultūrantropoloģiskais redzējums, fenomenoloģijas jaunie horizonti; dzimuma, nacionālās, sociālās un Eiropēiskās kultūrintentitātes aspekti tradīcijas un jaunrades kontekstā, filozofijas un literatūras saskarsmes “robežas”taisnīguma koncepta ielokā, u.c. Katrs projekts ir strādājis atbilstoši saviem izvirzītajiem uzdevumiem un tos ir veicis (skat.tālāk projektu kopsavilkumus un publikāciju sarakstu), iegūtie rezultāti jāatzīst par Latvijā un starptautiskajā zinātnes telpā perspektīviem un turpināmiem ilgstošā laika periodā, lai Latvijā nostiprinātu aizsāktā intelektuālo tradīciju, kvalitatīvas izstrādes un starptautisko sadarbību.

Īpaši var atzīmēt 13 publicētās grāmatas, periodiskā rakstu krājuma "Reliģiski-filozofiski raksti" (ar anotācijām angļu val.) iekļaušana CEEOL (Centāl un Austumeiropas elektronisko bibliotēku) katalogā, noorganizētā konference par dižo fenomenoloģijas pamatlicēju - „E.Huserlam – 150”, konference „A.Bergsonam – 150”, seminārs kopā ar Rakstniecības muzeju „K.Raudivem-100”, izdevniecībā „Liepnieks un Rītups” iesniegtais analītiskās filozofijas klasiķa Dž. Ostina grāmatas „Kā ar vārdiem darīt lietas” tulkojums ar Pēcvārdu un zinātnisku komentāru, tāpat ir veikts liels darbs rokrakstu apgūvē un izpētē Latvijas arhīvos un bibliotēkās, kas paplašina, nostiprina un ļau saglabāt mūsu kultūras fundamentu nivelējošajā globālajā pasaulē, u.c.

Projektu izpildē tas ir pirmais posms un ir uzsākta vērienīgu projektu izstrāde, taču piešķirtais finansējums, kas LU aģentūras „Filozofijas un socioloģijas institūts” zinātniekiem veido pamatfinansējumu un, atbilstoši MK 2009.g. Noteikumiem par vienoto atalgojuma sistēmu valsts un pašvaldību iestādēs (sākot ar 2010.g. 1. Janvāri)kopējo atalgojumu, tas nodrošina samaksu tikai 3-4 mēnešiem, tas arī neļauj papildināt projektu izstrādi ar jauniem pētniekiem, maģistratūru beigušiem studentiemTas ir nopietns apdraudējums pētniecības pēctecības nodrošināšanā, un šis jautājums būtu kopīgi jārisina LZP ar IZM, lai uzturētu humanitārās vērtības kā galvenos sabiedrības attīstības orientierus.

#### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Uz pētījumu rezultātu bāzes tiek veidoti lekciju kursi gan LU humanitāro fakultāšu, gan citu augstskolu (Turība, Latvijas Kristīgā akadēmija, Kultūras un biznesa augstskola, Rīgas Augstākajā Reliģijas institūtā u.c.) studiju programmās. Publicētās grāmatas un raksti tiek izmantoti bakalaura un maģistra darbu uzrakstīšanā. Pētījumu rezultāti aktualizē un sniedz atbildes uz sabiedriski nozīmīgiem jautājumiem, iekļaujas valsts prioritāro pētījumu virzienu spektrā. Filozofijas projektu pētnieku dienas presē publicētie raksti, kā arī piedalīšanās publiskās diskusijās rosina un sniedz teoretētiski argumentētas atbildes un skaidrojumus par sabiedrībā aktuālām problēmām, to eiropeisko kontekstu. Projektos strādā 6 doktoranti un gatavo ar projekta tēmām saistītus promocijas darbus.

## Zinātniskā sadarbība

(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)

Filozofiskā domāšana pēc savas būtības ir sintētiska, publiska, uz sadarbību vērsta un sadarbību veicinoša nodarbe. Sadarbība ir arī tā, kas nodrošina filozofisko atziņu verifikāciju, pārbaudi, noskaidrošanu. Tāpēc piedalīšanās konferencēs ir ļoti būtisks zinātnieka kapacitātes rādītājs. Pārskata periodā projektu dalībnieki ir piedalījušies 64 starptautiskās un Latvijas mēroga konferencēs un kongresos. Pastāvīga sadarbība, īpaši fenomenoloģijas projektam un citiem fenomenoloģiski ievirzītajiem pētniekiem, ir izveidojusies ar Fenomenoloģisko pētījumu institūtu ASV un ar fenomenoloģi A.Bello Romā, ar J.Patočkas pētniekiem Čehijas ZA Filozofijas institūtā. Atsevišķi pētnieki (J.Vējš) sadarbojas ar LU Kognitīvo zinātņu centru un viņu rīkotajām konferencēm. Ideju vēstures projekts sadarbojas ar RLB un muzejiem (Rakstniecības, J.Akurātera u.c.), rīkojot kopīgus seminārus un publiskas diskusijas, nolasot atsevišķas lekcijas vai lekciju ciklus par Latvijas kultūras darbiniekiem. Reliģisko ideju izpētes projekts sadarbojas ar Tieslietu ministriju, sniedzot atzinumus par jaunajām reliģiskajām kustībām. Vairāki filozofijas projekti bija iesaistījušies Valsts programmas „Letonika, pētījumi par valodu, vēsturi, kultūru”, izpildē, publicējot grāmatu par intelektuālo mantojumu Latvijā un piedaloties Letonikas 3.kongresā.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 15     | 8      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 13     | 7      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 7      | 13     |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 13     |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 86     | 65     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 7      | ...    |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 24     | 32     |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 56     | 64     |
| Iesaistīti zinātnieki / jaunie zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 35     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 2      | ...    |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 6      | 6      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 3      | 2      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts  
Latvijas Universitāte

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| <b>09.1511 Jānis Broks</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Eiropēiskā cilvēces tipa sākotnes un perspektīvas</b> |
| Projekta realizācijas gaitā ir apzināti, izpētīti un aktualizēti mūsdienu Latvijas sabiedrības attīstībai nozīmīgi eiropēiskās kultūras vispārējā mantojuma elementi, to translācijas un transformācijas procesi. Tas dod iespēju izprast pārmaiņas, kuras norisinās pēdējos gadu desmitos Latvijas sabiedrībā, tās pašapziņā.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                          |
| Turpinājās iepriekšējos gados aizsāktā vairāku Eiropas filosofiskās klasikas pamattektu (pirmsokratiķu, Leibnica, Sartra) tulkošana, zinātniskā komentēšana un sagatavošana izdošanai latviešu valodā. Ir pētīts, kā Latvijā noritējuši Eiropas klasiskā mantojuma izpēte, noskaidrot kāda ietekme uz mūsu zemē notiekošajiem sociālajiem un kultūras procesiem bijusi XX gs. pirmajā pusē aizsāktajam darbam šajā jomā (Kārļa Krūzas intelektuālā mantojuma aktualizācija u.c.). Analizētas un izvērtētas klasiskā mantojuma nozīme cilvēces, bet eiropēiskā tās tipa jo īpaši, mūsdienu attīstības tendences, izaicinājumi un perspektīvas. Turpinājās eiropēiskā par klasiski loģisko dēvētā domāšanas veida, domas artikulācijas un signifikācijas |                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>(izteikšanas zīmju veidā) reinterpretācija, kā arī izmaiņu, kas pēdējos gadu desmitos norisinās vispārējo cilvēka esamības orientieru (vērtību, pasaules uzskata), izpēti. Veikta Latvijas intelektuālajā telpā līdz šim nepraktizēta informācijas sabiedrības koncepta un šī sabiedrības tipa izraisīto izmaiņu kritiska analīze.</p> <p>J. Broks, pētot mūsdienu civilizācijas attīstības tendences, analizējis jēdziena „informācijas sabiedrība” izcelsmi un lietojumu dažādu sociālo un humanitāro zinību jomu kontekstā un noskaidrojis, ka šis jēdziens ietver sevī pārmērīgas pretenzijas uz sabiedrības racionālu vadīšanu. Informācijas sabiedrības koncepta kultivēšana ir novedusi pie savdabīgas ideoloģijas veidošanās ar no tās izrietošām konsekvencēm – saturisku un daudzplākšņainu sociālu un humanitāru jautājumu risināšanu ar redukcionistiskām metodēm.</p> <p>V. Zariņš turpinājis Eiropas intelektuālajā tradīcijā nozīmīgu tekstu tulkošanu un interpretāciju Latvijas kultūras kontekstā, kā arī filosofiskās publicistikas žanrā uzstājies kā eksperts mūsdienu Latvijas sabiedrības aktuālu sociāli politisku un kultūras jautājumu iztirzāšanā.</p> <p>R. Apinis galvenokārt turpinājis darbu pie sava projekta par izteikumu loģikas jauna mūsdienīga iekārtojuma - domas artikulācijas un signifikācijas (izteikšanas zīmju veidā), izveides un sagatavojis 2008. g. publicētās monogrāfijas otrās daļas divu nodaļu manuskriptu.</p> <p>M. Vecvagars sadarībā ar projektu Letonika strādājis pie almanaha Reliģiski Filozofiski Raksti 12. un 13. laidien un izdošanas un sagatavojis tajā publicēšanai K. Krūzas piezīmes par Fr. Bārdi, kā arī zinātniskos komentārus pie tām. Tādējādi tika apzināta XX gs. pirmajā pusē aizsāktā Latvijas intelektuālās dzīves aktualizācija Eiropas kultūras kontekstā. Darbu pie pirmsokratisko domātāju tekstu krājuma papildināta atkārtotā izdevuma nedaudz aizkavējis projektam atvēlētā finansējuma samazinājums, kā rezultātā izpalika plānotais komandējums uz Romu un darbs ar mērķi savākt nepieciešamo informāciju turienes bibliotēkās.</p> <p>A. Zunde turpinot Eiropas filosofiskās domas pašnoņēguma izpēti sagatavojis monogrāfijas manuskriptu, kuru plānots aizstāvēt kā doktora disertāciju. Vienlaicīgi vairāki Eiropas klasiskā un modernā kultūras mantojuma sižeti tika aktualizēti mūsdienu Latvijas sabiedrībai nozīmīgos kontekstos.</p> |                                                                                                      |
| <b>09.1510 Ella Buceniece</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Ideju vēsture Latvijā: intelektuālās identitātes veidošanās XX gadsimta 20. - 40. gados</b>       |
| <p>Projekta mērķis ir: 1) sistemātiski izpētīt un strukturēt apskatāmā perioda idejas un domātājus, kā arī sagatavot viņu darbus vai fragmentus publicēšanai, 2) ideju novērtējumā skatīt to pamatojumu un oriģinalitāti saistībā ar kopīgo Rietumeiropas intelektuālo attīstību, 3) parādīt ideju savstarpējo saistību vai arī otrādi – to norobežošanu, 4) apgūt un ieviest zinātniskā aprītē šī posma autoru – P.Dāles, M.Valtera, V.Frosta, J.Studenta u.c. atstāto mantojumu rokrakstos un arhīvos Latvijā un ārzemēs. Pētījumi nobeigsies ar divu kolektīvu grāmatu sagatavošanu un publicēšanu. Parāļi šim projekta pamatuzdevumam tiks gatavotas individuālas monogrāfijas par atsevišķu ideju kompleksu vai domātāju (E.Buceniece par P.Dāli, A.Priedīti par nacionālās idejas ģenēzi, I.Cera par V.Frosta u.c.). Gūtos pētījumu rezultātus varēs izmantot maģistra un bakalura darbu sagatavošanai filozofijā, filoloģijā, vēsturē u.c., kā arī kā mācību līdzekli skolās un augstskolās. To apliecina jau publicēto triju grāmatu izmantošanas pieredze.</p> <p>Pārskata periodā, 2009.gadā ir apzināts projektā iekļaujamo apskatāmo personu indekss, izstrādāta šī posma teorētiskā koncepcija un uzsākta sadaļu sagatavošana par atsevišķiem domātājiem plānotajai grāmatai. Ir apzinātas personas ar filozofijas un psiholoģijas zinātniskajiem grādiem, gan doktora, gan maģistra. Ir sagatavoti un iesniegti materiāli un ideju raksturojums par P. Dāli, A. Švābi, P.Zālīti, L. Ausēju, P. Birkertu, A. Daugi, K. Beldavu, K. Kundziņu, E. Brastiņu, S. Vaintrobu, L.Žakovu plānotajai grāmatai – Antoloģijai.</p> <p>Ir sagatavoti un iesniegti publicēšanai 7 projekta dalībnieku raksti krājumā „Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija”, 3 raksti citos izdevumos, nolasīti 5 referāti konferencēs un semināros, tiek lasīti lekciju kursi LU VFF ( A. Priedīte-Kleinhofa, I. Plūme) un LU Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultātē par Latvijas filozofijas, ideju vēstures un feminisma filozofijas tēmām ( E.Buceniece).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                      |
| <b>09.1487 Ausma Cimdiņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Dzimums filozofijā un literatūrā: sievietes devums tradīcijā un jaunradē</b>                      |
| <p>Starpdisciplināru pētījumu humanitārajās un sociālajās zinātnēs teorijas un metožu izstrāde un pilnveidošana. Pētījumu rezultāti aktualizē un sniedz atbildes uz sabiedriski nozīmīgiem jautājumiem , iekļaujas valsts prioritāro pētījumu virzienu spektrā, organiski saistot dzimuma , nacionālās, sociālās un Eiropiskās kultūrintentitātes aspektus tradīcijas un jaunrades, mūsdienu un vēsturiskā skatījumā.</p> <p>Pētījumu rezultāti ir integrēti LU un citu augstskolu studiju programmās, 6. Ietvara programmas Ekselences tīklā CLIOHRES.net ( <a href="http://www.cliohres.net">www.cliohres.net</a> ) , aktīvi izmantoti publiskās debatēs Latvijas medijos.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                      |
| <b>09.1043 Solveiga Krūmiņa-Konņkova</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Reliģiski filozofisko ideju attīstība Rietumu kultūrā 20.-21. gadsimtā un to iespaidi Latvijā</b> |
| <p>Projekta novitāte ir filozofiska vispārīguma un argumentācijas uzsverums, kas ļauj pētīt un analizēt dialogu, kurš veidojas indivīda un sabiedrības pieredzē ne tikai uz tradīcijas radītās kultūras un tās ietvaros radušos novitāšu robežām, bet arī uz dažādu citu reliģiju un garīgu strāvojumu un to radīto subkultūru robežām, tādējādi paverot iespēju reliģiski-filozofiskās idejas skatīt plašā vēstures, sociālā un intelektuālās kultūras kontekstā. Pieteiktā projekta zinātnisko lietderību Latvijā nosaka tas, ka līdzīgu sistemātisku, akadēmisku un starpdisciplināru pētījumu Latvijā ir maz. Projekta ietvaros tiek izdots periodiskais rakstu krājums "Reliģiski-filozofiski raksti" (ar anotācijām angļu val.), kuram ir izveidojusies stabila lasītāju auditorija ne tikai Latvijā. Pateicoties sadarbībai ar CEEOL (Centāl un Austumeiropas elektronisko bibliotēku) krājuma publikācijas, kā liecina saņemtās atsauksmes, uzskata par lietderīgām arī zinātnieki citās Eiropas valstīs. Projekta pētījumi ir ne tikai zinātniski lietderīgi Latvijā, bet tie veido daļu no starptautiskās reliģiski filozofisko ideju pētniecības, par ko liecina starptautiskas publikācijas un sadarbība ar zinātniskām organizācijām citviet pasaulē, bet arī praktiska rakstura sadarbība ar valsts institūcijām, piemēram, Tieslietu ministriju. Projektā veikto pētījumu rezultāti tiek izmantoti docējot kursus Latvijas</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Universitātes Vēstures un filozofijas, Sociālo zinātņu fakultātēs, Latvijas Kristīgajā Akadēmijā, Rīgas Stradiņa universitātē un citās augstskolās, kā arī vadot bakalaura, maģistra un doktora darbu izstrādi.</p> <p>2009. gadā projekta līdzstrādnieki strādāja atbilstoši projektā noteiktajām vadlīnijām sekojošās apakštēmās: 1) Reliģijas filozofija un reliģiski filozofiskā doma Rietumu humanitārajās zinātnēs; 2) Reliģiski filozofiskās idejas Latvijā; 3) Mūsdienu sekularizācijas un reliģiozitātes paradigma Eiropā un Latvijā. Tika izdoti „Reliģiski-filozofisku rakstu” 12. un 13. laidieni (atb. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova, sastādītāji N. Gills un S. Krūmiņa-Koņkova). Abi krājumi PDF formātā ievietoti arī CEEOL (Centrāl un Austrum Eiropas elektroniskajā bibliotēkā, Vācija). Projekta līdzstrādnieki strādāja pie rakstiem „Letonikas” 3. kongresa rakstu krājumam „Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija”. Krājuma 1. daļā publicēti sekojoši raksti: S. Krūmiņa-Koņkova, Dieva ideja Haralda Biezā agrīnajos darbos; A. Podmazovs, Vecticībai Latvijā – 350 gadu. Krājumā 2. daļā tiks publicēts raksts: A. Misāne, Vēlreiz par Jura Alunāna mitoloģisko jaunradi. Ar apakštematu „Reliģiski filozofiskās idejas Latvijā” saistīti S. Krūmiņas-Koņkovas un N. Gilla vairāku gadu pētījumi par luterāņu mācītāju E. Jundzi. Izdevniecībai iesniegts S. Krūmiņas-Koņkovas un N. Gilla priekšvārds E. Jundža disertācijas „Jēzus Kristus dzīve uz sinoptiskās un johaneiskās tradīcijas pamata” pilnajam izdevumam (bija jāiznāk 2009. gada decembrī). Šīs pašas tēmas ietvaros A. Podmazovs strādāja pie monogrāfijas „Latvijas vecticība”, ar lasījumu „Vecticība Latvijā 18. gs.” piedalījās apaļajā galdā „Krievi ārzemēs” Maskavā; A. Misāne uzrakstījusi rakstu „Dažādi Ziemassvētki”, kas iznācis krājumā „Praktiskā Ziemassvētku grāmata”, kā arī strādāja arī pie sava doktora darba „Reliģija un nacionālisms ideju vēsturē Latvijā”. Tāpat viņa nolasījusi referātu „Latvijas kristianizācijas interpretācija latviešu daiļliteratūrā” starptautiskajā konferencē "Latviešu reliģija un literatūra". Tēmas „Reliģijas filozofija un reliģiski filozofiskā doma Rietumu humanitārajās zinātnēs” ietvaros J. Vējš iesniedzis izdevniecībā „Liepnieks un Rītups” tukojuumu, Pēcvārdu un zinātnisku komentāru Dž. Ostina grāmatai Kā ar vārdiem darīt lietas (red. A. Lauzis). Latvijas Kristīgās Akadēmijas Zinātnisko rakstu krājumā Nr. 2 publicēts J. Vēja raksts angļu valodā „Toleration: analysis of the concept”.</p>       |                                                                               |
| <b>09.1514 Maija Kūle</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Fenomenoloģija un vērtību hermeneitika</b>                                 |
| <p>Projektā ar fenomenoloģisko un hermeneitisko metodi tika pētīti mūsdienu Eiropas un Latvijas kultūras fenomeni, izdalot tajā vērtību, komunikācijas, estētiskos, ētiskos un reliģiski simboliskos aspektus. Projekts ir Rīgas fenomenologu darba turpinājums, attīstot starptautisko sadarbību ar ASV, Vācijas, Austrijas, Itālijas u.c. valstu fenomenologiem. Noorganizēti ikgadējie kirkegoriskie lasījumi LU 2009.g. 5. maijā „Slimība uz nāvi” (atb. V.Vēvere), 16. aprīlī noorganizēta LU zinātniskās 67. konferences sekcija par fenomenoloģiju „E.Huserlam – 150” atb. M.Kūle), 16. oktobrī zinātniskā konference „A.Bergsonam – 150” (atb. A.Balodis), 2009.g. 26.maijā noorganizēts zinātniskais seminārs kopā ar Čehijas Zinātņu akadēmijas Filozofijas institūtu Rīgā „Beyond materialism and Facing Phenomenology”, un 14. novembrī Prāgā „Is national philosophy possible today?” (atb. M.Kūle), sagatavoti lekciju kursi universitātēs par fenomenoloģijas un vērtību hermeneitikas tēmām (M.Kūle. I.Šuvajevs, V.Vēvere, R.Zembahs); tulkota filozofiskā literatūra (I.Šuvajevs, V.Vēvere, R.Zembahs), fenomenoloģiskā rakursā analizēta sociālā un kultūras realitāte Latvijā un ES. Publicēti 12 zinātniski raksti un tika sagatavotas 2 monogrāfiju sadaļas (par T.Celma fenomenoloģiju, par S.Kirkegora komunikācijas filozofiju). Projekta ietvaros tiek izveidots starptautiski recenzējams žurnāls ar starptautisku redakciju „Phenomenologica Baltica”, savākti un recenzēti 4 zinātniski raksti angļu val. šim izdevumam, kas nāks klajā sākot ar 2010.g.. Tiek sagatavoti aizstāvēšanai 2 promocijas darbi: V.Vēvere. „Eksistence un komunikācija S.Kirkegora filozofijā” un R.Zembahs „Jēgas ģenēzes jautājumi M.Merlo-Ponti ķermeņa fenomenoloģijā”, kā arī doktorantūras studiju laikā tiek gatavots A.Baloža doktora darbs „Atmiņas izpratne A.Bergsona filozofijā”. Nolasīti 14 referāti starptautiskās konferencēs, publicēti 5 raksti starptautiskos izdevumos, tajā skaitā prestižajā pasaules mēroga izdevniecībā Springer Verlag, Latvijas izdevumos – 7 raksti, I.Šuvajevs sagatavojis izdevniecībai tulkojumus, pēcvārdus un komentārus darbiem: Bubers. „Es un Tu”, Anna Freida. „Ievads bērnu psihoanalīzē”, Z.Freids. „Seksuālā teorija”, paredzēts publicēt Zvaigzne ABC. 2010.g. M.Kūle sadarbībā ar Vīnes universitāti izstrādāja AZA projektu „Body and freedom; from phenomenology to feminist philosophy and contemporary arts”, kā arī lasīja lekciju kursu Maltepes universitātē Stambulā „Culture and phenomenology” (2009.g. marts).</p> |                                                                               |
| <b>09.1512 Rihards Kūlis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Pasaules ainu veidošanās filozofiskie un kultūrantropoloģiskie aspekti</b> |
| <p>Projektā tiek aizsākts jauns etaps filozofiskajos un kultūrantropoloģiskajos pētījumos, ko sagatavojis iepriekšējos gados projektā pieteikto līdzstrādnieku paveiktais darbs un zinātniskās publikācijas. Projekta mērķis – izdot grāmatu „Pasaules ainu filozofiskā un kultūrantropoloģiskā skatījumā”, publicēt rakstu un tulkojumu sēriju, kā arī pētījuma rezultātus apobēt zinātniskās konferencēs un ietvert LU un citu augstskolu studentiem lasītajosursos. „Pasaules ainu” jēdziens iezīmē vienu no mūsdienu filozofijas mežglupunktiem XX gadsimta sākumā un pirmajā pusē tēmu par pasaules ainu piesaka tādi izcili Rietumu filozofiskās klasikas pārstāvji kā V. Diltejs, M. Vēbers, E. Huserls, M. Heidegers, K. Rāners un U. fon Baltazars. Šobrīd tēma no jauna aktualizēta G. Abela, D. Henriha, V. Hesles u.c. darbos. 2009. g. tika izpētīti „pasaules ainu” problēmas risinājumi V. Dilteja, M. Vēbera, E. Huserla, M. Heidegera filozofijā un viņa sekotāju (G. Brants, A. Gurvičs, A. Šics, R. Grathofs, G. Abels u. c.) darbos, sagatavotas publikācijas, m. īpaši jāatzīmē 2 monogrāfijas. Pētījuma rezultāti apobēti arī lekcijuursos LU, Rīgas Augstākajā Reliģijas institūtā un Edītes Šteinas Kristīgajā institūtā. R. Kūlis-sagatavots spekurss LU filozofijas specialitātes studentiem „Mūsdienu vācu filozofija” (pasaules ainu un to interpretāciju aspektā). R. Bičevskis -sagatavots un nolasīts spekurss LU filozofijas specialitātes studentiem „Humanitāro zinātņu filozofiskās problēmas. Ž. Narkeviča – sagatavots un nolasīts lekciju kurss: „Filozofiskā antropoloģija” (2009. gada februāris – maijs; Rīgas Augstākajā Reliģijas Institūtā). Nolasītas publiskās lekcijas: „Filozofiskā hermeneitika un teksta interpretācijas problēmas” (2009. gada janvāris – marts; Edītes Šteinas Kristīgajā institūtā). Aizstāvēts doktora darbs 2009.g. Ž. Narkēviča Izteile un valodas jaunrade Pola Rikēra filozofijā; tiek sagatavots promocijas darbs: A. Dāboliņš. Intersubjektivitātes problēma un transcendentālā fenomenoloģija. Kopumā izdota viena monogrāfija: R.Bičevskis „Dzīves un nāves hermeneitika”, nodota tipogrāfijai otra monogrāfija:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                               |

Ž.Narkeviča „Iztēle un valodas jaunrade”. Publicēti zinātniski raksti par mūsdienu kultūras filosofijas tēmām, tulkoti klasiskie Kanta, Rānera, Heidegera, Gadamera u.c. teksti, izstrādāta filosofijas terminoloģija. Iegūtie rezultāti ievērojami pārsniedz plānoto darba apjomu.

#### 09.1525 Māra Rubene

#### Filozofija, literatūra, tiesiskais diskurss: konvencija un dokuments

Projekta gaitā tiek aktualizētas filozofijas un literatūras saskarsmes “robežas”, pievēršoties taisnīguma “izpildes” valstisko institūciju akceptēto tiesību konvenciju un tiesību prakses literatūrā sporādiski uzniestošajiem pretstatiem un pretestības formām, pievēršot uzmanību interpretācijas metodēm un atslēgvārdiem. Likums, pārkāpums, vara, atbildība, tiesības uz patiesību tiek apzināti gan tiesību zinātnes, gan politikas, gan literatūras un mākslas jomās, veidojot moderno diskursu ar asi nošķirtām vārdnīcām. Aplūkojamo tēmu lokā iekļauti: likuma, tiesību un tiesiskuma robežas filozofijā un literatūrā; literatūra kā pretošanās un/vai varas nesējs, lasītāja un autora tiesību filozofiskie un ētiskie aspekti.

Lai arī nestabilitātes izraisītais stress un uzdevumu izpildei atvēlētie ierobežotie finansiālie līdzekļi ir kavējuši uzdevumu izpildi, atskaites periodā ir veikta tālāka pētniecība un tā radusi atspoguļojumu konferenču referātos, publicēšanai sagatavotajos rakstos un dažāda formāta mutiskās diskusijās. Pārskata periodā tika nolasīti 9 referāti, tai skaitā 5 referāti starptautiskajās konferencēs, sagatavoti 10 zinātniskie raksti; sagatavots zinātniskās monogrāfijas pirmais variants; noorganizētas divas LU 67. konferences sekcijas; izstrādāts glosārijs angļu-latviešu literatūrfilozofijā; LU novadīts C daļas kurss „Filozofija un literatūra” 32 st. 2008./2009. a.g. pavasara semestrī un 32 st. 2009./2010. a.g. rudens semestrī.

## Raksti, publikācijas

(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)

- Arpine I. Возрождение этнической идентичности белорусов в независимой Латвии // Humanities in New Europe. – Kauņa, 2009. 197.–203. lpp.
- Balodis A. The Concept of a Knowledge-Based Society from an Axiological Perspective. – Latvia Towards a Knowledge-Based Society: Culture, Education and Security Aspects. Vol. 17, Issue 3. – University of Latvia, EPC, Ltd, 2009, pp. 368–379.
- Balodis A.. „The World as Image: Some Remarks on Satre’s Critique of Bergson’s Conception of Consciousness”, iesniegts Lietuvas Kultūras, Filozofijas un Mākslas starptautiski recenzējamajam žurnālam *Athena*.
- Beitnere D. Radošā pilsēta: Ventspils stāsts. – Latvijas Arhitektūra. 2009. g. oktobris, Nr. 85. 10.–11. lpp.
- Bičevskis R. Dzīves un nāves hermeneitika. Rīga: FSI, 2009. 413 lpp.
- Bičevskis R. Grāfs Pauls Jorks fon Vartenburgs: dzīve ir vēsturiska. // LU Raksti Nr. 739. Filosofija./ Sastād. J. Šķilters. – Rīga: LU apgāds, 2009. 106.–125. lpp.
- Bičevskis R. Hāmaņa sekvences. J.G. Hāmanis domu apmaiņā ar J. G. Herderu un I. Kantu // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 113.–130. lpp.
- Bičevskis R. Heidegers un Blondēls: dzīves apslēptā dinamika. Fundamentālontoloģija un imanencapoloģētika kā fundamentālteoloģija? // Reliģiski-filozofiski raksti. XII. – Rīga: FSI, 2009, 129.–165. lpp.
- Bičevskis R. Piezīmes par intuīciju vācu filozofijā // Kentauri XXI. 2009. g. decembris.
- Bičevskis R.. Kommentar zu Paul Jurevičs „Begegnung mit Martin Heidegger und seiner Philosophie” // Heidegger-Jahrbuch Bd. 4. Heidegger und Nationalsozialismus. Freiburg, 2009.
- Broks J. Informācija informācijas sabiedrībā // Komunikācijas vadība informācijas sabiedrībā. BAT 10. zinātniskā starptautiskā konference. Rakstu krājums. – Rīga: SIA Biznesa augstskola Turība. – [www.turiba.lv/komunikacijas\\_2009/index.html](http://www.turiba.lv/komunikacijas_2009/index.html)
- Broks J. Masmediju komunikācija kā telpisks process. 1,5 a.l. Raksts sagatavots iesniegšanai BAT zinātniskajam žurnālam „Acta prosperitatis”.
- Broks. J. Informācija informācijas sabiedrībā. // Komunikācijas vadība informācijas sabiedrībā. BAT 10. starptautiskā zinātniskā konference. Rakstu krājums. ISBN 978-9984-838-36-7 – Rīga: SIA Biznesa augstskola Turība, 2009. CD. 0,7. a.l. [http://www.turiba.lv/komunikacijas\\_2009/index.html](http://www.turiba.lv/komunikacijas_2009/index.html)
- Buceniece E. Indivīds un individuālisma tematizācija K. Raudives darbos // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 53.–64. lpp.
- Buceniece E. Ko tas nozīmē – būt vecam? // Diena. 2009, 7. februāris, 12.–13. lpp.
- Buceniece E. Vai Odiseja kuģis ir avarējis? // Diena. 2009, 30. oktobris, 13. lpp. [Par grāmatu Horkheimers M., Adorno T. V. Apgaismības dialektika. – Rīga: Laikmetīgās mākslas centrs, 2009.]
- Buceniece E.. To Remember Memory : Phenomenologically – Hermeneutical Punktuations.-Iesniegts publicēšanai XXII Pasaules filozofu kongresa materiālos – Rethinking Philosophy Today, Seoul, Korea, 2009
- Buceniece E.. Wiederum - Bewusstsein : E. Husserl on Memory and ( time).- Iesniegts publicēšanai žurnālā „Phenomenologica Baltica”, Rīga, FSI.
- Buceniece E., „Indivīds un sabiedrība” – elektroniskā formātā diskā „Latviešu filosofu/e”, 2009.
- Cera I. Pēteris Zālīte un Valters Frosts: Pārdomas par zinātņu metodi Frānsisa Bēkona atceres gadā // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 162.–174. lpp.
- Cera I.. Sagatavots un iesniegts publicēšanai „Reliģiski filozofiskajos rakstos” H. Biezā darba tulkojums no vācu valodas „Reliģiskās simbolikas galvenās problēmas”, 12 lpp.

- Cimdina A. Dissidence and Soviet Latvian Poetry: the 60s // Power and Culture: Rebellion and Resistance. – Edizioni Pluss, Universita Pisa, 2009, p.85-102
- Cimdiņa A. Kultūra kā politiska substance un arguments// Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti.- Rīga, Latvijas Zinātņu akadēmija, 2009, 253- 272. lpp.
- Ethnicity. Politics of Recognition. / Editor V. Volkov. 1 (1), 2009. – Institute of Social Investigations (Daugavpils University), FSI, 2009. P. 122.
- Freiberga E.. „The problem of Affects in Aesthetics: Burke, Lyotard and Ranciere” // Iesniegts publicēšanai Proceedings of XXII World Congress of Philosophy Rethinking Philosophy Today, Seoul National university, pp.10.
- Freiberga E.. Memory and Creativity in the Context of Ontopoiesis of Beingness: H.Bergson and A.T.Tymieniecka. //Analecta Husserliana. The Yearbook of Phenomenological Research , Vol. CI, Memory and Ontopoiesis of Life, Book 1, Memory in the Generation and Unfolding of Life. Springer Science –Business Media B.V. 2009, pp.233-245;
- Freijs A. Dievs cilvēku pasaulē: Latviešu reliģiski ētiskie meklējumi 20.gadsimta 1. pusē. Pirmā grāmata. / Zinātn. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova. – Rīga: FSI, 2009, 214 lpp.
- Freijs A. Dievs cilvēku pasaulē: Latviešu reliģiski ētiskie meklējumi 20.gadsimta 1. pusē. Otrā grāmata. / Zinātn. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova. – Rīga: FSI, 2009, 167 lpp.
- Gills N. Ievadvārdi // Reliģiski-filozofiski raksti. XII. – Rīga: FSI, 2009, 8.–10. lpp.
- Grīnfelde M. Hermeneitiskie aspekti Voldemāra Maldoņa reliģiski filozofiskajos darbos // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 191.–207. lpp.
- Grīnfelde M. Priekšvārds // Freijs A. Dievs cilvēku pasaulē: Latviešu reliģiski ētiskie meklējumi 20. gadsimta 1. pusē. Otrā grāmata. – Rīga: FSI, 2009, 4.–5. lpp.
- Grīnfelde M. Priekšvārds // Freijs A. Dievs cilvēku pasaulē: Latviešu reliģiski ētiskie meklējumi 20. gadsimta 1. pusē. Pirmā grāmata. – Rīga: FSI, 2009, 5.–29. lpp.
- Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. / Letonikas trešais kongress. –Rīga: FSI, 2009, 216 lpp.
- Kiope M. Patiesība un valoda. – Rīga: FSI, 2009, 353 lpp.
- Kivle I. Skaņas filosofija. Rīga: FSI, 2009, 226 lpp.
- Kolmane I. Rozanova fenomens // Kentauri XXI. 2009. g. aprīlis, Nr. 48, 61.–66. lpp.
- Kovaļčuka S. Bez kultūras nav tiesību, bez tiesībām nav īstas dzīves: Profesora Vasilija Sinaiska nāves 60. gadadienu pieminot // Jurista Vārds. 2009, 29. septembris, 12.–17. lpp.
- Kovaļčuka S. I melkij ščebeņ radostei i bed... (Igor Činnov: arhivnīje dopolņeņija k rižskoi straņice biografiji poeta) // Berega: informacionno- analitičeskij sbornik o russkom zarubežje. Cnb, 2009. Vip. 11–12, c. 16–21.
- Kovaļčuka S. Igor Činnov: arhivnīje dopolņeņija k rižskoj straņice biografiji Poeta // Seminarium Hortus Humanitatis: Almanah. XVII, 2009, c. 75–80.
- Kovaļčuka S. Latvija v žizni K. F. Žakova // Rossija i Baltija: Voini, revoluciji i obščestvo. Vipusk 5. – Moskva: Nauka, 2008 (iznācis 2009.), c. 185–210.
- Kovaļčuka S. Latvijas Universitātes profesors Vasilij Sinaiskis: žurnāla „Jurists” (1928–1940) izdevējs // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 97.–109. lpp.
- Krumina-Koņkova Solveiga, Nikandrs Gills. Paganism in Latvia // Religions of the World. A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices. (Eds.) J. Gordon Melton, Marin Baumann. — Santa Barbara, California, Denver, Colorado, Oxford, England: ABC-CLIO atkārtotam izdevumam. Izdošanas procesā.
- Krumina-Koņkova Solveiga. Religion in Latvia // Religions of the World. A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices. (Eds.) J. Gordon Melton, Marin Baumann. — Santa Barbara, California, Denver, Colorado, Oxford, England: ABC-CLIO atkārtotam izdevumam. Pašlaik izdošanas procesā.
- Krūmiņa-Koņkova S. Dieva ideja Haralda Biezā agrīnajos darbos // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 177.–190. lpp.
- Krūmiņa-Koņkova S., In memoriam //Reliģiski-filozofiski raksti, XII. Rīga: FSI, 2009. – 6.–7. lpp.
- Krūmiņa-Koņkova S., N. Gills, Priekšvārds E. Jundža disertācijas „Jēzus dzīve uz sinoptiskās un johaneiskās tradīcijas pamata” pilnam izdevumam. Iesniegts publicēšanai izdevn. „Zinātne” (red. I. Tirans)
- Krūmiņa-Koņkova S., Priekšvārds // Reliģiski-filozofiski raksti, XIII. Rīga: FSI, 2010. – 5. – 6. lpp.
- Kūle M. Eiropas vērtības Latvijā: pētījumi, atradumi, jautājumi // Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. – Rīga: LZA, 2009, 224.–239. lpp.
- Kūle M. Iesniegts raksts Pasaules Filozofijas XXII kongresa izdevuma elektroniskajai versijai - Three life forms and their interpretation, XXII World Philosophy congress, Writtings, Seoul National university.
- Kūle M. Letonikas modernizācijas idejas Eiropas humanitāro zinātņu attīstības kontekstā // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 11.–30. lpp.
- Kūle M. Nacionālās identitātes pētījumi: nākotnes ieceres // Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. – Rīga: LZA, 2009, 348.–366. lpp.
- Kūle M. Priekšvārds // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 7.–8. lpp.
- Kūle M. The Role of Humanistic Knowledge and Values in Building a Knowledge-Based Society. – Latvia Towards a Knowledge-Based Society: Culture, Education and Security Aspects. Vol. 17, Issue 3. – University of Latvia, EPC, Ltd, 2009, pp. 317–341.
- Kūle M., Muižniece L., Vēgners U. Teodors Celms: fenomenoloģiskie meklējumi. – Rīga: FSI, 2009. 328 lpp.
- Kūlis R. Identitāte un atšķirība // Kultūras Forums. 2009, 13.–20. novembris, 2. lpp.

- Kūlis R. Identitāte un atšķirība // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. Rīga: FSI, 2009, 39.–50. lpp.
- Lapinska I. Astronoms Eriks Elsts par Holbahu. Erika Elsta un Viļņa Zariņa saruna Rīgā. – *Reliģiski-filozofiski raksti. XII.* Rīga: FSI, 2009, 166.–172. lpp.
- Lapiņa Z. Konstantīns Raudive: radošā personība gaismā un mijkrēsli. // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 65.–76. lpp.
- Lapiņa Z.. „K. Raudive Latvijas un Eiropas ideju kontekstā”, Z.Lapiņa „K. Raudive: radošā personība gaismā un mijkrēsli. Grām. Intelektuālais mantojums Latvijā : filozofija un reliģija. Letonika. Trešais kongress., LU FSI, 2009., 65.-76..lpp.
- Lūse A. Diskusijā „Kam mums vajadzīga šī valsts?”. – Kultūras Forums. 2009, 20.–27. novembris, 7. lpp.
- Lūse A. Zināšanas un vara: psiholoģisko problēmu diskursa formas // Kentaurs XXI. 2009. g. aprīlis, Nr. 48, 90.–98. lpp.
- Lūse A. Zinātne (ne)veselībai. – Politika.lv, 2009, jūlijs, 1.–4. lpp.
- Misāne A. Dažādie Ziemassvētki. – Praktiskā Ziemassvētku grāmata. / Redakt. G. Lancere. Rīga: Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, 2009. 17.–20. lpp.
- Misāne A., Vēlreiz par Jura Alunāna mitoloģisko jaunradi // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija”. Letonikas 3. kongresa materiāli. 2. daļa. Rīga: FSI, 2009. (Iesniegts publicēšanai.)
- Muižniece L. Teodora Celma manuskripts „Matemātikas filozofija” // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 148.–161. lpp.
- Narkeviča Ž.. Iztēle un valodas jaunrade. Nodota tipogtāfijai 2009.g., 300 lpp.
- Narkēviča Ž. Iztēle un valodas jaunrade Pola Rikēra filozofijā / Imagination and Creativity of Language in the Philosophy of Paul Ricoeur: Promocijas darba kopsavilkums. – Rīga: LU, 2009. 60 lpp.
- Nikandrs Gills. Ev. Lutheran Church in Latvia // Religions of the World. A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices. (Eds.) J. Gordon Melton, Marin Baumann. — Santa Barbara, California, Denver, Colorado, Oxford, England: ABC-CLIO atkārtotam izdevumam. Izdošanas procesā.
- Plūme I. Pētera Birkerta mantojums: manuskriptu pētījums // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 85.–96.lpp.
- Plūme I.. „P.Birkerta mantojums: nepētītie manuskripti., FSI, 2009., 85.-96...lpp. ., Grām. Intelektuālais mantojums Latvijā : filozofija un reliģija. Letonika. Trešais kongress., FSI, 2009., 85.-96...lpp.
- Podmazovs A. O staroobrjadcah goroda Vitebska. – Meč duhovnij. 2009, 3.decembrī.
- Podmazovs A. Vecticībai Latvijā – 350 gadu // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 208.–216. lpp.
- Podmazovs A. Забытый юбилей. – Меч духовный. 2009, 3. decembrī.
- Priedīte-Kleinhofa A. Kultūras mantojums, atmiņa un identitāte // Intelektuālais mantojums Latvijā: filozofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 31.–38.lpp.
- Rancāne A Maskas un maskošānās Latvijā. / Zinātn. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova. – Rīga: FSI, 2009, 263 lpp.
- Reliģiski-filozofiski raksti, XIII. Rīga: FSI, 2010. Galv. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova, sast. S. Krūmiņa-Koņkova, N. Gills.(sagatavoti izdošanai)
- Reliģiski-filozofiski raksti. XII. / Galv. redaktore S. Krūmiņa-Koņkova. – Rīga: FSI, 2009. 186 lpp.
- Rubene M., Velde A. Skaņas un filozofiskās refleksijas satikšanās punktā. [Par I. Kivles monogrāfiju „Skaņas filozofija”. – Rīga: FSI, 2009. 226 lpp.] // Kultūras Forums. 2009. g. 18. decembris – 2010. g. 8. janvāris, 8. lpp.
- Stranga A. Latvijas neatkarības idejas izcelsme. // Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki. 2009, 1. nr. 34.–45. lpp.
- Stranga A. Subjektīvais faktors Latvijas ārpolitikā. // Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki. 2009, 2./3. nr. 16.–26. pp.
- Šuvajevs I. Agambens un biopolitika // Kentaurs XXI. 2009. g. augusts, Nr. 49, 56.–71. lpp.
- Šuvajevs I. Bērtons jeb Dēmokrits Jaunākais // Kentaurs XXI. 2009. g. aprīlis, Nr. 48, 13.–16. lpp.
- Šuvajevs I. Boēcija atgādinājums // Boēcij. Par mierinājumu filozofijā. – Rīga: Minerva, 2009. 129.–158. lpp.
- Šuvajevs I. Janvāra mācība? // politika.lv 2009. g. 11. martā.
- Šuvajevs I. Jonass un atbildība // Kentaurs XXI. 2009. g. augusts, Nr. 49, 72.– 76. lpp.
- Šuvajevs I. Kam tā valsts? // politika.lv 2009. g. 14. aprīlī; apollo.lv 2009. g. 15. aprīlī.
- Šuvajevs I. Kam un kāpēc vēlēt? // Zemgales Ziņas. 2009, 25. aprīlī. 2. lpp. Vecvagars M. Vai pirmā latviešu filma? Vai Latvijas kino ļaudis pazīst Farsu un 1911. gada 28. jūnija izrādījumu, kas tapis Jāņa Rieksta vadībā? // Kultūras Forums. 2009, 9.–16. oktobris, 1., 3. lpp.
- Šuvajevs I. Kāda demokrātija ir Latvijā? // diena.lv, apollo.lv 2009. g. 7.oktobrī.
- Šuvajevs I. Krīze: samelstais un faktiskais? // diena.lv, apollo.lv 2009. g. 9.septembrī.
- Šuvajevs I. Latvijas izdzīvošanas izredzes // Liesma. 2009, 22. aprīlī. 2. lpp.
- Šuvajevs I. Manās dzīslās netek ūdens. // Kultūras Forums. 2009, 5.–12. jūnijs, 8. lpp. [Par grāmatu: Vaclavs Havels. Vēstules Olgai. Rīga: Dienas Grāmata, 2009.]
- Šuvajevs I. Melanholijas topogrāfi // Kentaurs XXI. 2009. g. aprīlis, Nr. 48, 25.–27. lpp.
- Šuvajevs I. Patočkas rūpe // Kentaurs XXI. 2009. g. augusts, Nr. 49, 89.–94. lpp.
- Šuvajevs I. Vai Latvija ko zaudējusi Eiropas Savienībā? // Kurzemes Vārds. 2009, 27. maijā. 14. lpp.
- Trapenciēre I. (līdzautorībā ar pētniekiem no Eiropas valstīm). Gender Segregation in the Labour Market. Root causes, implications and policy responses in the EU. // Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009. Pp. 29–93.
- Vecvagars M. Brīvklaušītājs un docenta v.i. Fricis Bārda // Reliģiski-filozofiski raksti. XII. – Rīga: FSI, 2009, 21.–32. lpp.

- Vecvagars M. Vai pirmā latviešu filma. // Kultūras Forums, Nr. 39. (2009) 1., 3. lpp.
- Vēgners U. Fenomenoloģijas recepcija Latvijas akadēmiskajā vidē 20. gadsimta pirmajā pusē // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. // Rīga: FSI, 2009, 131.–147. lpp.
- Vējš J. N. Cilvēciskās valodas ķeza. // Diskusija par L. Vitgenšteina „Loģiski filozofiskā traktāta” bilingvālo izdevumu. – Rīgas Laiks. 2009. g. februāris. 52.–57. lpp.
- Vējš J. N. G. Moore and Analytical Philosophy. // The Baltic Yearbook of Cognition, Logic and Communication. Vol. 4. 200 Years of Analytical Philosophy, published by New Prairie Press, ISSN1944-3676. <http://thebalticyearbook.org/journals/baltic/issue/view/3>
- Vējš J. N. Kas ir brīvība? Filozofisks jautājums // Kultūras Forums. 2009, 31. jūlijs–7. augusts, 2. lpp.
- Vējš J. N. Liecinātāji un pēītāji. // Kultūras Forums. 2009. g. 3.–10. jūlijs, 8. lpp. [Par grāmatu: Nikandrs Gills. Jehovas liecinieki. Rīga: FSI, 2008, 336 lpp.]
- Vējš J. N. Toleration – Analyses of the Concept // Tolerance – koncepta analīze. – Latvijas Kristīgā Akadēmija. Zinātniskie raksti: Eiropas sociālā attīstība. 2009. Nr. 2. 162.–172. lpp.
- Vējš J., G. E. Moore and Analytical Philosophy. Iesniegts publicēšanai elektroniski izdevniecībā New Prairie Press <http://thebalticyearbook.org/journals/baltic/issue/view/3>
- Vējš J., Pēcvārds, tulkojums un komentāri Dž. Ostina grāmatai „Kā ar vārdiem darīt lietas”, iesniegts izdevn. „Liepnieks & Rītups” (red. A. Lauzis)
- Vējš J., Philosophy of Language and Language of Philosophy. Iesniegts publicēšanai Daugavpils universitātes rakstu krājumam.
- Vēvere V. Izabellas Cielēnas atgriešanās rīti // Intelektuālais mantojums Latvijā: filosofija un reliģija. – Rīga: FSI, 2009, 77.–84. lpp.
- Vēvere V. Latviešu filozofiskās idejas trimdā – konceptualizācijas iespējas // Akadēmiskā Dzīve. 2009, Nr. 46, 102.–107. lpp.
- Vēvere V. Res universitas: The Case of the University in a Knowledge-Based Society. // Latvia Towards a Knowledge-Based Society: Culture, Education and Security Aspects. Vol. 17, Issue 3. – University of Latvia, EPC, Ltd, 2009, pp. 353–367.
- Vēvere V.. Iesniegts raksts Pasaules Filozofijas XXII kongresa izdevuma elektroniskajai versijai “Soren Kierkegaard on the modes of reading and their hermeneutical significance”, XXII World Philosophy congress, Seoul National university.
- Volkovs V. E-gospodarka // E-społeczeństwo w Europie Środkowej i Wschodniej. Vol. 2. / Ed. by S. Partycki. – Lublin: Wydawnictwo KUL, 2009. 68.–72. lpp.
- Volkovs V. Recognition the collective identities of ethnic groups in interethnic Dialogue in Latvia. – Ethnicity. 2009, Nr. 1. Pp. 4–44.
- Zariņš V. Ž. P. Sartra lugas „Mušas” tulkojums, priekšvārds, zinātniskie komentāri un tulkotāja piezīmes. Rīga: autora izdevums, 2009.
- Zariņš V. Daudzšķautņainā zonde. // Latvijas Avīze. 2009, 17. decembris, 3.lpp.
- Zariņš V. Meli iemūžinājumu nepelna. // Latvijas Avīze, 2009. 7. maijs. 3. lpp.
- Zariņš V. Morāles līmenis. // Latvijas Avīze, 2009. 10. sept. 3. lpp.
- Zariņš V. Zinātnes par cilvēku. // Latvijas Avīze, 2009. 16. jūlijs. 3. lpp.
- Zembahs R. Thirst for Knowledge in the Shadow of Rule of Interests. // Latvia Towards a Knowledge-Based Society: Culture, Education and Security Aspects. Vol. 17, Issue 3. – University of Latvia, EPC, Ltd, 2009, pp. 342–352.
- Zunde A. Četri skatpunkti un četri principi ētikā. (Kierkegaard avec Kant) avecLacan. // Reliģiski-filozofiski raksti. XII. – Rīga: FSI, 2009, 91.–128.lpp.
- Zunde A. Filozofa figūra un tās transfigurācijas: Kjerkegors, Kants, Sokrats un Oidips filozofijas pašatziņas laukā. Manuskripts, 317 lpp.

#### **5.1.6. teoloģija**

**Teoloģija** ir zinātnes nozare, kas pēta kristietības reliģisko apziņu, reliģiskos tekstus, vēstures un kristietības normēto sabiedriskās uzvedību. Teoloģija kā zinātnes nozare tiešā veidā netiek finansēta no LZP projektiem. Latvijas zinātnē teoloģija ir jauna zinātnes nozare, tā Latvijas zinātnē ir ienākusi tikai 20. gs. deviņdesmitos gados. Līdz 2009.gada rudenim neviens pētījums teoloģijas nozarē nebija iesniegts, 2010.gada izsludinātam pētījumu konkursam tika iesniegts pirmo reizi šāds pieteikums, bet diemžēl sakarā ar samazināto finansējumu 2010.gada janvārī finansējums netika piešķirts. Ja valsts kopējais finansējums projektiem tiks palielināts, tad šis teoloģijas projekts varētu būt pirmais LZP finansētais projekts teoloģijas nozarē.

Daļēji reliģijas zinātnes un teoloģijas vēstures jautājumi tiek aplūkoti filozofijas nozares pētījumos (S.Krūmiņas-Koņkovas projekts). Ja teoloģijas nozare piedalīsies LZP atklātajos projektu konkursos un tiks saņemti ekspertu labi vērtēti projekti, tiem noteikti ir jāizdala finansējums, jo Latvijā jābūt līdzsvarotam visu zinātņu nozaru attīstības redzējumam.

## SOCIĀLĀS ZINĀTNES

### 5.2.1. socioloģija

#### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Socioloģijā izstrādāti 8 projekti, tajā skaitā tēmas par Nacionālās mutvārdu vēstures avotiem sociālās dzīves un procesu analizē, ģimenei draudzīgas darba vides veidošanu Latvijā: biznesa organizāciju redzējumu, jauniešiem mūsdienu sabiedrībā un riska faktoriem, jaunas nacionālas identitātes veidošanos Latvijā pēc neatkarīgas valsts atjaunošanas, migrāciju, Latvijas etnisko grupu kolektīvajām un individuālajām identitātēm, atkarību veidošanās riskiem: sociālo un individuālo ietekmju modeļiem Latvijā un pasaulē, reģionālo attīstību, kā arī praktiski lietišķs projekts par sociālo zinātņu datu saglabāšanu sociālo zinātņu datu arhīvā, tā papildināšanu un pārstrukturēšanu.

Projekti bija gan apjomīgāki, gan uzdevumu un finansējuma ziņā mazāki, taču kopējā iezīme socioloģijā ir nepietiekamais finansējums empīrisku, reprezentatīvu pētījumu veikšanai, kas ir apjomīgs darbs un prasa ieguldījumus. No socioloģijas apakšnozarēm pētījumos pārklājas sabiedrības struktūru analīze, migrācijas jautājumi saistībā ar kvalificētā darbaspēka migrācijas īpatsvara analīzi, ģimenei draudzīgas darba vides veidošanu u.c. Konferencēs un izdotajos rakstu krājumos vērojama starpdisciplināra un starp projektiem esoša sadarbība. Pētnieki ir apzinājuši Latvijas valsts politiskās, ekonomiskās un sociālās aktualitātes un veiksmīgi iekļaujas sabiedrības problēmu risinājumā, priekšlikumu izstrādē plēsumu pieņemējiem politikā un ministrijās. Plānotie mērķi un uzdevumi ir sasniegti, taču projektu izstrādē tas ir tikai pirmais posms, tādēļ LZP būtu jāparedz finansējuma palielināšana šai nozarei, lai nenāktos sašaurināt darba uzdevumus nākamajos posmos. Pozitīvi atzīmējama pētnieku iekļaušanās starptautiskos izdevumos (N.Pazuhina, I.Mieriņa, I.Trapenciēre, T.Tisenkops, L.Dribins, I.Runce, V.Volkovs, B.Bela u.c.).

#### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Pētījumiem socioloģijā ir zinātniska un praktiska nozīme, tie kalpo par pamatu sabiedrības problēmu zinātniskai risināšanai, dod pārskata ainu par sabiedrībā notiekošo deviantās uzvedības jomās, jauniešiem un riska faktoriem, migrāciju, etnopolitikas un sabiedrības integrācijas programmas rezultātiem u.c. Kā viens no nozīmīgākajiem izdevumiem 2009.g. jāmin kolektīvā monogrāfija: Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. (Rīga: LU akadēmiskais apgāds, FSI, 2009), kas kalpo par labu materiālu IZM, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas un citu institūciju darbībai jaunatnes politikas veidošanā. Kopš 2009.g. sāk nākt klajā socioloģijas un sociālo zinātņu žurnāls „Ethnicity” (izdod DU un LU FSI), atb. red. V.Volkovs, angļu valodā, kas dos praktisku iespēju aizvadīt līdz ārzemju pētniekiem Latvijas sociālo zinātnieku sasniegumus un atziņas. Šo žurnālu paredzēts iekļaut starptautiskajās datu bāzēs. Uz aizstāvēšanu tiek virzīti 6 sekmīgi, ar LZP projektu izstrādi saistīti, promocijas darbi.

#### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.).*

Socioloģijā notiek visai plaša starptautiska sadarbība, kas attīstīta jau gadu desmitiem. Cieša sadarbība ir Baltijas valstu sociologu vidū, tā balstās uz BV sociologu asociāciju, kas rīko kopējus pasākumus, publikāciju apmaiņu utt. Sadarbība ir arī ar Viduseiropas valstīm, Budapeštas universitāti, norit sadarbība ar Čehijas Modernās vēstures institūtu, tika izstrādāts pētījumu projekts “Totalitārisms un minoritātes bijušajā Čehoslovākijā, Latvijā un Vācijā,” kuru Čehijas zinātnieki iesniedza Eiropas

projektu konkursam. Latvijas Vecticībnieku biedrība Latvijā sadarbībā ar sociālo zinātņu pētnieku grupu uzvarēja Sabiedrības integrācijas fonda projektu konkursā (A.Ivanovs, A.Podmazovs, I.Runce u.c.). Īpaši jāatzīmē sadarbība ar Berlīnes Tehniskās universitātes Antisemitisma pētīšanas centru (L.Dribins), kas aktualizē politiski nozīmīgus jautājumus, kā arī ar Kopenhāgenas universitāti u.c. Nozīmīgs devums starptautiskā jomā ir eksperta ziņojumi (I.Trapenciēre u.c.) EK tīklam un līdzdalība EK ievārprogrammas projektu izstrādē (līdzdalība pieteikumos).

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 15     | 14     |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 13     | 8      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 15     | 15     |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 3      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 55     | 36     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 12     | 9      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 6      | 9      |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 59     | 79     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 43     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 3      | ...    |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 10     | 8      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 5      | 4      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Daugavpils Universitāte

Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts

Latvijas Universitāte

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1046 Baiba Bela-Krūmiņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Nacionālās mutvārdu vēstures avoti sociālās dzīves un procesu analizē</b> |
| <p>Projekta galvenie rezultāti ir sagatavotās publikācijas un darbs pie elektroniskās grāmatas "Sociālie procesi Latvijā cilvēka dzīves mērogā", kur dzīvesstāsti analizēti kā subjektīvas laikmeta liecības cilvēka un sabiedrības izpētē Latvijā, kā arī attīstīta datu bāze šādu pētījumu veikšanai. 2009. gada laikā projekta pētnieki ar referātiem ir piedalījušies 4 zinātniskās konferencēs, 1 zinātniskā vizuālās kultūras festivālā (ar filmu), 2 populārzinātniskās konferencēs (ar četriem referātiem) un 2 semināros. Publicēts 1 raksts un sagatavotas 7 publikācijas. Turpināts darbs pie elektroniskās grāmatas „Sociālie procesi Latvijā cilvēka dzīves mērogā. 1940.-1944. gads”. Atlasīti un publikācijai sagatavoti 20 dzīvesstāstu fragmenti, kas ievietoti elektroniskajā publikācijā, kas pieejama <a href="http://www.dzivesstasts.lv">www.dzivesstasts.lv</a>. Sagatavots un publicēts viens populārzinātnisks raksts un viens DVD materiāls. Turpināts darbs pie rakstu krājuma „Oral History: Migration and Local Identity” – sagatavots 1 raksts.</p> <p>Galvenās problēmas radīja nepietiekošs finansējums - projekta īstenošanai tika piešķirts četras reizes mazāks finansējums, kā prasīts, tādēļ arī tika pārskatīti mērķi un sasniedzamie rezultāti, kas veiksmīgi izpildīti plānotajā apjomā.</p> <p>Projekta zinātniskā nozīmība ir socioloģijas un vēstures pētījumu tematiskā lauka paplašināšanās - dzīvesstāstu analīze ļauj padziļināti izprast vēsturisko notikumu ietekmi uz atsevišķu cilvēku dzīvi un pašizpratni mikrolīmenī, šo notikumu subjektīvo nozīmi un interpretāciju. Vienlaicīgi dzīvesstāsti ir nozīmīgs resurss sociālās vēstures izpētē - vecākās paaudzes dzīvesstāsti caur personiskās pieredzes prizmu atsedz radikālās pārmaiņas un vēsturiskos notikumus Latvijā gandrīz visa 20. gadsimta garumā. Projekta pētnieku publikācijas sniedz dziļāku izpratni par individuālās dzīves un laikmeta konteksta mijiedarbību. Dzīvesstāstu datu bāze, kas ir unikāla pat Eiropas mērogā, satur ap 3000 biogrāfisku interviju. Līdzīgi kā citviet Eiropā biogrāfisku interviju arhīvu gadījumā, NMV kolekcija tiek veidota kā plašam pētnieku lokam pieejams resurss, ne tikai kā avoti konkrētam, tomēr īslaicīgam fundamentālam pētījumam. Tā satur unikālas laikmeta liecības, pārstāvot visus Latvijas novadus, dažādu tautību Latvijas iedzīvotāju, kā arī ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu pieredzi.</p> |                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1476 Signe Dobelniece</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Ģimenei draudzīgas darba vides veidošana Latvijā: biznesa organizāciju redzējums</b>                                        |
| <p>- Projekts tika uzsākts 2009.gada 1.martā. Līdz gada beigām tika veikts analītiskais darbs, kas saistīts ar ārvalstu prakses izpēti, līdzšinējo pētījumu analīzi, kā arī normatīvo dokumentu analīzi. Tas kalpo par pamatu turpmākos pētījuma posmos. Iegūtā un apkopotā informācija ļauj izvērtēt, kas varētu būt noderīgs un piemērojams sociālās iekļaušanas sekmēšanā Latvijā. Uzsākts darbs pie šī vērtīgā materiāla apkopošanas un atspoguļošanas tālākai izmantošanai ne tikai šī pētījuma ietvaros, bet arī iesniegšanai politikas veidotājiem turpmākai apspriešanai risinājumu meklējumos.</p> <p>- Intensīvi tika strādāts pie izlases veidošanas gan izvērtējot nepieciešamos ekspertus un speciālistus, gan biznesa organizāciju pārstāvjus. Uzmanība vērsta uz to, lai varētu izmantot tā dēvēto iesaistīto un ieinteresēto pušu pieeju (shareholders &amp; stakeholders approach), kas ļautu analizēt pētāmos jautājumus no dažādām pozīcijām.</p> <p>- Izstrādātas interviju vadlīnijas (intervijām ar ekspertiem un biznesa organizāciju pārstāvjiem). Izstrādātas gan kopējās vadlīnijas, gan specifiskotas atbilstoši katrai informantu grupai.</p> <p>- Ir uzsākta lauka darba veikšana, veiktas 6 ekspertintervijas un 4 intervijas ar biznesa organizāciju pārstāvjiem. Tā kā datu vākšana projektā ir tikai sākuma stadijā un analīze vēl nav veikta, par reālu rezultātu praktisko pielietojumu un lietderību ir pārāgri spriest. Tomēr zinātniskā nozīmība parādās tajā aspektā, ka ir uzsākta izpēte Latvijā līdz šim nepētītā jomā. - ģimenei draudzīgas darba vides veidošanā. Iepriekšveikto pētījumu, pārskatu un ar tēmu saistīto publikāciju analīze un apkopojums dod priekšstatu un apkopotā veidā atklāj nozīmīgās tendences un raksturīgākās iezīmes problemātikas specifikā. Tas ir būtisks pienesums socioloģisko pētījumu metodoloģijas kontekstā.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                |
| <b>09.1044 Leo Dribins</b><br>no 1.09.2009. <b>Inese Runce</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Jaunas nacionālās identitātes veidošanās Latvijā pēc neatkarīgas valsts atjaunošanas. (Process, rezultāti, perspektīva)</b> |
| <p>2009. gada projekta dalībnieki uzsākot darbu pie jaunas tēmas sāka apzināt zinātnisko informāciju un publicējumus, kuri tapuši sakarā ar identitātes evolūciju pētījumiem Latvijā un citās Eiropas Savienības valstīs. Tika konstatēti arī vairāki nozīmīgi pētījumi un publicējumi ASV un Krievijā. Sadarbībā ar Čehijas Modernās vēstures institūtu, tika izstrādāts pētījumu projekts "Totalitārisms un minoritātes bijušajā Čehoslovākijā, Latvijā un Vācijā," kuru Čehijas zinātnieki iesniedza Eiropas projektu konkursam. Latvijas Vecticībnieku biedrība sadarbībā ar šī LZP projekta pētnieku grupu uzvarēja Sabiedrības integrācijas fonda projektu konkursā. Projekts akcentē Rīgas vecticībnieku kopienas pozitīvo pieredzi, kas kalpo kā stimulējošs piemērs ne tikai mūsdienu vecticībniekiem un mūsdienu krievu kopienai, bet arī citām etniskajām minoritātēm. Projekta ietvaros tiek īstenotas šādas aktivitātes: informatīvā bukleta par Rīgas Grebenščikova dievnama 250 gadu vēsturi sagatavošana un izdošana 3 valodās, digitālā fotoalbuma par Rīgas vecticībnieku 250 gadu vēsturi sagatavošana un izdošana, starptautiskās zinātniskās konferences „Rīgas vecticībnieki: kultūrvēsturiskās pieredzes 250 gadi” sagatavošana un norise. Projekta īstenošanai tiek izmantoti Sabiedrības integrācijas fonda piešķirtie līdzekļi un Latvijas Vecticībnieku biedrības līdzfinansējums. Projekts turpināsies līdz 2010. g. 30. jūnijam.</p> <p>Projekta ietvaros 2009.gada novembrī sadarbībā ar Daugavpils Universitātes Sociālo pētījumu institūtu klajā nāca zinātniskais žurnāls „Ethnicity. Politics of recognition.” Žurnāls ir vienīgais šāda veida starpdisciplinārs izdevums Baltijas jūras reģionā.</p> <p>L. Dribins pētīja sabiedrības integrācijas procesa lomu nacionālās identitātes evolūcijas veicināšanā Latvijā un izvērtēja citu ES valstu pieredzi šādā kopsakarībā. Īpaši detalizēti tika pētīta Vācijā un Polijā gūtā pieredze. 2009. g. jūnijā L. Dribins 4 dienas bija komandējumā Varšavā, kur strādāja Varšavas universitātes bibliotēkā un tikās ar Polijas zinātniekiem, kuri pēta identitātes pārmaiņas.</p> <p>I. Runce, izmantojot piešķirto Post-doctoral Mudite Zilite fellowship stipendiju bija pētnieciskajā komandējumā ASV, Fordamas universitātē un pētīja nacionālās, reģionālās un reliģiskās identitātes evolūciju Eiropā un Ziemeļamerikā. I.Runce pētīja reģionālās identitātes veidošanās nozīmi un pieredzi Eiropā un sagatavoja anotētu literatūras pārskatu un publikāciju par šo tēmu.</p> <p>Diemžēl izpētes mērogu stipri sašaurināja projektam piešķirto finansu līdzekļu niecīgie apjomi, kuri neļāva turpināt ES valstu pieredzes studēšanu. Līdzekļu trūkuma dēļ nebija iespējams organizēt iedzīvotāju socioloģisko aptauju par nacionālās identitātes tēmu.</p> <p>2009.gadā projektā pētnieka amatā tika pieaicināta Dr.art. Nadežda Pazuhina, kas ir atpazīstama vecticībnieku kultūras prakšu pētniece Latvijā. N.Pazuhina devās pētnieciskajā komandējumā uz Berlīni, ISB-Alumninetzwerk ietvaros.</p> <p>Projekta pētnieks Aleksejs Šņitņikovs 2009. gada septembris - 2009. gada decembris atradās pētnieciskajā komandējumā Dānijā, Kopenhāgenas Biznesa skolā. Tas tika veikts ar Dānijas valdības stipendijas atbalstu. Pētnieciskā tēma: Politisko institūtu attīstība Rietumeiropā agrīnajos Jaunajos laikos - sagatavots anotēts literatūras pārskats.</p> <p>2009. gadā projekta dalībnieki sāka apzināt zinātnisko informāciju un publicējumus, kuri tapuši sakarā ar identitātes evolūciju pētījumiem Latvijā, Eiropas Savienības valstīs un ASV. Inese Runce (ASV), Leo Dribins (Polija), Nadežda Pazuhina (Vācija) un Aleksejs Šņitņikovs (Dānija) bija pētnieciskajos komandējumos. Līdz šim iegūtā informācija ļauj secināt, ka jaunas eiropēiskas nacionālās identitātes veidošanās priekšnoteikumi ES jaunajās valstīs un Vācijas austrumu pavalstīs ir līdzīgi: ne tikai totalitārās, bet arī autoritārās varas ideju un priekšstatu ietekmes pārvarēšana, atteikšanās no nacionālistisku aizspriedumu paturēšanas cilvēku apziņā, no ksenofobijas un nacionālā pārkuma proponēšanas, no vēstures etnopolitiskas interpretācijas un vadoņu kulta pielūgsmes atliekām.</p> <p>Diemžēl izpētes mērogu jaunas un nozīmīgas tēmas uzsākšanas posmā stipri sašaurināja projektam piešķirto finanšu līdzekļu niecīgie apjomi, kuri neļāva doties komandējumos un turpināt ES valstu pieredzes studēšanu. Līdzekļu trūkuma dēļ nebija iespējams organizēt ieplānoto iedzīvotāju socioloģisko aptauju par nacionālās identitātes tēmu. Tomēr ir izveidoti jauni starptautiskās sadarbības kontakti un arī turpināti iepriekšējie: Polija, Čehija, Igaunija u.c. Projekta pētnieku grupas ietvaros tika publicētas 3 monogrāfijas, 21 publikācija rakstu krājumos, 4 konferenču tēzes u.c., kā arī</p> |                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>nolasīti 17 referāti starptautiskajās zinātniskajās konferencēs Latvijā un ārzemēs, uzsākta zinātniskā starpdisciplinārā žurnāla "Ethnicity." izdošana. Projekta pētnieki ir arī LU, DU un BSA docētāji, kas ļauj jaunākās zinātniskās atziņas integrēt studiju procesā.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                           |
| <b>09.1156 Anita Kalniņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Augsti kvalificēta darbaspēka starpvalstu migrācija</b>                                                |
| <p>2009. gadā projekta ietvaros tika veikta Latvijas doktorantu interneta aptauja (N=300), kuras mērķis bija noskaidrot, kādi ir Latvijas topošo zinātnieku karjeras un ģeogrāfiskās mobilitātes plāni un stratēģijas. Aptaujas ietvaros doktoranti izteica savu viedokli par zinātnes prestižu Latvijā, vērtēja doktorantūras studiju procesu, puda savu viedokli par galvenajām problēmām zinātnē un izteica savus priekšlikumus to risinājumiem. Tika arī izteikti priekšlikumi zinātnieku un uzņēmēju sadarbības veicināšanai. Aptaujā tika iekļauti arī jautājumi par doktorantu nākotnes plāniem (piem., turpināt akadēmisko karjeru Latvijā, turpināt to ārvalstīs, vai darboties citā jomā). Pavisam anketā tika iekļauti 45 jautājumi, neieskaitot sociāldemogrāfiskos rādītājus. Ir iegūts ļoti plašs un informatīvs materiāls, kurš patlaban tiek analizēts. Ziņojumu par visiem rezultātiem ir plānots pabeigt 2010. gada rudenī. Aneкта aplūkojama saitē <a href="http://kndati.lv/aptauja/index.pl?rid=124&amp;start=pub">http://kndati.lv/aptauja/index.pl?rid=124&amp;start=pub</a></p> <p>Vairāk kā puse aptaujāto respondentu atbildes liecināja, ka viņi vēlas turpināt akadēmisko karjeru. Tomēr doktoranti uzskata, ka sabiedrībā ir jāveicina zinātnes prestižs un jāiegūst lielāks atbalsts no lēmumu pieņēmējiem, kuru pārzina ir zinātnes finansējums. Pie būtiskākajām grūtībām zinātnē doktoranti minēja finansējuma trūkumu, nepietiekamu valsts atbalstu, zinātnieku darba rezultātu komercializāciju un cilvēkresursu trūkumu. Nepietiekamais finansējums zinātnei ietekmē gan zinātnieku algas, gan pētījumu materiāli tehnisko bāzi, gan kavē pieredzes apmaiņu ar ārvalstu speciālistiem. Topošie zinātnieki norāda, ka haoss zinātnes finansējumā un finansējuma trūkums rada nedrošību par nākotni, apdraud viņu izredzes strādāt zinātnē un apdraud arī pašas zinātnes pastāvēšanu.</p> <p>Doktoranti atgādina, ka pētījumi nereti ir dārgi un atsevišķus pētījumus Latvijā nemaz nav iespējams īstenot. Studējošie norāda, ka, lai arī zinātniskais potenciāls ir liels, taču izejvielas un iekārtas ir ļoti dārgas, tādēļ daudzas lietas paliek tikai „papīru līmeni”. Respondenti uzskata, ka finansējuma trūkums zinātnei ir politiskā atbalsta trūkuma sekas. Zinātne, izglītība un zināšanu radīšana, pēc respondentu domām, faktiski netiek uzskatīta par valsts prioritāti. Studējošie vēlētos sagaidīt lielāku valsts ieinteresētību Latvijas zinātnē, kā arī atbildīgāku lēmumu pieņemšanu, kas būtu vērsta uz valsts un zinātnes ilgtermiņa attīstību.</p> <p>Projekta ietvaros ir noskaidrota doktorantu ģeogrāfiskās mobilitātes pieredze, noskaidrots viņu redzējums par iespējamajiem sadarbības modeļiem gan ar uzņēmējiem, gan ar Latvijas un ārvalstu zinātniskajiem institūtiem. Jāatzīst, ka Latvijā par „transnacionālās sociālās telpas veidošanos” (stāvoklis, kad par indivīds par savu dzīves un darba vietu uzskata divas vai vairākas valstis, turklāt spējot abās valstīs nodrošināt līdzīgu dzīves līmeni) kā tendenci vēl runāt ir pārāgi. Šādu praksi drīzāk var uzskatīt par izņēmumu ne normu un tās veidošanai, pēc doktorantu domām, galvenokārt, trūkst motivācijas un līdzekļu.</p> <p>Projekts nenoliedzami ir interesants arī tādēļ, ka dod iespēju reflektēt par to, kas notiek zinātnē – kādi ir tās izaicinājumi, problēmas un risinājumi no tās dalībnieku redzes punkta.</p> <p>Projektā atsevišķu uzdevumu īstenošanā līdzdarbojās arī divi doktoranti, līdz ar to var uzskatīt, ka tika papildināta viņu darba pieredze un dota iespēja papildināt prasmes turpmākajiem pētījumiem.</p> <p>Projekta laikā tika publicēšanai tika apstiprināts raksts rakstu krājumam Socioloģija Latvijā.</p> <p>Projekta finansējuma dēļ, kas diezgan ievērojami atpalika no plānotā (mazāk kā 10%), nevar uzskatīt, ka projektu ir izdevies īstenot tā, kā tas sākotnēji tika veidots un plānots (vairāki mērķi un uzdevumi, ievērojami lielāka darba grupa un laiks projekta īstenošanai). Šis ir arī iemesls kādēļ projekta turpinājums netika iesniegts.</p> |                                                                                                           |
| <b>09.1513 Ritma Rungule</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Jaunieši mūsdienu riska sabiedrībā: patstāvīgas dzīves uzsākšanu ietekmējošie faktori un problēmas</b> |
| <p>Galvenais darba rezultāts ir monogrāfijas „Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski” (2009, LU Akadēmiskais apgāds). Monogrāfijas manuskripts tika pamatā pabeigts jau 2008.gadā, taču vairākas nodaļas nācās papildināt ar jaunākajām teorētiskām atziņām. Nodaļas tika īpaši izvērstas un papildinātas, ņemot vērā projekta pētniecības aspektus – patstāvīgas dzīves uzsākšanu un atkarību veidošanās risku analīzi. Patstāvīgas dzīves uzsākšanas aspekti apskatīti nodaļās: Jauniešu nodarbinātība: iekļaušanās darba tirgū un darba karjera (M.Goldmanis, I.Mieriņa), Jauniešu sociālā iekļaušana un sociālās atstumtības riski (R.Rungule, I.Kārklīņa), Jauniešu identitāte un līdzdalība (I.Koroļeva, R.Rungule, S.Sniķere, A.Aleksandrovs), Jauniešu vērtības un nākotnes plāni (I.Koroļeva).</p> <p>Projekts tika veidots ar orientāciju uz finansējuma palielinājumu projekta realizācijas laikā, tāpēc sākotnējās ieceres par datu ieguves apjomiem nācās koriģēt. Korekcijas attiecas galvenokārt uz reprezentatīvas jauniešu aptaujas veikšanu, ko ierobežota finansējuma apstākļos nācās atlikt. Problēmu analīze atbilstoši projekta mērķiem tika veikta izmantojot iepriekš veiktu jaunatnes pētījumu datus un atsevišķos līgumdarbus iegūtās datu bāzes.</p> <p>Projekta zinātnisko lietderību galvenokārt nosaka iespēja ilgākā laika periodā pievērsties konkrētās tēmas izpētei un veidot pētnieku kolektīvu, piesaistot jaunus speciālistus un attīstot starptautisko sadarbību.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                           |
| <b>09.1515 Aivars Tabuns</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Latvijas sociālo zinātņu datu pieejamība un saglabāšana</b>                                            |
| <p>Tika atjaunota Latvijas sociālo zinātņu datu arhīva mājas lapa (<a href="http://www.lszda.lv">www.lszda.lv</a>), tomēr tā kā LZP finansējums nedeļa iespēju atjaunot licences maksu par Nesstar programmatūru, tad arhīva darbs notiek tikai testa režīmā.</p> <p>Izveidota ISSP pētījuma „Sociālā nevienlīdzība” datu bāze (110 mainīgie, 530 ieraksti (K.Vīgulis, A.Tabuna). 2010.gadā dati tiks deponēti LSZDA mājas lapā tiešsaistes analīzei.</p> <p>Sadarbībā ar LU projektu „Augstskolu pētnieciskais potenciāls reģionālās attīstības veicināšanai” (LU reģistrācijas numuru: Nr. N2-NORV2-960) tika sagatavots līguma projekts par Nesstar programmatūras licences nopirkšanu, ir panākta vienošanās ar reģionālo augstskolu pārstāvjiem par datu, ziņojumu deponēšanas nosacījumiem, prasībām un</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>deponēšanas kārtību.</p> <p>Kā Latvijas pārstāvis A.Tabuns piedalījās Starptautiskās sociālo pētījumu programmas (International Social Survey Programme, ISSP) dalībnieku ikgadējā sanāksmē.</p> <p>Projekta dalībnieki 12.03 2009. LU organizēja tikšanos, kuras gaitā viņi prezentēja LSZDA koncepciju Latvijas un ārvalstu speciālistiem, bet Kevin Schürer (UK Data Archive (UKDA) and Economic and Social Data Service (ESDS), director, Council of European Social Science Data Archives (CESSDA), president) un Brigitte Hausstein (GESIS Leibniz-Institute for Social Sciences (Germany), senior researcher, work package leader “Widening the CESSDA Research Infrastructures”) klātesošos iepazīstināja CESSDA PPP un ESFRI projektu attīstību (tie ir datu arhīvu ES projekti).</p> <p>Projekta realizāciju nācās pārtraukt, jo LZP izstrādāja jaunus projekta finansēšanas noteikumus (atbalstīja tikai tos projektus, kuru finansējums 2009.gadā pārsniedza 10 000 LVL). Vairāki no projekta uzdevumiem tiks veikti LU projekta „Augstskolu pētnieciskais potenciāls reģionālās attīstības veicināšanai”.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                         |
| <b>09.1141 Andrejs Vilks</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b><i>Atkarību veidošanās riski: sociālo un individuālo ietekmju modeļi Latvijā un pasaulē</i></b>                                      |
| <p>Projekta galvenais darba rezultāts ir monogrāfijas „Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski” (2009, LU Akadēmiskais apgāds). Monogrāfijas manuskripts tika pamatā pabeigts jau 2008.gadā, taču vairākas nodaļas nācās papildināt ar jaunākajām teorētiskām atziņām. Nodaļas tika īpaši izvērstas un papildinātas, ņemot vērā projekta pētniecības aspektu – atkarību veidošanās risku analīzi. Atkarību veidošanās plaši un izvērsti apskatīta nodaļās: Jaunieši un atkarības (I.Koroļeva, M.Goldmanis, I.Mieriņa, S.Sņikere, M.Trapencieris), Atkarību izraisošo vielu lietošana: riska un aizsargājošo faktoru ietekmes analīze (I.Koroļeva, I.Mieriņa, S.Sņikere).</p> <p>Projekts tika veidots ar orientāciju uz finansējuma palielinājumu projekta realizācijas laikā, tāpēc sākotnējās ieceres par datu ieguves apjomiem nācās koriģēt. Korekcijas attiecas galvenokārt uz projekta mērķa grupu. Sākotnēji projekts bija plānots kā atkarību veidošanās risku izpēti visās iedzīvotāju vecuma grupās, taču ierobežota finansējuma apstākļos par izpēti objektu izvēlēti tikai jaunieši.</p> <p>Pētījuma rezultātu zinātniskā nozīmība vērtējama vairākos aspektos. Pirmkārt, Latvijas līdzdalība vairākos starptautiskos atkarību izpēti projektos, veicot lauka darbu pēc vienotas metodoloģijas, ir nodrošinājusi pētniekiem iespēju izmantot starptautiskas datu bāzes salīdzinošai datu analīzei un starptautiska līmeņa publikāciju sagatavošanai. Līdz šim ierobežoto resursu dēļ šī iespēja izmantota ļoti nepilnīgi. Tādēļ salīdzinošā datu analīze un uz tās balstītu publikāciju sagatavošana uzskatāma par zinātniski nozīmīgu rezultātu sociālo zinātņu jomā.</p> <p>Otrkārt, līdz šim latviešu valodā pieejamās publikācijas atspoguļo atkarību prevalences izpēti rezultātus, riska un ietekmējošo faktoru analīzi tikai nacionālā griezumā. Publikācijas, kas balstītas uz salīdzinošo datu analīzes rezultātiem Baltijas un pasaules valstīs, ļaus plašākā kontekstā novērtēt gan problēmas izplatības rādītājus un atkarību veidošanās modeļus, gan arī riska un aizsargājošo faktoru ietekmi atkarības veidošanās procesā.</p> |                                                                                                                                         |
| <b>09.1069 Vladislavs Volkovs</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b><i>Latvijas etnisko grupu kolektīvās un individuālās identitātes mijiedarbības kā pilsoniskās sabiedrības attīstības faktors</i></b> |
| <p>Pētījuma autors uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības pamatinstitūtu attīstībai (izglītības sistēmā, kultūrā un mākslā, politiskā masu komunikācijās) jārada lielākas iespējas etnisko minoritāšu individuālās un kolektīvās identitātes realizēšanai.</p> <p>Pētījuma materiāli varētu būt par to Eiropas zinātnisko Centru pētījumu sastāvdaļu, kuri nodarbojās ar pilsoniskās sabiedrības veidošanas likumnesakarību nacionālās valstīs ar daudznacionālu sastāvu.</p> <p>Dotā socioloģiskā pētījuma rezultāti var kļūt par bāzi turpmākajiem pētījumiem par pilsoniskās sabiedrības attīstības potenciālu, ņemot vērā :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> pilsoniskās apziņas attīstības līmeni;</li> <li><input type="checkbox"/> politiskās un pilsoniskās līdzdalības līmeni pilsoniskās sabiedrības institūtu darbībā;</li> <li><input type="checkbox"/> individuālās un kolektīvās identitātes vajadzību līmeni pēc individuālās un kolektīvas etniskās identitātes saglabāšanas.</li> </ul> <p>Pētījuma rezultāti būs apkopoti zinātniskajās publikācijās un apspiesti zinātniskajās konferencēs par etnisko grupu identitāti pilsoniskajā sabiedrībā.</p> <p>Pētījuma projektu vajag turpināt, organizējot empirisko socioloģisko pētījumu ar respondentu skaitu – 1000.</p> <p>Projekta ietvaros: publicēti 4 zinātniskie raksti par tēmu "Latvijas etnisko grupu kolektīvās un individuālās identitātes mijiedarbības kā pilsoniskās sabiedrības attīstības faktors", nolasīti 6 zinātniskie referāti starptautiskajās zinātniskajās konferencēs; iznācis zinātniskais žurnāls "Ethnicity" 2009 Nr.1 (ISSN 1691-5844) un sagatavots publicēšanai "Ethnicity" 2010 Nr.2.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                         |
| <b>09.1039 Aija Zobena</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b><i>Reģionu policentriska attīstība</i></b>                                                                                           |
| <p>2009. gadā tika uzsākts darbs pie projekta izpildes. Balstoties uz iepriekšējām iestrādēm un literatūras analīzi tika sākts darbs pie pētījuma metodoloģijas izstrādes:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• balstoties uz funkcionālā policentrisma koncepciju izveidot pētījuma metodoloģiju Latvijas reģionu policentriskas attīstības nosacījumu un perspektīvu izpētei;</li> <li>• izstrādāt Latvijas pilsētu un apdzīvoto vietu tipoloģiju, ņemot vērā gan policentriskas attīstības aspektus, gan reģionu kultūrvēsturiskās un ekonomiskās attīstības īpatnības;</li> <li>• izveidot Latvijas pilsētu gadījumu izpēti modeli, kas aptvertu visus raksturīgākos pilsētu tipus un ņemtu vērā arī reģionālās īpatnības.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                         |

## Raksti, publikācijas

(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)

- "Latvijas ebreji un padomju vara. 1928-1953. Zinātnisks apcerējums" LU FSI izdevums. Sastādītājs - Dribins L. - Rīga, 2009, 307 lpp.
- Aleksandrovs, A., Koroleva, I., Rungule, R. „Aspects of social exclusion: age as a core risk factor for social isolation.” - 9th Conference of the ESA „European Society or European Societies?” 2-5.09, Lisboa, Portugal
- Apine I. Latvijas etnopolitikas demokratizēšanas priekšnoteikumi. - Krājumā: Sabiedrība un kultūra. - Liepāja, 2009. - 13.-18. lpp.
- Apine I. Latviskās identitātes īpatnības. - Krājumā: Tautas lietišķā māksla Latvijā. - Rīga, 2008. - 72.-78. lpp.
- Apine I. Minoritāšu atzīšanas un pieņemšanas tradīcijas Latvijā 20. gadsimtā. - Ethnicity Nr. 2. (tipogrāfijā)
- Apine I. Возрождение этнической идентичности белорусов в независимой Латвии. - Krājumā: Humanities in New Europe. - Kauna, 2009. 197.-203. lpp.
- Beitnere D. Par sauli, Nesauli un mazliet mīlestības // Brīvā Latvija. 2009, Nr. 40. [Par Agates Nesaules grāmatu „In Love with Jerzy Kosinski.]
- Beitnere D. Musicology and Power in the Discourse of Soviet Latvian History and Memory. Pieņemts publicēšanai prof. J. Brauna FESTSCHRIFT izdevumam – PETER LANG Europäischer Verlag der Wissenschaften (Frankfurt am Main - New York - Wien) sadarbībā ar Bar-Ilan Universitāti (Izraēla), 21. lpp.
- Bela B. Diskusijā „Kam mums vajadzīga šī valsts?”. – Kultūras Forums. 2009, 20.–27. novembris, 7. lpp.
- Bela B. Identitāte kā kultūras resurss sabiedrības attīstībā // Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. – Rīga: LZA, 2009, 273.–288. lpp.
- Bela B. Mums bija tas jāizstāsta... Vai mēs uzklausām? // Kultūras Forums. 2009, 20.–27. martā, 2. lpp. [Par grāmatu: *Sibīrijas bērni, 1. un 2. daļa*. Rīga: Fonds Sibīrijas bērni, 2008.]
- Bela B. Elulood lāti ūhiskonna uurimise allikana /Life Stories in the Research of Society in Latvia/. Mātagused. Nr. 43, ISSN: 1406-9938, Tartu, 2009, 25. lpp. Elektronisko žurnāla versiju skatīt: <http://www.folklore.ee/tagused/nr43/>
- Bela B. Everyday life, Power and Agency in Soviet Latvia. Pieņemts publicēšanai grāmatā „Baltic Biographies”, red. Aili Aarelaid-Tart, Li Bennich-Björkman, Tallina, 2010, 20. pp. Pieņemts publicēšanai.
- Bela B. Mums bija tas jāizstāsta... Vai mēs uzklausīsim? // Kultūras forums. 25.03.2009.
- Dobelniece S., Korpa V.. Sociālā iekļaušana lauku pašvaldībās administratīvi teritoriālās reformas kontekstā. – International Scientific conference „New Dimensions in the Development of Society 2009. Proceedings. – Jelgava, LLU
- Dobelniece S., Lāce T.. Challenges of Social Inclusion in Rural Municipalities in Latvia.- International conference “Risk Society – Challenges of 21st Century”. – Athens, 5.11.-7.11.2009.
- Dribins L. Blanks Ernests. - In: handbuch des Antisemitismus. Judenfeindschaft in Geschichte und Gegenwart. Hrsg. Wolfgang Benz // De Gruyter Saur. Berlin, Morlenbach. Band 2/1, 2009. S. 89-90. (Antisemitisma rokasgrāmata. Nauds pret ebrejiem vēsturē un tagadnē. 2. sējums. 1. un 2. grāmata. Enciklopēdija. Sagatavota Berlīnes tehniskās universitātes Antisemitisma pētīšanas centrā. Sastādītājs prof. Volkangs Bencs. Minhene, Zaura izdevniecība)
- Dribins L. Čaks Raimunds. - Turpat, S. 119-120.
- Dribins L. Etnisko attiecību faktors Latvijas nacionālās historiogrāfijas sākuma periodā (1920–1940). – Rakstu krājuma „Etnisko attiecību faktors Latvijas vēsturē 20. gadsimtā” elektroniskā versija. – [www.lu.lv/laikraksts/zinatne](http://www.lu.lv/laikraksts/zinatne), 2009. 24.02., 6.–15. lpp.
- Dribins L. Latvijas ebreji un padomju vara. Ievadraksts. Tēmas vieta Latvijas historiogrāfijā un publicistikas vēsturē. - Turpat, 7.-21. lpp.
- Dribins L. Latvijas nacionālo minoritāšu historiogrāfija. II daļa. Latvijas nacionālo minoritāšu historiogrāfija atjaunotā Latvijas Republikā 1990.-2008. gadā // Latvijas Vēstures institūta žurnāls. - Rīga, 2009, Nr. 2, 6.-9. lpp.
- Dribins L. Mārtinsons Jānis. - Turpat, Band 2/2, S. 524
- Dribins L. Mellīņš Arvīds. - Turpat, Band 2/2, S. 540-541.
- Dribins L. Vācu un vācbaltiešu loma Latvijas etnopolitiskajā vēsturē. - Krājumā: Vācu kultūra Latvijā. - Rīga, 2009, 6.-9. lpp.
- Dribins L. Vācu vēsturnieki Rīgā 19. gadsimtā. - Krājumā: Vācu kultūra Latvijā. - Rīga, 2009, 32.-33. lpp.
- Dribins L. Veinbergs Fridrihs. - Turpat, Band 2/2, S. 850.
- Garda-Rozenberga I. Personīgās pieredzes stāsti 20./21. gadsimta folkloristikā: žanrs un evolūcija // Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. 14.rakstu krājums. – Liepāja: LiePA, 2009. 209.–216. lpp.
- Goldmanis, M., Mieriņa, I. Jauniešu nodarbinātība: iekļaušanās darba tirgū un darba karjera. No: Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 71.-128. lpp.
- Kalniņa, A. Vizuālās pētniecības metodes. Kādēļ ne? Socioloģija Latvijā. 2010.
- Karklina, I. “Risks of social exclusion among Youth in Latvia”. - 9th Conference of the ESA „European Society or European Societies?” 2-5.09, Lisboa, Portugal.
- Kārklīņa I., Trapenciēre I. Jaunieši Latvijas izglītības sistēmā. - Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU akadēmiskais apgāds, FSI, 2009. 37.–70. lpp.

- Koroļeva I. Jauniešu vērtības un nākotnes plāni. // Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. – Rīga: LU VFF, FSI, 2009, 189.–210. lpp.
- Koroļeva I., Rungule R., Sņķere S., Aleksandrovs A. Jauniešu identitāte un līdzdalība. - Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, FSI, 2009. 145.–188. lpp.
- Koroļeva I., Rungule R., Trapenciēre I. Jaunatnes pētniecība Latvijā. - Jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, FSI, 2009. 11.–36. lpp.
- Koroļeva, I., Mieriņa, I., Sņķere, S. Atkarību izraisīto vielu lietošana: riska un aizsargājošo faktoru ietekmes analīze. No: Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 259.-298. lpp.
- Koroļeva, I., Mieriņa, I., Sņķere, S., Trapenciēris, M. Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisīto vielu lietošanu jauniešu vidū”. Rīga, 2010, Rīgas Domes LD. 50 lpp.
- Koroļeva, I., Rungule, R., Trapenciēre, I. Jaunatnes socioloģija Latvijā. - Socioloģija Latvijā. (Red. T.Tisenkopfs). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2010.
- Latvija. Pārskats par tautas attīstību, 2008/2009 : Atbildīgums. Galv. red. Juris Rozenvalds un Ivars Ijabs. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts, 2009, 226 lpp., il., tab., karte. ISBN 978-9984-45-162-6. (S.Dobelniece, V.Korpa 2.daļas 5.nodaļa)
- Latvijas jaunatnes portrets: Integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. – Rīga: FSI, LU VFF, 2009. 362 lpp. Ethnicity. Politics of Recognition. / Editor V. Volkov. 1 (1), 2009. – Institute of Social Investigations (Daugavpils University), FSI, 2009. P. 122.
- Mierina I. Political Efficacy – Understanding Low Levels of Political Participation in Post-Soviet countries. In: Citizen Participation in Social Welfare, Social Policy and Community Involvement. Shaping trends and attitudes of social responsibility. International Sociological Association, Peter Lang Publishing, New York. (iesniegts publicēšanai)
- Mierina I. Changing State-Society Relations in Post-Communist countries. In: Proceedings of 2010 International Conference on Humanities, Historical and Social Sciences. World Academic Press, Liverpool. (pieņemts publicēšanai)
- Mierina I. Political Efficacy – Understanding Low Levels of Democratic Participation in Post-Soviet Countries. Tēzes: International Conference “Citizen Participation in Social Welfare, Social Policy and Community Involvement. Shaping trends and attitudes of social responsibility”. Atēnas, Grieķija, 2009.g. maijs.
- Mieriņa I., Goldmanis M. Jauniešu nodarbinātība: iekļaušanās darba tirgū un darba karjera. - Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, FSI, 2009. 71.–128. lpp.
- Pazuhina N. Citādība kā identitāte: Latvijas vecitcbnieku kultūrsociālās prakses. (23048 zīmju, Liepājas Universitāte) – in print;
- Pazuhina N. Das Leben ohne Heimat: Dogmatische und soziale Erfahrung der Russisch-orthodoxen Altgläubigen in Lettland // Heimat als Erfahrung und Entwurf. / N. Donig, S. Flegel, S. Scholl-Schneider (Hg.). Band 7. – Berlin: LIT Verlag, 2009. S. 191–211.
- Pazuhina N. Kulturpraktiken der russisch-orthodoxen Altgläubigen Lettlands. Erfahrungen von Stabilität und Wandel in priesterlosen Gemeinschaften (1920-1939 und 1991-2006). Saarbrücken: Südwestdeutscher Verlag für Hochschulschriften, 2009. 271 S.
- Pazuhina N. Tradicionālo pašorganizācijas formu transformācija Latvijas vecitcbnieku kultūrsociālajās praksēs starpkaru posmā (1920.-1940.) Baltijas Starptautiskā akadēmija – in print
- Rīga krievu cilveku uztverē 1920.-1930. gados.- D.Hanovs (red.) Atcerēties, aizmirst, izdomāt. Kultūru un identitāšu biogrāfijas 18.-21. gs. Latvijā. Rīga. 2009. ISBN 978-9984-798-94-3. 147.-185.lpp.
- Runce I. Jānis Dāvis. - In: Handbuch des Antisemitismus. Judenfeindschaft in Geschichte und Gegenwart. Hrsg. Wolfgang Benz // De Gruyter Saur. Berlin, Morlenbach. Band 2/1, 2009. S. 161. (Antisemitisma rokasgrāmata. Nāids pret ebrejiem vēsturē un tagadnē. 2. sējums. 1. un 2. grāmata. Enciklopēdija. Sagatavota Berlīnes Tehniskās universitātes Antisemitisma pētīšanas centrā. Sastādītājs prof. Volkangs Bencs. Minhene, Zaura izdevniecība)
- Runce I. Jānis Dāvis. Jānis Sanders. // Handbuch des Antisemitismus. Judenfeindschaft in Geschichte und Gegenwart. Band 2. / Hrsg. W. Benz. – Berlin: De Gruyter Saur, 2009. Buch 1. S. 161; Buch 2. S. 715.
- Runce I. Kolektīva monogrāfija (I.Lipša, J.Keruss, I.Runce, K.Zellis) LU Vēstures un filozofijas fakultātes vēsture: vide, struktūras un personības: 1945.-1991.g. – nodota tipogrāfijai.
- Runce I. Krievijas Impērijas attieksme pret Romas Katoļu Baznīcu Latvijā: 1906.-1918.g.- Katoļu Baznīcas kalendārs 2010.gads.-Rīga, 120.-134.lpp.
- Runce I. Reģionālās identitātes veidošanās nozīme un pieredze Eiropā un Latvijā. – krājumā Via Latgalica – nodota tipogrāfijai.
- Rungule R., Kārklīņa I. Jauniešu sociālā iekļaušana un sociālās atstumtības riski. Latvijas jaunatnes portrets: integrācija sabiedrībā un marginalizācijas riski. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, FSI, 2009. 129.–144. lpp.
- Trapenciēre I. (līdzautorībā ar pētniekiem no Eiropas valstīm). Gender Segregation in the Labour Market. Root causes, implications and policy responses in the EU. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009. Pp. 29–93.
- Trapenciēre I. Access to health care and longterm care: Equal for women and men? National Expert Assessment of the gender perspective in the NRS commissioned by and presented to the EU Directorate General Employment and Social Affairs, Unit G1 “Equality between women and men”, 34 lp.

- Trapenciere I. National Expert Assessment of the Gender Perspective in the National Strategic Report, 25 lp., National Expert Assessment of the gender perspective in the NRS commissioned by and presented to the EU Directorate General Employment and Social Affairs, Unit G1 "Equality between women and men".
- Trapenciere I. National Expert Assessment of the Gender Perspective in the National Reform Programme for Employment This report was financed by and prepared for the use of the European Commission, Directorate- General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities in the framework of a contract managed by the *Istituto per la Ricerca Sociale* and *Fondazione Giacomo Brodolini.*, 13 lp.
- Trapenciere, I. „Risk of social exclusion after leaving institutional care” - 9th Conference of the European Sociological Association „European Society or European Societies?” 2-5 September, Lisboa, Portugal
- Trapenciere, I. The provision of Childcare services. A Comparative review of 30 European countries, Red.J.Plantenga, Eiropas Komisija, 2009.
- Volkovs V. Recognition the collective identities of ethnic groups in interethnic dialogue in Latvia. - Ethnicity Nr.1. ISSN 1691-5844, 4.-44.lpp.
- Volkovs V. Rīga krievu cilvēku uztvere 1920.-1930. gados.- Krājumā: Atcerēties, aizmirst, izdomāt: kultūru un identitāšu biogrāfijas 18.-21. gs. Latvijā. - Rīga: Dialogi.lv, 2009. - ISBN 978-9984-798-94-3. 147.-185.lpp.
- Volkovs V. E-gospodarka – E-spoleczenstwo w Europe Środkowej i Wschodiej. (ed. By S.Partycki). Lublin: Wydawnictwo KUL. Vol.2. ISBN 978-83-7363-840-2, 68-72.lpp.
- Volkovs V. Recognition of Collective identities of Ethnic Groups in the Interethnic Dialogue in Latvia.- Ethnicity, Nr.1, ISSN 1691-5844, p. 4-45.
- Volkovs V. Zinātniskās pieejas par jēdziena „etniskā minoritāte” satura evolūciju Latvijas socioloģijā 1991.g.-2007.g. Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Social sciences. - Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds „Saule”. ISBN 978-9984-14-423-8, 357.-362.lpp.
- Zirnīte M. Dialogue between Generations. Pieņemts publicēšanai Krakovas universitātes organizētās starptautiskās konferences rakstu krājumā
- Zirnīte M. Language saved by migration: testimonies of Curonians in Sweden. Pieņemts publicēšanai konferences rakstu krājumā MV: Migrācija un lokālā identitāte. LU FSI elektroniskā publikācija.
- Zirnīte M. Audiovizuālā kompozīcija: Aizslēgtais krasts: Rietumkurzemes bijušā zvejniekciema iedzīvotāju atmiņas, DVD, izdevējs Latvijas Nacionālais Parks, 2009.
- Zirnīte M. Migrācija un lokālā identitāte biogrāfiju pētnieku skatījumā. Humanitāro zinātņu žurnāls Letonica, 2009, Nr. 19, 335-337. lpp
- Zirnīte M. Nacionālā mutvārdu vēsture – pārmaiņu laika projekts LU Filozofijas un socioloģijas institūtā. Pieņemts publicēšanai Daugavpils universitātes Mutvārdu vēstures centra rakstu krājumā, 12. lpp.
- Волков В. Понятие «этническое меньшинство» в современной латвийской социологии.- Социологические исследования, №1 (297) Москва: Наука, 2009. - С. 96-102. ISSN 0132-1625.
- Понятие «этническое меньшинство» в современной латвийской социологии.-Социологические исследования. Москва: Наука, 2009. № 1 (297). ISSN 0132-1625 (Thomson Reuters database), p.96- 103.

## 5.2.2. pedagoģija

### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Pedagoģiskās domas attīstības, vēstures, izglītības kvalitātes, starptautiski salīdzinošo pētījumu norise 2009.g. notika labā līmenī, mērķi un uzdevumi kopumā 1. posmā izpildīti. Kopumā jāatzīmē, ka pedagoģijas doktoru korpuss LR ir spējīgs attīstīt daudz vairāk pētījumu, nekā tie LKP tiek finansēti ļoti trūcīgā budžeta dēļ. Turpmākajos gados pedagoģijas nozarei jāpievērš uzmanība, attīstot saikni ar praktisko pielietojumu un palielinot finansējuma daļu apakšnozarei kopumā, ja tas ir iespējams valsts zinātnes budžeta ietvaros. Tiek ieteikts paplašināt līdzdalību starptautiskos projektos, ceļot pedagoģijas zinātnes kapacitāti.

2009. gadā projektā 09.1519 veikta starptautisko salīdzinošo pētījumu OECD PISA 2006, IEA PIRLS 2006 un IEA TIMSS 2007 datu analīze, lai atrastu cēloņus Latvijas lauku skolēnu zemākiem sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs, salīdzinot ar pilsētu un it īpaši Rīgas skolēnu sasniegumiem. Pielietojot hierarhiskās lineārās modelēšanas (HLM) metodi PIRLS 2006 un TIMSS 2007 pētījumu datiem (4. klašu skolēniem) pierādīts, ka lauku skolēnu zemāko sasniegumu cēlonis ir viņu ģimeņu zemākais sociāli ekonomiskais stāvoklis (SES), salīdzinot ar pilsētu skolēnu ģimenēm. Pētījuma ar HLM rezultāti pierāda, ka sasniegumu starpību izskaidro tieši skolēnu ar zemu SES relatīvais skaits klasē, ja tas sasniedz 50 – 60 % (un lauku skolās šādu klašu ir pietiekami daudz), tad skolēnu sasniegumi ievērojami krītas.

Tas var būt saistīts ar zemu mācību motivāciju vai citiem faktoriem klasēs, kur vairākums skolēnu ir no ģimenēm ar zemu SES, jo skola šādā gadījumā nespēj pilnībā kompensēt lielas vienaudžu grupas nelabvēlīgo ietekmi.

2009. gadā veikta arī izpēte par vienotas izglītības kvalitātes novērtēšanas sistēmas funkcionēšanu un pilnveidi Latvijā. Atrasta korelācija starp OECD PISA 2006 pētījumā iegūtajiem skolēnu sasniegumu rādītājiem un 9.klašu skolēnu attiecīgo valsts pārbaudes darbu rezultātiem matemātikā, valsts (latviešu) valodā (tai skaitā arī mazākumtautību skolās) un dabaszinībās.

2009.gadā uzsāktais projekts 09.1483 „Mediju pedagoģijas attīstība informācijas sabiedrībā: Latvijas konteksts” ir ļoti nozīmīgs gan no pedagoģijas teorijas, gan audzināšanas prakses aspekta, jo Latvijā līdz šim nav veikta sistemātiska mediju pedagoģijas problēmu zinātniska izpēte. Pasaules pedagoģiskajā domā mediju pedagoģijas tematika tiek uzskatīta par vienu no prioritārajiem pētniecības virzieniem kopš 20.gs. 70.gadiem. Pētījums aptver 3 nozīmīgākos virzienus: pētīta mācību grāmata kā medijs (izstrādāti māc. grāmatu novērtēšanas kritēriji, apkopoti skolotāju aptaujas rezultāti, noformulēti mācību grāmatas izveides zinātniskie principi. Veikumu atzinīgi novērtējusi arī IZM); pētīta muzejpedagoģija kā mediju pedagoģijas sastāvdaļa (apzināta literatūra, Latvijas un ārvalstu muzeju pedagoģiskā darba pieredze); aizsākta audiovizuālo masu mediju pedagoģiskā potenciāla izpēte mūsdienu situācijā Latvijā. Plānotie mērķi un uzdevumi izpildīti arī pie nelielā finansējuma.

Projekts 09.1021 „Pāreja no pirmsskolas uz sākumskolu kā pedagoģiska un sociālpedagoģiska problēma” palīdz risināt aktuālu jautājumu – kādā vecumā bērnam uzsākt mācības 1.klasē. 1.posmam paredzētie uzdevumi veikti, galvenokārt izpētot pasaules pieredzi, identificējot faktorus, kuru neievērošana var traucēt sekmīgu pāreju no PII uz skolu, kā arī atklājot skolotājiem un vecākiem nepieciešamās kompetences.

Projektā 09.1128 „Kognitīvo funkciju attīstības metodes izstrāde pusaudžiem ar mācīšanās un kustību traucējumiem” uzsākts darbs pie metodikas izveides, lai palīdzētu skolotājiem, skolu psihologiem un vecākiem „dažādības” pedagoģisko risinājumu meklējumos. Galvenais rezultāts – aizstāvētais promocijas darbs un 1.posma rezultātu aprobācija starptautiskās konferencēs.

Projekta 09.1131 rezultātu primārā apstrāde ļauj secināt, ka Latvijas sabiedrības dažādu sektoru pārstāvjiem dominē normatīvā (modernisma industriālās sabiedrības ar materiālu vērtīborientāciju) attieksme pret dažādību. Sociālzinātniskā (cilvēkkapitāla sabiedrības ar garīgo vērtību dominanti)

attieksme ir vecākiem ar bērniem, kuriem ir īpašas vajadzības un tā pakāpeniski veidojas arī skolotājiem. Pirmā gada pētījuma rezultātā izvirzīta hipotēze 2. posma datu sekundārai apstrādei. Projektā 09.1168 „Ilgtspējīgas izglītības teorijas radīšana izglītības darbības pētījumā augstskolā” uzsākta teorijas izstrāde augstākās izglītības un pētniecības integrēšanai augstskolā. Veikta pētījuma dalībnieku kopdarbības kvalitatīvā analīze. Projektā 09.1444 iegūts teorētisku atziņu apkopojums un izstrādātas praktiskas rekomendācijas par inženieriem nepieciešamo kompetenču veidošanu (- šanos) studiju procesā. Veikts starpdisciplinārs pētījums, iesaistot jaunos zinātniekus un doktorantus. Neskatoties uz minimālu finansējumu, visos projektos paveikts nozīmīgs darbs, kam liela teorētiskā un praktiskā nozīme.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Projektā 09.1519 iegūti jauni zinātniski rezultāti par Latvijas izglītības sistēmas funkcionēšanu un tās kvalitāti, izmantojot starptautiski verificētus salīdzinošo pētījumu datus un korektas statistiskās analīzes metodes- hierarhiskā lineārā modelēšana (HLM), korelāciju analīze u.c.

Iegūti arī vairāki praktiski ieteikumi – uzsākt skolas gaitas Latvijā 6 gadu vecumā, palīdzēt lauku novados dzīvojošām ģimenēm iesaistīt bērnus dažādās attīstošās un izglītojošās pirmsskolas aktivitātēs, ņemt vērā secinājumus par ģimeņu sociāli – ekonomiskā stāvokļa ietekmi, optimizējot skolu tīklu Latvijas laukos.

Pētījums projektā 09.1483 bagātina Latvijas pedagoģijas zinātnei, jo līdz šim nav izstrādāti medijpedagoģijas teorētiskie pamati. Arī praktiskā nozīme neapšaubāma, jo rezultāti tiek izmantoti darbā ar vecākiem, skolotājiem, mācību grāmatu autoriem.

Pētījuma 1.posma rezultāti projektā 09.1021 ir nozīmīgi pirmsskolas pedagoģijas teorētisko pamatu izstrādē, bet jo sevišķi pirmsskolas un sākumskolas darbā.

Projektā 09.1128 temats ļoti aktuāls, iekļaujas Eiropas aktuālajos pētījumos, starprezultātiem jau tagad ir gan zinātniska, gan praktiska nozīme.

Projekta 09.1131 rezultātā veikta dažādu sabiedrības sektoru pārstāvju aptauja– 941 respondents, dažādu sabiedrības sektoru pārstāvju intervēšana - 60 intervijas, veikta kvantitatīvo datu (aptauja) primārā apstrāde SPSS un kvalitatīvie dati (intervija) kodēti ar AQUAD 6 programmu. Pētījuma starpziņojums apspriests VI starptautiskajā konferencē „*Educational treatment to diversity in Europe and America*” (Palma de Majorca, Spānija); un 2009.gada Eiropas Padomes izglītības pētniecības (ECER) 11. tīklā rīkotajā simpozijā.

Pētījums projektā 09.1168 aktuāls augstākās izglītības pārorientēšanai uz ilgtspējību, kam līdz šim nav izstrādāti teorētiskie pamati. Jāatzīmē, ka projekta dalībnieki radījuši bāzi globāla mēroga dialogam izglītības pētījumos: žurnāls angļu valodā un ikgadējas starptautiskas konferences organizēšana.

Projekta 09.1444 1. posmā apzināti svarīgākie inženierizglītības studiju procesa organizācijas aspekti. Labas iestrādes pētījuma turpinājumam.

### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.))*

Projekta 09.1519 izpilde ietver ciešu sadarbību ar daudziem starptautiskajiem salīdzinošās izglītības pētniecības centriem, piemēram, ACER Melburnā Austrālijā, Bostonas koledža Bostonā ASV u.c., kā arī kopīgu darbu pētījumu ciklos ar visu ES un OECD valstu izglītības pētniekiem un ekspertiem.

Projekta 09.1483 1.posma sekmīgu izpildi veicinājusi sadarbība ar IZM, Latvijas muzejiem, Leipcigas un Tībingenas universitātēm, vairākām starptautiskām organizācijām.

Projektos 09.1021, 09.1128 nozīmīgi rezultāti gūti sadarbībā ar ārvalstu partneriem un izmantojot citu Latvijas augstskolu pieredzi.

Projektā 09.1131 Latvijas situācijas pētījums veikts kopā ar Starpuniversitāšu maģistra programmas „Dažādības pedagoģiskie risinājumi” 12 otrā kursa maģistrantiem. Pētījuma rezultāti apspriesti starptautiskajās konferencēs un simpozijos Tībingenā un Vīnē.

Projektā 09.1168 īpaši atzīmējams fakts, ka projekta komanda ir atbildīga par Baltijas un Melnās jūras reģiona konsorcijs izglītības pētījumos darbības koordinēšanu.

Projekta 09.1444 ietvaros uzsākta vai turpināta sadarbība ar vairākām starptautiskām inženierizglītības organizācijām un augstākās izglītības iestādēm, kuras realizē inženierizglītību.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 14     | 11     |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 14     | 7      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 3      | 9      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 14     |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 102    | 58     |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 33     | 9      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 13     | 5      |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 84     | 60     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 48     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 4      | 2      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 15     | 16     |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 5      | 5      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Daugavpils Universitāte

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Liepājas Pedagoģijas akadēmija

Latvijas Universitāte

Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1519 Andris Kangro</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Latvijas pamata un vidējās izglītības sistēmas kvalitātes analīze un izvērtējums starptautisko salīdzinošo izglītības pētījumu kontekstā</b> |
| <p>2009. gadā veikta izpēte par vienotas izglītības kvalitātes novērtēšanas sistēmas funkcionēšanu un pilnveidi Latvijā. Viens no darba uzdevumiem bija salīdzināt starptautiskajā pētījumā OECD PISA 2006 iegūtos rezultātus ar Latvijas vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas datiem un skolas raksturojošiem indikatoriem.</p> <p>Viens no izvirzītajiem pētnieciskajiem jautājumiem – noteikt korelāciju starp PISA 2006 pētījumā iegūtajiem skolēnu sasniegumu rādītājiem un 9.klašu skolēnu attiecīgo valsts pārbaudes darbu rezultātiem matemātikā, valsts (latviešu) valodā (tai skaitā arī mazākumtautību skolās) un dabaszinībās. Valsts pārbaudes darbu saturs tiek izstrādāts valstī centralizēti, bet vērtēšanu veic katras konkrētās skolas skolotāji. Salīdzinājuma rezultātā tika iegūti augsti korelācijas koeficienti – robežās no 0,5 – 0,7 atkarībā no eksāmenu veida, kas liecina arī par starptautisko un nacionālo novērtējumu atbilstību.</p> <p>Tika pētīta arī atbilstība starp PISA uzdevumiem matemātikā un Latvijas valsts pārbaudes darbu uzdevumiem matemātikā 9. klasēm, izmantojot kontentanalīzes metodi. Darbā kā matemātikas satura eksperti tika iesaistīti arī pieredzējuši skolotāji. Kontentanalīzes rezultātā tika konstatēta laba atbilstība starp abiem uzdevumu komplektiem.</p> <p>PISA 2006, PIRLS 2006, TIMSS 2007 datu analīze parādīja, ka Latvijas lauku skolu skolēnu vidējie sasniegumi lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs ir zemāki nekā pilsētu, un it īpaši Rīgas skolēnu sasniegumi. 2009. gada analīze, pielietojot hierarhiskās lineārās modelēšanas (HLM) metodi PIRLS 2006 un TIMSS 2007 pētījumu datiem (4. klašu skolēniem), pierādīja, ka lauku skolēnu zemāko sasniegumu cēlonis ir viņu ģimeņu zemākais sociāli ekonomiskais stāvoklis (SES) salīdzinot ar pilsētu skolēnu ģimenēm. Pie kam pētījuma ar HLM rezultāti pierāda, ka sasniegumu starpību izskaidro</p> |                                                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>tieši skolēnu ar zemu SES relatīvais skaits klasē, ja tas sasniedz 50 – 60 % (un lauku skolās šādu klašu ir pietiekami daudz), tad skolēnu sasniegumi ievērojami krītas. Tas varbūt saistīts ar zemu mācību motivāciju vai citiem faktoriem šādās klasēs, kur vairākums skolēnu ir no ģimenēm ar zemu SES, jo skola šādā gadījumā nespēj pilnībā kompensēt lielas vienaudžu grupas nelabvēlīgo ietekmi.</p> <p>Daži no šīs analīzes praktiskajiem ieteikumiem ir – uzsākt skolas gaitas Latvijā 6 gadu vecumā, palīdzēt lauku novados dzīvojošām ģimenēm iesaistīt bērnus dažādās attīstošās un izglītojošās pirmsskolas aktivitātēs, ņemt vērā secinājumus par ģimeņu SES ietekmi optimizējot skolu tīklu Latvijas laukos.</p> <p>Projekta ietvaros 2009. gadā veikta padziļināta sekundārā analīze, izmantojot starptautiski verificētus salīdzinošo pētījumu datus (OECD PISA, IEA TIMSS, IEA PIRLS), kā arī citus Latvijas izglītības sistēmu raksturojošus lielumus. Darbā izmantotas korektas statistiskās analīzes metodes- hierarhiskā lineārā modelēšana (HLM), korelāciju analīze u.c. Rezultātā iegūtas jaunas atziņas par Latvijas izglītības sistēmas funkcionēšanu un tās kvalitāti.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                         |
| <b>09.1483 Aīda Krūze</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Mediju pedagoģijas attīstība informācijas sabiedrībā: Latvijas konteksts</b>         |
| <p>Pētījuma apakšvirzienā „Mācību grāmata kā medijs” turpināta sadarbība ar organizāciju Internationale Gesellschaft für historische und systematische Schulbuchforschung (IGFHUSS) un IZM VISC (Valsts Izglītības Satura Centrs) par mācību līdzekļu izvērtēšanu un jauno izvērtēšanas kritēriju ieviešanu praksē. Apkopota un izpētīta jaunākā zinātniskā literatūra par mācību grāmatu funkcijām, izveides principiem, mācību satura uztveres īpatnībām dažādu vecumu skolēniem. Skolotāju kursus, semināros un Latvijas Matemātikas skolotāju asociācijas konferencē Rīgā skaidrotas psiholoģiskās likumsakarības mācību procesā un to ievērošana mācību līdzekļu izstrādē un novērtēšanā, mācību grāmatas novērtēšanas pamatnostādnes atbilstoši valsts izglītības standarta prasībām. Praksē aprobētas mācību grāmatas novērtēšanas pamatnostādnes, recenzējot mācību grāmatu matemātikā 2.klasei bilingvālām mācībām.</p> <p>Pētījuma apakšvirzienā „Muzejpedagoģija kā mediju pedagoģijas sastāvdaļa” turpināta sadarbība ar Leipciņas skolu muzeju, apmeklēt skolu muzeju Roterdamā, apzināta šo muzeju pieredze muzeja kā studiju un pētniecības vietas iekārtošanā. Apzināti Latvijas augstskolu muzeji. Iegūtās zināšanas iestrādātas LU studijuursos pedagoģijas vēsturē ar mērķi izglītēt topošos skolotājus par muzejpedagoģijas iespējām.</p> <p>Pētījuma apakšvirzienā „Audiovizuālo masu mediju pedagoģiskais potenciāls audzināšanas procesā ģimenē Latvijā 21. gs. sākumā” tiek strādāts pie pētījuma dizaina. Aizsākta sadarbība ar Krievijas vadošo mediju pedagogu prof. Aleksandru Fjodorovu, turpinās sadarbība ar Tībingenas universitātes (Vācijā) profesoru Jozefu Heldu mediju psiholoģijas jomā. Novadīts seminārs Jelgavas reģionālajā Pieaugušo izglītības centrā Zemgales reģiona izglītības iestāžu vadītājiem par mediju pedagoģijas aktualitāti un problemātiku.</p> <p>2009.gadā, apkopojot un pētot aktuālo ārzemju pieredzi, tika izstrādāta mediju pedagoģijas vispārējā un projekta apakšvirzienu pētniecības metodoloģija.</p> <p>Pētījuma apakšvirzienā „Mācību grāmata kā medijs” ir izstrādāti mācību līdzekļu novērtēšanas kritēriji un izveidotas mācību literatūras izvērtēšanas tabulas. Apkopoti un izpētīti Latvijas skolotāju aptaujas rezultāti par mācību grāmatu kvalitātes izvērtējumu. Balstoties uz pētījumiem, noformulēti mācību grāmatu izveides zinātniskie principi.</p> <p>Pētījuma apakšvirzienā „Muzejpedagoģija kā mediju pedagoģijas sastāvdaļa” tiek izstrādāta muzejpedagoģijas, kas ir salīdzinoši jauna pedagoģijas apakšnozare, terminoloģija. Pilnveidota izpratne par pasaulē populāro t.s. „jauno muzeoloģiju”.</p> <p>Pētījuma apakšvirzienā "Audiovizuālo masu mediju pedagoģiskais potenciāls audzināšanas procesā ģimenē Latvijā 21. gs. sākumā" izpētītas dominējošās mediju pedagoģijas pieejas pasaulē - kritiski reflektīvā, noliedzošā aizsargājošā un neitrālā; izpētīta paaudžu attiecību problemātika savstarpējās mācīšanās un ikdienas mācīšanās kontekstā; atklāta izpētes problēma: pretruna starp bērnu un jauniešu tehniskās mediju kompetences augsto līmeni un skolotāju un vecāku nepietiekamo mediju kompetenci, kas apgrūtina audzināšanu mediju pasaulē.</p> |                                                                                         |
| <b>09.1021 Daina Lieģeniece</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Pāreja no pirmsskolas uz sākumskolu kā pedagoģiska un sociālpedagoģiska problēma</b> |
| <p>Eiropas valstu, ASV un Kanādas izglītības reformu stratēģiju mērķis ir stipra un līdzvērtīga pirmsskolas audzināšanas iestāžu un skolas sadarbība. Spēja / gatavība mācīties skolā, kas līdz 21.gs. sākumam bija centrālais kritērijs bērnu uzņemšanai skolās, jāsaprot kā sociāla konstrukcija, par ko savā starpā vienojas dažādi izglītības sociālajā situācijā iesaistītie dalībnieki (skola, pirmsskolas izglītības iestāde, vecāki, izglītības politikas veidotāji un ieinteresētās sabiedrības grupas) un ir pakļauta vēsturiskām maiņām. Par to liecina arī Latvijas izglītības telpā uzsāktā diskusija par dilemmu - kādā vecumā (6 vai 7 gados) bērnam uzsākt mācības 1.klasē. Pētījumu dati palīdz izprast ar pāreju saistītās problēmas. Tā kā mācības skolā atšķirībā no pirmsskolas izglītības prasa no audzēkņa jaunu mācīšanās kultūru, mūsu pētījumā tika identificētas vairākas pedagoģiskas un sociālpedagoģiskas problēmas, ar kurām būtu jārēķinās abu izglītības līmeņu (skola un pirmsskola) izglītības prakses un politikas veidotājiem. Uzskatām, ka viņiem būtu jāsadarbjas tādos jautājumos, kā:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Skolotāju un pirmsskolas pedagogu diagnosticējošās kompetences jautājumā par bērnu gatavošanu skolai attīstība.</li> <li>2. Abu līmeņu pedagogu komunikatīvo kompetenču attīstība, domājot par vienotību un pēctecību komunikācijas likumu 3 līmeņos: lingvistiskā (valoda), sociālā (atbilstība specifiskās mācību vides prasībām), interpersonālā.</li> </ol> <p>Šo kompetenču izpratnes saskaņošana abos izglītības līmeņos iesaistītajiem pedagogiem un vecākiem var palīdzēt bērniem socializācijas procesā, kā arī prognozējot un palīdzot attīstīt sevis kontroli (pārvaldīšanu), lai iekļautos jauna līmeņa kognitīvā darbībā.</p> <p>Tika realizēti 3 pētnieciskie uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Iepazīties ar pasaules valstu pieredzi pārejā no pirmsskolas izglītības sistēmas uz skolu, veikt izmantoto teorētisko</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                         |

konceptiju un stratēģiju identificēšanu un analīzi.

2. Identificēt faktorus, kuri traucē bērnam veiksmīgi pāriet no pirmsskolas izglītības uz skolu trīs līmeņos: indivīda, attiecību ar apkārtnējiem cilvēkiem un pasaules izzināšanas līmenī.

3. Izzināt bērniem, skolotājiem un vecākiem nepieciešamās kompetences nepārtrauktas pārejas nodrošināšanā.

#### 1. uzdevuma rezultāti:

Mūs interesē pētījumi, kuri orientēti uz pārejas periodā iesaistīto līdzdalībnieku komunikāciju, kooperāciju, nodrošinot labāku situācijas izpratni. Izpratne par darbojošos personu - bērnu un viņu vecāku, pirmsskolas izglītības speciālistu, pamatskolas skolotāju u.c. līdzdarbojošos interesentu - attīstību un kultūru var veidot pārejas perioda modeļa teorētiskos pamatus.

Literatūras avotu analīze liecina, ka pasaulē tiek lietots "agrās bērnības" izglītības jēdziens, ar to saprotot bērna izglītību vecumā no dzimšanas līdz astoņiem gadiem.

Pirmsskolas izglītības programmas pasaulē ir daudzveidīgas. ASV, piemēram, ir Trešās instrukcijas programmas, Montesori, Plaša mēroga - High Scope, Regio Emilio pieejā balstītās u.c.

Programmu filozofiju analīze liecina, ka galvenokārt tās pārstāv divas pieejas – biheiviorismu (tiešā instrukcija) un „bērna nobriešanas” ideju (Montesori pieeja). Ir arī trešā pieeja – uz bērna attīstību orientētās programmas.

Tā kā Latvijas kultūrsituācijai nozīmīga ir šī pieeja, mūsu projekta ideju attīstībai tiek respektēti ASV Agrās bērnības izglītības nacionālās asociācijas definētie 12 principi, no kuriem svarīgākie ir:

- katrs bērns attīstās savā tempā,
- agrās pieredzes ietekmē vēlāko pieredzi,
- attīstību ietekmē kulturālā un sociālā vide,
- bērni ir aktīvi mācīšanās procesa dalībnieki,
- attīstība notiek, ja bērnam rada vidi, kur viņi var izmēģināt savas prasmes,
- bērni attīstās, ja viņi jūtas droši un izjūt savu nozīmīgumu u.c.

(NAEYC, 2006)

Pāreja uz skolu ir internacionālās agrīnās izglītības pētniecības centrālā tēma. Pētījumi Ziemeļ Eiropas valstīs, Kanādā, ASV, Austrālijā izgaismo pāreju uz skolu no dažādiem viedokļiem saistībā ar izglītības institūciju sistēmu un izglītības filozofiju (Griebel and Niesel, 2004). Neatkarīgi no pirmsskolas izglītības sistēmas organizācijas katrā valstī, pāreja uz skolu tiek uzskatīta par nozīmīgu attīstības posmu bērniem un viņu vecākiem. Pāreja ir saistīta ar stresu dažādās jomās (Fabian, 2002, Margetts, 2002). Literatūras avotu analīze liecina, ka pārejas perioda grūtības izraisa vai ir saistītas ar:

- bērna iepriekšējās pieredzes ceļā apgūtajām kompetencēm (Margetts, 2003),
- uzvedības problēmām (Beelmann, 2000).

Par izšķirošu faktoru pārejas procesu pārvarēšanā tiek uzskatīta kooperācija starp pirmsskolas iestādi, skolu un vecākiem (Griebel and Niesel, 2004) un nepārtrauktības izveide starp pirmsskolu un skolu (Dunlop and Fabian, 2002). Vācijā ikdienas jēdziena „pārejas periods” vietā lieto teorētiski pamatotu „transition” jēdzienu.

Ar pārejas periodu apzīmē kompleksus, vienu otrā pārejošus un pārklājošus pārmaiņu procesus, kad dzīves kopsakarībās notiek iekšēja pārstrukturēšanās, kā tas ir gadījumā, kad bērns kļūst par skolēnu.

Vācijas pētījumu analīze ļauj identificēt attīstības uzdevumus „transition” periodā no pirmsskolas uz pamatskolu. Šis periods nes sev līdzi pārmaiņas trīs līmeņos: indivīda, attiecību līmenī un apkārtnējo pasaules izzināšanas līmenī. „Transition” periodu atvieglo agrīnās izglītības mērķu pirmsskolā definējums. Mūsu pētījuma kontekstā nozīmīgi ir Anglijā ieviestie un izmantotie pirmsskolas vecuma bērna attīstības virzieni, kas atvieglo viņa sagatavošanu skolai. Attīstības jomas ir šādas: personas, sociālā un emocionālā attīstība, valoda, komunikācija, lasīt un rakstīt prasme, matemātiskā pamatzglītība, zināšanas un pasaules izpratne, fiziskā attīstība, radošā attīstība.

#### 2. uzdevuma rezultāts:

Literatūras avotu un sociālās situācijas analīze pirmsskolā un sākumskolā ir devusi pamatu projekta veicējiem identificēt vairākus faktorus, kuru neievērošana var traucēt bērnam sekmīgi pāriet no pirmsskolas izglītības iestādes uz skolu.

1. Pirmsskolas un skolas pedagogu un vecāku viedokļu tuvināšanās par vairākiem jautājumiem, tajā skaitā pašregulētu mācīšanos un konstruktīvām aktivitātēm.

2. Rotaļu perioda pirmsskolā iespēju apzināšana bērna personības attīstībai veselumā.

Tā kā pirmsskolas vecumā notiek rotaļu sarežģīšanās no vienkāršām kustību rotaļām līdz spēlēm ar noteikumiem, ir jāakcentē sociālo normu un prasmju un gribas veidošanās attīstības iespējas. Pašregulācija palīdz attīstīt sociālo lomu funkcijas un noteikumus sižetu lomu un dramatizācijas rotaļās. Tādas domāšanas operācijas kā klasifikācija vai seriācija attīstās praktisku darbību ceļā, kā arī mēģinājumu darbībā. Otra cilvēka redzējuma izpratne un empatizēšana attīstās arī daiļdarbu apguvē, muzicējot, dejojot u.c. aktivitātēs, kas saistītas ar radošumu un iztēli.

3. Bērnu pozitīvas komunikatīvās pieredzes bagātināšana pirmsskolā.

Tas saistīts ar bērnu mācīšanu veidot sarunas, paust savu viedokli un izteikt jūtas dialogos, drāmā, stāstu lasīšanā, sarunā. Pozitīva komunikatīvā pieredze pirmsskolā ir nosacījums sociālo prasmju apguvei, kas ietekmē arī konstruktīvas uzvedības veidošanos. Šo faktoru padziļināti pēta doktorante D.Skudra.

4. Bērnu personīgās jēgas veidošanās izpratne socializācijas procesā pirmsskolā un sociālās adaptācijas procesā skolas mācību vidē. Doktorante I.Freberga pēta personīgās jēgas veidošanās likumības 5-7 gadus veciem bērniem literatūras apguves procesā.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>3. uzdevuma rezultāts:</p> <p>Projekta izpildes procesā tika identificētas vairākas bērniem, skolotājiem un vecākiem nepieciešamas kompetences nepārtrauktās pārejas nodrošināšanai.</p> <p>Bērniem nepieciešamās kompetences saistītas ar iepriekš tekstā raksturotiem Anglijā izvirzītajiem attīstības virzieniem. Kā galveno uzskatām pašvirzītas, pašregulētas uzvedības izpaušmju veidošanos jau pirmsskolā, kas ietekmē gan spēju mācīties skolā, gan konstruktīvi uzvesties.</p> <p>Abu sistēmu skolotājiem un vecākiem kā galveno uzskatām viedokļu tuvināšanos par galvenajiem attīstības uzdevumiem un stratēģijām saistībā ar pašregulētu mācīšanos, spēju uzņemties atbildību un konstruktīvām aktivitātēm, kā arī par socializācijas procesu skolā, pirmsskolā, ģimenē.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                              |
| <b>09.1128 Māra Marnauza</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b><i>Kognitīvo funkciju attīstības metodes izstrāde pusaudžiem ar mācīšanās un kustību traucējumiem</i></b> |
| <p>Pārskata periodā veikta zinātniskās literatūras analīze par mūzikas mācību procesa ietekmi uz organisma psihofizioloģiskajām funkcijām, kā arī apkopota un analizēta literatūra par kognitīvās funkcijas trenēšanas un uzlabošanas iespējām, izmantojot datorizētās mācīšanās programmas. Mūzika ne tikai attīsta kognitīvo funkciju, bet arī motoro garozu, sekojoši to var izmantot arī rehabilitācijā personām ar kustību traucējumiem. Pētījumi liecina, ka mūzika veicina neiroplasticitātes attīstību un pastiprinātu sinapšu veidošanos dzirdes garozā, lielajā smadzeņu saiķī, smadzenītēs, motorajā garozā. Projekta ietvaros tika uzsākta pusaudžu ar mācību traucējumiem atlase atbilstoši precīzi formulētajiem ieslēgšanas/izslēgšanas kritērijiem. Pusaudžiem tika veikta kognitīvo funkciju novērtēšana un kustību koordinācijas mērījumi. Tika izstrādāti protokoli grupu testēšanai un Vīnes testu bloks. Katram respondentam ar datorizēto testu palīdzību tika novērtēta sensomotorās koordinācijas spēja, uzmanības noturība un reakcijas laiks uz vienkāršo skaņas signālu. Ar aptaujas palīdzību papildus tika novērtēta lielo smadzeņu pusložu funkcionālā asimetrija. Ir apkopotā informācija par katra respondenta kognitīvo un psihofizioloģisko testu rezultātiem. Turpmāko pētījumu gaitā tiks analizēta minēto spēju un psihofizioloģisko īpašību saistība ar sekmju līmeni. Pētījumā tika izmantoti šādi instrumenti: 1) Double Labyrinth Test (B19). Tests ir paredzēts sensomotorās koordinācijas spējas noteikšanai. 2) Cognitron tests, S11 testa forma. Cognitron tests tika izmantots indivīda tīšas uzmanības noturības un koncentrēšanas spējas novērtēšanai. 3) RT tests (Reaction Test, RT, S2 testa forma). Ar RT testa S2 formu ir iespējams noteikt indivīda reakcijas laiku, reaģējot uz skaņas signālu. 4) Smadzeņu lielo pusložu funkcionālās asimetrijas koeficienta noteikšanai tika izmantota „Anketa profila noteikšanai” (Porac, Coren, 1983). Projekta pētnieki piedalījušies zinātniskajās konferencēs par projekta tēmu. Pētījumu rezultāti atspoguļoti projekta dalībnieku zinātniskajās publikācijās starptautiski recenzētos zinātniskos izdevumos, kā arī projekts dalībnieks T.Gžibovskis 2009. g. 2. jūlijā aizstāvēja promocijas darbu „Jauniešu spēju attīstība sataminstrumentu spēles apgūvē” (zin.vad. Dr.paed. M. Marnauza).</p> <p>Pētījuma gaitā uzsākts darbs pie metodes izveides kognitīvo funkciju uzlabošanai, pamatojoties uz kuru plānots izstrādāt rekomendācijas un metodiskos materiālus skolotājiem, skolu psihologiem un vecākiem, lai uzlabotu pusaudžu ar mācību traucējumiem dzīves kvalitāti un sociālo aktivitāti. Iegūtie rezultāti sniegs jaunu koncepciju par kognitīvo funkciju attīstības iespējām pusaudžiem ar mācību traucējumiem. Projekta rezultātā tiks detalizēti raksturotas kognitīvo funkciju izmaiņu īpatnības iepriekšminētajās pusaudžu grupās. Pētījumiem ir būtiska nozīme pedagogijā, veselības aizsardzībā un tautsaimniecībā, jo tiks izveidota koncepcija pedagogijā, pamatojoties uz kuru tiks izstrādāta metode, kas optimizēs adaptācijas spējas sociālajā vidē pavājinātās adaptācijas riskā grupās – pusaudžiem ar īpašām vajadzībām. Projektā iegūtos rezultātus varēs izmantot dzīves kvalitātes uzlabošanai arī citās vecuma grupās.</p> |                                                                                                              |
| <b>09.1131 Irīna Maslo</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b><i>Iekļaušanās pedagogijā versus normatīvai pedagogijai</i></b>                                           |
| <p>Pirmā gada pētījuma rezultātā varēja izvirzīt empīriskos pierādījumus (evidence based)_ hipotēzi pētījuma 2. posma datu sekundārai apstrādei:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ja normatīvā pedagogijā akcentē iemācīšanos, bet neiemācīšanos kā deviantu parādību, tad iekļaušanās pedagogijā uzsver mācīšanās potenciālu;</li> <li>2) Ja normatīvā pedagogijā skaidro neveiksmes kā devianci, spēju defektu, tad inkluzīvā (iekļaujošā) pedagogijā (pedagogijā visiem) to skaidro kā reaģēšanu uz nepareizi atlasītu saturu, nepareizi organizētām mācībām, audzināšanu ģimenē, nepareizi izvēlētiem metodēm visdažādākajās dzīvesdarbības jomās utt.;</li> <li>3) Ja normatīvā pedagogijā apgalvo, ka mācīšanās uzlabošana ir saistīta ar trūkumu novēršanu, tad inkluzīvā (iekļaujošā) pedagogijā pasvītro komplekso pedagogisko izmaiņu ieviešanas nepieciešamību;</li> <li>4) Ja normatīvā pedagogijā profesionālajā kvalifikācijā prasa dziļas profesionālās/akadēmiskās zināšanas un to mācīšanu skolā un augstskolā, tad inkluzīvā (iekļaujošā) pedagogijā akcentē spēju iesaistīties mācību/studiju procesā kā līdzdalībniekiem jaunu profesionālo/akadēmisko zināšanu konstruēšanā;</li> <li>5) Ja normatīvā pedagogijā prasa alternatīvu izglītības un mācību saturu, tad inkluzīvā (iekļaujošā) pedagogijā – vienotu izglītības un mācību saturu visiem, bet dažādu tās apguves/mācīšanās ceļus.</li> </ol> <p>Pētījumā rezultātu primārā apstrāde ļauj secināt:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kaut gan skolotāji uzskata, ka gan skolēnu un studentu vecākiem bez īpašām vajadzībām un skolēnu un studentu vecākiem ar īpašām vajadzībām pārsvarā ir pozitīva attieksme pret iekļaušanos, tomēr bērnu ar īpašām vajadzībām vecākiem, skolotāju skatījumā, ir daudz labvēlīgāka attieksme pret iekļaušanos, ko var izskaidrot ar personīgo ieinteresētību pret iekļaušanos kā bērna ar īpašām vajadzībām pilnvērtīgas vispusīgas attīstības priekšnosacījumu un optimālas socializācijas līdzekli. Pozitīvi var vērtēt skolotāju viedokļus par labvēlīgo attieksmi pret iekļaušanos arī bērnu bez īpašām vajadzībām vecākiem, kas var liecināt par skolotāju uzskatu kā tolerances pret cilvēkiem ar īpašām vajadzībām paaugstināšanos vispār pēdējā laikā.</li> <li>2. Latvijas sabiedrības dažādu sektoru pārstāvjiem dominē normatīvā (modernisma industriālā sabiedrības ar materiālu</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| vērtīborientāciju) attieksme pret dažādību. Sociālzinātniskā (cilvēkkapitāla sabiedrības ar garīgo vērtību dominanti ir vecākiem ar bērniem, kuriem ir īpašas vajadzības un tā pakāpeniski veidojās skolotājiem.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                |
| <b>09.1168 Ilga Salīte</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b><i>Ilgspējīgas izglītības teorijas radīšana izglītības darbības pētījumā augstskolā</i></b> |
| <p>Projektā tika uzsākta ilgspējīgas izglītības teorijas izstrādāšana: (1) teorētiskā pamata analizē tika pētīta zinātniskā literatūra un izvērtētas pieejas izglītības darbības pētījuma izmantošanai augstākās izglītības un pētniecības integrēšanai augstskolā. Ir iegūta globāla aina šo jautājumu risināšanai zinātniskā līmenī; (2) pētnieciskajā līmenī ir veikti divi izglītības darbības pētījuma posmi un praktiski īstenoti divi darbības pētījuma organizēšanas veidi (epistemoloģiskais un fronētiskais). Fronētiskā pieeja darbības pētījumā atklājās kā jauninājums projekta grupai un kā maz pētīts jautājums pasaules mēroga pētījumos. Fronēzes būtība un fronēze kā izglītības dimensija tiks pētīta arī nākamajos projekta posmos. Abos īstenotajos darbības pētījuma veidos tika meklētas iespējas identificēt atskaites sistēmas, kuras pētījuma dalībnieki izmanto pieredzes izvērtēšanai komunikācijā un kopdarbībā. Atrastas divas atšķirīgas epistemoloģijas un vairāki taktiski paņēmieni, kurus dalībnieki izmantoja komunikācijas telpā. Ir veikta pētījuma dalībnieku kopdarbības kvalitatīvā analīze divos komplicētu kontekstu veidu izvērtēšanas gadījumos (sociāli/ ekonomiski/ politiskās attieksmes un sociāli/ ekonomiski/ evolucionārās attieksmes). Pētījumā ir uzsākta paņēmieni meklēšana komunikācijas telpas atvēršanai darbības pētījumā, lai efektīvāk izmantotu pētījuma dalībnieku pieredzi diskursu; (3) projekta pirmajā posmā iegūtie rezultāti un secinājumi tika aprobēti starptautiskā dialogā DU un BBCC (Baltijas un Melnās jūras konsorcijs izglītības pētījumos) zinātniskajā konferencē, lai demonstrētu Latvijas pedagoģijas piedāvājumu augstākās izglītības pārorientēšanai uz ilgspējību; (4) daļa no pētījuma pirmajā posmā izstrādātajām teorētiskajām idejām un secinājumiem ir publicēta starptautiski citētos izdevumos.</p> <p>Pētījums ir aktuāls augstākās izglītības pārorientēšanai uz ilgspējību. Teorētiskais pamats šādai pārorientēšanai nav izstrādāts. Ir izstrādāti daudzi un metodoloģiski pretrunīgi priekšlikumi, kas nedod iespēju objektīvi izvērtēt situāciju izglītībā un tās ilgspējīgumu. Pirmajā pētījuma posmā izglītības darbības pētījumā projekta darba grupa meklēja šādas iespējas: (1) integrēt studentu mācīšanās un pētniecisko prasmju attīstību individuālajā līmenī, (2) mācīšanās un pētnieciskās darbības integrēšanu starp studējošajiem un docētājiem kopīgajā komunikācijas telpā, (3) iespējas pedagoģijas pētījumos izmantot kontekstuālākas, augstākai izglītībai atbilstošākas mācīšanās un pētnieciskās vides veidošanu, kurā izglītības pārorientēšana var tikt ierosināta izmantojot darbības pētījuma elastīgumu un izmantojamo atskaites sistēmu daudzveidību. Pirmajā pētījuma posmā tika saskatītas iespējas darbības pētījumā izmantot: (1) dažādas epistemoloģijas; (2) dažādu pieredzi un kontekstu atskaites sistēmas darbības pētījuma posmu un aktivitāšu ierosināšanai; (3) dažādu izglītības filosofijas un izglītības dimensiju integrēšanu, lai veicinātu izmaiņas augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanai. Pirmajā posmā tika izpētītas iespējas izmantot Aristoteļa teoriju zināšanu, prasmju un fronēzes spēju attīstības veicināšanai augstākajā izglītībā, aplūkojot to holisma pieejas kontekstā, ar mērķi veicināt augstākās izglītības pārorientēšanu uz ilgspējību.</p> <p>Turpmākajos posmos uzsāktais pētījums dos iespēju izveidot ilgspējīgas izglītības teoriju, kura dos iespēju pārvarēt daļu problēmu, kuras ir uzkrājušās augstākajā izglītībā.</p> <p>Projekta izpildītāji ir radījuši bāzi globāla mēroga dialogam izglītības pētījumos: nodibināja žurnālu angļu valodā "Journal of Teacher Education for Sustainability" un šī žurnāla ikgadējo starptautisko konferenci "Sustainable Development. Culture. Education".</p> <p>2009.gadā UNESCO šo starptautiskās sadarbības bāzi izglītības pētījumiem atzina kā vienu no piecām labākajām pieredzēm Eiropas un Ziemeļamerikas reģionā <a href="http://www.esd-world-conference-2009.org">http://www.esd-world-conference-2009.org</a>.</p> <p>Projekta komanda ir atbildīga par Baltijas un Melnās jūras reģiona konsorcijs izglītības pētījumos darbības koordinēšanu. Konsorcijs tika izveidots pie Ilgtspējīgas izglītības institūta 2005. gadā.</p> <p>Sadarbība ar starptautiskiem projektiem, kuros piedalās Institūts un Izglītības un vadības fakultāte</p> |                                                                                                |
| <b>09.1444 Anda Zeidmane</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b><i>Inženieriem nepieciešamo kompetenču attīstības iespējas studiju procesā</i></b>          |
| <p>Lai sekmētu nākotnes inženieriem nepieciešamo kompetenču veidošanu studiju procesā, projekta mērķis bija apzināt un izvērtēt vairākus studiju procesa organizācijas aspektus: 1) metodes, kā nodrošināt studējošo kognitīvo attīstību; 2) informācijas komunikāciju tehnoloģiju izmantošanas iespējas studiju procesā; 3) e- studiju didaktikos aspektus; 4) sadarbības ar inženierizglītības dalībniekiem lomu kompetenču veidošanā; 5) svešvalodu un inženierzinātņu satura integrētu pieeju; 6) matemātikas studiju lomu inženierizglītībā un apzināties matemātikas studiju programmu nepieciešamās izmaiņas.</p> <p>Piešķirtā finansējuma ietvaros, projektā tika veiktas sekojošas darbības: pētniecība; sadarbība ar starptautiskajām inženierizglītības organizācijām (IGIP, IELA, IADIS, Korejas Matemātikas izglītības asociācija u.c.) un augstākām izglītības iestādēm (Šaļu universitāte, Lietuvas Lauksaimniecības universitāte Kauņā, Igaunijas Dzīves Zinību universitāte Tartū, Hannam universitāte Daejeon, Korejā, Adnan Menderes universitāte, Aidinā, Turcijā); darba seminārs ar LLU inženierizglītībā iesaistītajiem mācību spēkiem un pētījumu rezultātu publiskošana starptautiski recenzētos periodiskos zinātniskos izdevumos - 5, anonīmi recenzētos starptautiskos zinātniskos izdevumos (t.sk. proceedings) - 6, starptautisko konferenču materiālos (Abstract) - 4 un sniegti ziņojumi starptautiskajās zinātniskajās konferencēs - 9.</p> <p>Projektā veikto darbību rezultātā iegūts teorētisku atziņu apkopojums un praktiskas rekomendācijas par inženieriem nepieciešamo kompetenču veidošanu studiju procesā par vairākiem studiju procesa organizācijas aspektiem: informācijas komunikāciju tehnoloģijas, sadarbība ar darba devējiem, valodas inženierizglītībā, matemātika. Projektā apzināti arī studiju programmu un to satura attīstības virzieni, inženierizglītības studiju procesa organizācijas vēlamā pilnveide un izglītības iestādes klimats un kultūra, ka nodrošina atbilstošu mācību vidi un uzlabo mācīšanās iespējas.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                |

Lai apzinātu inženierizglītības teorētiskos un praktiskos aspektus, kas sekmē tautsaimniecības attīstītu atbilstoši jaunās ekonomikas tendencēm, projekta ietvaros tika izveidota zinātnieku grupu, kura veica starpdisciplināru pētījumu, kas aptvēra vairākas zinātņu nozares – inženierzinātne, izglītības vadība un pedagogija (didaktika), kā arī matemātika un valodas.

Zinātnieku grupas izveide sekmēja jauno zinātnieku un doktorantu iesaistīšanu pētniecībā un veicināja zinātnes infrastruktūras attīstību LLU.

Sniedzot teorētisku atziņu apkopojumu un praktiskas rekomendācijas par inženieriem nepieciešamo kompetenču veidošanu studiju procesā, būtiski sekmēja jaunu zināšanu radīšanu.

Prezentējot pētījuma rezultātus starptautiski citējamajos zinātniskajos žurnālos un ziņojot par pētījuma rezultātiem starptautiskā konferencēs, sekmēja Latvijas zinātnes starptautiskā atpazīstamība un konkurētspēja.

Pētījumā pierādīts, ka tādu IKT instrumentu izmantošana kā virtuālā mācību vide un sadarbības mācīšanās, kā arī valodu un matemātikas efektīva izmantošana studiju procesā veicina inženieriem nepieciešamo kompetenču attīstību.

Piešķirtā finansējuma ietvaros plānotie mērķi sasniegti daļēji, apzinot svarīgākos inženierizglītības studiju procesa organizācijas aspektus. Tāpēc turpmākie pētījumi ietver izvirzīto jautājumu dziļāku izpēti, īpaši akcentējot trīs inženierizglītības komponentes – matemātika, valodas un IKT.

## Raksti, publikācijas

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

Andersone R. (Zin. red.) APA ES Mūzizglītības programma. Comenius skolu partnerības. Krājums 2008. – R.: Akadēmisko programmu aģentūra, 2009. – 103 lpp.

Andersone R. Skolotāja profesionālā kompetence. // Skolotājs, 2009. Nr.3 – 64. – 69. lpp.

Andersone R. Through fairy-tales to math in the lessons. // Acta Didactica Napocensia .- Babes – Bolyai University, Romania, Volume 2, number 2, 2009., p.111.- 118.

Atslega S, Sadyrbaev F. „Multiple positive solutions in the second order autonomous nonlinear boundary value problems”. – Amer. Inst. Phys. Conference Proceedings Volume 1168. Numerical Analysis and applied mathematics: International Conference on Numerical Analysis and Applied Mathematics 2009: Vol. 2, Rethymno, Crete (Greece), 18 – 22 September, 2009, 873 – 876 pp. . (ISSN: 0094-243X)

Atslega S, Sadyrbaev F. „Multiple solutions of the second order nonlinear neumann bvp”. – Dynamics of Continuous, Discrete and Impulsive Systems (Series A). A Supplement dedicated to the 6th International Conference on Differential Equations and Dynamical Systems held in Baltimore, USA, 22 – 26 May, 2008 – Watam Press, 2009, 100 – 103 pp. (ISSN 1201-3390, SCI indexed)

Atslega S, Sadyrbaev F. „Period annuli and positive solutions of nonlinear boundary value problems” - Proc. of 7th ISAAC Congress, London, July 13 – 18, 2009.

Atslega S, Sadyrbaev F. „Multiple period annuli in liénard type equations”. - Applied Mathematics Letters, Vol. 23 (2010), No. 2, 165 – 169 pp. . (ISSN: 0893-9659, SCI indexed)

Āķīte Z. Lehrerausbildung- eine Ressource zum Erreichen sozialpolitischer Ziele. // BPVA starptautiskas zinātniskas konferences „Pedagogy in the changing historical conditions in the 20th century in the Baltic countries” zinātnisko rakstu krāj. Rīga: RaKa, 2009. 236.- 250. lpp.

Bērziņa I., Marnauza M. Development of Cooperation Skills during Acquisition Process of Jazz Singing. Signum temporis. Nr.2./ 2009, p. 4–11.

Bērziņa I., Marnauza M. Džeza vokālās improvizēšanas prasmju apguve augstskolā individuālajās un grupu nodarbībās. Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 13.–17. lpp.

Birzina, Rita; Kalnina, Daiga; Janevica, Jelena; & Cernova, Emilija Effectiveness of interactive e-learning organization and quality assurance in European interuniversity master studies. Paper presented at the European Conference on Educational Research, University of Vienna, September 28-30, 2009. The document was added to the Education-line collection on 15 December 2009. British Education Index data base. ID 186734 URL <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/186734.pdf>

Fernate, Andra; Maslo, Irina; Oganisjana, Karine; & Eiholca, Anita. (Social Cultural Competency as a Concept of Integrative Core Competences in the Context of Life Wide Learning. The 10th International Conference on Educational Research “Global and Comparative Perspectives in Academic Competence, Evaluation, and Quality Assurance”. October 29-30, 2009, Hoam Convention Center, Seoul National University, Seoul, Korea. Educational Research Institute, Seoul National University, pp.369-382.

Geske A. (sastādītājs) Matemātikas un dabaszinību uzdevumi 4. klasei. 2. daļa. R.: Raka, 2009. – 65 lpp.

Geske A., Grīnfelds A., Kangro A. Latvia on Its Way to Knowledge Based Society – Opportunities, Challenges and problems. Humanities and Social Sciences: Latvia, Vol. 17, Issue3 (Autumn 2009), pp. 380-412.

Geske A., Ozola A. Different influence of contextual educational factors on boys’ and girls’ reading achievement. US-China Education Review, ISSN1548-6613, USA. Apr. 2009, Volume 6, No.4 (Serial No.53), pp. 38-44.

- Grabovska, R., Grabowski, J. Implementing the United Nations Decade on Education for Sustainable Development in Latvian Higher Education. In Pipere, A. (Ed.) *Journal of Teacher Education for Sustainability*. Vol. 11, No. 1, 2009, pp. 18-30. DOI: 10.2478/v10099-009-0029-y
- Grišāne, O. (2009). The applied local and global contexts in student's scientific research works. *Proceedings of the International conference "Citizenship, Multiculturalism, Cosmopolitanism"* November 3-4, 2009, Nikosia, University of Cyprus, Vol., 1, 85-101.
- Gžibovskis T., Marnauza M. Jauniešu uzmanības attīstība sitaminstrumentu spēles apgūvē. *Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD*, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 99.–107. lpp.
- Gžibovskis T., Marnauza M., Voita D., Perepjolkina V. Development of Youth Sensomotoric Coordination in Acquisition of Playing Percussion Instruments. *Signum temporis*. Nr. 2./ 2009, p. 12–21.
- Gžibovskis T., Marnauza M. The Development of Young People's Abilities in Learning to Play Percussion Instruments. Iesniegts publicēšanai Hercena vārdā nosauktajā Krievijas Valsts Pedagoģiskajā Universitātē rakstu krājumam Музыкальное образование в современном мире: диалог времен – Материалы международной научно-практической конференции, p. 9.
- Iliško, Dz. (2009). Challenges of multicultural education in Latvia: Teacher's view. *Proceedings of the International conference "Citizenship, Multiculturalism, Cosmopolitanism"* November 3-4, 2009, Nikosia, University of Cyprus, Vol., 2, 421-436.
- Iliško, Dz., Ignatjeva, S., Mičule, I. (2009). Doing research with children: The experience in primary schools in Latvia. In J. Calvo de Mora (ed). *Sharing responsibilities and networking through school process*. Granada: University of Granada, 169-187.
- Irina, Maslo (2009). New Professionals' Responsibility of Learning in Socio-Cultural Educational Contexts. Conference "Teachers and Trainers in Adult Education and Lifelong Learning. Professional Development in Asia and Europe". 29-30 June 2009 in Bergisch Gladbach, Germany. Conference-papers. ASEM-HUB for Lifelong Learning. Network 3: Professionalisation of Lifelong Learning with a special emphasis on teacher training. Network-Coordination: Ekkehard Nussli von Rein, Regina Egetenmeyer. German Institute for Adult Education. URL <http://www.die-bonn.de/asem/asem0916.pdf>
- Jonāne, L. Didactical Fractal as a Conceptual Model for Sustainable Science Teachers' Education. In Skrinda, A. (Ed.) 7<sup>th</sup> International JTEFS/BBCC Conference "Sustainable Development. Culture. Education." Research and Implementation of Education for Sustainable Development. *Proceedings*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saule", Vol. 1, 2009, pp. 62-74.
- Jonāne, L., Salītis, A. Non-formal Energy Education in the Context of Sustainability: Perspective of Latvian Educators. In Pipere, A. (Ed.) (2009). *Journal of Teacher Education for Sustainability*. Vol. 11, No. 1, 2009, pp. 65-74. DOI: 10.2478/v10099-009-0033-2
- Journal of Teacher Education for Sustainability* Vol. 11, No. 2, 2009.
- Kangro A. Kangro I. Teachers in Latvia: topical problems and solutions in times of changes, 15 lpp., (pieņemts publicēšanai grāmatā: *European Dimension in Education and Teacher Training*, red. Dr., prof. Eero Ropo, Tampere Universitāte Somijā, Dr., Pia-Maria Rabensteiner, Viktor Frankl Pedagoģijas augstskola Karnten, Austrija).
- Kestere I., Rubene Z. Compulsory Secondary Education in the Soviet Union: Expectations and Reality (Soviet Latvia, 1970 – 1990). 31th session of the International Standing Conference for the History of Education „Educating the people: the history of popular education”, Programme & Abstract book. Utrecht University, The Netherlands, 2009, p.159.
- Kopeika, E., Vintere, A. The innovative use of the information communication technology in educational management. Starptautiskā konference "Innovative Information Technologies- IIT-2009" materiālos, Viļņa, Lietuva, 4.12.2009.
- Kriumane L., Marnauza M. (2009) Emociju vadība kā mūzikas skolotāja emocionālās kompetences komponents. *Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD*, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 183.–192. lpp.
- Krūmiņa A. Mediju pedagoģijas attīstības perspektīvas Latvijā. Daugavpils Universitātes 51. Starptautiskā zinātniskā konference, 2009. g.15. – 18. aprīlis. (raksts iesniegts publicēšanai).
- Krūze A., Vugule, E. Forschung der Geschichtspädagogik in Lettland nach der Wiedererlangung der Unabhaengigkeit(1990 – 2009)/ Pedagogy in the Changing Historical Conditions in the 20th Century in the Baltic Countries – R.: RaKa, 2009, - 398.- 408.
- Krūze A. Augusts Tentelis – izglītības ministrs/ Sēr. LU rektori. Profesors Dr.h.c. Augusts Tentelis.-R.: LU Akadēmiskais apgāds, 2009.-99.-112.lpp.
- Krūze A. Fibeln und Lesebücher als Geschichtsquelle (17.-19.Jh.) // Angelo Van Gorp & Marc Depaepe (Hrsg.): Auf der Suche nach der wahren Art von Textbüchern. Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt, 2009, S.165-172.
- Krūze A., Rubene, Z. Rezeption der deutschen Erziehungsphilosophie in Lettland/ Gutjahr - Loeser, P., Schulz, D., Wollersheim, H., W., Theodor-Litt-Jahrbuch 2009/6- Leipziger Universitätsverlag, 2009. – S. 75. -89.
- Krūze A., Kincāns V. Atkārtojuma princips pedagoģiskajā diskursā/ LU Raksti.749.Izglītības vadība.- LU, 2009.-89.-96.lpp.
- Krūze A., Ķestere I., Sirk V., Tijūneliene O. (Ed.) *History of Education and pedagogical Thought in the Baltic Countries up to 1940: an Overview*.- R.: RaKa, 2009.

- Krūze A., Hohsaess Th., Schulz D.(Hg.) Spannungsfelder sonderpädagogischer Foerderung – Lettische und deutsche Akzente.- Leipziger Universitätsverlag, 2009.-289 S.
- Kučinskaite, R., Vintere, A. (2009) „Cross-border cooperation in development of the mathematics study process”, 10th international conference “Teaching Mathematics: retrospective and perspectives”, Abstracts, Tallinn, p.43-44. (ISBN 978-9985-58-637-2);
- Ķestere I. Traditional and modernity in the schools of Latvia during the period of national independence. Pedagogy in the changing historical conditions in the 20th century in the Baltic countries. RaKa, 2009, p.290.- 303.
- Latkovska E., Rutka L. Eiropas portfelis topošajiem valodu skolotājiem (EPOSTL) kā profesionālās darbības pašvērtēšana studentu skatījumā. // Latvijas Universitātes raksti “Pedagoģija un skolotāju izglītība”, -Rīga: LU, 2009, pieņemts publicēšanai.
- Lieģeniece, D. Pasaules robežas ir dvēseles robežas// Rakstu krājums „Laikmets un personība 11” (Personības, kas dažādos gadsimtos veicinājušas pedagoģiskās domas attīstību Latvijā). Sast. un liter. redaktore R.Cimdiņa. – R.: Raka, 2009. – 260. – 261.lpp. (ISBN 978 – 9984 – 46 – 033 – 8)
- Lieģeniece, D. Viedoklis par prosociālas uzvedības attīstību: rietumos veiktu pētījumu analīze.// Sabiedrība, integrācija, izglītība. Starptautiskas zinātniskas konferences materiāli 27. – 28. februāris Rēzekne, 2009. – Rēzekne: Rēzeknes augstskola, Pedagoģijas fakultāte, Personības Socializācijas pētījumu institūts, 2009. – 592. – 599.lpp. (ISBN 978 – 9984 – 44 – 018 – 7)
- Luka, I.; Ludborza, S.; & Maslo, I. Effectiveness of the use of more than two languages and quality assurance in European interuniversity master studies. Paper presented at the European Conference on Educational Research, University of Vienna, September 28-30, 2009. The document was added to the Education-line collection on 4 December 2009. British Education Index data base. ID 186418 URL <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/186418.pdf>
- Maļinovska, L., Štrausa, S., Vintere, A., Zeidmane, A. (2009) “How best to educate the future engineers”. proceedings (cd) of the 8th international scientific conference „Engineering for Rural development”, May 28-29, 2009, p.344-349. (ISSN 1691-5739).
- Marnauza M. The Contents of General Education School Music Subject and its Development Possibilities. Innovations and Technologies. Nr. 2(3), p. 28–39.
- Maslo I.; Meikšane, Dz.; & Špona, A.. Der sozial-kulturelle Ansatz von Wygotski als Ideenquelle für neue Zugänge zu multikulturellen Problemlagen. In: Wege der Integration in heterogenen Gesellschaften Vergleichende Studien. Sauer, Karin Elinor & Held, Josef (Hrsg.). VS Verlag für Sozialwissenschaften, S.148-155. DOI 10.1007/978-3-531-91606-4 Part 4. DOI 10.1007/978-3-531-91606-4\_10 ISBN 978-3-531-16783-1
- Maslo, I. (2009) Inclusive treatment to diversity in Latvia. VI Jornadas Internacionales sobre Tratamiento Educativo de la diversidad in Europe y America... 25.-26. de Abril de 2009. Reaumentes Abstracts, UNED, 4., 8. 11. p., spāņu un angļu valodās. ISBN-978-84-692-2100-6. [www.uned.es/masteretd/](http://www.uned.es/masteretd/); [www.uned.es/masteretd/ay/](http://www.uned.es/masteretd/ay/); [www.esaded.com/uned](http://www.esaded.com/uned)
- Misiņš, J., Marnauza, M. Studentu psiholoģiskā un praktiskā sagatavošanās dziedāšanai. Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 381.–388. lpp.
- Pipere, A., Jonāne, L., Salītis, A., Kokina, I., Grabovska, R., Kravale-Pauliņa, M. (2009). Energy Topic in Non-formal Education of Latvia. In Skrinda, A. (Ed.) 7<sup>th</sup> International JTEFS/BBCC Conference “Sustainable Development. Culture. Education.” Research and Implementation of Education for Sustainable Development. Proceedings. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saule”, Vol. 1, 2009, pp. 49-61.
- Pundurs A., Marnauza M. Topošo kordinģentu dzirdes uzmanība darbā ar kori. Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 269.–280. lpp.
- Rubene Z., Krūze A., Jansone-Ratinika N., Kārklīņa I. Father's involvement in preschool children upbringing. // Proceedings of the Annuals Students International Scientific Conference "Youth in Science and Professional Practice". Jelgava: LLU, 25 - 32 pp.
- Rutka L. Pedagoģa psiholoģiskā kompetence.// Latvijas Universitātes raksti “Pedagoģija un skolotāju izglītība”, -Rīga: LU, 2009, pieņemts publicēšanai.
- Rutka L. Skolotāja psiholoģiskā kompetence.// Skolotājs, 2009, Nr.3(75), 69. – 73.lpp.
- Salīte, I. (2009). Ilgtspējīga izglītība demokrātijas un darbības pētījuma skatījumā. *Skolotājs*, 1,(73) Rīga, RaKa, 8.-12. [ISSN 1407-1045]
- Salīte, I. (2009). Teacher's perspectives on learning programs design for sustainability: The Latvian experience. Proceedings of the International conference “Citizenship, Multiculturalism, Cosmopolitanism” November 3-4, 2008, Nikosia, University of Cyprus, Vol. 1, 145-158.
- Salīte, I., Gedžūne, G., Gedžūne, I. (2009). Educational action research for sustainability: Seeking wisdom of insight in teacher education. Journal of Teacher Education for Sustainability, 11(2), 14-30. DOI: 10.2478/v10099-009-0037-y
- Salīte, I., Ignatjeva, S., Salītis, A. (2009). Broadening Teacher's Views on Sustainability through Action Research. Proceedings of the International conference “Citizenship, Multiculturalism, Cosmopolitanism” November 3-4, 2008, Nikosia, University of Cyprus, Vol. 1, 158-173.
- Skrinda, A. (2009). Meaningful learning: Towards foreign language learner development in contemporary society. In J. Calvo de Mora (ed). Sharing responsibilities and networking through school process. Granada: University of Granada, 235-251.

- Stakle, A. (2009). The role of media literacy in teacher education. In J. Calvo de Mora (ed). *Sharing responsibilities and networking through school process*. Granada: University of Granada, 197 -209.
- Stalidzans E., Arhipova I., Iljins U., Paura L., Vintere A., Zeidmane A., Zujevs A., Ozoliņš R., Rivža P. Information technologies step into new scientific areas, Proceedings International Scientific Conference Latvia University of Agriculture – 70, Jelgava, Latvia, October 29, 2009, p. 89-101.
- Surikova, Svetlana; Baranova, Sanita; Fernandez, Emanuel; Maslo, Irina; & Huber, Günter (2009). Topical Needs of the Development of University Professors' Competencies, Especially Teacher Trainers' Competencies, in Latvia. Conference “Teachers and Trainers in Adult Education and Lifelong Learning. Professional Development in Asia and Europe”. 29-30 June 2009 in Bergisch Gladbach, Germany. Conference-papers. ASEM-HUB for Lifelong Learning. Network 3: Professionalisation of Lifelong Learning with a special emphasis on teacher training. Network- Coordinators: Ekkehard Nuissl von Rein, Regina Egetenmeyer. German Institute for Adult Education. URL <http://www.die-bonn.de/asem/asem0915.pdf>
- Špona A. Theoretical Basis of Educational Cognition. *Signum temporis. Pedagogy & Psychology*. V. 2, Nr. 1. September 2009, R.: RPIVA, ISSN 1691-4929, p. 124–130.
- Špona A., Čamāne I. Audzināšana. Pašaudzināšana. R.: RaKa, 257 2.
- Ukstiņa, R. Sociālā pedagoga kompetences nesekmīgo pusaudžu sociālās funkcionēšanas veicināšanā. // Sabiedrība, integrācija, izglītība. Starpt. zin. konferences materiāli, 2009.g., 27. – 28. februāris – Rēzekne: Rēzeknes augstskola, Pedagoģijas fakultāte, Personības Socializācijas pētījumu institūts, 2009. - 656. – 667. lpp.
- Utno L., Zigmunde A. The State Historical Archives of Latvia as a Source of Estonian Educational History. In: Abstracts of Baltic Heritage Network Conference “Accessing the History of the Baltic Diaspora” July 7 – 10, 2009 Tartu, Estonia. Tartu, 2009. p.70 – 73.
- Valevica E., Voita D., Jegere D., Vitols A., Zakke A. Peculiarities of Autonomic Nervous System Function in Migraine Patients with Increased Stress Reactivity in Headache Free Period. Abstract book Meeting of Federation of European physiology Societies. p. 253.
- Vikmane, B. Mācību motivācijas veidošanās problēmas, pārejot no pirmsskolas uz skolu. // Sabiedrība, integrācija, izglītība. Starpt. zin. konferences materiāli, 2009.g., 27. – 28. februāris – Rēzekne: Rēzeknes augstskola, Pedagoģijas fakultāte, Personības Socializācijas pētījumu institūts, 2009. – 454. – 465. lpp.
- Vikmane, B. Socializācija ģimenē. Liepāja: LiePa, 2009., 427.lpp.
- Vintere A. (2009) „Factors determining good ict use in science education”. Proceedings of the VIIth IOSTE Symposium for Central and Eastern Europe „Development of Science and Technology Education in the Central and Eastern Europe”, Šiauliai, Lithuania, p.172-177.
- Vintere A. (2009) „Some important points of the implementation of technology - enhanced curricula”. Proceedings of the 4th International Scientific Conference konferencē „Rural Environment. Education.Personality”, Jelgava, p.368 – 376. (ISBN 978-9984-48-002-2);
- Vintere A. (2009) „Vadības loma tehnoloģiju bagātinātās mācīšanās sekmēšanā”, Ir csp 2009.gada pirmā pusgada zinātnisko rakstu krājums “Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009”;
- Vintere A., Innovations for promoting technology enhanced learning., 3.Starptautiskā konference “Innovative Information Technologies- IIT-2009” materiālos, Viļņa, Lietuva, 4.12.2009.
- Vintere, A., Maļinovska, L. „Changing the education culture through technology”, Scientific non-periodical collection "Problems of Education in the 21st Century" (PEC 2009; 13(13):115-126 ICID: 888543 ICTM Value: 3.00)
- Voita D., Porozovs J. Veģetatīvo reakciju regulācija pie izmainītās autonomās nervu sistēmas darbības ar bioloģiskās atgriezeniskās saites metodes palīdzību. *Scientiae et Adulescentiae: Zinātnisko rakstu krājums, Rīga, RPIVA, (2010) 116–122. lpp.*
- Voita D., Valevica E. Autonomic Nervous System Function and Stress Tolerance in Migraine Patients. Abstracts of 11th European Congress of Psychology, ECP09, Oslo, Norway, 2009, p. 492.
- Voita D., Valevica E., Bukulite A., Silina M., Porozovs J. (2010) Psychological Aspects of Pain and Nonmedication Treatment of Migraine Patients in Headache Free Period. (8 lpp datortekstā). Sveikatos Mokslai. Lietuva, pieņemts publikācijai 2010. gada 2. februārī.
- Zeidmane A., Jēgere I. Forming study modules in the mathematics curriculum development. Proceedings of the 10th International Conference on Mathematics Education „Teaching Mathematics: Retrospective and Perspective”79-81 pp.
- Zeidmane A., Vintere A. „Method of study modules in higher mathematics studies”, Journal of the Korea Society of Mathematical Education Series D: Research in Mathematical Education, Vol. 13 No. 3 (ISSUE 39), September 2009, p.251-266.
- Zigmunde A. Die „Rigasche Hausfrauen – Zeitung“ und Polytechnikum zu Riga. RTU zinātniskie raksti. Humanitārās un sociālās zinātnes. Zinātņu un augstskolu vēsture. 8. sērija, 15. sējums. Rīga: RTU, 2009. 58. – 62. lpp.
- Zigmunde A. Die Hochschullehrbücher im Lettland des 19. und 20. Jahrhunderts. In: Angelo Van Gorp & Marc Depaepe (Hrsg.): Auf der Suche nach der wahren Art von Textbüchern. Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt, 2009 . S. 173 – 182.
- Zigmunde A. Garais Rīgas Politehniskā institūta atjaunošanas ceļš. RTU zinātniskie raksti. Humanitārās un sociālās zinātnes. Zinātņu un augstskolu vēsture. 8. sērija, 15. sējums. Rīga: RTU, 2009. 39. – 44. lpp.
- Zigmunde A. Higher education in Latvia. In: History of education and pedagogical thought in the Baltic countries up to 1940: an overview. Rīga: RaKa, 2009. p.196 – 213

- Zigmunde A. Pädagogische Fächer im Rahmen der Lehrerbildung zu Beginn des XX Jahrhunderts in Lettland. In: Pedagoģija 20. gadsimta mainīgajos vēsturiskajos apstākļos Baltijas valstīs. Starptautiskas zinātniskas konferences zinātnisko rakstu krājums. Rīga: RaKa, 2009. 228. – 235. lpp.
- Zigmunde A. Pestalocijietis Alberts Hollanders (1796 – 1868). Laikmets un personība. Rakstu krājums. 11. Rīga: RaKa, 2009. 12. – 33. lpp.
- Zigmunde A. Rīga – Leipziga – Rīga. Kontakti izglītībā un zinātnē. Rīga – Leipzig – Riga. Ihre Beziehungen in Bildung und Wissenschaft. Rīga: RaKa, 2009. 150 lpp.
- Zigmunde A. Taubstummenbildung in Lettland (1800-1940). Krūze Aīda, Hofsäss Thomas, Schulz Dieter (Hrsg.). Spannungsfelder sonderpädagogischer Förderung – Lettische und deutsche Akzente. Leipzig: Leipziger Universitätsverlag, 2009. S. 167 – 174.
- Žogla I, Andersone R. Latvia. // Ed. Abs H.J. Introducing quality assurance of education for democratic citizenship in schools. – Strasbourg: Council of Europe, 2009. – 104. – 133.p.
- Žukovskis Z., Marnauza M. (2009) Sonorā domāšana muzikālo spēju attīstībā instrumentspēlē. Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems in Music Pedagogy in CD, September 25–27, 2009. Daugavpils: Daugavpils University, 371.–379. lpp.
- Гжибовскис Т. Специфика развития способностей детей при обучении игре на ударных инструментах. Музыкальное образование в современном мире: диалог времен – Материалы международной научно-практической конференции. Часть II, Издательство РГПУ им. А.И. Герцена, 2009 с. 141–147.
- Жуковскис З., Марнауза М. Общее в процессах психической деятельности человека в музыке и речи. Музыкальное образование в современном мире: диалог времен – Материалы международной научно-практической конференции. Издательство РГПУ им. А.И. Герцена, 2009, Часть II, с. 256-260.
- Марнауза М. Проблемы содержания музыкального образования в Латвии. Часть I, Музыкальное образование в современном мире: диалог времен – Материалы международной научно-практической конференции, Издательство РГПУ им. А.И. Герцена, 2009 с. 95–102.
- Микельсоне, И. Опыт разработки магистерских программ// Высшее образование в России. – , 2009. – 134. – 141. стр.
- Поцюс Витаутас, Зигмунде Алида. Общество литовских студентов „Вильтис“ и его вклад в науку и культуру Литвы. RTU zinātniskie raksti. Humanitārās un sociālās zinātnes. Zinātņu un augstskolu vēsture. 8. sērija, 15. sējums. Rīga: RTU, 2009. 45. – 57. lpp.
- Шпона А. (2009) Воспитательный процесс в теории и практике. М: Пионер. Пер. с лат. 3. доп. изд-е. (Педагогическая библиотека) – 224 с. ISSN 978-5-85338-020-7.
- Шпона А., Штейнберга А. (2009) Развитие различных видов отношений подростков как процесс интернализации социальных ценностей. Материалы IV Международного Конгресса Молодое поколение XXI века: актуальные проблемы социально-психологического здоровья. Под ред. А.А Северного, Ю.С. Шевченко. Киров, 22-24 сентября 2009 г. Москва: Зет-Стил. ISBN 5-98422-001-6. С. 330–331.

### 5.2.3. psiholoģija

#### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Psiholoģijas zinātne Latvijā attīstās daudzajos raksturos, taču finansēti tiek maz projekti, jo ekspertizēs nereti projekti saņem nepietiekošus vērtējumus. Iespējams, ka tas saistīts ar LR pastāvošo „psiholoģijas skolu” domāšanas atšķirībām. SEK uzskata, ka psiholoģijas zinātne ir jāattīsta, jāpalielina kvalitatīvu iesniegumu skaits, jāveido starpdisciplināri projekti, plašāk jāiekļaujas starptautiskajā zinātnes telpā. LKP realizēto projektu 1. posms izpildīts sekmīgi, ir sasniegumi, kam ir saikne ar praktisko jomu, ietekmējot sabiedrības norises, t.sk. risinot jautājumus par autobraucēju drošību, veselīgu novecošanu, identitātēm un agresiju u.c. Projektu vadītāji un eksperti atzīst, ka valsts piešķirtais finansējums 2009.g. ir bijis daudzkārt par mazu, jo intelektuālā un zinātniskā kapacitāte nozarē ir salīdzinoši augsta, un ir iespējams veikt vērienīgus pētījumus.

Projekta 09.1034 (Ārija Karpova) ietvaros Latvijā tiek zinātniski pētītas vēlīnā vecuma 4 stadijas (60-69; 70-79; 80-89; 90-99) sievietēm un vīriešiem, kuri bijuši vai ir nodarbināti sistēmā „cilvēks – cilvēks” (skolotāji, mediķi, juristi u.c.). Šajā pētījumā tiek veidots veselīgas novecošanās optimizācijas modelis, izmantojot sociāli-psiholoģiskos un medicīniski bioloģiskos indikatorus, kas Latvijā tiek veikts pirmo reizi.

Projekta 09.1509 (Ivars Austers) ietvaros tiek veikti vairāki pētījumi. Pamatojoties uz projekta ietvaros izstrādāto intelekta izpēti modeli, kas ietver R. Sternberga sekmīgā intelekta trīs aspektus: analītisko, praktisko un radošo intelektu, kā arī emocionālo intelektu un zināšanas profesionālajā jomā (Raščevska, Plaude, 2009), tika izstrādāts dizains 4 pētījuma jautājumu noskaidrošanai skolotāju un psiholoģijas programmu studentu izlasē.

Pētījumā „Bērnu, pusaudžu un viņu vecāku moderno tehnoloģiju izmantošana saistībā ar identitāti, piesaisti, mentalizāciju un agresijas izpausmēm” 2009.gadā tika veikta zinātniskās literatūras analīze, specifiski pievēršoties interneta atkarībai un vardarbīgajām datorspēlēm.

Pētījumā „Prognozēto emociju un domāšanas par sabiedrību polarizējošiem jautājumiem no oponenta skatu punkta saistībā ar iespējām mazināt sociālos konfliktus” tika veikts piloteksperiments interneta vidē, lai pārbaudītu izvēlētajās metodes atbilstību pētāmajai problēmai, kā arī iegūts pilnīgāks priekšstats par Latvijas sabiedrību polarizējošiem jautājumiem.

Projektā 09.1508 (Viesturs Reņģe) 2009.gadā veikta vairāku aptauju adaptācija latviešu valodā, uzlaboti 2 autovadītāja aptauju psihometriskie rādītāji. Tulkotas un sagatavotas latviešu valodā instrukcijas 9 objektīviem datorizētiem Vīnes testu sistēmas testiem. Veikts pilotāžas pētījums ar 113 autovadītājiem, otrajā pētījuma daļā ar 7 aptaujām vērtēti 278 autobraucēji. Rezultāti liecina, ka pirmo reizi Latvijā veikta ceļu satiksmes pārkāpumu prognozēšana, izmantojot objektīvo Vīnes testu sistēmu.

#### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

2009.gadā projektā 09.1034 (Ārija Karpova) (projekts plānots 2009.-2012.g.) tika uzsākts un veikts empīriskais pētījums ar 4 metodikām sociāli psiholoģiskajam raksturojumam un 2 – medicīniski bioloģiskajam. Šai sakarā grūtības – projekta izpildei tika plānoti 36000 Ls, praktiski saņemti 5645 Ls. Līdz ar to paredzēto 1000 respondentu vietā praktiski apsekoti 208 respondenti (Rīgā, Saulkrastos, Smiltēnē, Dobeles rajonā u.c.). Projekta 09.1509 (Ivars Austers) ietvaros tiek veikti vairāki pētījumi, kurus caurvij globalizācijas, cilvēku uzvedības un psihisko procesu savstarpējās saistības un mijdarbības aspekti. 2009.gadā akcents likts uz pētījumu metodoloģisko aspektu izstrādi, kā arī skartas aktualitātes – datora lietošanas mērķu (datorspēles, „blogošana” un „čatošana”) saistība ar identitātes attīstību, piesaistes reprezentācijām, mentalizācijas spējām un agresijas izpausmēm. Projektā 09.1508 (Viesturs Reņģe) Pirmo reizi parādīta un apstiprināta sociālo aksiomu un individuālo vērtību saistība ar riskantu braukšanu. Rezultāti var būt noderīgi iedzīvotāju izglītošanā satiksmes

drošības sfērā, satiksmes negadījumu profilaksē, rekomendāciju izstrādāšanai ceļu satiksmes drošības palielināšanai.

### Zinātniskā sadarbība

(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)

09.1034 (Ārija Karpova)

Pētīt gerontoloģisko vecumu, veic arī kreativitātes izpausmju pētniecību, jo piedalās Eiropas un Norvēģijas finansiālā instrumenta atbalstītā projektā LV0088 „Atbalsta sistēma kreativitātes izpētei un paaugstināšanai cilvēkresursu attīstībā Latvijā”.

09.1509. (Ivars Austers)

Par zinātnisko sadarbību liecina triju pētījumu prasmīga apvienošana zem nosaukuma „Globalizācijas procesa psiholoģiskie aspekti”.

09.1508. (Viesturs Reņģe)

Šo pētījumu veic vairāku augstskolu mācībspēki un pētnieki, kuri spējuši apvienoties darbībai aktuālu problēmu risināšanai.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 17     | 9      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 11     | 3      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 5      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 23     | 2      |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 6      | 3      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 3      | 3      |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 26     | 19     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 21     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 1      | -      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 5      | 7      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 3      | 1      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitāte

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <b>09.1509 Ivars Austers</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Globalizācijas procesa psiholoģiskie aspekti</b> |
| Projekta ietvaros tiek veikti vairāki pētījumi. Samazinātā finansējuma dēļ projekta mērķi un uzdevumi tika koriģēti.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                     |
| Pētījums Augstskolu absolventu priekšstatu par viņu nākotnes dzīves un karjeras vidi saistībā ar viņu profesionālo kompetenci un intelektu                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                     |
| Pamatojoties uz projekta ietvaros izstrādāto intelekta izpēti modeli, kas ietver R. Sternberga sekmīgā intelekta trīs aspektus; analītisko, praktisko un radošo intelektu, kā arī emocionālo intelektu un zināšanas profesionālajā jomā (skat., Raščevska, Plaude, 2009), tika izstrādāts pētījuma dizains šādu pētījuma jautājumu noskaidrošanai skolotāju un psiholoģijas programmu studentu izlasē: |                                                     |
| Kāda ir intelekta veidu/aspektu struktūra un savstarpēja saistība.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                     |
| Kādi intelekta veidu profili ir raksturīgi apdāvināto studentu grupām ar vismaz vienu augsti attīstītu intelekta aspektu vai veidu.                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                     |
| Kuri no intelekta veidiem (skolotāju un psiholoģijas programmu absolventu izlasē ) vislabāk prognozē veiksmīgu iekļaušanos darba tirgū.                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                     |

Kādi ir Latvijas cilvēku priekšstati par gudru cilvēku Latvijā.

Pētījums Bērnu, pusaudžu un viņu vecāku moderno tehnoloģiju izmantošana saistībā ar identitāti, piesaisti, mentalizāciju un agresijas izpausmēm

Tika veikta aktuālās zinātniskās literatūras analīze par pētījuma tēmu, specifiski pievēršoties problemātikai par interneta atkarību un vardarbīgo datorspēļu saistību ar pusaudžu un jauniešu kognitīvajām, emocionālajām un uzvedības problēmām. Tika apkopots pētījuma aptauju komplekts. Tika radīts jautājumu saraksts, lai ievāktu vajadzīgo informāciju par demogrāfijas rādītājiem un par interneta un datorspēļu lietošanas biežumu un tā. Tika apkopotas jau esošās latviski tulkotās aptaujas.

Pētījums Prognozēto emociju un domāšanas par sabiedrību polarizējošiem jautājumiem no oponenta skatu punkta saistība ar iespējām mazināt sociālos konfliktus

Šī pētījuma uzmanības fokusā ir spēja paraudzīties uz konflikta situāciju no pretinieka skatu punkta ir būtisks priekšnoteikums, lai konfliktā iesaistītie indivīdi vai grupas labāk izprastu otras puses motīvus un intereses. Tika veikts piloteksperiments interneta vidē ar nolūku pārbaudīt izvēlētas metodes atbilstību pētāmajai problēmai, kā arī iegūtu pilnīgāku priekšstatu par Latvijas sabiedrību polarizējošiem jautājumiem.

Globalizācijas procesā lokālo un reģionālo raksturojošais mijiedarbojas ar globālajiem procesiem. Tas ir process, ko raksturo ekonomiskie, tehnoloģiskie, politiskie un kultūras aspekti. Visos minētajos faktoros būtiska nozīme ir arī cilvēka kā indivīda vai grupas dalībnieka psiholoģiskajiem procesiem. Projekta ietvaros tiek veikti vairāki pētījumi, kurus caurvij globalizācijas, cilvēku uzvedības un psihisko procesu savstarpējās saistības un mijiedarbības aspekti. Katrs no tiem skar kādu līdz šim mazāk pētītu cilvēka uzvedības vai psihisko procesu no vienas puses un dažādu Latvijai būtiski globalizācijas aspektu, no otras puses. Pirmkārt, tiek pētīts cik lielā mērā spēja paraudzīties uz konflikta situāciju no pretinieka skatu punkta ir būtisks priekšnoteikums, lai konfliktā iesaistītie indivīdi vai grupas labāk izprastu otras puses motīvus un intereses. Otrkārt, tiek pētīta cilvēka profesionālās adaptācijas saistība ar intelektu. Treškārt, tika pētīts kā noteikti datora lietošanas mērķi (datorspēles, „blogošana” un „čatošana”) ir saistīta ar identitātes attīstību, piesaistes reprezentācijām, mentalizācijas spējām un agresijas izpausmēm.

**09.1034 Ārija Karpova**

***Veselīgas novecošanās sociāli psiholoģiskie un medicīniski bioloģiskie indikatori un tās optimizācijas iespējas nodarbinātajiem sistēmā „cilvēks – cilvēks”***

Projekts plānots 2009.-2012.gadam. Atbilstoši projekta īstenošanas laika grafikam no 2009.g.janvāra līdz 2009.g. decembrim tika uzsākts un veikts empīrisks pētījums - da-  
tu vākšana soc.psihol. un med. bioloģiskam raksturojumam un jaunākās literatūras par projekta tēmu studēšana. Šai sakarā sastapāmies ar grūtībām - projekta izpildei tika plānoti 36000 Ls, praktiski saņemti 5645 Ls /6000-10% pēc I.Godmaņa rīkojuma/. Līdz ar to paredzēto 1000 respondentu vietā praktiski apsekoti 208 ar 4 metodikām soc.psihol.raksturojumam: 1/nestandartizēta pārstrukturēta intervija ar 32 jautājumiem /biogrāfijas dati, aktivitāšu prioritātes, subjektīvā labklājība, lomu vēdekļis, vērtības, vēlmes, perspektīvu un izaicinājumu redzējums;/2/iekšējās saskaņas izjūtas aptauja;3/stoicisma-emocionālās stabilitātes aptauja;4/ticības taisnīgai pasaulei tests; un ar 2 metodikām med.bioloģiskam raksturojumam: 1/ aptauja par veselības stāvokli /23 punkti;/2/ar jaunas tehnoloģijas japāņu aparāta TANITA BC 532 palīdzību noteikti ķermeņa kompozīcijas parametri: ķermeņa svars, ķermeņa tauku procentuālais sastāvs,kopējais ķermeņa ūdens daudzums /%,muskuļu masa un fisis-kais līmenis, vielmaiņas metabolisms, kaulu svars, virspusējo tauku procentuālais daudzums. Jau šajā pētījuma posmā iegūtie dati ļauj secināt par nepieciešamajām izmaiņām valsts politikā attiecībā pret pensionāriem, kuras atbilstu gan valsts ekonomiskajām interesēm, gan pensionēto personu sociālajām vajadzībām.

1/pastāv vienāda, nivelējoša attieksme pret pensionāriem -speciālistiem ar augstāko izglītību, savas nozares ekspertiem un pensionāriem ar zemāku izglītību un profesionālismu. Abu grupu senioriem aktivitātes tiek novirzītas privātās dzīves robe-

žās, nedodot iespēju pirmās grupas pārstāvjiem realizēt uzkrātās zināšanas un pieredzi sabiedrībai nozīmīgā darbā savā specialitātē.Dati liecina, ka 62-75 gadu vecumā un ilgāk vēlētos strādāt 54%;

2/ iegūtā un mūža garumā uzturētā augstākā izglītība, stažēšanās ārzemēs, radošie atvaļinājumi, iegūtie zinātniskie grādi un nosaukumi saistās ar valsts līdzekļu ieguldījumu- tāpēc valsts interesēs ir mehāniski nepārtraukt šo cilvēku radošā darba gaitu sasniedzot pensijas vecumu, bet dot iespēju katru gadījumu izlemt darba devējam un ņēmējam individuāli;

3/ dati liecina: veselīgas novecošanās procesā ir svarīgi, ka seniors saglabā dzīves darbības SUBJEKTA pozīciju, nevis izmaina to par 180 grādiem, pārtopot par aprūpes objektu un līdzekļu tērētāju. Paterētāja stāvoklis ir uzspiests.

4/ trūkums ir tas, ka pašreizējā medicīnas aprūpes sistēmā nepastāv ārsta gerontologa/geriatra specializācija. Līdz ar to vēlinajā briedumā nav iespējams saņemt vecuma posmam atbilstošu medicīnisko apkalpošanu. RSU studentiem netiek docēts atsevišķs kurss gerontoloģijā. Pēc izešanas pensijā cilvēks var dzīvot 20-30-40 gadus, un dzīves kvalitāte tajos būtu kardināli jāmaina.

Tēma ir aktuāla valsts cilvēkresursu attīstības un mūžizglītības kontekstā. Saskaņā ar statistikas prognozi- attīstītajās valstīs, arī Latvijā - iedzīvotāju skaits vecuma grupā no 65 un vairāk gadiem /vidējais un involutīvais/ turpmākos 25 gados palielināsies par vairāk nekā 30%, vidējais dzīves ilgums pieaugs līdz 78-80 gadiem. Tātad palielinās gados vecu, bet vēl darbaspējīgu cilvēku skaits, kuriem ir teicama profesionālā kvalifikācija un pēc kuriem ir pieprasījums

darba tirgū. Tam ir liela nozīme saistībā ar Eiropas "nāciju nosirmošanas", zemo dzimstību un "demogrāfisko kritumu". Arī ar gados jauno un vidēja vecuma cilvēku masveida došanos uz ārzemēm. Latvijā šobrīd jautājumi par pensijas vecuma iedzīvotāju dzīves kvalitāti netiek uztverti kā prioritāri, lai gan LR Labklājības ministrijas sniegtie statistiskie dati /CSP,2008/ norāda uz to, ka arvien pieaug veco cilvēku īpatsvars attiecībā pret darbā produktīvajiem iedzīvotājiem. Latvijā pietrūkst zinātnisku pētījumu, rakstu un monogrāfiju par vēlīnā vecuma četrām stadijām /60-69;70-79;80-89;90-99/ sievietēm un vīriešiem saistībā ar nodarbinātību. Piedāvātajā, 2009.gadā uzsāktajā pētījumā paredzēts izveidot veselīgas/veiksmīgas novecošanās Latvijas apstākļos modeli, kuru veidos sociāli psiholoģiski un medicīniski bioloģiski parametri, kas ir aktuāli nācijas novecošanās un cilvēkresursu apzināšanās kontekstā. Zinātniskā novitāte saistāma arī ar viedības kā kultūras ietekmētas īpašas kognitīvās īpašības elementu izpēti un pārbaudi Latvijas apstākļos. Tiek apzināti veselīgas novecošanās traucējumi un to saistība ar neproduktīvu, hronisku stresu un sociālās adaptācijas grūtībām. Tiks izstrādātas vadlīnijas un preventīvie pasākumi senioru dzīves kvalitātes uzlabošanai. Pētījums paver iespēju vecākās paaudzes potenciālā ieguldījuma novērtējumam SABIEDRĪBAS SOCIĀLI MORĀLĀ ATTĪSTĪBĀ, ja tam radītu labvēlīgus apstākļus.

#### **09.1508 Viesturs Renģe**

#### **Kultūras, sociāli ekonomisko, psihofizioloģisko un personības faktoru nozīme ceļu satiksmes drošībā**

Pētījuma pirmajā posmā ir veikta vairāku aptauju adaptācija latviešu valodā: Driving Skills Inventory – Autovadīšanas prasmju aptauja; Positive Driver Behaviours Scale – Pozitīvās autovadītāja uzvedības skala. Ir uzlaboti Autovadītāja uzvedības aptaujas (Driving Behaviour Questionnaire) un Sociālo aksiomu aptaujas psihometriskie rādītāji. Tika tulkotas un sagatavotas latviešu valodā instrukcijas deviņiem objektīviem datorizētiem Vīnes testu sistēmas testiem (AMT, RT, DT, COG, B19, LVT, TAVTMB, WRBTB un VISGED). Izmantojot datorizētus objektīvos testus ir veikts pilotāžas pētījums par psihofizioloģisko, kognitīvo un personības faktoru saistību ar riskantu braukšanu, kurā piedalījās 113 autovadītāji. Tika konstatētas statistiski nozīmīgas sakarības starp sensomotorās koordinācijas spējas rādītājiem un reaktīvo noturību pret stresu no vienas puses un ceļu satiksmes negadījumiem no otras puses. Pievienojot personības testa rezultātus, prognostiskie rādītāji palielinās.

Pētījuma otrajā daļā tika aptaujāti 278 respondenti. Aptauju paketi veidoja 7 aptaujas, ar kuru palīdzību tika vērtētas autobraucēju sociālās aksiomas, individuālās vērtības, sociālā deviance darba vietā, drošas braukšanas iemaņas, uzvedība uz ceļa, personības iezīmes. Rezultāti rāda, ka individuālās vērtības ir saistītas ar riskantu braukšanu. Pašstiprināšanas dimensijas vērtības statistiski nozīmīgi prognozē noteikumu pārkāpumus. Tāpat ar noteikumu pārkāpumiem korelē personības iezīmes (impulsivitāte, pašdisciplīna, izpildīgums), mērena sociālā deviance darba vietā, sociālās aksiomas (sociālais cinisms), kā arī drošas braukšanas prasmes. Mērena sociālā deviance darba vietā, drošas braukšanas prasmes, tāpat kā pašstiprināšanas vērtības dimensija, statistiski nozīmīgi prognozē noteikumu pārkāpumus. Ir noskaidrots, ka, sociālās aksioma „sociālais cinisms” pozitīvi, bet sociālā aksioma „tradīcijas” un drošas braukšanas prasmes – negatīvi, prognozē riskantu braukšanu. Individuālās vērtības „hedonisms” un „stimulācija” pozitīvi, bet „universālisms” negatīvi ir saistītas ar ceļu satiksmes negadījumiem.

Pirmo reizi Latvijā ir veikta ceļu satiksmes negadījumu prognozēšana, izmantojot objektīvo Vīnes Testu sistēmu. Objektīvo testu rezultāti ļauj labāk prognozēt pārkāpumus un ceļu satiksmes negadījumus, nekā pašnovērtējuma personības aptaujas rezultāti. Zinātniskā novitāte – pirmo reizi ir parādīta un apstiprināta sociālo aksiomu un individuālo vērtību saistība ar riskantu braukšanu. Iegūtie rezultāti var būt noderīgi iedzīvotāju izglītošanā satiksmes drošības sfērā, satiksmes negadījumu profilaksē, rekomendāciju izstrādāšanai ceļu satiksmes drošības palielināšanai. Latvijā šāda veida pētījums tika veikts pirmo reizi. Izveidotais pētījuma instrumentārijs tiks izmantots turpmākajos pētījumos satiksmes psiholoģijas sfērā Latvijā.

Tiks izstrādātas rekomendācijas autoskolu instruktoriem par iespējamajiem personiskā riska faktoriem autovadīšanā.

Latvijas apstākļiem īpaši nozīmīgs ir secinājums, ka pozitīva attieksme pret drošu autovadīšanu ir ne mazāk svarīga par prasmīgas braukšanas iemaņām.

## **Raksti, publikācijas**

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

- Austers, I. & Renģe, V. Experts are not much better (at least sometimes) than lay drivers in explaining accident causes (publicēšanai žurnālā Transportation Research, Part F: Traffic Psychology and Behaviour).
- Bierne J., Karpova Ā./2009/Eksistenciālais intelekts.Ž. // Skolotājs, Nr.5,64-71.lpp.
- Ivanova, L., & Rascevska, M. Conceptions about wise persons in Latvia. In Proceeding of 2nd International conference: Gifted children challenges and possibilities. October 11-16, 2009. (iesniegts publicēšanai 2009).
- Ivanova, L., & Rašcevska, M. Conceptions about wise persons in Latvia. In Abstract book of 2nd International conference: Gifted children: Challenges and possibilities. Riga, Latvia, October 11-16, 2009. p.27.
- Perepjolkina V., Renģe V. Autovadītāju demogrāfisko rādītāju, braukšanas pieredzes un agresivitātes kā personības iezīmes spēja prognozēt agresīvu braukšanu. Signum Temporis/Laika Zīmes. Journal of Research in Pedagogy and Psychology, Volume 2.
- Rascevska, M., & Plaude A. Gifted students' profiles of analytical, practical, creative and emotional intelligence. In Proceeding of 2nd International conference: Gifted children challenges and possibilities. October 11-16, 2009. (iesniegts publicēšanai)

- Realo, A., Allik, J., Lonnqvist, J-E., Verkasalo, M., Kwiatkowska, A., Koots, L., Kutt, M., Barkauskiene, R., Laurinavicius, A., Karpinski, K., Kolyshko, A., Sebre, S. & Renge, V. (2009). Mechanisms of the national character stereotype: How people in six neighbouring countries of Russia describe themselves and the typical Russian. *European Journal of Personality*, 23: 229 – 249.
- Renge, V. & Dzenis, J. (2009). Development of work and organizational psychology in Latvia. *International Association of Applied Psychology. Division 1. Work and Organizational Psychology. Newsletter*, 2, 21-23.
- Renge, V., Austers, I., & Muzikante, I. (Social Axioms, Individual Values, and Self-Reported Driving Behavior in Predicting Traffic Accidents. Abstract. 11th European Congress of Psychology, Oslo, Norway 7 -10 July. 2009, 259.lpp.
- Roja I., Zaļkalns J., Roja Ž., Kuzņecovs V. /Veselīgas novecošanas monitorings. // *Ž. Doctus. R.Nr.7*, 2009, 18.-21.lpp.
- Sebre, S. & Pirsko, L. Narrative representations and questionnaire ratings in clinical assessment of children. („Stāstījumu analīze un aptauju novērtējumi bērnu psiholoģiskās izpētes procesā”) 11th European Congress of Psychology, Oslo, Norvēģijā. (2009).
- Sebre, S., Skreitule-Pikše, I. & Austers, I. (sagatavots publikācijai). Parents' childhood experience, parenting style and preschool children's behavior problems.
- Sebre, S., Skreitule-Pikše, I. & Miltuze, A. Parenting sense of competence, psychological control and punishment predicting preschool children's behavior problems. („Vecāku kompetences izjūta, psiholoģiskā kontrole un fiziskie sodi saistībā ar pirmsskolas bērnu uzvedības problēmām”) XIVth European Conference on Developmental Psychology, Viļņa, 2009.

## 5.2.4. demogrāfija

### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Pārskata gadā tika izpildīti tikai divi zinātniskie projekti, kurus veica LZA Ekonomikas institūta un LU Demogrāfijas centra līdzstrādnieki. Abos no projektiem uzsākti pētījumi par aktuāliem valsts demogrāfiskās attīstības jautājumiem: par ieguldījumiem iedzīvotāju ataudzē un to ekonomisko atdevi, kā arī par depopulācijas īpatnībām un cēloņiem. Apzināti agrāko pētījumu rezultāti un izstrādāta metodika Latvijas valsts zudējumiem no darbaspējīgo iedzīvotāju skaita samazinājuma emigrācijas, priekšlaicīgas mirstības un ļoti zemās dzimstības dēļ. Veikti aprēķini par ģimenes un valsts izdevumiem bērniem līdz to pilngadībai, par ieguldījumu cilvēkkapitālā, it īpaši izglītībā. Izpētīta iedzīvotāju skaita dinamika, dabiskās un migrācijas kustības procesu norise valsts reģionos un skaitliski lielākajiem etnosiem. Pirmo reizi valstī novērtēti depopulācijas apjomi pēc jaunā Latvijas administratīvi teritoriālā iedalījuma novados. Projektu plānotie mērķi sasniegti.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Darba rezultātu zinātnisko nozīmību noteic to novitāte, it īpaši metodikas izstrādāšanā ekonomiskās demogrāfijas jomā un faktoloģiskās informācijas iegūšanā. Pirmo reizi iegūti dati par iedzīvotāju attīstību novados.

Iegūto zinātnisko un praktisko rezultātu nozīmība nav apšaubāma, par ko liecina LR Saeimas valsts pārvaldes (it īpaši Labklājības ministrijas un RAML) un ārvalstu institūciju interese par pētījuma problemātiku, t.sk. Starptautiskās iedzīvotāju zinātniskās pētīšanas savienības (International Union for Scientific Studies of Population) vadības uzaicinājums sniegt ziņojumu pasaules demogrāfu kongresā. Tāds ziņojums „Depopulācija Baltijas valstīs” tika sagatavots un nolasīts sekcijā „Depopulācija: dinamika un politikas ietekme” 2009. 1.oktobrī. Sniegti vairāki ziņojumi LU akadēmiskās konferences „Cilvēka ģeogrāfijas un Demogrāfijas Sekcijās”. Publicēšanai sagatavotas vairākas publikācijas.

### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.))*

Doto projektu izpildītājiem ir cieša sadarbība ar LZA sadarbības projekta „Iedzīvotāju novecošanās medicīnisko un sociāli demogrāfisko likumsakarību izpēti” izpildītājiem. Projektu izpildes gaitā noris sadarbība ar LR CSP speciālistiem iedzīvotāju statistikas jomā un Labklājības ministrijas, un RAPLM darbiniekiem, kā arī vairākiem demogrāfijas centriem ES valstīs, it īpaši Lietuvas un Igaunijas speciālistiem. Izpildāmā projekta materiāli plaši tiek izmantoti mācību procesā LU Ekonomikas un vadības, kā arī Sociālo zinātņu fakultātē, izteiktāk demogrāfijas kursa pasniegšanā un demogrāfijas doktora studiju programmas īstenošanā. Praktiski visi šīs studiju programmas doktoranti lielākā vai mazākā mērā ir iesaistīti projekta izpildē.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 2      | 2      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 2      | 2      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 2      | 1      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 2      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 9      | 8      |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 3      | 2      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | ...    | 1      |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 14     | 18     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 11     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | -      | -      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 5      | 6      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 2      | 2      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitāte

Latvijas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūts, SIA

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| <b>09.1022 Pārsla Eglīte</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Ieguldījums iedzīvotāju ataudzē un tā ekonomiskā atdeve</b> |
| <p>Darba pirmā posma rezultātu zinātnisko nozīmību noteic to novitāte, jo iepriekš veiktos pētījumos nav pilna ieguldījuma vidēji 1 cilvēka darbotiespēju izveidē salīdzinājuma ar tā ekonomisko atdevi darba mūža laikā. Nācās izstrādāt arī Latvijas vēsturiskajai attīstībai atbilstošu oriģinālu metodiku.</p> <p>Salīdzināmo lielumu korekta aprēķina nolūkā izstrādāti kritēriji izmantojamo rādītāju izvēlei. To starpā:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• atbilstība samērojamo lielumu būtībai,</li> <li>• skaitlisko lielumu savstarpējā nošķirtība, neatkārtojoties kādu summāro lielumu sastāvā,</li> <li>• rādītāju pieejamība ikgadējā statistikā pietiekami ilgā laikposmā,</li> <li>• rādītāju starptautiskā salīdzināmība.</li> </ul> <p>Izvēlēto rādītāju vērtību nozīmes atbilstība laikposmam, uz ko attiecināms ieguldījums un tā atdeve, Latvijā pagaidām nav iespējams, tāpēc tas rēķināms kā nosacīts – kā mūsdienās veicamā ieguldījuma samērojums ar atdevi no agrāk veiktā un salīdzināmos rādītājos neapreķināmā ieguldījuma. Jauns uzdevums ir arī potenciālās un faktiskās atdeves samērošana, cilvēkam mainot mītnes zemes ar atšķirīgu IKP lielumu. Tas prasa papildus aprēķinu par vidējo atdevi citā valstī.</p> <p>Statistiski un metodiski pamatots ieguldījuma un atdeves samērojums būs izmantojams ieguldījuma pietiekamības vērtējumam, kā arī atdeves palielinājuma iespēju meklējumiem, salīdzinot to ar citās valstīs gūto.</p> <p>Apzināti iepriekšējie citu autoru pētījumi par šo un saskarīgām tēmām, kas veltīti galvenokārt atsevišķiem problēmas aspektiem. To starpā:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ģimenes un valsts izdevumi bērniem līdz to pilngadībai,</li> <li>• ieguldījums cilvēkkapitālā, respektīvi, izglītībā un tā atdeve dažādiem subjektiem,</li> <li>• zaudējumi no pāragras mirstības.</li> </ul> <p>Zaudējumi valstij, ko rada cilvēka izceļošana vai bojāeja tiek rēķināti pēc IKP uz vienu iedzīvotāju, bet tas netiek salīdzināts ar iepriekš veikto ieguldījumu attiecīgās paaudzes cilvēku darbaspēju izveidē.</p> <p>Izstrādājot formulu, pēc kuras aprēķināt cilvēka pašreizējo un paredzamo ekonomisko atdevi Latvijā, ņemts vērā, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• konkrētas paaudzes darbaspēju veidošanās un atdeves posmi Latvijā daļēji ritējuši vai rit atšķirīgos sociāli – politiskos apstākļos ar daļēji atšķirīgiem statistikas raksturlielumiem, kas var izrādīties nesalīdzināmi. Tāpēc aprēķinos rādītāju vērtības lietderīgi ņemt par gadiem pēc Latvijas atgriešanās tirgus ekonomikā un pārejas uz ES kopīgo statistisko sistēmu;</li> <li>• IKP lielums jāaprēķina kā vidējais kādā laikposmā;</li> <li>• atdeves aprēķinus lietderīgi veikt atsevišķi par potenciālo, kas izpaužas emigrējušo darbā ekonomiski attīstītākās valstīs un faktiskā, strādājot relatīvi atpalikušā valstī vai paliekot uz laiku bez darba.</li> </ul> |                                                                |

**09.1030 Pēteris Zvidriņš | Depopulācija Latvijā : attīstība, cēloņi un sekas**

Izpildīts projekta galvenais uzdevums 2009.gadam – izpētīt Latvijas iedzīvotāju skaita samazināšanās (depopulācijas) īpatnības un cēloņi. Izpētīta iedzīvotāju skaita dinamika, dabiskās kustības un migrācijas procesi valsts mērogā, reģionos un skaitliski lielākajiem etnosiem. Pirmo reizi valstī novērtēti depopulācijas apjomi pēc jaunā Latvijas administratīvi teritoriālā iedalījuma novados. Noteikti depopulācijas cēloņi un daļēji arī sekas. Ekonomiskā krīze 2009. gadā ir padziļinājusi depopulācijas apjomus un tās izraisītās negatīvās sekas. Par izpildītajiem darbiem ziņots LU akadēmiskajā konferencē, starptautiskajā demogrāfu kongresā, zinātniskie materiāli izmantoti mācību procesā demogrāfijas un statistikas kursos LU, kā arī vairāku doktorantu darbos. Vairākas izstrādes izmantotas LR Labklājības ministrijas, reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijā, kā arī valsts ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (Latvija -2030) projekta izstrādāšanā.

Pēc neatkarības atjaunošanas Latvijas demogrāfisko procesu norisē raksturīga iezīme ir iedzīvotāju depopulācija. 1991. g. sākumā Latvijā bija 2658 tūkst. iedzīvotāju, bet 2009. g. sākumā – vairs tikai 2261 tūkstotis. Tikai 13 gadu laikā (1996.-2009.) iedzīvotāju skaits valstī ir samazinājies par 8,4%. Faktiskais iedzīvotāju skaita samazinājums ir vēl lielāks. Kopš Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai 2004. g. un darba tirgus atvēršanas lielākajā daļā ES valstu no Latvijas aizceļo ievērojami lielāks skaits iedzīvotāju, nekā ieceļo. Atzīmes par aizbraukušo dzīves vietas maiņu bieži vien nav izdarītas Iedzīvotāju reģistrā un tādējādi arī statistiskajā uzskaitē tā netiek uztverta. Pētījums parādīja, ka depopulācijas temps Latvijā ir viens no visaugstākajiem pasaulē. Neskatoties uz dzimstības līmeņa pieaugumu pēc 1998.gada, tās līmenis ir būtiski zemāks nekā nepieciešams paaudžu nomaīnai. Turklāt sakarā ar ekonomiskās krīzes attīstību dzimstība atkal sāk samazināties. Mirstības ietekme uz depopulāciju mazāka. Iedzīvotāju dzīvotspēja pēdējos gados pat nedaudz pieaugusi. Sasniegtais iedzīvotāju mūža ilgums (vīriešiem 67gadi, sievietēm -78 gadi 2008. -2009.g.). Tomēr tas ir viens no viszemākajiem ES vidū. Sabiedrības veselības stratēģijas mērķis – līdz 2010.g. sasniegt 95% no ES vidējā mūža ilguma netiks sasniegts.

Projekta gaitā īpaša vērība veltīta depopulācijas reģionālajām īpatnībām, turklāt pirmo reizi – arī valsts novados. Šajā gadsimtā iedzīvotāju skaits pieaudzis vienīgi Pierīgas reģionā (par 8%). To sekmēja liels pieaugums bijušā Rīgas rajona novados. Deviņos šī gadsimta sākuma gados iedzīvotāju skaits ir pieaudzis arī Jelgavā un bijušajā Ogres un Tukuma rajonā. Visvairāk iedzīvotāju ir pazaudējusi Latgale (-10%), Rīga (-7%), Vidzeme (- 8%) un Kurzeme (- 6%). Lielākajā daļā novadu iedzīvotāju ir palicis ievērojami mazāk, turpretim visos novados, kuri atrodas Rīgas tuvumā, to ir vairāk. Garkalnes novadā – pat divas reizes, Galvenais cēlonis tam ir iedzīvotāju centrīces tendenču izsauktie pozitīvie migrācijas saldo. Arī dzimstība Pierīgā ir visaugstāka, un salīdzinoši labvēlīgās iedzīvotāju vecuma struktūras ietekmē iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji šajos novados bija pozitīvi.

Visvairāk iedzīvotāju ir zaudējuši Alsungas (-19%), Viļakas (-19%), Baltnavas (-18%), Aglonas (-17%), Kārsavas (-17%), Rugāju (-16%) novadi. No šiem depresīvajiem novadiem iedzīvotāji izceļo, bet palikušie iedzīvotāji zemās dzimstības dēļ ļoti strauji noveco, kas papildus rada nopietnas ekonomiskas un sociālas problēmas.

## **Par pētījuma rezultātiem sīkāk skatīt krājumā LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2009.gadā Nr. 15**

### **Raksti, publikācijas**

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus*

Demogrāfiskā attīstība Latvijas reģionos. (Red.P.Zvidriņš). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009.- 44 lpp.

Eglīte P. Response to Family Policy in Latvia. In: Promotion of Social Policies - An Investment in the Future. Canada - European Union - Baltic states - Nordic Countries. Rīga, 2009, 114-125 pp.

Eglīte P. A Brief Overview of 20th Century Latvian Migration Studies // Folia Geographica, XIV. Rīga: Societas Geographica Latviensis, 2009, 81-87 pp.

Eglīte P. Ģimenes attiecību modeļi Latvijā un to ietekme uz pamatfunkciju izpildi // Starppaaudžu profesionālā mobilitāte un ģimenes attiecību pārmaiņas Latvijā. Apcerējumi par Latvijas iedzīvotājiem / Nr. 14. Rīga: LZA Ekonomikas institūts, 2009, 50.-60. lpp.

Eglīte P. Policentriskās attīstības plāni Latvijā. LU 67. zinātniskā konference "Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne" referātu tēzes. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 44.-46. lpp.

Eglīte P., Brants M. Starppaaudžu sociālā mobilitāte // Starppaaudžu profesionālā mobilitāte un ģimenes attiecību pārmaiņas Latvijā. Apcerējumi par Latvijas iedzīvotājiem / Nr. 14. Rīga: LZA Ekonomikas institūts, 2009, 8.-24. lpp.

Eglīte P., Krišjāne Z. Dimensions and Effects of of Labour Migrations to EU Countries; the Case of Latvia / In EU labour migration since Enlargement. England, ASHGATE, 2009, 269-290 pp.

Eglīte P., Markauska I.M., Pavlina I., Brants M., Ģnedovska I., Ivbulis B. Sociāli demogrāfisko norišu paredzamās pārmaiņas Latvijā pēc pievienošanās Eiropas Savienībai // LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. Nr. 14. rīga: LZP Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisija. 2009, 47.-53. lpp.

Goša Z. Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes un dzīves līmeņa atšķirība Latvijas reģionos un to ietekme uz dzimstību un mirstību. //Ekonomika. Vadības zinātne. Latvijas Universitātes raksti. 743. sēj. Rīga: Latvijas Universitāte 2009. 102.-116. lpp.

- Krūmiņš J. The Social Impact of Demographic Changes. Grām.: Promotion of Social Policies – An Investment in the Future. Canada – European Union – Baltic States – Nordic Countries. Editors T.Muravska, A.Berlin and E.Lavelle. Riga: European Commission Representation in Latvia and University of Latvia, 2009. 169.-171.lpp.
- Ulničāns E. Darbaspēka piedāvājuma attīstības tendences Latvijā 2007. – 2008.gadā. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. Zinātniskie raksti. Rīga: LR Centrālā statistikas pārvalde, 2009. 208. – 214.lpp.
- Zvidriņš P. Depopulation in the Baltic States.//XXVI International Population Conference. Abstracts. Paris, 2009,p.199 (Extended paper on [www.iussp.org](http://www.iussp.org)).
- Zvidriņš P., Krūmiņš J., Bērziņš A., Goša Z., Straume I., Vītoliņš E., Jankovska A. Demogrāfiskā attīstība Latvijas reģionos // LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā.Nr.14. Rīga: LZP Ekonomikas un juridiskās zinātnes ekspertu komisija. 2009. – 165.-170. lpp.
- Zvidriņš P. Sociāli ekonomiskā demogrāfija. Statistika. Tautas skaitīšana. Vēsturiskā demogrāfija. // Latvijas Enciklopēdija. 5. sēj. Rīga: SIA Valērija Belokoņa izdevn. 2009.- 261.,319.,459.,767. lpp.

### 5.2.5. politoloģija

**Politikas zinātne (politoloģija)** ir zinātne, kurā pēta varas politisko attiecību funkcionēšanu noteiktās sabiedrības struktūrās (valsts, pilsoniskā sabiedrība, partijas, šķiras, sociālās grupas, etniskās un nacionālās kopības u.c.), cilvēku politisko uzvedību, politisko apziņu, politikas teoriju un vēsturi. Politikas zinātnē ir salīdzinoši mazs doktoru skaits, kas var pieteikt LZP projektus kā nozares speciālisti. Finansējuma sadalē 2008.gadā politikas zinātnētika skatīta kopā ar juridiskām zinātnēm, kurās arī salīdzinoši ir mazs pieteikumu skaits, tādējādi apkopojot tematisko pētījumu grupu. Politikas zinātnes izstrādes Latvijā mēdz būt interdisciplināras, līdz ar to politikas zinātņu tematika tiek pētīta arī līdzās esošajās nozarēs: tā parādās vēstures, socioloģijas, pedagoģijas, ekonomikas, vadības zinātnes, komunikāciju zinātnes izstrādēs. Jāatzīmē, ka pētījumi politikas zinātnē Latvijā saņem nozīmīgu starptautisku atbalstu un arī finansējumu savas aktualitātes dēļ.

2009.gadā tika pieteikti 2 projekti politoloģijas nozarē, bet diemžēl vērtētāji – eksperti noraidīja šos projektu kā aktuālus, bet nepietiekami izstrādātus pieteikumus. Tālākajā laika posmā LR ir jāattīsta dažāda līmeņa un veidu politikas zinātnes projekti, kuriem nepieciešams LZP izdalīt savu finansējuma nišu.

### 5.2.6. ekonomika

### 5.2.7. vadībzinātne

#### Galvenie rezultāti

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Pārskata gadā Latvijas Zinātnes padome ekonomikas zinātnē un vadībzinātnē – šobrīd valstī neapšaubāmi aktuālās jomās - ir finansējusi 18 projektu izstrādi. Šo pētījumu teorētiskās atziņas un praktiskie aprēķini Latvijai un tās iedzīvotājiem ir ļoti svarīgas. Četri finansētie projekti ir veltīti Latvijas (Baltijas valstu vai mazu valstu) tautsaimniecības vai tās nozaru attīstības izpētei, trīs projekti – uzņēmējdarbības attīstības problēmām, trīs projektu pētījuma objekts ir Latvijas lauksaimniecība, divi projekti pēta teritoriālo un reģionālo attīstību valstī, divi – Latvijas nodokļu sistēmu, finanšu un kredīta politiku, divi projekti virzīti uz Latvijas sabiedrības, tās iedzīvotāju veselības, izglītības un labklājības izpēti.

Pētījuma “Latvijas tautsaimniecības resursi un tautsaimniecības attīstības iespējas” procesā konstatētas galvenās likumsakarības tautsaimniecības attīstībā nosacīti brīvajā tirgū. Autori uzskata, ka darbības ar nekustamajiem īpašumiem un finanšu darbības nav radījušas reālu jaunu pievienoto vērtību, kritiski vērtē esošo iekšzemes kopprodukta aprēķināšanas metodi, kura kā rezultātu ietver amortizācijas atskaitījumus un ieguvumus neražojošā sfērā. Analizēts Latvijas tautsaimniecības stāvoklis tās dinamikā un nozaru struktūrā. Izvērtēti finanšu līdzekļu iegūšanas avoti un izlietošana. Noteiktas strukturālās izmaiņas un ietekme uz tautsaimniecību. Izteikti būtiski priekšlikumi nodokļu politikas pilnveidošanai Latvijā (tie virzīti uz nodokļu palielināšanu neražojošā sfērā), kā arī darba samaksas sistēmas valsts un pašvaldību iestādēs izmaiņai.

Projekta “Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības un konkurētspējas prognozēšana, izmantojot modelēšanas instrumentāriju” veikta atbilstošāko statistisko rādītāju atlase, datu vākšana, apstrāde, nozaru datu bāzes izveidošana, datu analīze, tai skaitā izmaksu – izlaides tabulu analīze, ekonomiski-matemātiskā modeļa ar detalizētu nozaru bloku izstrāde, scenāriju izstrāde un prognozēšana. Atspoguļoti modeļa struktūras izstrādes rezultāti, sākotnējās prognozes. Īstenota esošo Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības tendenču analīze, struktūras analīze, attīstību ietekmējošo (veicinošo un kavējošo) faktoru izvērtēšana; konkurētspējas rādītāju kvantitatīvā vērtēšana, Latvijas nozaru attīstības un konkurētspējas rādītāju līmeņu starptautiskā salīdzināšana

Pētījumā “Mazas valsts attīstības iespējas un draudi globalizācijas apstākļos: Latvijas piemērs” analizētas esošās mazu valstu modeļu teorētiskās nostādnēs, definēts mazas valsts jēdziens, analizēts mazu valstu rādītāju ciešums. Konstatēts, ka jēdziens „maza valsts” pētījumos parasti netiek definēts.

Projekta izpildītāji analizē sakarības starp valsts lielumu pēc iedzīvotāju skaita un atsevišķu tautsaimniecības rādītāju (galvenokārt, iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju) vērtībām.

Projektā "Baltijas valstu ekonomiskās attīstības izaugsmes iespējas" ir veikta piemērotāko statistisko rādītāju atlase un izvēle, kas izmantojami tālākā pētījuma gaitā, izvērtējot rādītāju aprēķinu metodoloģiju un rādītāju salīdzināmību; īstenots kritisks Latvijas tautsaimniecības konkurētspējas novērtējums; pētīta finanšu sektora loma ekonomikas konkurētspējā.

Projekta "Ilgtspējīgas uzņēmējdarbības iespējas Latvijas agrārā sektorā saistībā ar jaunajām Eiropas Savienības politikas pamatnostādņēm" izpildītāji proponē lauku saimniecību novērtēšanai pašlaik Latvijā tik plaši izplatīto tradicionālo rentabilitātes analīzi aizvietot ar pievienotās vērtības analīzi. Tiek piedāvāts neto pievienotās vērtības (NPV) rādītājs, kā arī papildu rādītāji - NPV uz strādājošo un tās attiecība pret avansēto kapitālu, kā arī ražošanas pievienotās vērtības rādītājs (NPV un saņemtā ražošanas atbalsta starpība). Pamatojoties uz statistisko datu analīzes rezultātiem, secināts, ka pēc Baltijas valstu pievienošanās ES, lauku saimniecību saņemtās ražošanas subsīdijas, rēķinot uz 1 nosacīto darbaspēka vienību, joprojām ir vairākas reizes mazākas nekā vairumā veco ES dalībvalstu.

Pētījuma "Uzņēmējdarbības attīstība Latvijas virzībā uz zināšanām balstītu sabiedrību" rezultātā secināts, ka priekšnosacījumi uzņēmējdarbības jaunai kvalitātei nosacīti ne tikai ar informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) sasniegumu ienākšanas mērogiem ekonomikā, bet to nosaka vēl tādi faktori, kā elektronbiznesa izplatīšanas ātrums un daudzveidīgās formas; uzņēmēju vēlme ieguldīt investīcijas IKT apgūšanā un veidot biznesu virtuālā tirgū; potenciālo preču un pakalpojumu pircēju spēja izmantot IKT sasniegumus.

Projekta "Partnerības modeļi lauku sieviešu uzņēmējdarbības veicināšanai" ietvaros veikta partnerības (partnerība biznesā, sociālā partnerība un uz teritorijas attīstību virzīta partnerība) koncepta un risku koncepta teorētiska analīze: to būtība, varianti; mikrokredīta kustībai atbilstošu variantu izvēle un pamatojums. Izstrādāts pētījuma instrumentārijs un uz tā bāzes veiktas strukturētās intervijas: ar mikrokredīta kustības vadībā iesaistītām personām un mikrokredīta izmantotajām uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Projekta "Lauksaimnieciskās izcelsmes energoresursu ražošanas un izmantošanas ekonomiskie nosacījumi" ietvaros sagatavots analītisks materiāls „Par rapša eļļas degvielas pielietojumu termoelektrostacijās (TES) jeb koģenerācijā”, veikta biomasas ražošanas potenciāla analīze, īstenoti atjaunojamo energoresursu potenciāla pētījumi.

Projekta "Lauksaimniecības strukturālā mainība, tās transformācijas un diversifikācijas procesi, faktori, sekas un vīzijas" rāmjos 2009.gadā ir veikta pētījuma programmas izstrāde un pētījumu metožu adaptācija, kā arī datu bāzes veidošana projekta uzdevumu veikšanai.

Pētījums "Protekcionisma instrumentu ietekme primāro un sekundāro sfēru ilgtspējīgā attīstībā" saistīts ar protekcionisma instrumentu analīzi un tā ietekmes izvērtēšanu dažādās agrārās sfēras nozarēs. Akcentējot lauksaimniecības nozīmīgumu kopējā valsts ekonomikā, projekta ietvaros ir analizēti dažādi ES atbalsta aspekti gan nozaru, apakšnozaru, gan fondu, programmu un pasākumu griezumā. Iegūtie rezultāti ļauj secināt kādu ietekmi ir atstājusi ES atbalsta izmantošana jau kopš SAPARD programmas ieviešanas un īstenošanas perioda sākšanās. Ir konstatētas galvenās problēmas, kas skar atbalsta saņemšanas iespējas un nosacījumus.

Projektā "Pārtikas patēriņš, tā tendences un ietekmējošie faktori ilgtspējīgas attīstības kontekstā" konstatēts, ka, lai gan Latvijā izdevumu īpatsvars pārtikas iegādei konsekventi samazinās, tas joprojām ir augsts, salīdzinot ar citām valstīm. Secināts, ka trūcīgāko mājāsaimniecību (1.kvintile) izdevumu īpatsvars pārtikas iegādei ir gandrīz divas reizes lielāks nekā turīgākajās mājāsaimniecībās (5.kvintile).

Projektā "Sociālekonomiskie centri un to vieta reģionālā attīstībā Latvijā" pētīti priekšnoteikumi, kuriem potenciāli varētu būt būtiska nozīme sociālekonomisko centru un tiem pieguļošo teritoriju attīstībā un savstarpējā mijiedarbībā. Galvenā uzmanība pievērsta administratīvi teritoriālās reformas iespējamai ietekmei uz sociālekonomisko centru turpmāko attīstību un sociālekonomisko centru mijiedarbībai ar apkārtējo vidi, kas Latvijas apstākļos iezīmējas ar dinamismu un neproporcionalitāti.

Projekta "Teritoriju attīstības vērtēšanas metodikas un iegūto rezultātu analīzes pilnveidošana" ietvaros tika veikta kārtējā – ceturtā – vietējo pašvaldību pašvērtējuma aptauja. Pētījuma mērķis bija, pamatojoties uz pašvaldību vadītāju vērtējumiem, noteikt esošo stāvokli, tagadnes un nākotnes tendences pašvaldību iestādēs un komercsabiedrībās. 2009.gada aptaujas programmu noteica izvēlēta

aktuālā pētījuma tēma - izglītības joma, kā arī divi ārēji apstākļi – ekonomikas krīze valstī un administratīvi teritoriālās reformas jeb novadu izveides nobeigums pārskata periodā. Tika savākta informācija no 525 vietējām pašvaldībām. Iegūtie rezultāti dinamikā par visām veiktajām aptaujām ir apkopoti tabulās, gan kopā valstī, gan pa 6 statistikas un 5 plānošanas reģioniem. 2009.gadā veikti pētījumi par teritoriju attīstības indeksu analītisku izlīdzināšanu kopā ar faktoloģisko rezultātu analīzi, par teritoriju attīstības līmeņa un tā izmaiņu sakarībām. Izteikti priekšlikumi izmaiņām teritoriju attīstības indeksu aprēķināšanas un rezultātu izvērtēšanas metodikā.

Projektā “Statistikas indikatori iedzīvotāju veselības, izglītības un labklājības savstarpējās mijiedarbības izpētē” konstatēts, ka visas dzīves kvalitātes pamatfaktoru grupas ir samērojami nozīmīgas un perspektīvā apvienojamas kopējā rādītājā – vitaindeksā. Veidojot dzīves kvalitātes koprādītāju (vitaindeksu), tā aprēķināšanas metodēs ir jāiestrādā minimālās pamatfaktoru vērtības, kuras dzēš citu labvēlīgo faktoru ietekmi. Līdz šim Latvijā veiktie dzīves kvalitātes indeksu aprēķini balstījās uz pamatrādītāju pieaugumiem. Projekta izpildītāji piedāvā tos aizstāt ar rādītāju līmeņiem. Hipernoslāpošanās situācijā parametrisko rādītāju vietā, piem., iedzīvotāju vidējā ienākuma vietā pētnieki uzskata, ka lietderīgi izmantot neparametriskos rādītājus, piem., ienākuma mediānu. Tie ir mazjūtīgi pret krasi atšķirīgiem novērojumiem (artefaktiem).

Projekta “Latvijas nodokļu sistēmas problēmas un tās pilnveidošana tautsaimniecības attīstībai” ietvaros pētīti nodokļu problemātiskie aspekti Latvijā (īpaši agrārajā sektorā), meklēti un parādīti risinājumi nodokļu sistēmas pilnveidošanai, tās sakārtošanai atbilstoši maksātspējas principam un pārorientēšanai uz selektīvi stimulētu nodokļu sistēmu. Autori proponē nodokļa sloga pārnesana no ienākumiem uz patēriņu.

Ekonomikas cikliskā attīstība ir skārusi arī Latviju. Ekonomikas straujo izaugsmi ir nomainījuši lejupslīde, budžeta ieņēmumu samazināšanās. Valdības rīcībā nav zinātniski pamatotas attīstības tempu izlīdzināšanas politikas, nav arī finanšu un kredīta instrumentu izmantošanas programmu. Šajā sakarībā aktuāls ir projekts “Finanšu un kredīta politika un atbilstošu instrumentu izmantošana ekonomikas cikliskās attīstības apstākļos”. Projekta izpildītāji ir sagatavojuši priekšlikumus par finanšu un kredīta instrumentu sastāvu un lietošanas režīmu atsevišķās cikla fāzēs. Nodokļu politikai ir jābūt elastīgai un atbilstīgai katrai cikla fāzei.

Projektā “Inovatīvas darbības attīstības ekonomiskie aspekti Latvijā” noteikti svarīgākie faktori, kuri nosaka inovatīvas darbības attīstību valstī, izstrādāts inovatīvas darbības attīstības modelis, kā arī produkcijas zinātnietilpības novērtēšanas metodika. Precizēta un pamatota definīcija “inovatīva darbība”. Izmantojot produkcijas zinātnietilpību, autori piedāvā modeli ar kura palīdzību var noteikt produkcijas konkurētspēju.

Projekta “Ekonomikas un juridisko zinātņu aktualitātes jautājumi” izstrādes procesā apkopoti ekonomikas, juridiskās zinātnes, vēstures, vadībizinātnes un demogrāfijas zinātnes visu grantu un programmu tēmu par 2008. gadu kopsavilkumi. Tie atredīgēti vienotā formā un publicēti. Vienlaicīgi grāmatas formātā noformētais materiāls ievietots Latvijas Zinātnes padomes mājaslapā. Materiālā apkopotas ar Latvijas Zinātnes padomes finansējumu izdotās publikācijas. Projektu tēmu diapazons ir bijis ļoti plašs.

## Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

Visos 18 ekonomikas zinātnes un vadībizinātnes projektos pārskata gadā ir sasniegti pozitīvi rezultāti, neskatoties uz to, ka finansējuma apjoms bija nepietiekams. Pētījumu rezultātu praktisko nozīmību pastiprina pašreizējā Latvijas ekonomikas un finanšu krīze, kā arī iedzīvotāju zema labklājības līmenis.

Zemāk kā piemērs dots viena projekta rezultātu detalizētāks novērtējums. Projektā “Teritoriju attīstības vērtēšanas metodikas un iegūto rezultātu analīzes pilnveidošana” īstenotā faktoloģisko un vērtējumu pētījumu integrācija izceļas ar novitāti un ir ieguldījums statistiskās analīzes metožu klāstā. Teritorijas attīstības indeksa dinamikas analīzes metodika dod iespēju noteikt ne tikai katras teritorijas attīstības līmeni – vietu, salīdzinot ar citām teritorijām, bet parādīt arī katras teritoriālās vienības

attīstības tendences, ņemot vērā arī izaugsmes apsteigšanas (atpalikšanas) tempus. Pilnveidotais vietējo pašvaldību pašvērtējuma pētījums ir efektīvs līdzeklis sasniegtā līmeņa un attīstības tendenču noteikšanai. Jaunās statistiskās analīzes metodes, to integrāciju un veiktās analīzes rezultātus var izmantot pašvaldībās, Latvijas Pašvaldību savienībā, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā, universitātēs, citās augstskolās. Projekta rezultātu izmantošana pilnveidos īpaši atbalstāmo teritoriju noteikšanu, ES struktūrfondu un citu fondu līdzfinansējuma sadali starp valsts un pašvaldību budžetiem, valsts atbalsta diferencēšanu, teritoriālo vienību attīstības analīzi un prognozēšanu. 2009.gadā teritoriju attīstības indeksu aprēķināšanas metodika bija tiktāl pabeigta un pārbaudīta, ka to varēja iesniegt izskatīšanai valdībā. 2009.g. 7.aprīlī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.319. „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām” („Latvijas Vēstnesis”, 2009.g. 21.aprīlis, 5.lpp.).

Projekta “Inovatīvas darbības attīstības ekonomiskie aspekti Latvijā” ietvaros ir iegūts pirmais sociālajās zinātnēs patents: „Paņēmiens sviesta un līdzīgu substanču atdalīšanai un uzziēšanai un ierīce tā realizēšanai” E.Gaile-Sarkane (ar sešiem līdzautoriem) LR patents Nr. 13890, spēkā no 20.06.2009 (piešķirts uz 20 gadiem).

## Zinātniskā sadarbība

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)*

Projektu īstenošanas gaitā visciešākā sadarbība un mijiedarbība bija ar LU Ekonomikas un vadības fakultāti, LLU Ekonomikas fakultāti, RTU Inženierekonomisko fakultāti, Ekonomikas ministriju, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju, Centrālo statistikas pārvaldi, Tautsaimniecības attīstības institūtu, Valsts Reģionālās attīstības aģentūru, Latvijas Pašvaldību savienību, vietējām un rajonu pašvaldībām, kā arī ar virkni starptautisko un ārzemju organizāciju, pirmām kārtām, Eiropas Komisiju, OECD, ANO Eiropas ekonomisko komisiju, *Eurostat*, Zviedrijas Ekonomisko pētījumu nacionālo institūtu, Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirekciju, Florences universitāti, Merilendas universitāti (ASV), Kauņas tehnoloģisko universitāti, Kauņas lauksaimniecības universitāti, Šauļu universitāti, Lietuvas agrārās ekonomikas institūtu, Tallinas tehnoloģisko universitāti.

Pētījuma rezultāti izmantoti LU Ekonomikas un vadības fakultātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Rīgas Tehniskā universitātes bakalaura, maģistra un doktora studiju programmu īstenošanā un pilnveidošanā. Rezultātus izmanto arī citas mācību iestādes.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 33     | 35     |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 23     | 18     |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 6      | 9      |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 15     |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 177    | 109    |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 47     | 3      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 20     | 12     |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 104    | 166    |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 94     |
| Patenti                                                                                                                                                                                                               | -      | 1      |
| Patents: „Paņēmieni sviesta un līdzīgu substanču atdalīšanai un uzziēšanai un ierīce tā realizēšanai” E.Gaile-Sarkane (ar sešiem līdzautoriem) LR patents Nr. 13890, spēkā no 20.06.2009 (piešķirts uz 20 gadiem)     |        |        |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 5      | 2      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 14     | 22     |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                                                                                                                                                                          | 8      | 7      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

LR Centrālā statistikas pārvalde

Daugavpils Universitāte

Latvijas Universitāte

Latvijas Valsts Agrārās ekonomikas institūts

Latvijas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūts

Rīgas Tehniskā universitāte

Tautsaimniecības attīstības institūts

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1485 Inta Ciemiņa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Statistikas indikatori iedzīvotāju veselības, izglītības un labklājības savstarpējās mijiedarbības izpētē</b> |
| <p>2009.gadā tika uzsākti pētījumi vairākiem gadiem paredzētā projekta ietvaros (2009-2012). Tādēļ vispirms vajadzēja nospraust pētījuma fona mērķi, kura ietvaros tiks realizēti konkrētā projekta mērķi.(Krastiņš O.,Ciemiņa I. "No iedzīvotāju dzīves apstākļu pētījumiem līdz vitaindeksam",2009).Apkopojot zinātniskajā literatūrā atrodamo un ekspertvērtējumus, tika iezīmēti ap 100 pamatrādītāju, kuri dažādos apstākļos atspoguļo iedzīvotāju dzīves kvalitāti un vitalitāti. Tos apvienojām 12 grupās, grafiski izveidojot aploces un poligonus(jauns aplū diagrammas paveids, kura centrā nav nulle).Pētījumam tika izvēlēti trīs dzīves kvalitātes aspekti(no 12): veselība,izglītība ,labklājība.Tika konstatēts, ka visas dzīves kvalitātes pamatfaktoru grupas ir samērojami nozīmīgas un perspektīvā apvienojamas kopējā rādītājā – vitaindeksā. Bet tas iespējams tikai tad, ja neviens no dzīves kvalitātes pamatrādītājiem nenoslīd zem kritiskās robežas. Ja, piemēram, cilvēka veselība kļūst arvien sliktāka, vai pat apdraud dzīvību, tad pārējie, pat ļoti labi dzīves kvalitātes rādītāji ,kļūst maznozīmīgi. Tādēļ, veidojot dzīves kvalitātes koprādītāju (vitaindeksu), tā aprēķināšanas metodēs (algoritmos) ir jāiestrādā minimālās pamatfaktoru vērtības, kuras dzēs citu labvēlīgo faktoru ietekmi. Līdz šim Latvijā veiktie dzīves kvalitātes indeksu aprēķini balstījās uz pamatrādītāju pieaugumiem. Mūsu secinājums, ka tiem jābalstās uz šo rādītāju līmeņiem.</p> <p>Iedzīvotāju dzīves kvalitātes raksturošanai nepietiek ar t.s. faktu rādītājiem, kuru pirmavots ir dažādi dokumenti, to skaitliskos rādītājus pārnesot uz statistikas datu bāzēm. Bez tiem ir nepieciešami arī vērtējumu rādītāji, kurus iegūst aptauju ceļā.CSP datu bāzēs arvien lielāku īpatvaru iegūst anketēšanu rezultātā iegūtie informācijas resursi.Ja faktu dati parasti ir kvantitatīvi, tad aptaujās visbiežāk prasa kvalitatīvas (vārdiskas) atbildes.Nepieciešamība pētījumā veidot dzīves kvalitātes koprādītājus noveda pie metožu izstrādāšanas kā kvantificēt kvalitatīvus rādītājus un kvalificēt kvantitatīvos.Pagaidām to var izdarīt vienīgi pamatojoties uz ekspertvērtējumiem.Šādos apstākļos kvantifikācija un kvalifikācija var nodrošināt pietiekamas precizitātes rezultātus ,bet tos nevar saistīt ar kādiem novērtējumiem varbūtību kategorijās,v.tml.(Krastiņš O. Kvalitatīvo rādītāju kvantifikācijas iespējas-paredzēts publicēt 2010.)</p> <p>Nopietni dzīves kvalitātes pētījumi prasa stabilus dzīves apstākļus.Krīzes apstākļos lietojamas vienkāršākas metodes un operatīvāki</p> |                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>rādītāji. Hipernoslāpošanās situācijā parametrisko rādītāju vietā, piem., iedzīvotāju vidējā ienākuma vietā lietderīgi izmantot neparametriskos, piem., ienākuma mediānu. Tie ir mazjūtīgi pret krasi atšķirīgiem novērojumiem (artefaktiem).</p> <p>Izvērtējot ANO Tautu attīstības indeksa komponentus, konstatējām, ka Latvijas vidēji augsto vietu nodrošina iedzīvotāju augsts izglītība līmenis, bet to savukārt- iepriekšējās desmitgadēs obligātā vidējā un bezmaksas augstākā izglītība. Tagad, kad šī prasība un iespēja vairs nav spēkā, pat pieaugot citiem faktoriem, Latvijas vieta pēc tautas attīstības indeksa, sagaidāms, pazemināsies.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                      |
| <b>09.1498 Raita Karnīte</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Mazas valsts attīstības iespējas un draudi globalizācijas apstākļos: Latvijas piemērs</b>                                         |
| <p>Projektā pirmo reizi pētītas, prognozētas un zinātniski pamatotas Latvijas kā mazas valsts attīstības iespējas globalizācijas apstākļos, tās vieta nākotnē Eiropas Savienības dalībvalstu vidū. Pētītas pasaules tautsaimniecības finansializācijas ietekme uz Latviju kā mazu valsti.</p> <p>Jaunus secinājumus būtu iespējams iegūt arī, pētot pasaules ekonomikas finansializācijas ietekmi mazās valstīs. Līdz šim ne pasaules mērogā ne atsevišķās valstīs nav atrasts veids, kā ierobežot ekonomikas finansializāciju un stabilizēt globālo un nacionālo valstu ekonomikas.</p> <p>Pētījums nav pabeigts un, atbilstoši LZP lēmumiem, netiks turpināts.</p> <p>Pētījumā analizētas esošās mazu valstu modeļu teorētiskās nostādnes, definēts mazas valsts jēdziens, analizēts mazu valstu rādītāju ciešums. Konstatēts, ka jēdziens „maza valsts” parasti netiek definēts, atsaucoties uz vēsturisko valstu klasifikāciju citu autoru darbos un Pasaules Bankas metodoloģiju. Analīze parādīja, ka sakarības starp valsts lielumu un atsevišķu tautsaimniecības rādītāju nepastāv.</p> <p>Ņemot vērā mazu valstu atkarību no ārējās vides, papildus mazu valstu identifikācijas teorētiskajiem jautājumiem pētītas pasaules tautsaimniecības attīstības tendences. Par šo pētījumu daļu sagatavota zinātniska atskaite un tās atziņas publicētas populāri zinātniskos rakstos. Pētījumā iegūtās atziņas jau izmantotas ekspertīzēs un komentāros par Latvijas attīstības un ekonomiskās politikas jautājumiem.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |
| <b>09.1146 Staņislavs Keišs</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Sociālekonomiskie centri un to vieta reģionālā attīstībā Latvijā</b>                                                              |
| <p>Pētīti priekšnoteikumi, kuriem potenciāli varētu būt būtiska nozīme sociālekonomisko centru un tiem pieguļošo teritoriju attīstībā un savstarpējā mijiedarbībā. Galvenā uzmanība pievērsta tādiem faktoriem kā 1) notiekošo teritoriālo reformu iespējamā ietekme uz sociāli ekonomisko centru turpmāko attīstību un 2) telpa, kurā sociālekonomiskie centri mijiedarbojas ar apkārtējo vidi, kas Latvijas apstākļos iezīmējas ar dinamismu un neproporcionalitāti.</p> <p>Policentriskās attīstības modeļu pastiprinātas izstrādes nepieciešamību izraisa urbanizācijas procesi pasaulē un straujā pilsētu attīstība, ka arī ES akceptētā brīvā darbaspēka kustība, kas rada jaunu situāciju, kad nacionālajām valstīm ir jārēķinās ar cilvēku pārvietošanās brīvībām, atverot brīvu darbaspēka tirgu ES telpā. Latvijai tas ir jauns izaicinājums, kas prasa ņemt vērā, ka Latviju pamet un pametīs iedzīvotāji darbaspējas vecumā un ka, savukārt, Latvijā ieceļos citu ES dalībvalstu darbaspēks. Līdz ar to pieaug nepieciešamība arī Latvijā pievērsties tādu problēmu izpētei, kas saistās ar līdz šim mūsu valstī maz attīstītām tādām zinātnes apakšnozarēm kā reģionālā ekonomika un pilsētu ekonomika.</p> <p>Par pētījuma rezultāti ziņots konferencēs un publikācijās, izpildē iesaistīti 2 doktoranti</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                      |
| <b>09.1144 Anatolijs Magidenko</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Inovatīvas darbības attīstības ekonomiskie aspekti Latvijā</b>                                                                    |
| <p>Izanalizēta inovatīva darbība Latvijā. Noteikti būtiski svarīgākie faktori, kuri nosaka inovatīvas darbības līmeņa attīstību. Izstrādāts inovatīvas darbības attīstības modeļis. Izstrādāta produkcijas zinātnietilpības novērtēšanas metodika. Publicēti 75 darbi t.sk. 1 patents. Projekta izpilde 2009. gadā palīdzēja sagatavot 15 maģistrus un 1 doktoru.</p> <p>Precizēta un pamatota definīcija "inovatīva darbība". Izmantojot produkcijas zinātnietilpību, autori piedāvā modeli ar kura palīdzību var noteikt produkcijas konkurētspēju.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |
| <b>09.1143 Ligita Melece</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Ilgspējīgas uzņēmējdarbības iespējas Latvijas agrārā sektorā saistībā ar jaunajām Eiropas Savienības politikas pamatnostādņēm</b> |
| <p>Ņemot vērā, ka piešķirtais projekta finansējums bija ievērojami mazāks par pieprasīto, tika nolemts, ka no visām 2009. gadā ielānotajām aktivitātēm uzņēmējdarbības efektivitātes izpētē jākoncentrējas tikai uz dažiem, pēc izpildītāju uzskatiem, svarīgākajiem aspektiem, proti, kopējas darbības efektivitātes izvērtējumam.</p> <p>Pētījuma gaitā tika konstatētas būtiskas nepilnības ekonomiskās analīzes metodikā, atbilstoši kurai līdz šim Latvijā tiek vērtēta lauku saimniecību darbības efektivitāte.</p> <p>Kaut gan ārvalstu zinātniskajā literatūrā nav iespējams atrast vienotu pievienotās vērtības definīciju un unificēto aprēķina algoritmu, ārvalstu autoru darbu izpēte liecina, ka pievienotā vērtība tiek atzīta par vienu no svarīgākajiem ikvienā nozarē (t. sk. lauksaimniecībā) strādājošā uzņēmuma darbības efektivitātes rādītājiem, kas raksturo uzņēmuma jaunradīto vērtību, izlietojot ražošanas resursus. Pievienoto vērtību plaši izmanto arī ES un ASV valstiskās institūcijas, novērtējot lauku saimniecību darbības rezultātus un tā ir iekļauta FADN obligāti vērtējamajos rādītājos, jo tās analīzes rezultāti sniedz plašāku informāciju un būtiski atvieglo dažādu ES dalībvalstu lauku saimniecību darbības salīdzināšanu. Projekta izpildītāji uzskata, ka būtu mērķtiecīgi lauku saimniecību novērtēšanai pašlaik Latvijā tik plaši izplatīto tradicionālo rentabilitātes analīzi aizvietot ar pievienotās vērtības analīzi.</p> <p>Apkopojot iegūtos rezultātus, tika secināts, ka lauku saimniecību darbības ekonomiskās analīzes un ražošanas efektivitātes novērtēšanas pašreizējo metodoloģiju ir iespējams pilnveidot un padziļināt, kā arī palielināt tās precizitāti, izmantojot neto pievienotās vērtības (NPV) rādītāju, kā arī ieviešot papildu rādītājus - NPV uz strādājošo un tās attiecību pret avansēto kapitālu. Attiecinot NPV uz lauku saimniecību gada ieņēmumiem, novērtē, kāda ir jaunradītās vērtības daļa saimniecības ieņēmumos. Valsts atbalsta nozīmes novērtējumam ir ieteicams izmantot ražošanas pievienotās vērtības rādītāju, kas ir vienāds ar NPV un saņemtajā ražošanas atbalsta starpību. Tas parāda, kāda būtu lauku saimniecības radītā NPV, ja tās darbību neatbalsētu ar ražošanas subsīdiju palīdzību.</p> <p>Izmantojot pilnveidoto metodoloģiju, tika veikta FADN datu (2001.-2006. gads) statistiskā novērtēšana un salīdzināšana ar EU – 15 dalībvalstu un Baltijas valstu darbības efektivitāti raksturojošiem pievienotās vērtības rādītājiem. Secināts, ka pēc Baltijas valstu pievienošanās ES, lauku saimniecību saņemtais ražošanas subsīdijas, rēķinot uz 1 nosacīto darbaspēka vienību, piešķirtās atbalsta summas joprojām ir vairākas reizes mazākas nekā vairumā veco ES dalībvalstu. Atbalsts Baltijas valstīs skaitliski tikai nedaudz</p> |                                                                                                                                      |

pārsniedza Grieķijas un Portugāles saimniecībām piešķirto atbalstu un pakāpeniski tuvojās tādām atbalsta līmenim, kāds ir Spānijā un Nīderlandē. Pēc NPV īpatsvara ražošanas ieņēmumos Baltijas valstis var iekļaut to EU – 15 dalībvalstu grupā, kuru veido Somija, Dānija, Vācija un Nīderlande. Salīdzinot ar pētāmā perioda sākumu, visās Baltijas valstīs ir būtiski palielināties ražošanas subsīdiju īpatsvars NPV veidošanā, procentuāli samazinoties saimniecību ražošanas faktoru ieguldījumam.

Padziļināti veicot piena lopkopības, kas ir viena no nozīmīgākajām Latvijas lauksaimnieciskās ražošanas nozarēm, saimniecību analīzi, tika konstatēta pozitīvā korelācija starp piena izslaukumu un radīto NPV uz 1 nosacīto lauksaimniecības darbaspēka vienību.

Gandrīz visās saimniecību ekonomiskā lieluma grupās 2001.-2006. gadā tika konstatēta cieša pozitīvā korelācija starp finanšu liveridža ietekmi uz lauku saimniecību kopkapitāla rentabilitāti un to darbības efektivitāti, kas liecina, ka aizņemtā kapitāla prasmīga izmantošana ir viens no efektīvas lauksaimnieciskās ražošanas un resursu atdeves pamata priekšnoteikumiem. Baltijas valstu lauku saimniecību kopkapitāla rentabilitāti vairāk ietekmēja apgrozījuma rentabilitāte un aktīvu aprīte, nevis aizņemtā kapitāla izmantošana. Lietuvas saimniecībās liveridža ietekme bija mazāka nekā Latvijā, bet Igaunijā - vismazākā Baltijas valstīs. Tas ir izskaidrojams ar Latvijas kaimiņvalstu lauku saimniecību diezgan konservatīvu pieeju ārējo finanšu resursu avotu izmantošanā, galvenokārt koncentrējoties uz iekšējiem avotiem (peļņa, nolietojuma atskaitījumi utt.).

#### **09.1159 Ligita Melece | Pārtikas patēriņš, tā tendences un ietekmējošie faktori ilgtspējīgas attīstības kontekstā**

Kaut gan pētījumi par pārtikas patēriņa dažādiem aspektiem pasaulē tiek veikti ilgstoši, tie joprojām saglabā savu nozīmību un kļūst arvien aktuālāki, jo raksturo gan valsts ekonomisko neatkarību, gan sabiedrības labklājības un veselības līmeni.

Patēriņa problēmu aktualitāte ir paaugstinājusies arī šādu iemeslu dēļ: 1) saistībā ar straujo iedzīvotāju skaita pieaugumu un pārtikas pieprasījuma palielināšanos; 2) pārmērīgo dabas resursu izmantošanu un spriedzi enerģijas tirgos; 3) daļas pārtikas resursu izmantošana alternatīvas enerģijas ieguvei.

Nemot vērā, ka piešķirtais projekta finansējums bija ievērojami mazāks par pieprasīto, tika nolemts, ka no 2009.gadā iepļānotajiem uzdevumiem jaunāko metodoloģiju izpētē pārtikas patēriņa un uztura jomā jākoncentrējas uz dažām, pēc izpildītāju uzskatiem, svarīgākajām, proti: 1) metodoloģiju izpēte kaloritātes izmaksu un elastības novērtējumam, kas pašreizējā Latvijas ekonomiskajā situācijā un iedzīvotāju sociālekonomiskajā struktūrā (zems ienākumu līmenis pirmās un otrās kvintiles mājsaimniecībās; atšķirības pārtikai izlietotās izdevumu daļas īpatsvaram starp dažādajām mājsaimniecību kvintilēm, kā arī lauku un pilsētu mājsaimniecībām u.tml.) ir svarīga, 2) metodoloģiju izpēte galveno pārtikas patēriņa tendenču analīzei.

Projekta izpildē, novērtējot pārtikas patēriņa struktūru un tendences, konstatēts, ka, lai gan Latvijā izdevumu procentuālais īpatsvars pārtikas iegādei konsekvēnti samazinās ( $r=0.97$ ,  $\alpha=0.01$ ), tas joprojām ir augsts, salīdzinot ar citām valstīm. Līdzīgi rezultāti novērojami, salīdzinot pārtikas izdevumu īpatsvaru starp mājsaimniecībām ar dažādu ienākumu līmeni, kur trūcīgāko mājsaimniecību (1.kvintile) izdevumu īpatsvars pārtikas iegādei ir gandrīz divas reizes lielāks nekā turīgākajās mājsaimniecībās (5.kvintile). Tajā pašā laikā, salīdzinot ienākumu elastību pārtikas, bezalkoholisko dzērienu un tabakas patēriņam starp ES dalībvalstīm, secināts, ka Latvija ieņem pēdējo vietu – ienākumu elastība ir 0.62, kur labākie rezultāti ir Luksemburgai un Dānijai, kurās ienākumu elastība ir attiecīgi 0.13 un 0.25.

Pētot saistību starp mājsaimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem un izdevumiem pārtikai, secināts, ka pastāv ļoti cieša korelācija ( $R^2=0.99$ ,  $\alpha=0.01$ ). Jo mazāki mājsaimniecību ienākumi (1.kvintile), jo lielāku īpatsvaru no kopējiem izdevumiem sastāda izdevumi pārtikas iegādei, un otrādi.

Salīdzinot izdevumus dažādu pārtikas produktu iegādei, secināts, ka dažādu ienākumu līmeņa mājsaimniecību izdevumi, kas izteikti latos, galveno produktu grupu (maize un graudaugu izstrādājumi, gaļa un gaļas produkti, piens un piena produkti, eļļas un tauki, zivis un zivju produkti, dārzeņi, olas, augļi un ogas) iegādei, izņemot kartupeļus, ir palielinājušies.

Šeit jāatzīmē, ka korekcijas pārtikas patēriņa struktūrā un ēšanas paradumos izraisa un turpmāk izraisīs ekonomiskā krīze un recesija. Mūsu pētījuma rezultāti ir balstīti uz pieejamiem statistiskajiem datiem, un tāpēc krīzes un recesijas ietekmi varēs novērtēt turpmāko gadu pētījumos.

Kaut gan pētījuma rezultāti parāda, ka maizes un miltu izstrādājumu loma Latvijas iedzīvotāju patēriņā būtiski samazinās, tomēr trūcīgāko mājsaimniecību racionā to nozīme joprojām ir augsta. Latvijā maizes un miltu izstrādājumu, kā arī gaļas un gaļas produktu patēriņš cieši korelē ar iedzīvotāju ienākumu līmeni, t.i., palielinoties iedzīvotāju ienākumiem maizes patēriņš samazinās, bet gaļas – palielinās.

Analizējot dažādu gaļas veidu patēriņu Latvijā, secināts, ka pēdējo septiņu gadu laikā tas ir ievērojami mainījies. Līdzīgi kā ES, kur liellopu un jēra gaļa tiek aizstāta ar mājputnu gaļu, arī Latvijā liellopu gaļas patēriņš ir būtiski samazinājies kopš 2002.gada ( $r=0.64$ ,  $\alpha=0.05$ ). Mājputnu gaļa ir kļuvusi par vispopulārāko patēriņa produktu pasaulē. Tomēr, kaut gan Latvijā mājputnu gaļas patēriņš ir būtiski palielinājies kopš 2002.gada ( $r=0.90$ ,  $\alpha=0.01$ ) un sasniedz vidēji 10 kg/cilv./gadā, tas tomēr nesasniedz pat pusi no ES vidējā līmeņa. Latvijā pēdējo septiņu gadu laikā no visiem gaļas veidiem visstraujāk un būtiski ir palielinājies cūkgaļas patēriņš. Ja 2002.gadā tas bija 17.3 kg/uz 1 cilv./gadā, tad 2008.gadā – jau 21.7 kg/uz 1 cilv./gadā ( $r=0.92$ ;  $\alpha=0.01$ ).

Augļu un dārzeņu patēriņa izpēte ir viens no galvenajiem rādītājiem, vērtējot kopējās patēriņa tendences, tomēr, analizējot augļu un dārzeņu patēriņa tendences Latvijā, secināts, ka tas ir viens no zemākajiem ES un ir krietni zemāks par ieteicamo ikdienas normu. Likumsakarīgi, ka vismazāk augļu un dārzeņu patēriņā trūcīgākās mājsaimniecības (1.kvintile), bet visvairāk – turīgākās mājsaimniecības (5.kvintile).

Izvērtējot valsts iedzīvotāju nodrošinājumu ar pārtiku kopumā, konstatēts, ka vairāk nekā 5% (turpmāk varētu novērot šī rādītāja paaugstināšanos) no Latvijas iedzīvotāju kopskaita ir nepaēduši jeb ir badā, jo nesaņem tādu pārtikas daudzumu, kas nepieciešams organisma fizioloģisko vajadzību apmierināšanai. Šis rādītājs Latvijā ir bijis nemainīgs pēdējos gados un ir augstākais, salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm. Tādējādi Latvija ierindojas trūcīgāko Eiropas valstu grupā kopā ar Baltkrieviju un bijušajām Dienvidslāvijas valstīm, kuras pārdzīvo nesenā kara sekas.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1001 Grigorijs Oļevskis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Uzņēmējdarbības attīstība Latvijas virzībā uz zināšanām balstītu sabiedrību</b>                                        |
| <p>Pārskata periodā ir publicēti raksti LU zinātnisko rakstu krājumā „Vadības zinātne”, RTU zinātnisko rakstu krājumā „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Tautsaimniecība: teorija un prakse”, kā arī rakstu krājumos ārzemes. Pētījuma rezultātā ir secināts, ka informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) straujā attīstība kļuva par katalizatoru izmaiņām visās cilvēku dzīves sfērās. Datorizācijas revolūcija skāra arī ekonomisko attiecību sfēru. Priekšnosacījumi uzņēmējdarbības jaunai kvalitātei nosacīti ne tikai ar IKT sasniegumu ienākšanas mērogiem ekonomikā, bet to nosaka šādi galvenie faktori:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pirmkārt, elektronbiznesa izplatīšanas ātrums un daudzveidīgās formas;</li> <li>- otrkārt, uzņēmēju vēlme ieguldīt investīcijas IKT apgūšanā un veidot biznesu virtuālā tirgū;</li> <li>- treškārt, potenciālo preču un pakalpojumu pircēju spēja izmantot IKT sasniegumus.</li> </ul> <p>Interneta lietošana, lai palielinātu preču un pakalpojumu piedāvājumu, modificē uzņēmēju racionalitāte psiholoģiskā riska barjeras samazināšanas virzienā. Runa ir par to, ka uzņēmējam, kuram nav iespēju ieguldīt ievērojamus līdzekļus savas produkcijas virzīšanā tirgū, paveras pārdošanas apjomu palielināšanas perspektīvas.</p> <p>Projektā tiek piesaistīts plašs studentu loks, kas mācās bakalaura un maģistra programmās “Ekonomika”, “Vadība un uzņēmējdarbība”, “Starptautiskā ekonomika”. Projekta tēmas ietvaros veic pētījumus 5 doktorandi.</p> <p>Tēmas pētījumu rezultāti tiek apspriesti starptautiskā zinātniskā konferencē Čehijā, Brno, University of technology; Horvātijā, Splitā, University of Split; Lietuvā, Viļņas Tehniskā Universitātē, kā arī starptautiskā zinātniski–praktiskā konferencē RTU.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                           |
| <b>09.1475 Irina Pilvere</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Protekcionalisma instrumentu ietekme primāro un sekundāro sfēru ilgtspējīgā attīstībā</b>                              |
| <p>Pētījuma mērķis – pētīt protekcionalisma daudzveidīgo instrumentu darbību un ietekmi primāro un sekundāro sfēru ilgtspējīgā attīstībā un izstrādāt konceptuālus scenārijus to sociālo un ekonomisko seku negatīvās ietekmes minimizēšanai un pozitīvās – maksimizēšanai sabiedrības attīstības kontekstā. Pētījuma hipotēze - protekcionalismam, tā atsevišķiem instrumentiem var būt arī ilgtspējīgā pozitīva ietekme agrārās sfēras attīstībā, kā arī negatīva sociālā ietekme sabiedrības attīstībā Latvijā un citur pasaulē. Pētījuma galvenie uzdevumi 2009.gadam saistīti ar protekcionalisma instrumentu analīzi un tā ietekmes izvērtēšanu dažādās agrārās sfēras nozarēs.</p> <p>Pētījumu projekta pirmajā periodā analizēti protekcionalisma dažādi nosacījumi – gan teorētiskie, gan vēsturiski, gan ekonomiskie, tādējādi identificējot pozitīvo un negatīvo ietekmi uz ekonomisko attīstību kopumā, kā arī atsevišķu tautsaimniecības nozaru izaugsmi. Šobrīd kā viens no nozīmīgākajiem atbalsta veidiem, līdz ar to protekcionalisma instrumentiem ir Eiropas Savienības finansējums. Akcentējot lauksaimniecības nozīmīgumu kopējā valsts ekonomikā, projekta ietvaros ir analizēti dažādi ES atbalsta aspekti gan nozaru, apakšnozaru, gan fondu, programmu un pasākumu griezumā. Iegūtie rezultāti ļauj secināt kādu ietekmi ir atstājusi ES atbalsta izmantošana jau kopš SAPARD programmas ieviešanas un īstenošanas perioda sākšanās. Ir konstatētas galvenās problēmas, kas skar atbalsta saņemšanas iespējas un nosacījumus. Izvirzīti vairāki priekšlikumi gan Zemkopības ministrijai, gan valdībai kopumā, gan arī citām institūcijām par turpmākās darbības uzlabošanu un efektivitātes vairošanu.</p> <p>Pētījumu rezultāti un ieteikumi prezentēti 6 starptautiskās zinātniskajās konferencēs ar 16 dažādiem ziņojumiem Projekta laikā I.Pilveres vadībā izstrādāts 1 maģistra darbs –R.Packeviča „Eiropas Savienības finansējums lauksaimniecības un lauku attīstībai”.</p> <p>Projekta laikā pēcdoktorantūras pētniece I. Upīte pabeigusi doktora disertācijas sagatavošanu par tēmu „Ieguldījumu atbalsta izmantošana Latvijas lauksaimniecībā”, kas 2009.gada izgājusi aprobāciju LLU Ekonomikas fakultātes Ekonomikas katedrā un starpkatedru sēdē.</p> <p>Pētījuma pirmā periodā laikā ir notikusi aktīva un veiksmīga sadarbība ar vairākām izglītības, zinātniskajām un pētniecības institūcijām gan Latvijā, gan Lietuvā (Kauņas lauksaimniecības universitāte, Šauļu Universitāte, Lietuvas agrārās ekonomikas institūtu Viļņā).</p> <p>Pārskata periodā pētījumu rezultāti ir publicēti 12 zinātniskie raksti, sagatavots un iesniegts publicēšanai - 1 zinātniskais raksts: Ir publicēti 3 zinātniskie raksti starptautiskās zinātniskās konferences „Economic Science for Rural Development 2009” rakstu krājumos ( autori: V. Tetere, I. Pilvere, L.Jankova un I. Upīte), kas notika Jelgavā 2009. gada 23 un 24. aprīlī.</p> <p>Ir publicēti 3 zinātniskie raksti Latvijas Lauksaimniecības universitātes starptautiskās zinātniskās konferences „Research for rural development 2009” rakstu krājumā, Jelgava, Latvija, 20.- 22.05.2009. (I. Upīte, S. Kļava, J.Ozoliņš).</p> <p>Ir publicēti 3 zinātniskie raksti - konferences „Rural development 2009: Transition toward sustainability” rakstu krājumam (Kauņa, Lietuva, 15.-17.10.2009) The fourth international scientific conference proceedings, Volume 4, Book 1, 15-17 October, Akademija, Kaunas region, Lithuania,ISSN 1822-3230 (autori: I. Pilvere, Z. Bulderberga, I. Upīte, J. Ozoliņš)</p> <p>Ir publicēti 3 zinātniskie raksti Šauļu (Lietuva) universitātes zinātnisko rakstu krājumā Ekonomika ir vadyba: Aktualijos ir perspektyvos, Mokslo darbai, 2009 3 (16), ISSN 1648-9098 (autori: I. Pilvere, I. Upīte, L. Jankova)</p> <p>Iesniegts publicēšanai 1 zinātniskais raksts konferences „Support for 2007–2013: New Challenges and Innovations for Agriculture and Food Industry” (Viļņa, Lietuva, 27.-29.05.2009) rakstu krājumā.</p> <p>Pētījumu rezultāti ir prezentēti 5 starptautiskās zinātniskās konferencēs Latvijā un Lietuvā, pavisam ir bijuši 15 ziņojumi šajās konferencēs par pētījumu rezultātiem.</p> |                                                                                                                           |
| <b>09.1518 Remigij Počs</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības un konkurētspējas prognozēšana, izmantojot modelēšanas instrumentāriju</b> |
| <p>Projekta ietvaros pētīta tautsaimniecības nozaru attīstība un visas ekonomikas un valsts konkurētspēja, kā arī prognozētas turpmākās nozaru dinamikas izmaiņas, izmantojot modelēšanas instrumentāriju. Veikta datu vākšana, apstrāde, datu bāzes izveidošana, datu analīze, tai skaitā izmaksu – izlaides tabulu analīze, modelēšanas instrumentārija (ekonomiski-matemātiskā modeļa ar detalizētu nozaru bloku) izstrāde, scenāriju izstrāde un prognozēšana. Atspoguļoti modeļa struktūras izstrādes rezultāti, sākotnējās prognozes, kā arī publikācijas, ziņojumi zinātniskajās konferencēs par pētniecības starprezultātiem un gala rezultātiem. Pētniecības projekta galvenā novitāte ir nozaru attīstības problēmu analīze un prognozes, modelēšanas instrumentārija izstrāde un adaptēšana nozaru attīstības un konkurētspējas prognozēšanai.</p> <p>Galvenie rezultāti:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1) atbilstošāko statistisko rādītāju atlase un izvēle, kas izmantojami tālākā analīzes un modelēšanas procesā, izvērtējot rādītāju aprēķinu metodoloģiju un rādītāju salīdzināmību;</p> <p>2) kritisks Latvijas kopējās konkurētspējas novērtējums un apstrādes rūpniecības konkurētspējas novērtējums;</p> <p>3) Latvijas finanšu sektora attīstības un konkurētspējas novērtējums;</p> <p>4) izstrādāts uz analīzi balstīts risinājums Latvijas nozaru attīstības un valsts konkurētspējas novērtēšanai un prognozēšanai;</p> <p>5) konkurētspējas modelēšana, izmantojot sistēmdinamikas pieeju, un tās rezultāti;</p> <p>6) apkopotas radušās problēmas un izstrādāti problēmu risinājumi.</p> <p>Izvirzītais projekta mērķis bija analizēt un prognozēt Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstību un starpvalstu konkurētspēju, izmantojot modelēšanas instrumentāriju. Pašlaik izvirzītais mērķis ir sasniegts, atbilstoši 1.posma uzdevumiem. Projekta uzdevumi, kas ir izpildīti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• nozaru statistikas datu bāzes izveidošana, tai skaitā esošo datu bāzu atjaunošana un papildināšana ar nepieciešamo informāciju par valsti un nozaru konkurētspējas rādītājiem un to ietekmējošiem faktoriem;</li> <li>• esošo Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības tendenču analīze, struktūras analīze, attīstību ietekmējošo (veicinošo un kavējošo) faktoru izvērtēšana;</li> <li>• konkurētspējas rādītāju kvantitatīvā vērtēšana, analizējot pieejamās publikācijas, kā arī konkurētspējas rādītāju un to ietekmējošo faktoru analīze, izmantojot Latvijas datus;</li> <li>• Latvijas nozaru attīstības un konkurētspējas rādītāju līmeņu starptautiskā salīdzināšana;</li> <li>• atbilstošāko modelēšanas instrumentu izvēle, izstrādāšana, adaptēšana projekta mērķim, tai skaitā projekta iesniedzēju rīcībā esošo modelēšanas instrumentāriju (Latvijas multisektorālā makroekonomiskā modeļa (INFORUM tipa modeļa), Latvijas makroekonometriskā modeļa, sistēmdinamikas modeļa u.c.) adaptēšana projekta vajadzībām, ietverot nozaru attīstības un konkurētspēju raksturojošos rādītājus;</li> <li>• prognožu un attīstības scenāriju izstrādei nepieciešamo pieņēmumu formulēšana;</li> <li>• izstrādātā modelēšanas instrumentārija pielietošana, tai skaitā prognozēšana, attīstības scenāriju izstrāde un konkurētspējas izmaiņu analīze prognozēšanas periodā.</li> </ul> <p>Līdzīgi pētījumi, izmantojot ekonomiski matemātiskās metodes un izmaksu-izlaides tabulas, līdz šim Latvijā nav veikti, neskatoties uz to aktualitāti un tautsaimniecisko nozīmi.</p> <p>Sadarbība ar zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs – sadarbība ar speciālistiem no Itālijas Florences universitātes (University of Firenze) (prof. M.Grassini) un ASV Merilendas universitātes (University of Maryland) (prof. K.Almonu).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                              |
| <p><b>09.1477 Baiba Rivža</b><br/><b>Maiga Krūzmētra</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p><b>Partnerības modeļi lauku sieviešu uzņēmējdarbības veicināšanai</b></p> |
| <p>Grupu mikrokredīta kustību Latvijā iespējams vērtēt kā netradicionālas partnerības variantu, kurā apvienojas visu līdz šim pazīstamo partnerības variantu - biznesa partnerība, sociālā partnerība, uz telpas attīstību vērsta partnerība - iezīmes. Šāds partnerības variants zinātniskajā literatūrā līdz šim nav apskatīts.</p> <p>Kā mikrokreditēšanas variants (MK rīkojums Nr 748 no 30.19.2009) tā vislabāk atbilst to lauku sieviešu iesaistīšanai uzņēmējdarbībā, kuras iepriekš ar to nav nodarbojušās un tādēļ vispirms jāveic viņu sociāla aktivizēšana. Šo sociālo aktivizēšanu ir spējīga veikt nevalstiskā sektora organizācija ja tai ir pietiekama kapacitāte valsts mērogā un vismaz minimāls valsts un pašvaldību institūciju atbalsts.</p> <p>Grupu mikrokredīta kustības Latvijā zinātniska analīze palīdz precizēt zinātnes-ražošanas klāstera veidošanos caur Latvijas Lauksaimniecības universitātes mācībspēku, Latvijas Lauku Sieviešu apvienības struktūru un mikrokredīta kustībā iesaistīto lauku sieviešu sadarbību, kas ir viena no zinātnieku - praktiķu sadarbības variantiem - tieša komunikācija bez starpniecības struktūrām.</p> <p>1.Veikta partnerības koncepta teorētiska analīze, noskaidrojot partnerības būtību, to raksturojošās pazīmes un līdz šim zinātniskajā literatūrā izdalītos partnerības variantus: partnerība biznesā, sociālā partnerība un uz teritorijas attīstību virzīta partnerība (Leader programmas) un risku koncepta teorētiska analīze: risku būtība; risku varianti; mikrokredīta kustībai atbilstošu riska variantu izvēle un pamatojums.</p> <p>2. Izstrādāts pētījuma instrumentārijs un uz tā bāzes veiktas strukturētās intervijas: ar mikrokredīta kustības vadībā iesaistītām personām un mikrokredīta izmantotājam uzņēmējdarbības uzsākšanai. Iegūtā informācija apstrādāta, izanalizēta un daļēji izmantota sagatavotajās publikācijās. Telefonaptauja mikrokredīta kustības dalībnieču sociāli demogrāfiska raksturojuma sagatavošanai un mikrokredīta dalībnieču aptauja par riska faktoriem turpinās.</p> <p>3. Austrumgotlandē (Zviedrijā) iepazītas mazajā uzņēmējdarbībā iesaistīto sieviešu partnerības variācijas.</p> <p>4. Realizēta zināšanu pārnese uz praksi: diskusijās ar mikrokredīta kustībā iesaistītām sievietēm LLSA vasaras skolās 2009. gada 5. augustā Raunā, 21. augustā Salas novadā un 19.septembrī Valgundē par sadarbības nepieciešamību uzņēmējdarbības uzsākšanas procesā un LLSA un LLU lomu šīs sadarbības veidošanā.</p> <p>5 Sadarbībā ar Banku augstskolas Biznesa un finanšu pētniecības centru organizēta praktiskā konference „Mikrokreditēšana un tās loma nodarbinātības veicināšanā” 2009. gada 28. maijā , kuras darba gaita un saturs atspoguļota centra DISKUSIJU ŽURNĀLA 2009. gada jūlija izdevumā.</p> <p>6.Nemta dalība ieteikumu sagatavošanā Ministru kabinetam par grupu mikrokredīta varianta iekļaušanu mazās uzņēmējdarbības atbalsta programmu kopumā.</p> <p>7. Par pētījuma gaitu veikts ziņojums NJF 2009. gada 29.septembra 2.oktobra konferencē Tartu (publicētas tēzes); sagatavots ziņojums LLU EF konferencei 2010. gada aprīlī un iesniegts raksts publicēšanai konferences rakstu krājumā.</p> |                                                                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1179 Andris Sproģis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Latvijas tautsaimniecības resursi un tautsaimniecības attīstības iespējas</b>                                        |
| <p>Pētījuma procesā konstatētas galvenās likumsakarības tautsaimniecības attīstībā nosacīti brīvajā tirgū, kurā lielās valstis un lielās firmas nospiež mazākos uzņēmumus un arī valstis. Projekta izstrādes gaitā konstatēts, ka darbības ar nekustāmiem īpašumiem un finanšu darbības nav radījušas jaunu pievienoto vērtību. Šķietamais ieguvums tikai radīja ilūziju par Latvijas iedzīvotāju labklājības strauju pieaugumu, un tagad par to ir dārgi jāmaksā: īpašumu vērtības krītas, bet banku eksistencei jāpiemaksā miljardi.</p> <p>Esošā iekšzemes aprēķināšanas metode, kur kā rezultātu ietver amortizācijas atskaitījumus un neražojošo sfēru, bet pilnā apjomā neņem vērā ražoto jaunradīto vērtību, neparāda tautsaimniecības patieso stāvokli. Neražojošās sfēras, t.sk. darbības ar nekustāmiem īpašumiem radīja, nespeciālistos ilūzijas par skaistu nākotni tuvākā laikā, kā arī deva iegastu dažiem iztēlot ilūziju par attīstību, lai gan tās ne vienmēr Latvijā bija.</p> <p>Projekta mērķa sasniegšanai analizēts Latvijas tautsaimniecības stāvoklis tās dinamikā un nozaru struktūrā. Izvērtēti finanšu līdzekļu iegūšanas avoti un izlietošana. Noteiktas strukturālās izmaiņas un ietekme uz tautsaimniecību.</p> <p>Latvijas krīzes likvidēšanai nekavējotī jāizmaina nodokļu politika, nevis visus nodokļus palielināt, bet jāpalielina tādi nodokļi, kas nav saistīti ar ražojošo sfēru, kā nodokļi par dividendes (līdzsvarojot uzņēmumu un iedzīvotāju ienākumus), banku noguldījumu procentus un samazinot pievienotās vērtības nodokli pirmās nepieciešamības precēm, ieviest progresīvo nodokļu politiku. Jānosaka maksimālie griesti darba algām un piemaksām valsts un pašvaldību iestādēs. Minēti pasākumi gūti tēmas izstrādes gaitā, kā priekšlikumi krīzes likvidēšanai Latvijā.</p> |                                                                                                                         |
| <b>09.1180 Andris Sproģis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Ekonomikas un juridisko zinātņu aktualitātes jautājumi</b>                                                           |
| <p>Projekta izstrādes procesā apkopotas ekonomikas, juridiskā zinātnes, vēstures, vadības zinātnes un demogrāfijas zinātniskie pētījumi. Apkopoti visu grantu un programmu izpildītāju tēmu kopsavilkumi. Visu tēmu kopsavilkumi atredīgēti vienotā sistēmā. Kopā ar tēmu vadītājiem izveidots vienveidīgs atskaites materiāls. Ietverti zinātņu nozaru vienotais materiāls sagatavots un nodots iespiešanai. Pavairotais atskaites materiāls izplatīts autoriem un Latvijā vadošajām institūcijām. Vienlaicīgi grāmatas formātā noformētais materiāls 229 lappušu apjomā ievietots Latvijas Zinātnes Padomes mājas lapā. Materiālā apkopotas ar Latvijas zinātnes finansējumu izdotās publikācijas par 2008. gadu. Projektu tēmu diapazons ir bijis ļoti plašs, aptverot gan visas Latvijas nozares, gan vēsturiskos periodus.</p> <p>2009. gada rudenī uzsākta arī materiāla apkopošana par 2009. gadā paveikto Latvijas ekonomikas, jurdisiskajā un vēstures zinātne. Ar šāda veida apkopojumu sabiedrība tiek informē par zinātnē paveikto katrā projektā. Šāda veida apkopojums ir vienīgais par LZP pētījumiem, jāatzīmē, ka tas ir nepietiekams un būtu nepieciešams apkopot par visām nozarēm.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         |
| <b>09.1473 Voldemārs Strīķis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Lauksaimnieciskās izcelsmes energoresursu ražošanas un izmantošanas ekonomiskie nosacījumi</b>                       |
| <p>Pirmajā pētījuma gadā, proti, 2009. gadā paveikts:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) izstrādāta projekta izpildes programma 2009.-2012. gadiem;</li> <li>2) sastādīta detalizēta pētījumu programma 2009. gadam;</li> <li>3) LLU doktorantūrā uzņemta Mg.oec. Jolanta Klāviņa;</li> <li>4) LLU maģistrantūrā 2. kursā studijas uzsācis maģistrants Arnis Lēnerts;</li> <li>5) Balvu rajona Šķilbēnu pagasta sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SSSB” biogāzes ražotnes saimnieciskā ienesīguma priekšizpēte. (nodots izmantošanai SIA „SSSB”);</li> <li>6) sagatavots analītisks materiāls „Par rapša eļļas degvielas pielietojumu termoelektrostacijās (TES) jeb koģenerācijā”. (nodots izmantošanai SIA „Logins&amp;Co”);</li> <li>7) veikta biomasas ražošanas potenciāla analīze;</li> <li>8) veikti atjaunojamo energoresursu potenciāla pētījumi;</li> <li>9) sagatavota un izdota grāmata – Arnis Kalniņš „Biodegvielas (ceļvedis lietotājiem un interesentiem)”, 2009., 140 lpp., kurā dots biodīzeļdegvielas (B 100), augu eļļas (AE 100), bioetanola un E 85 degvielas, biogāzes ekonomisks skaidrojums. Tajā ietverti biomasas ražošanas, izmantošanas un biodegvielas veidu ekonomisks vērtējums un attīstības tendences.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                         |
| <b>09.1468 Kazimirs Špoģis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Lauksaimniecības strukturālā mainība, tās transformācijas un diversifikācijas procesi, faktori, sekas un vīzijas</b> |
| <p>Pārskata periodā projektā darbs bija sadalīts četros virzienos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pētījuma programmas izstrāde un pētījumu metožu adaptācija;</li> <li>• datu bāzes veidošana projekta uzdevumu veikšanai;</li> <li>• pētījumu rezultātu daļēja izmantošana doktorantu – izpildītāju disertāciju veidošanai;</li> <li>• maģistra akadēmiskā darba izstrāde un aizstāvēšana, daļēji izmantojot projekta pētījumu rezultātus.</li> </ul> <p>Pētījuma mērķa un uzdevumu zinātnisko aktualitāti īpaši noteica nepieciešamība meklēt un tālāk attīstīt ekonomiski racionālus risinājumus to Latvijas zemes lielo platību izmantošanai, kuras palika ārpus īpašnieku interesēm un ES kvotām, limitiem un nosacījumiem.</p> <p>Projekta rezultātu zinātniskā nozīmība veidosies no trīs daļām:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• plānotie rezultāti ar jaunām vērtībām papildinās ekonomikas zinātne un būtiski veicinās jaunu zinātnieku veidošanos, jo pētījumu rezultāti tiks izmantoti arī projektā iesaistīto četru doktorantu promocijas darbu veidošanā;</li> <li>• zinātnieku sabiedrība iegūs jaunas vai papildinātas atziņas savu citu pētījumu veikšanai, kuru tematika saistīta ar primārajā sfērā radītiem resursiem vai tur notiekošiem transformācijas virzieniem;</li> <li>• ekonomikas zinātne papildināsies ar teorētiskām atziņām par primārās sfēras jaunajām laikmetīgajām paradigmām.</li> </ul> <p>Projekta rezultātu praktiskā nozīmība tautsaimniecībā izpaudīsies šādos veidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• tautsaimniecības politikas plānotāji un veidotāji iegūs zinātniski pamatotus datus un atziņas par strukturāliem procesiem</li> </ul>                                                                                                  |                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| lauksaimniecībā;<br><ul style="list-style-type: none"> <li>• praktiskie lauksaimnieki iegūs ekonomikas zinātnieku atziņās balstītu bāzi lēmumu pieņemšanai, ražošanas struktūras veidošanai;</li> <li>• tie veicinās produktīvāku un efektīvāku zemes resursu izmantošanu un ražošanas risku mazināšanu, to racionālāku vadīšanu.</li> </ul> Projektā iesāktais 2010.gadā turpināsies projekta 09.1529 „Lauksaimniecības strukturālās attīstības, protekcionalisma un nodokļu sistēmas problēma” ietvaros                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                    |
| <b>09.1181 Olga Šulca</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Baltijas valstu ekonomiskās attīstības izaugsmes iespējas</b>                                                   |
| Projekta ietvaros tiek pētīta ne tikai Latvijas, bet visu Baltijas valstu tautsaimniecības nozaru attīstība un visas ekonomikas un valsts konkurētspēja kā arī prognozētas turpmākās nozaru dinamikas izmaiņas. Projekta ietvaros tiek veikta datu vākšana un apstrāde, datu bāzes izveidošana, datu analīze, scenāriju izstrāde un prognozēšana.<br>Pētniecības projekta galvenā novitāte ir nozaru attīstības problēmu analīze un prognozes, nozaru attīstības un konkurētspējas prognozēšanai. Līdzīgi pētījumi Latvijā ir veikti tikai Latvijas griezumā, neskatoties visas trīs Baltijas valstis kopā. Ekonomikas attīstības pētījumi ir to aktualitāti un tautsaimnieciski nozīmi.<br>Pētījuma pirmā posma rezultāti atspoguļoti publikācijās un ziņojumos zinātniskajās konferencēs<br>Pētniecības projekta galvenā novitāte ir nozaru attīstības problēmu analīze un prognozes, modelēšanas instrumentārija izstrāde un adaptēšana nozaru attīstības un konkurētspējas prognozēšanai.<br>Galvenie rezultāti:<br>1) atbilstošāko statistisko rādītāju atlase un izvēle, kas izmantojami tālākā, izvērtējot rādītāju aprēķinu metodoloģiju un rādītāju salīdzināmību;<br>2) kritisks Latvijas kopējais konkurētspējas novērtējums;<br>3) novērtēta finanšu sektora loma ekonomikas konkurētspējā;<br>4) apkopotas radušās problēmas un izstrādāti problēmu risinājumi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                    |
| <b>09.1012 Edvīns Vanags</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Teritoriju attīstības vērtēšanas metodikas un iegūto rezultātu analīzes pilnveidošana</b>                       |
| Faktoloģisko un vērtējumu pētījumu integrācija izceļas ar novitāti un ir ieguldījums statistiskās analīzes metožu klāstā. Teritorijas attīstības indeksa dinamikas analīzes metodika dod iespēju noteikt ne tikai katras teritorijas attīstības līmeni –vietu, salīdzinot ar citām teritorijām, bet parādīt arī katras teritoriālās vienības attīstības tendences, ņemot vērā arī izaugsmes apsteigšanas (atpalikšanas) tempus. Pilnveidotais vietējo pašvaldību pašvērtēšanas pētījums ir efektīvs līdzeklis sasniegtā līmeņa un attīstības tendenču noteikšanai. Jaunās statistiskās analīzes metodes, to integrāciju un veiktās analīzes rezultātus var izmantot pašvaldībās, Latvijas Pašvaldību savienībā, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā, universitātēs, citās augstskolās. Projekta rezultātu izmantošana pilnveidos īpaši atbalstāmo teritoriju noteikšanu, ES struktūrfondu un citu fondu līdzfinansējuma sadali starp valsts un pašvaldību budžetiem, valsts atbalsta diferencēšanu, teritoriālo vienību attīstības analīzi un prognozēšanu. 2009.gadā teritoriju attīstības indeksu aprēķināšanas metodika bija tiktāl pabeigta un pārbaudīta, ka to varēja iesniegt izskatīšanai valdībā. 2009.g. 7.aprīlī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.319. „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām” („Latvijas Vēstnesis”, 2009.g. 21.aprīlis, 5.lpp.).<br>2009.gadā ikgadēja vietējo pašvaldību pašvērtējuma apsekojuma ietvaros tika veikta kārtējā –ceturtā – vietējo pašvaldību vadītāju aptauja. Pētījuma mērķis bija, pamatojoties uz pašvaldību vadītāju vērtējumiem, noteikt esošo stāvokli, tagadnes un nākotnes tendences pašvaldību iestādēs un komercsabiedrībās. 2009.gada aptaujas programma bija ievērojami saīsināta, bet vienlaikus bija arī daži būtiski papildinājumi. To noteica jau iepriekš izvēlēta aktuālā pētījuma tēma - izglītības joma, kā arī divi ārēji apstākļi – ekonomikas krīze valstī un administratīvi teritoriālās reformas jeb novadu izveides nobeigums pārskata periodā. Tika savākta informācija no 525 respondentiem (aptaujātas tika visas 527 vietējās pašvaldības). Iegūtie rezultāti dinamikā par visām veiktajām aptaujām ir apkopoti tabulās, gan kopā valstī, gan pa 6 statistikas un 5 plānošanas reģioniem. 2009.gadā veikti pētījumi par teritoriju attīstības indeksu analītisku izlīdzināšanu kopā ar faktoloģisko rezultātu analīzi, par teritoriju attīstības līmeņa un tā izmaiņu sakarībām. Izteikti priekšlikumi izmaiņām teritoriju attīstības indeksu aprēķināšanas un rezultātu izvērtēšanas metodikā. Pārskata periodā veikts pētījums par investīciju statistikas rādītāju sistematizāciju, investīciju dinamikas statistikas rādītāju pilnveidošanu, kvalitatīvo un kvantitatīvo būvniecības statistisko rādītāju atbilstību. |                                                                                                                    |
| <b>09.1478 Īrija Vītola</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Latvijas nodokļu sistēmas problēmas un tās pilnveidošana tautsaimniecības attīstībai</b>                        |
| Projekta ietvaros tiek pētīti nodokļu problemātiskie aspekti Latvijā (īpaši agrārajā sektorā), meklēti un parādīti problēmu risinājumi nodokļu sistēmas pilnveidošanai. Kopējais viedoklis ir palielināt tautsaimniecības efektivitāti, tādā veidā akcentējot nepieciešamību nodokļus padarīt vienkāršākus, saprotamus un neitrālus. Katras valsts nodokļu politika tiek veidota ņemot vērā tās nacionālās intereses. Latvijas nodokļu sistēma ir jāsakārto atbilstoši maksātspējas principam. Ievērojot pārorientēšanos no nodokļu stimulēšanas uz selektīvi stimulētu nodokļu problēmu risinājumu. Pilnveidojot nodokļu sistēmu, jāveicina valsts iedzīvotāju kultūra un labklājība, spēcīgas vidusšķiras veidošanās, pēc iespējas samazinot maznodrošināto iedzīvotāju īpatsvaru sabiedrībā, kā arī jāveicina valsts ekonomikas attīstība (izaugsme). Nodokļu sistēmas attīstības un turpmākās pilnveidošanas gaitā nepieciešama nodokļa sloga pārnešana no ienākumiem uz patēriņu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                    |
| <b>09.1015 Elmārs Zelgalvis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Finanšu un kredīta politika un atbilstošu instrumentu izmantošana ekonomikas cikliskās attīstības apstākļos</b> |
| No teorētiskā viedokļa, ekonomisko ciklu būtība, atsevišķu fāžu īpatnības ir izpētītas. Galvenā problēma ir saistīta ar konkrētas politikas neesamību. Paliek atklāts jautājums par atbilstošu finanšu un kredīta politikas instrumentu izmantošanu dažādās cikla fāzēs. Ekonomikas cikliskā attīstība ir skārusi arī Latviju. Ekonomikas straujo izaugsmi ir nomainījusi lejupslīde, attīstības tempu krasa palēnināšanās, budžeta ieņēmumu samazināšanās. Valsts pārvaldes institūciju nekonsekventa darbība (inflācijas apkarošanas plāns, budžeta plānošana) liecina par to, ka valdības rīcībā nav zinātniski pamatotas attīstības tempu izlīdzināšanas politikas, nav arī finanšu un kredīta instrumentu izmantošanas programmu. Tādēļ ir nepieciešams, ņemot vērā citu valstu pieredzi, izstrādāt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                    |

konkrētus pasākumus Latvijas ekonomikas līdzsvarotas attīstības nodrošināšanai.

Projekta praktisko nozīmīgumu raksturo sagatavotie priekšlikumi par finanšu un kredīta instrumentu sastāvu un lietošanas režīmu atsevišķās cikla fāzēs. Konkrētie priekšlikumi ir šādi:

- Centrālajai bankai jāregulē naudas daudzums apgrozībā: straujas izaugsmes periodā (kāpuma fāzē) jāīsteno restriktīvas politika, lai bremzētu ekonomikas izaugsmes tempu; ekonomikas stagnācijas periodā jāīsteno ekspansijas politiku, lai paātrinātu ekonomikas izaugsmi. Galvenie ekonomikas politikas īstenošanas instrumenti ir obligāto rezervju norma un procentu politika.
- Finanšu ministrijai nodokļu politiku atbilstīgi cikla fāzēm veidot šādi: -krituma un stagnācijas fāzē paplašināt ar nodokļiem apliekamo bāzi (iedzīvotāju ienākumus, uzņēmuma peļņu), bet nepaaugstināt nodokļu likmes; kāpuma fāzē- paaugstināt nodokļu likmes nodokļiem, lai ierobežotu patēriņu. Nodokļu politikai jābūt elastīgai un atbilstīgai katrai cikla fāzei.
- Banku sistēmas attīstības līmeņa sasniegšanas un uzturēšanas nepieciešama banku sistēma vadība un regulēšana no valsts puses. Lai nodrošinātu sabiedrības interešu aizsardzību nepieciešams īstenot stabilitātes vadības funkciju, metožu un pasākumu kopumu, tādējādi nostiprinot sabiedrības uzticamību komercbanku sistēmai.
- Komercbankām sadarbībā ar valsts institūcijām turpināt tautsaimniecības kreditēšanu un nodrošināt kredītu pieejamību, kas ir viens no svarīgākajiem valsts ekonomisko attīstību veicinošiem faktoriem, īpaši ekonomiskās krīzes apstākļos

## **Par pētījuma rezultātiem sīkāk skatīt krājumā LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2009.gadā Nr. 15**

### **Raksti, publikācijas**

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus*

- Andersone I. Gaile-Sarkane E. Digital Consumer Behaviour and Motivation Theories. Management, Economics and Business Development in European Conditions. VII International Scientific Conference, 28-29 May, 2009, Brno, Rozdrojovice – Brno, 2009 – III./1-III./11 pp.
- Andersone I. Gaile-Sarkane E. Patērētāju gaidu modelis: teorija un prakse // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 3.-8. lpp.
- Andersone I., Gaile-Sarkane E. Behavioral Differences in Consumer Purchasing Behavior between Online and Traditional Shopping: Case of Latvia. Economics & Management No. 14. – Kaunas, Technological Kaunas, 2009. – 345-352 pp. (ISSN 1822-6515)
- Andersone I., Gaile-Sarkane E. Development of Demand and Consumption by Generations. Bridges. Supplementary Issue: Scientific Volume, 2009, Vol. 39 „Social Sciences in Global World: Possibilities, Challenges and Perspectives”. – Klaipeda University, 2009. – 165-170 pp. (ISSN 1648-3979)
- Andersone J., Gaile-Sarkane E. Patērētāju gaidu teorija // 50. RTU Starptautiskās zinātniskās konferences, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU – 18 lpp.
- Auzina A. Počs R. Impact of income changes on private consumption expenditure and its structure // 6th International Scientific Conference “Business and Management-2010” Selected papers. Vilnius, Lithuania. – (iesniegta publicēšanai) - 6 p.
- Auziņa A. Latvijas tautsaimniecības nozaru attīstības un konkurētspējas analīze un prognozēšana // 50. RTU starptautiskās zinātniskās konferences ziņojumu tēzu krājums. – Rīga: RTU, 2009. – 64.lpp.
- Auziņa A., Ozoliņa V., Počs R. Tautsaimniecības nozaru produktivitāte Latvijā: tendences un prognozes // 50. RTU starptautiskās zinātniskās konferences ziņojumu tēzu krājums. – Rīga: RTU, 2009. - 65.lpp.
- Āzena L. “Pilsētas mārketinga atziņu izmantošana pašvaldības darbības plānošanā” RSU zinātnisko rakstu krājums, 2009.g.
- Āzena L. “Pilsētas mārketinga stratēģiskā plānošana”, Kaunas Tehnoloģiskās Universitātes starptautiskās zinātniskās konferences rakstu krājums.// European Integration Studies. Research and Topicalities. No. 3 (2009). Kaunas: Kaunas University of Technology, 2009. ISSN 1822 – 8402.
- Āzena L. “Teritorijas mārketinga kā teritorijas attīstības veicinātājs”// LU zinātnisko rakstu krājums, 2009.g.
- Āzena L., Keišs S. Konkurētspēja kā teritorijas attīstības veicinātājs. Economic Science for Rural Development. Proceedings of the International Scientific Conference. Primary and secondary production consumption. n°19, 2009., Jelgava. 220.-226.lpp. ISSN 1691-3078.
- Āzena L. “Teritorijas internet- mārketinga” Lublīnas Jāņa Pāvila II Katolu Univesritāte (Polija) (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawla II Lublin, Poland). 2009.- 343.-346.lpp. ISBN 978-83-7363-840-2.
- Bistrova J., Lace N. Relevance of fundamental analysis on the Baltic equity market // Economics and Management 2009. Kaunas Technological University. - No.14, 132-137 pp.- EBSCO
- Buldakova N., Lāce N. Latvijas mazo uzņēmumu inovatīvas attīstības modelis // rtu ievf zinātniskie raksti „ekonomiskie pētījumi uzņēmējdarbībā.” 7.sējums. 2009.g. 7.-14. lpp.
- Cieņiņa I. Latvijas iedzīvotāju patēriņa izdevumi un to izmaiņu tendences pēdējā desmitgadē // LU Raksti, sērija Ekonomika un vadības zinātne, 743.sēj. VIII, – R.: LU, 2009, -34.-42.lpp. ISSN1407-2157.

- Ciemiņa I., Balode I., Krastiņš O. Sadalījumu apliecošās līknes dzīves līmeņa pētījumos // LU Raksti, sērija Ekonomika un vadības zinātne, 743.sēj., VIII, – R.: LU, 2009,-10.-24.lpp. ISSN1407-2157.
- Ciemleja G., Lāce N. Challenges of Performance Management within Enterprise in Life Cycle II Interantional science confence “Knowledge society”. Nesseber, Bulgaria September 2-4, 2009. Volume 4- 28-31 p.
- Ciemleja G., Lāce N. SME performance management using life cycle stage concept // Мировая экономика и бизнес-администрирование, 5-я международная научно-практическая конференция, Мау 28-30, 2009, Belarus, Minsk. – pp. 119 -127. -ISBN 985-479-525-086-0.
- Ciemleja G., Lāce N. Sociālā kapitāla loma uzņēmuma apgrozāmo aktīvu pārvaldībā // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 9.-17. lpp.
- Ciemleja G., Lāce N. Uzņēmuma sociāla kapitāla pārvaldība, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 7 lpp.
- Čurkina I. „Causes of economic crises in small transition countries: Case of Latvia”. Iesniegts publicēšanai Berlin School of Economics & Law, 2009
- Čurkina I. Aizņēmums – recesijas mīkstināšanas mehānisms? - <http://www.lv.lv/index.php?menu=doc&sub=697&id=187343>, 5.02.2009
- Čurkina I. Kas ir valsts bankrots un kā tas izpaužas? - <http://www.lv.lv/index.php?menu=doc&sub=pprocessa&id=189038>, 20.02.2009
- Čurkina I. Latvijas tautsaimniecība: pieņemšanās cēloņi un sekas. Iesniegts publicēšanai Latvijas Universitātē, 2009
- Čurkina I. Tautsaimniecības stimulēšanas prakse pasaulē. Iesniegts publicēšanai Liepājas Pedagoģiskajā augstskolā, 2009
- Čurkina I. Vai devalvācija ir panaceja pret visām kaitēm? - <http://www.lv.lv/index.php?menu=doc&sub=pprocessa&id=189038>, 13.03.2009
- Dubro N., Magidenko A. Bīstamo atkritumu ekonomiskās ietekmes novērtēšanas sistēma, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 6 lpp.
- Dubro N., Magidenko A. Bīstamo atkritumu vadīšanas filozofija un ekonomiskās ietekmes novērtēšana // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 19.-26. lpp.
- Dubro N., Magidenko A. Hazardous waste influence on Latvian industry economic results // Management and sustainable development. Society, man, nature Univer volume 23, part 2, 2009 University of Forestry, Sofia, Bulgaria p 59-66.
- Dubro N., Magidenko A. Hazardous waste innovative management in Latvia // VII International scientific conference “Management and Engineering’ 09” Conference Proceedings 2009, 22-24 june Szopol Bulgaria- 201-206 p.
- Eglīte S., Skribāne I., Sprōge I. Fiskālās un monetārās politikas loma ekonomikas ciklu regulēšanā / Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.7 Rīga, 2009 (ISBN13:978-9984-19-924-5, Abstract Indexed Index Copernicus) 6-13 lpp.
- Gaile-Sarkane E. Cilvēku informatīva uzvedība Baltijas valstīs: tehnoloģijas ietekme, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 8 lpp.
- Gaile-Sarkane E. Impact of technology Adoption on Consumer Behaviour. Economics & Management No. 14. – Kaunas, Technologija Kaunas, 2009. – 381-387 pp. (ISSN 1822-6515)
- Gaile-Sarkane E. TRIZ for Creativity in Research. Overcoming the Hindrances in Writing Doctoral Theses. Collection of Scientific Articles under Editorship of Professor D.oec. Elina Gaile-Sarkane – Rīga, RTU Publishing House, 2009. – 43-59 pp. (ISBN 978-9984-32-113-4)
- Gaile-Sarkane E., Andersone I. Consumer Behaviour Changing: Mothods of Evaluation. Trends. Economics and management. Volume III, Number 04. – Brno 2009. – 63.-71 pp. (ISSN 1802-8527)
- Gaile-Sarkane E., Lapina I. Knowledge Society: Challenges for Higher Education in the Baltic States // II Interantional science confence “Knowledge society”. Nesseber, Bulgaria September 2-4, 2009. Volume 3- 31-34 p.
- Gaile-Sarkane E., Magidenko A., Andersone I. Patērētāju rīcības izmaiņas Latvijā: informācijas tehnoloģiju ietekmes novērtēšana. LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. Nr. 14., - Rīga, LŽP Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisija, 2009. – 61.-66. lpp.
- Grade J., Magidenko A. Līzinga tirgus attīstības problēmas Latvijā // RTU IEVF zinātniskie raksti „Ekonomiskie pētījumi uzņēmējdarbībā.” 7.sējums. 2009.g. 26.-35. lpp.
- Greitāne R., Magidenko A. Inovatīvu pakalpojumu klasifikācija un to konkurētspēja no kvalitātes izmaksu viedokļa, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 7 lpp.
- Greitāne R., Magidenko A. Inovatīvu pakalpojumu kvalitātes ietekme uz to konkurētspēju // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 27.-35. lpp.
- Jankova L. European Union Funds and Programs in Latvia In: Ekonomika ir vadyba: Aktualijos ir perspektyvos, Mokslo darbai, 2009 3 (16), Šiaulių Universitetas Socialinių mokslų fakultetas, pp. 267-275. ISSN 1648-9098.
- Jansone D., Gaile-Sarkane E. Pirkšanas lēmumu pieņemšanas modeļi elektroniskajā vidē // RTU IEVF zinātniskie raksti „Ekonomiskie pētījumi uzņēmējdarbībā.” 7.sējums. 2009.g. 36.-42. lpp.
- Joppe A. Nodokļu administrēšanas pilnveidošana. Monogrāfija. – Rīga: SIA Dobums, 2009. – 207 lpp.
- Jurgena I., Švēdere D. Documentary Evolution and Transformation of Business Partnerships in Latvia. In: Economic Science for Rural Development, No. 19, Jelgava: LLU, pp. 36-42. ISSN 1691-3078
- Kalniņš J., Skribans V., Ozoliņš G. Lauksaimniecības nozares stratēģiskās attīstības sistēmdinamikas modelēšana // LU Raksti. - Rīga, Latvija: LU, 2009. - 320.-332. lpp.

- Karnīte R. „Egle, ciprese vai smilšu pulkstenis, un kā tas iespaido Latvijas nākotni.” Latvijas ārsts, 2009. gada jūnijā.
- Karnīte R. Assessment of the national stimulus packages in the EU. Questionnaire on national stimulus packages in the EU to be completed by TURI institutes.
- Karnīte R. Atklāti par migrāciju // ES māja.lv, 2009. gada jūnijs.
- Karnīte R. Vai vērts ielūkoties nākotnē (par ekonomikas finansializāciju) // Latvijas vēstnesis Interneta versija, 2009. gada jūnijā.
- Karnīte R. Vairāk saules Latvijas tautai // Latvijas vēstnesis Interneta versija, 2009. gada jūnijā.
- Keišs S., Grišins A., Tilta E. Orientation to Exports of Regional Food Industry Enterprises in Latvia. Verslas, studijos ir aš. Konferencēs tēzes. Šiauliai, Šiauliu kolegijos leidybos centras, 2009. – 58.-60.lpp.
- Keišs S., Grišins A., Tilta E. Pārtikas rūpniecība un tās produkcijas eksports. Economic Science for Rural Development. Proceedings of the International Scientific Conference. FINANCES, TAXES, INVESTMENT AND SUPPORT SYSTEMS. N°20, 2009., Jelgava. 179.-186.lpp. ISSN 1691-3078.
- Keišs S., Kazinovskis A. Ko Latvijas līdzsvarotai attīstībai dos apriņķi? //Neatkarīgā rīta avīze. 2009.gada 1.aprīlis.
- Keišs S., Tilta E., Zariņa V., Jesemčika A., Medne A., Kazinovskis A., Balode G.. Reģionalizācija un tās loma līdzsvarotā administratīvi teritoriālā attīstībā Latvijā.// LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā: Nr.14. – Rīga: LZP Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisija, 2009. – 87.-92.lpp.
- Keišs S., Zvirgzdiņa R., Vītola S., Tilta E.. Ražošanas paplašināšanas nepieciešamība un iespējas Latvijas reģionos. // Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā. Nr. 7. Tautsaimniecības attīstības institūts, Rīga, 2009. – 109.-123.lpp.
- Ketners K., Titova S. Nodokļu politika Eiropas Savienības vidē // Rīga, Banku augstskola, 2009- 128. lpp.
- Kļava S. The teorethical and legal aspects of area payments in Latvia.// Proceedings of 15th International Scientific Conference „Research for rural development 2009”, Jelgava: Latvia University of Agriculture, pp.203-210.
- Koleda N., Lace N. Development of comparative - quantitative measures of financial stability //Economics and Management 2009. Kaunas Tehnological University. - No.14, 78-84 pp. - EBSCO
- Koleda N., Lāce N. Finanšu stabilitātes analīze kompānijas ilgtspējas attīstības kontekstā // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 53.-62. lpp.
- Koleda N., Lāce N. Nefinanšu uzņēmumu finanšu stabilitātes indikatori, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, CD – 7 lpp.
- Krašņiņš O., Ciemiņa I. No iedzīvotāju dzīves apstākļu pētījumiem līdz vitaindeksam // Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. Zinātniskie raksti – R.: LR CSP, 2009. – 13.lpp.
- Krašņiņš O., Locāne V. Teritoriju attīstības līmeņa un tā izmaiņu sakarības. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 88.-97. lpp.
- Kruzmetra M., Rivza B. Partnership as Economic and Social Risk reduction in Rural Development. Abstracts of NJF seminar 425 „Economic Systems research in Agriculture and Rural Development”, Tartu, „29 September – 1 October 2009. NJF Report, Vol 5, No 5 (2009)
- Krūzmētra M. (2009) Mikrokredīta kustība virzībā uz partnerību. Banku augstskolas Biznesa un finanšu pētniecības centra Diskusiju Žurnāls, Jūlijs, 2009, 7. - 8. lpp.
- Krūzmētra M. Mikrokredīta kustība virzībā uz partnerību. Grām.: FEM: Sieviešu uzņēmējdarbības attīstība, Jelgava, LLU, 2009, 65. – 72. lpp.
- Krūzmētra M., Rivža B., Rivža S. Mikrokredīta kustība kā viens no partnerības variantiem. (iesniegts LLU Ekonomikas fakultātes konferences (2010. gada aprīlī) materiālu izdevumam).
- Lace Natalja; Bistrova Julija: Capital management during liquidity crunch: Baltic States in the context of CEE equity markets // 8th International Conference "CHALLENGES OF EUROPE: FINANCIAL CRISIS AND CLIMATE CHANGE", May 21-23, 2009, Split-Bol, Croatia – CD. - 11 pp.
- Laizāns T., Lāce N. Alternatīvo finanšu instrumentu attīstība Latvijā, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 8 lpp.
- M. Krūzmētra, B. Rivža, E. Konstantīnova. Mentoru kustību izveide Latvijas laukos saskaņā ar labas prakses pieredzi Ziemeļvalstīs. LZP ekonomiskās, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā. R. 2009. Nr.14, 93.-99. lpp
- Magidenko A., Gaile-Sarkane E. SVID analīze uzņēmējdarbībā: rezultāti un to novērtēšana // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 88.-93. lpp.
- Magidenko A., Gaile-Sarkane E. SVID analīzes rezultātu novērtēšana, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēzu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 5 lpp.
- Magidenko A., Gaile-Sarkane E., Didenko K., Lāce N., Ketners K., Jansons V., Dubro N. Informācijas resursu ekonomiskā nozīme Latvijas uzņēmējdarbības attīstībā. LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008. gadā. Nr. 14. - Rīga, LZP Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisija, 2009. – 100.-106. lpp.
- Mavlutova I. Business priorities in investment under the conditions of recession. Proceedings from 1st International PhD Conference „Management, economics and business development in European conditions”, Brno: Brno University of technology, Faculty of Business and Management, 2009. – P. 88–95.
- Mavlutova I., Leshinskis K. The prognostication of eventual bancruptcy of enterprise. – Proceedings from the Seventh International conference „Enterprise in transition” – Split: University of Split, Faculty of Economics, Croatia. P. 119–122.

- Medne A. Accounting to small and middle Enterprises in Latvia. // Tartu University, May 08-09 2009.gads, Starptautiskā zinātniskā konference Accounting and Performance Management Perspectives in Business and Public Sector Organizations, 88. – 95.lpp., ISBN 978 – 9949 – 19 – 122 – 2(iesniegta publicēšanai).
- Melece L. (2009). Development of Biosafety System in Latvia. Journal für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit, Vol. 3, Suppl. 2 / February, 2009, pp. 63 (Springer).
- Melece L. (2009). Extract from research on the amount of organic soils (Histosols) in Latvia from 1990 – 2004 according to IPCC Good Practice Guidance and uncertainty management for national greenhouse gas inventories. – In: Latvia's National Inventory Report Submitted under United Nations Convention on Climate Change (Edit. J. Pridmanis), pp. 176-186.
- Melece L. (2009). Issues of Food Consumption in Latvia // Proceedings of the International Scientific Conference Economic Science for Rural Development No 20, pp. 103-111. (AGRIS databases; EBSCO Publishing; Academic Search Complete)
- Melece L. (2009). Sustainable Rural Development: Growth Possibilities of Small Agri-Food Enterprises in Latvia. Edit. Shamseddin G. Gadziyev, Dainora Grundey, Yuriy Bilan, Bruno S. Sergi (scientific editors). Business Development and Markets in the European Economic Area. Monograph. -Kyiv: Foundation of International Studies, pp. 421-436.
- Melece L., Gulbe I., Hāzners J. (2009). Some Issues of Globalization Impact on Latvia's Food Marketing//10th International Scientific Conference "Management Horizons in Changing Economic Environment: Visions and Challenges", Kaunas, Lithuania, 24 – 26 September 2009, pp. 519-537.
- Melece L., Prauliņš A. (2009). Issues of Food Consumption in Relevance with Household's Prosperity. In: „Second International Scientific Conference “Research People and Actual Tasks on Multidisciplinary Sciences”. Vol. 3. “Social and human sciences. Economic sciences. Ecology and environmental protection, land and water use and environment” Lozenec, Bulgaria, June 10-12, 2009, pp. 153-157.
- Melece L., Prauliņš A., Popluga D. Organic Farming in Latvia: Development and Economic Issues// Žemės ūkio mokslai, Lithuanian Academy of Sciences, 2009, T. 16. Nr. 3–4, pp. 148-156. ; CAB Abstracts)
- Melece L., Prauliņš A., Popluga D. Some Issues of CAP Implementation in Latvia: Regional Inequality Aspects. – The Structural Changes in the Rural Areas and Agriculture in the Selected European Countries. National Research Institute of Agricultural and Food Economics (Warsaw, Poland), 2009, Nr. 128.1, pp. 180-193.
- Melece L., Romanova D., Sproģe I., Golovčenko A., Šēna I. (2009). Galveno pārtikas produktu vajadzība un tās nodrošinājuma ekonomisko problēmu izpēti un risinājumi iedzīvotāju ģimenēs ar dažādu ienākumu līmeni. LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā, Nr. 14, 107.-116. lpp.
- Nemeček P., Kostomarova A., Šemberova I., Lāce N. Creative Society- Space for Development of Company Innovative Potencial // II Interantional science confefence “Knowledge society”. Nesseber, Bulgaria September 2-4, 2009. Volume 3- 55-59 p.
- Nemeček P., Kostomarova A., Šemberova I., Lāce N. Knowledge Management as basis og the Knowledge society // II Interantional science confefence “Knowledge society”. Nesseber, Bulgaria September 2-4, 2009. Volume 3- 5-9 p.
- Overcomming the Hindrance in Writing Doctoral Theses. Collection of Scientific Articles under Editorship of Professor Elina Gaile-Sarkane. – Rīga, RTU Publishing House, 2009. – 126 p.
- Ozoliņa V. Latvijas makroekonometriskā modeļa pamatojums // 50. RTU starptautiskās zinātniskās konferences ziņojumu tēžu krājums. – Rīga: RTU, 2009. – 58.-59.lpp.
- Ozoliņa V. Latvijas makroekonometriskā modeļa pamatojums // RTU zinātniskie raksti. 3. sēr., 18.sēj. Ekonomika un uzņēmējdarbība. 15 lpp.
- Ozoliņa V. Macroeconomic environment of Latvia's exporters (tēzes)// 6th International Scientific Conference “Business and Management–2010” Vilnius, Lithuania. – (pieņemta publicēšanai) - 1 p.
- Ozoliņa V. Macroeconomic environment of Latvia's exporters // 6th International Scientific Conference “Business and Management–2010” Selected papers. Vilnius, Lithuania. – (iesniegta publicēšanai) – 7 p.
- Ozoliņš J. Application of protectionism measures for sustainable dairy sector development in the Baltic states In: Rural development 2009: The fourth international scientific conference proceedings, Volume 4, Book 1, 15-17 October, Akademija, Kaunas region, Lithuania, pp.245-251.
- Ozoliņš, J., Vēveris, A. (2009) Gross economic effect of dairy sector in Latvia and the other Baltic states. Starptautiskās zinātniskās konferences raksti “Research for Rural Development 2009”, Jelgava, pp. 248-255
- Pilvere I., Bulderberga Z. Results of Rural Development Programme 2007-2013 Implementation in Latvia. In: Rural development 2009: The fourth international scientific conference proceedings, Volume 4, Book 1, 15-17 October, Akademija, Kaunas region, Lithuania, pp.252-257.
- Pilvere I., Packevica R. The European Union Funds for Agriculture and Rural Development in Zemgale Region (Latvia) In: Ekonomika ir vadyba: Aktualijos ir perspektyvos, Mokslo darbai, 2009 3 (16), Šiauliu Universitetas Socialiniu mokslu fakultetas, pp. 292-300.
- Pilvere I., Rukmanis A., Jankova L. Entrepreneurship Profile in Latvia// Proceedings of the International Scientific Conference “Economic Science for Rural Development 2009”, No 19, Jelgava, 2009, 13-20 pp., ISSN 1691-3078.
- Pļevako T., Beliha O., Vanags I. Būvniecības nozares kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju atbilstība dinamikā. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 116-127.lpp.
- Pļevako T., Katkovska I. Investīciju dinamika Latvijā un to uzskaites problēmas. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 134.-143.lpp.

- Pļevako T., Katkovska I. Investīciju statistikas rādītāju sistēma. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 128.-133.lpp.
- Počas R., Auziņa A., Ozoliņa V., Piņķe G.. The competitiveness of manufacturing branches in Latvia; and international comparison with analysis and forecasts // Energy Policy and International Competitiveness (edited by M.Grassini, R.Bardazzi). – Florence: University of Florence, 2009. – p.79-93.
- Popluga D. (2009) Beef Consumption Trends in Latvia. Proceedings of International Scientific Conference “Research for Rural Development 2009”, pp. 241-247. ISSN 1691-4031.
- Popluga D., Špoģis K. (2009) Influence of Financial Support on Development of Meat Sector in Latvia. Proceedings of the International Scientific Conference “Economic Science for Rural Development”, No. 20, Finances, Taxes, Investment and Support Systems, pp. 13-19. ISSN 1691-3078.
- Popluga, D., Melece, L. Trends in Latvia's Food Expenditure, Consumption and Nutrition// Proceedings of the Latvia University of Agriculture Nr. 22 (317). 2009, Jelgava, pp. 43-52. ; CABI Publishing CAB Abstracts)
- Prauliņš (ar līdzautoru) .Baltijas valstu lauku saimniecību ražošanas pievienotās vērtības salīdzinošā analīze (2001.-2006. g.). – Grām.: „Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. «Social Sciences»” , 2009 Daugavpils Universitāte, 2008. gada 15.-17. maijs. - Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds „Saulē”, 64.-70. lpp.
- Prauliņš A. (ar līdzautoru) (2009). Analysis of Farms' Borrowed Capital in the Baltic States. – Grām.: „Education and Economy 2009. Materials of international scientific conference” (ISBN 978-9985-59-899-3). – Tallinn University of Technology, Educational Research Centre, Mainor Business School, Vilnius University. Estonia, May 8-9, 2009, pp. 7-19.
- Prauliņš A. (ar līdzautoru) (2009). Diversity of Farm Indebtedness in Latvia and Poland: a Comparative Study. Warsaw University of Life Sciences. J. Problems of World Agriculture”, Vol. 6 (XXI), pp. 10 – 25.
- Prauliņš A. (ar līdzautoru) . Efficiency of Borrowed Capital in Latvian Agricultural Holdings. - Economics and Management. Kaunas University of Technology, Faculty of Economics and Management, 2009, Nr. 14, pp. 138-144.
- Prauliņš A. (ar līdzautoru) (2009). Piena pašizmaksas salīdzinošā analīze Latvijas piena lopkopības saimniecībās. Proceedings of the International Scientific Conference „Economic Science for Rural Development. Finances, Taxes, Investment and Support Systems”, Vol. 20. pp. 152-159; AGRIS databases; EBSCO Publishing; Academic Search Complete)
- Radžele-Šulce A., Krieviņa A. (2009) Using Logistics to Increase the Value Added of Latvian Dairy Sector. Multi-Level Processes of Integration and Disintegration, Deutschland, Berlin (iesniegts – pieejams internetā)
- Ramata A., Magidenko A. Latvijas tūrisma produktu un pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanas problēmas // RTU IEVF zinātniskie raksti „Ekonomiskie pētījumi uzņēmējdarbībā.” 7.sējums. 2009.g. 101.-110. lpp.
- Recommendations for the Improvement of Budgeting Processes in the Latvian Ambulance Medicine Services // International conference. Current Issues in Management of Business and Society Development // University of Latvia, Faculty of Economics and Management, Riga, 7-9 May, 2009. (in publication)
- Regulāri I. Čurkinas sagatavoti nacionālo ziņojumu publicējumi Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda mājas lapā.
- Regulāri R. Karnītes sagatavoti nacionālo ziņojumu publicējumi Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonda mājas lapā
- Rivža B (2009) Grupas mikrokredīta programmas realizācija 10 gadu garumā. Grām.: FEM: Sieviešu uzņēmējdarbības attīstība, Jelgava, LLU, 2009, 8. – 20. lpp.
- Rivža B., Ribikauska R. (2009) Mikrokredīta attīstība Baltijā. Banku augstskolas Biznesa un finanšu pētniecības centra Diskusiju Žurnāls, Jūlijs, 2009, 5. - 6. lpp.
- Romānova I. Iekšējo reitingu sistēma aizņēmēju kredītriska novērtēšanai. Monogrāfija. – Rīga: SIA Izglītības soļi, 2009. – 174 lpp. (ISBN 9984-712-93-1)
- Rumba I., Magidenko A. Cenu veidošanas politika autotransporta uzņēmumos latvijā // RTU IEVF zinātniskie raksti „Ekonomiskie pētījumi uzņēmējdarbībā.” 7.sējums. 2009, 111.-116. lpp.
- Siliņa L. (2009) Efficiency of the Use of Assets in the Farms of Kurzeme Peninsula in Latvia. European Integration Studies: Research and Topicalities, No. 3.
- Skriban V. Latvian and Europe construction comparison: stability and reasons of crisis. // Economies of Central and Eastern Europe: Convergence, Opportunities and Challenges, Tallinn University of Technology, 2009 – 20 p.
- Skribans V. Būvniecības nozares prognozēšanas modelis. RTU zinātniskie raksti. 3. sēr., 18.sēj. Ekonomika un uzņēmējdarbība. 15 lpp.
- Skribans V. Influence of Labour Migration on Latvia's Labour Market // Proceedings of the 27th International Conference, 27th International Conference of the System Dynamics Society, USA, Albuquerque, New Mexico, 26.-30. jūlijs, 2009. - 105-106. lpp
- Skribans V. Investment modeling by using the system dynamic method (Iesniegta publicēšanai, Social Research, Economics and Management: Current Issues and Perspectives).
- Skribans V. Krīzes un 2009. gada nodokļu politikas izmaiņu ietekme uz Latvijas ekonomiku // LU raksti. - Rīga, Latvija: LU, 2009. - 189.-200. lpp.
- Skribans V. Latvijas būvniecības nozares uzņēmumu finansiālās stabilitātes novērtēšana (Iesniegta publicēšanai, 50. RTU konference “Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship”)

- Skribans V. Latvijas būvniecības resursu problēmas vienotā Eiropā. (Iesniegta publicēšanai RTU „Ģeomatika” raksti).
- Skribans V. Nodokļu ieņēmumu modelēšana, izmantojot sistēmdinamikas metodi (Iesniegta publicēšanai, 50. RTU konference “Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship”).
- Skribans V. Влияние трудовой эмиграции на рынок труда в Латвии // Economics and Management: Current Issues and Perspectives, 9th Ernestas Galvanauskas’ International Scientific Conference, Lithuania, Siauliai, 2009. – p. 250-258.
- Skribans V., Birkavs V. Krīze būvniecībā zinātnieka acīm. – R.: Būvniecības nozares dinamika Latvijā un Eiropā: 4(15)/2009.
- Skribans V., Birkavs V. Krīze būvniecībā zinātnieka acīm. – R.: Latvijas būvniecība: 5(16)/2009.
- Solovjova I. Komerčbanku sistēmas stabilitātes problēmas. Monogrāfija. – Rīga: SIA Izglītības soli, 2009 – 265 lpp.
- Sproģe I. Enerģētiskā sektora nozīme valsts attīstībā / Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.7 Rīga, 2009, Abstract Indexed Index Copernicus), 144-152 lpp.
- Sproģe I. Ilgtstājīga attīstība un vides nodokļi / Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences tēzes, Daugavpils, 2008.g., 117lpp (<http://www.dukonference.lv/98789791.pdf>)
- Sproģe I. Latvijas nodokļi un ekonomiskā krīze/ Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.7 Rīga, 2009 , Abstract Indexed Index Copernicus) 124-136lpp
- Sproģe I. Latvijas nodokļu politika: salīdzinājums un novērtējums / Komersanta Vēstnesis 2008/25/26(132/133) 18.jūnijs 2008.gads 19-21 lpp.
- Sproģe I. Latvijas nodokļu politika: salīdzinājums un novērtējums <http://www.kvestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=176844>
- Sproģe I. Latvijas nodokļu politikas īpatnības / Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.6, Rīga, 2008. 154-162.lpp
- Sproģe I. Latvijas nodokļu politikas nākotnes virzieni / LU raksti, 737 sējums Ekonomika, VII, 319-328. lpp
- Sproģis A., Sproģe I., Sproģis J. (2009). Latvijas tautsaimniecība 2009.gada sākumā/ Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.7 Rīga, Abstract Indexed Index Copernicus) 14-36lpp
- Sproģis A., Sproģis J., Sproģe I. (2009). Latvijas tautsaimniecības attīstības problēmas 21.gadsimtā / LU raksti, 737 sējums Ekonomika, VII , 303-318. lpp.
- Sproģis J., Sproģe I., Sproģis A. (2009). Latvijas lauksaimniecības reģionālās specializācijas izmaiņas / Economic Science for Rural Development Nr.15 [http://www.ef.llu.lv/files/html\\_files/p2/Regional\\_and\\_Rural\\_Development\\_15.html](http://www.ef.llu.lv/files/html_files/p2/Regional_and_Rural_Development_15.html)
- Ščeuļovs D., Gaile-Sarkane E. Sociālie interneta tīkli un portāli – uzņēmējdarbības instruments // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 116.-124. lpp.
- Špoģis K., Mazūre G., Švēdere D. (2009) Concentration and Dispersion of Production as Risk Management Method, Opportunities or Threat in Agriculture. **In:** Economic Science for Rural Development, No. 20, Jelgava: LLU, pp. 33-40. ISSN 1691-3078
- Šulca O., Sproģe I (2009). Role of Latvian Agriculture in Foreign Trade. Proceedings of 10 th International Scientific Conference Economic Science for Rural Development Nr 18, (ISSN 1691-3078; ISBN 978-9984-9937-1-3 Abstracted / Indexed: AGRIS, EBSCO), pp. 217 -223.
- Šulca O., Sproģe I. Latvijas ārējā tirdzniecība / Tautsaimniecības attīstības problēmas Latvijā Nr.7 Rīga, 2009 (ISBN13:978-9984-19-924-5, Abstract Indexed Index Copernicus), 163-171 lpp.
- Tetere V. EU Structural Funds – Part of Investment in Latvia’s Development//, Proceedings of the International Scientific Conference “Economic Science for Rural Development 2009”, No 18, Jelgava, 240 – 245 pp.
- The E-consulting Methodology to Sustain the Development of SMEs in Latvia (M.Kuzmina), Ventspils, 2009 (in publication)
- Titko J., Lāce N. Darbinieka kompetenču modelis Latvijas komercbankā, „RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konferences ziņojumu tēžu krājums 15-16 oktobrī 2009. g.”, Rīga, RTU, CD – 7 lpp.
- Titko, J., Lāce, N. Valuation of a Commercial Bank in Emerging Markets: Case of Latvia // VII international scientific conference “Management and engineering’ 09”, June 22-24, 2009. – Sozopol: Technical University –Sofia, 2009. - pp. 364-374
- Upīte I. Investment Support for Agricultural Development in Latvia In: Ekonomika ir vadyba: Aktualijos ir perspektyvos, Mokslo darbai, 2009 3 (16), Šiaulių Universitetas Socialinių mokslų fakultetas, pp. 316-323. ISSN 1648-9098.
- Upīte I. Results of Introducing Investment Support Measures under Programs Co-financed by the EU in Latvia. In: Rural development 2009: The fourth international scientific conference proceedings, Volume 4, Book 1, 15-17 October, Akademija, Kaunas region, Lithuania, pp.286-291.ISSN 1822-3230.
- Upīte I. Theoretical and Economic Aspects of the Reformed Common Agricultural Policy of European Union. //Proceedings of 15th International Scientific Conference „Research for rural development 2009”, Jelgava: LLU, pp.180-187.
- Upīte I., Pilvere I. Theoretical, Historical and Economic Pre-requisites of Protectionism in Agriculture // Proceedings of the International Scientific Conference “Economic Science for Rural Development 2009”, No 18, Jelgava, 2009, 20-28 pp., ISSN 1691-3078.
- Vanags E. Izcilība publiskajā pārvaldē. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 223.-227.lpp.

- Vanags E., Krastiņš O., Vanags I. u.c. Latvijas statistikas specifiskās problēmas ES statistikas ietvaros. LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā, Nr.14. LŽP Humanitāro un sociālo zinātņu ekspertu komisija. R.: 2009. – 146.-153.lpp.
- Vanags E., Krastiņš O., Vanags I., Valodiņš E., Zaķe A., Locāne V. Latvijas dažādība skaitļos un vīzijās.- R.: CSP, 2009. - 108 lpp.
- Vanags E., Valodiņš E. Pašvaldību darbības kopvērtējums – konfidences rādītājs un tā sastāvdaļas. Statistikas zinātnisko pētījumu rezultāti 2009. - R.: LR CSP, 2009. - 228.-235.lpp.
- Vanags I., Krastiņš O. Estimation of Development of Territories in Latvia. Paper in 57th ISI Session Proceedings, CPM 28, Durban, South Africa, 16-22 August 2009. - 6 p.
- Vanags I., Mūkina I., Katkovska I., Belihā O., Buševica D., Jakovļeva S., Zalāns O. Konjunktūras un patērētāju apsekojumu rezultāti 2008. gada I ceturksnī. – Rīga: LR CSP, 2009.g. februāris. – 76lpp.
- Vanags I., Mūkina I., Katkovska I., Belihā O., Buševica D., Jakovļeva S., Zalāns O. Konjunktūras un patērētāju apsekojumu rezultāti 2008. gada II ceturksnī. – Rīga: LR CSP, 2009.g. maijs. – 68lpp.
- Vanags I., Mūkina I., Katkovska I., Belihā O., Buševica D., Jakovļeva S., Zalāns O. Konjunktūras un patērētāju apsekojumu rezultāti 2008. gada III ceturksnī. – Rīga: LR CSP, 2009.g. augusts. – 74lpp.
- Vanags I., Mūkina I., Katkovska I., Belihā O., Buševica D., Jakovļeva S., Zalāns O. Konjunktūras un patērētāju apsekojumu rezultāti 2008. gada IV ceturksnī. – Rīga: LR CSP, 2009.g. novembris. – 75lpp.
- Zimecs A., Ketners K. Risku vadības nozīme mazo un vidējo uzņēmumu darbībā // RTU zinātniskie raksti, 3.sērija, 19.sējums „Ekonomika un uzņēmējdarbība. Uzņēmējdarbība un vadīšana”. Rīga RTU 2009.g. 146.-153. lpp.
- Zvirgzdiņa R., Vītola S., Tiltā E.. Entrepreneur in Agricultural Cluster. //Mokslu darbai. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. No. 3 (16) (2009) (pp. 329-334). Šiaulių: Šiaulių universitetas, 2009. ISSN 1648-9098.
- Zvirgzdiņa R., Vītola S., Tiltā E.. Entrepreneurship environment and regional policy.// European Integration Studies. Research and Topicalities. No. 3 (2009). (pp. 237-244). Kaunas: Kaunas University of Technology, 2009. ISSN 1822 – 8402.
- Zvirgzdiņa R., Vītola S., Tiltā E.. Innovations and Unbalanced Entrepreneurship Environment. // Starptautiska conference “Aktualni aspekty česke a svetove ekonomiky”. Rakstu krājums (pp. 605-611). Liberec: Technicka univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978-80-7372-536-5.
- Zvirgzdiņa R., Vītola S., Tiltā E.. Lauksaimnieciskās ražošanas un uzņēmējdarbības attīstības problēmas Latvijā. / Starptautiskā zinātniskā conference „Ekonomikas zinātne – lauku attīstībai 2009”. Nr. 20. Jelgava, 2009, 160.-166.lpp.
- Кейш С., Гришин А., Тилта Э. Экспортная ориентация и проблемы региональных латвийских производителей некоторых продуктов питания. // Profesines studijos: teorija ir praktika. 2009/5. Žurnalas. Šiaulių kolegija. Šiaulių kolegijos leidybos centras, 2009.- 84.-92.lpp. ISSN 1822-3648.
- Праулиньш А. (ar līdzautoru) Тенденции развития внешней торговли Латвии с Республикой Беларусь. – Grām.: „Республика Беларусь в системе международных экономических отношений. Сборник материалов международной научно-практической конференции.” (Минск, изд-во „Право и экономика”, 2009; ISBN 978-98-5442-660-0) – Институт экономики Национальной академии наук Беларуси. Беларусь, Минск, 23-24 октября 2008 года, стр. 327-332.

## 5.2.8. komunikācijas zinātne

### Galvenie rezultāti

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Komunikācijas zinātne Latvijā ir jauna nozare, kurā ir salīdzinoši ļoti maz šīs nozares zinātņu doktoru, kas var pieteikt un kvalitatīvi vadīt projektu izstrādi. LZP finansēja 3 projektus par latviešu un krievu valodas masu mediju tirgu, publisko komemorāciju un tās politiku: Latvijas pieredzes analīzi un vēlēšanu kampaņu analīzi Latvijā. Projekti uzdevumu ziņā un finansējuma apjoma ziņā 2009.g. bija nelieli, tādēļ, pabeidzot 2009.g. LZP ieteica tos apvienot ar citu nozaru pētījumiem, lai minimālā summa sasniegtu vismaz 10 000 Ls. Visi pētījumi bija aizsākti sekmīgi, taču daļa neatrada partnerus (I.Brikše), tādēļ tie 2010.g. neturpinās. Sekmīgi lielākā kolektīvā pie socioloģijas iekļāvās A.Dimanta vadītais projekts, saglabājot darba ievirzi, bet paplašinot skatījuma kontekstu un veidojot to interdisciplinārā rakursā.

### Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

2009.g. tika izstrādāts projektu pirmais posms, sagatavotas zinātniskās publikācijas, īpaši jāatzīmē A.Dimanta vadītais projekts „Latviešu un krievu valodas masu mediju tirgus un auditorija Latvijā”, kura ietvaros sarakstītas starptautiskas publikācijas un mācību grāmatas sadaļa, kā arī aktīvi noritējis darbs konferencēs. Citos projektos publikāciju maz, jo pirmais posms iecerēts kā sagatavošanas darbs. Rezultāti nozīmīgi Latvijas politiskā procesa analīzē, vēlēšanu procesa analīzē, divu informatīvo telpu – latviešu un krievu – preses nostādņu salīdzinājumā.

### Zinātniskā sadarbība

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)*

Sadarbība ar Kauņas universitāti, Londonas universitāti, kā arī ar Latvijas augstskolām.

|                                                                            | 2008.g | 2009.g |
|----------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                         | 3      | 3      |
| LZP finansēti projekti                                                     | 3      | 3      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                  | 1      | 2      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos | 0      | 6      |
| Konferenču tēzes                                                           | 1      | 1      |
| Populārzinātniski raksti                                                   | 1      | 2      |
| Referāti konferencēs un semināros                                          | 8      | 10     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                  | ...    | 10     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                | 0      | ...    |
| Iesaistīti doktoranti                                                      | 3      | 3      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                               | 2      | 2      |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Universitāte

Biznesa augstskola Turība

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1140 Inta Brikše</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Vēlēšanu kampaņas: vēstījumi, stratēģijas, mediju atspoguļojums un efekti</b> |
| 2009. g. bija paredzēts projekta uzsākšanas un publikāciju sagatavošanas posms. Taču pēc LZP aicinājuma iekļauties lielākā projektu apvienībā, netika atrasti partneri, tādēļ 2010. g. projekts pārtraukts.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                  |
| <b>09.1133 Ainārs Dimants</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Latviešu un krievu valodas masu mediju tirgus un auditorija Latvijā</b>       |
| <p>Projekts piedāvā iespēju inovatīvi un produktīvi izzināt latviešu un krievu valodas masu mediju (plašsaziņas līdzekļu) tirgu un auditoriju mijiedarbību Latvijas publiskajā telpā no ekonomikas un starpkultūru komunikācijas viedokļa. Piedāvājamā pētījumu projekta mērķi daudzējādā ziņā ir vērsti nākotnē:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) ieguldījums komunikācijas zinātnes vispārējās teorijas attīstībā;</li> <li>2) pētījuma fokusā ir jauniešu vecumgrupa (18 - 25 gadi) un tās mediju patēriņa vajadzības;</li> <li>3) īpašu uzmanību paredzēts pievērst interneta medijiem kā augošam mediju veidam;</li> <li>4) noskaidrot latviešu valodas masu mediju potenciālu Latvijas mediju tirgū un sabiedrības integrācijai Latvijā (piemērs – „5 min” un Latvijas Radio 4);</li> <li>5) izpētīt Latvijas krievvalodīgo mediju piedāvājuma un apmierinātā / neapmierinātā pieprasījuma attiecības it sevišķi Krievijas mediju iedarbības kontekstā.</li> </ol> <p>Ar komunikācijas zinātnē bazētu starpdisciplināru pieeju pētījumu projektā paredzēts sasniegt starptautiski salīdzināmus rezultātus, ņemot vērā masu mediju centrālo lomu demokrātijā. Piedāvājamā pētījumu projekta tematika saskan ar līdz šim galvenokārt Igaunijā veiktiem pētījumiem, bet arī tur pagaidām nav sistemātisku mediju iedarbības analīžu no etnicitātes viedokļa. Arī daži Latvijas autori ir pievērsušies krievvalodīgajiem medijiem, tomēr šajā projektā paredzētajam līdzīgas ievirzes apkopojoša pētījuma nav. Galvenie pētījuma rezultāti tiks publicēti zinātniskās konferencēs, pētījuma īstenošanu zinātniskos rakstos un monogrāfijās, kā arī studentu maģistra un bakalaura darbos.</p> <p>Pētījuma autori pieņem, ka medijiem latviešu valodā ir vēl neizmantots tirgus un sabiedrības integrācijas potenciāls, ko būtu iespējams apgūt, dažādojot informācijas avotus, tematiku un iesaistot mazākumtautību žurnālistus, lai masu mediju piedāvājums latviešu valodā kļūtu atraktīvāks tai publikas daļai, kurai latviešu valoda nav dzimtā. Savukārt masu mediji krievu valodā, palielinot vietējās un nacionālās informācijas īpatsvaru un dažādojot tās tematiku, varētu stabilizēt savas pozīcijas Latvijas mediju tirgū. Šo un citu hipotēžu pārbaude ir būtiska piedāvājamā pētījumu projekta sastāvdaļa.</p> <p>Pārskata periodā veiktās darbības un galvenie rezultāti ir atbilstoši projekta iesniegumā paredzētajiem pētījuma uzdevumiem un piešķirtā finansējuma apmēram:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Līdzšinējo un paralēlo mediju pētījumu Latvijā un Igaunijā apzināšana;</li> <li>2. Dinamiski transakcionālā modeļa piemērošana starpkultūru komunikācijas pētījumam;</li> <li>3. 2 maģistra un 4 bakalaura darbu sagatavošana par pētījuma tematiku.</li> </ol> <p>Ir apzināti līdzšinējie un paralēlie mediju pētījumi Latvijā un Igaunijā – ne tikai sastādīts attiecīgs literatūras saraksts, bet tie arī apgūti un izanalizēti. Tāpat ir pārbaudītas dinamiski transnacionālā modeļa (Werner Früh, Klaus Schönbach) izmantošanas iespējas (pētījumu metodes u.c.) šajā projektā, vispirms izstudējot jaunāko komunikācijas zinātnes literatūru par dinamiski transakcionālo pieeju un nonākot pie secinājuma, ka starpkultūru komunikācijas pētījumā tā vēl nav izmantota. Taču, sistemātiski savienojot mediju receptijas izpēti ar kontentanāli un papildinot dinamiski transakcionālo modeli ar mārketinga un patērētāju uzvedības konceptu lietojumu, veidojas perspektīvs teorētiskais ietvars latviešu valodas un krievu valodas mediju tirgus un auditorijas mijiedarbību pētījumam, kas būtu ieguldījums arī komunikācijas zinātnes vispārējās teorijas attīstībā. Iezīmējušies šādi darba virzieni tuvākajam laikam:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Izpētīt masu medijus kā nacionālās identitātes veidošanās faktoru, noskaidrojot latviešu valodas masu mediju potenciālu Latvijas mediju tirgū un sabiedrības integrācijai Latvijā un Latvijas krievvalodīgo mediju piedāvājuma un apmierinātā/neapmierinātā pieprasījuma attiecības it sevišķi Krievijas mediju iedarbības kontekstā;</li> <li>2. Salīdzināt iegūtos rezultātus ar līdzšinējiem un paralēliem mediju pētījumiem Latvijā un Igaunijā, atklāt vēsturiskās tendences un formulēt teorētiskos secinājumus, pārbaudot dinamiski transakcionālā modeļa, kā arī mārketinga un patērētāju uzvedības konceptu izmantošanas iespējas mediju kā nacionālās identitātes veidošanās faktora analīzē.</li> </ol> |                                                                                  |
| <b>09.1486 Vita Zelče</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Publiskā komemorācija un tās politika: Latvijas pieredzes analīze</b>         |
| <p>Projekta mērķis bija Latvijas publiskās komemoratīvās prakses un tās politikas izzināšana, apkopojoša rakstura pētījuma radīšana, tādējādi, veidojot zināšanu bāzi par šās sociālās parādības “konstruējošo” raksturu un nozīmi sava laika sabiedrības dzīvē, valsts iekšējā un ārējā politikā, varas un sabiedrības attiecībās, kā arī sociālo grupu un indivīdu dzīvē. Pētījuma projekts tika pieteikts kā 4 gadu laikā īstenojams projekts. 2009. gads bija tā realizācijas pirmais gads. Tā laikā veikta:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) komemoratīvās prakses pētniecības avotus apzināšana, vākšana un datubāzes veidošana;</li> <li>2) sākotnējā datu analīze, interpretācija, salīdzināšana un skaidrošana, balstoties uz komemorācijas un komunikācijas teorijām;</li> <li>3) atsevišķu gadījuma studiju pētījumi;</li> <li>4) sagatavoti ziņojumi konferencēm;</li> <li>5) pētījuma rezultātu gatavošana publicēšanai un publicēšana.</li> </ol> <p>Samērojumā ar projekta finansējumu - Ls 2754 - paveikts ir daudz.</p> <p>Projekta realizācijas gaitā radītās zināšanās veido sapratni par komemorācijas un sociālās atmiņas nozīmi un jēgu sabiedrības, valsts un indivīdu dzīvē. Tās izmantojamas valsts komemoratīvās un atmiņas politikas veidošanā, valsts iestāžu, pašvaldību un uzņēmumu darbā. Zināšanas par komemoratīvo tradīciju papildina nacionālās identitātes uzturēšanas un transformācijas izpratni.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                  |

## Raksti, publikācijas

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

- Broks, Jānis (2009) "Informācija informācijas sabiedrībā" Komunikācijas vadība informācijas sabiedrībā: BAT 10. starptautiskās zinātniskā konference: Rakstu krājums. ISBN 978-9984-828-36-7. Rīga: SIA „Biznesa augstskola Turība”, CD
- Broks, Jānis (2010) "Masu mediju komunikācijas telpa" Acta Prosperitatis [Biznesa augstskolas "Turība" starptautiski recenzējams zinātniskais žurnāls], Nr. 1 (iespiešanā)
- Dimants, Ainārs (2009) "4.3.5. Russian Mass Media in Latvia"; [Comparison] "5.5. Russian Mass Media"; "Mass Media, Conclusions" Pelnēns, Gatis (ed.): The „Humanitarian Dimension” of Russian Foreign Policy Toward Georgia, Moldova, Ukraine, and the Baltic States. Riga: Centre for East European Policy Studies, 180 - 190; 310 - 313; 325 - 327
- Dimants, Ainārs (2009) Editorial Autonomy as CSR in the Media Organizations: Theoretical Approach and the Latvian Case. The Baltics as an Intersection of Civilizational Identities : 8th Conference on Baltic Studies in Europe (Vytautas Magnus University, Faculty of Political Science and Diplomacy, Kaunas, Lithuania, 11 - 14 June, 2009). Kaunas: Vytautas Magnus University, 50
- Dimants, Ainārs (2010) "Krievijas masu mediji Latvijā" Acta Prosperitatis [Biznesa augstskolas "Turība" starptautiski recenzējams zinātniskais žurnāls], Nr. 1 (iespiešanā)
- Dimants, Ainārs; Russ-Mols, Stefans (2009) Žurnālistika: Mācību un rokasgrāmata. Rīga: Biznesa augstskola Turība
- Kaprāns M., Mūris un neizrunātā pagātne. Sk.: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/article.php?id=27964147>
- Ločmele, K. Mātes diena Latvijā: Pirmās Latvijas Republikas laika preses apskats. Latvijas Arhīvi. 2009. 1/2: 116–142.
- Škuškovnika, Daina (2010) "Latviešu un krievu avīžu lasītāju emocionālā reakcija uz informāciju" Acta Prosperitatis [Biznesa augstskolas "Turība" starptautiski recenzējams zinātniskais žurnāls], Nr. 1 (iespiešanā)
- Škuškovnika, Daina; Tiltiņa-Kapele, Inta (2009) "Sociālo zinātņu studentu emocionālā inteliģence" Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli: Sociālās zinātnes. Daugavpils: Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds “Saule”
- Zelče V. Vēstures pārrakstīšana un pārkartēšana// Diena. 2009. 14. marts.

## 5.2.9. juridiskās zinātnes

### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

Pārskata periodā par vienu projektu ir palielinājies un sasniedzis četrus LZZ finansēto projektu skaits. Visi četri projekti aptver nozīmīgus juridiskās zinātnes teorijas un prakses aspektus – projekts „Tiesību attīstība Latvijā teritoriju ilgtspējīgas attīstības kontekstā” (Ilma Čepāne) - Secināts, ka, izlemjot attīstības risinājumus, joprojām prioritāra nozīme tiek piešķirta ekonomiskajām interesēm. Savukārt vides aizsardzības intereses, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes aspekti labākajā gadījumā tiek apzināti, taču pārsvarā netiek vērtēti kā vienlīdz nozīmīgi kritēriji galīgā lēmuma pieņemšanā. No projekta teorētiskās izpētes rezultātiem izdarāms virsecinājums, ka minētie ilgtspējīgu attīstību veicinošie principi ietilpst Satversmes 115.panta saturā. Secināts: lai aizsargātu ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, no Satversmes 115.panta izriet, ka valstij ir pienākums nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Savukārt viens no efektīvas vides aizsardzības līdzekļiem ir teritorijas plānošana, kas veicina ilgtspējīgu attīstību.; Projekts „Latvijas drošība Eiropas Savienībā: politikas un tiesību problēmas” (Tālav Jundzis) - Pētījumu rezultātā par 2009.gadu formulēti secinājumi un priekšlikumi drošības stiprināšanai ekonomiskās krīzes apstākļos.; Projekts „Kriminālprocesa modernizācijas rezultāti un turpmākās attīstības virzieni” (Ārija Meikališa) - Izpētīti kriminālprocesā aktuāli jautājumi par kriminālprocesa attīstības vispārīgām tendencēm no tā pieņemšanas brīža, par valsts amatpersonu kriminālprocesuālo imunitāti, mantisko jautājumu kriminālprocesuālā risinājuma aktualitātēm, kriminālatbildības noilguma konstatēšanas kriminālprocesuālo kārtību un starptautiskās kriminālprocesuālās sadarbības aktuāliem jautājumiem; Projekts „Latvijas Civillikuma Saistību tiesību daļas pieskaņošana Eiropas Savienības Kopējam modelim - Common Frame of Reference” (Kalvis Torgāns) - Projekta izpilde ir sekmējusi Latvijas privāttiesību izvērtējumu to atbilstības Eiropas Savienības tiesību aktu, citu dalībvalstu tiesību un ES ietvaros notiekošo tiesību unifikācijas darbu aspektā, atklājot ne tikai kopējo, bet it sevišķi atšķirīgo, kas prasa Latvijas likumu pilnveidošanu. Visos projektos, neskatoties uz ierobežoto finansējumu galvenie mērķi ir sasniegti.

Galvenā problēma Latvijas juridiskajās zinātnēs ir zinātniskajam un akadēmiskajam potenciālam neadekvāts projektu skaits un apjoms. Latvijā nav pietiekami nozīmīga juridisko zinātņu pētniecības institūta, bet akadēmiskie spēki ir sadrumstaloti starp augstskolām. Studijas un pētniecību dažāda līmeņa jurista kvalifikācijas iegūšanai nodrošina trīs universitātes (LU, DU, RSU), četras augstskolas (Baltijas Starptautiskā akadēmija, Rēzeknes augstskola, SIA Biznesa augstskola Turība, Sociālo tehnoloģiju augstskola) un trīs koledžas. Līdz 2010.gada 1.janvārim to veica arī Latvijas Policijas akadēmija. Bez tam studijas juridiskajās zinātnēs notiek augstskolu un koledžu filiālēs – Bauskā, Cēsīs, Daugavpilī, Gulbenē, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā, Rēzeknē, Smiltēnē, Valmierā, Ventspilī.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

No I.Čepānes projekta teorētiskās izpētes rezultātiem izdarāms secinājums, ka ilgtspējīgu attīstību veicinošie principi ietilpst Satversmes 115.panta saturā. Lai aizsargātu ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, no Satversmes 115.panta izriet, ka valstij ir pienākums nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Savukārt viens no efektīvas vides aizsardzības līdzekļiem ir teritorijas plānošana, kas veicina ilgtspējīgu attīstību. Projektam pašreizējā izstrādes posmā ir galvenokārt teorētiska nozīme.

T.Jundža projekts veltīts drošības un noziedzības apkarošanas problēmai, kas ir aktuāla gan starptautiski, gan nacionālā mērogā, it īpaši ekonomiskās krīzes apstākļos.

Ā.Meikališas projekta rezultātus atspoguļojušās publikācijas un uzstāšanās zinātniski-praktiskajā seminārā ļāvušas bagātināt kriminālprocesa zinātņi ar pētījumiem par tēmām, kuras līdz šim padziļināti Latvijā nav tikušas pētītas. Tādējādi radīta iespēja ikvienam interesentam iepazīties ar

kriminālprocesuālo normu teorētisko pamatojumu, analīzi u.tml., rodot iespēju gūt plašāku skatījumu, kā arī izvērst aizsāktās diskusijas. Vairāki problēmjautājumi pētījumos ir tikai ieskicēti, tādējādi rodot vairākus turpmākās zinātniskās izpētes tematus. Tāpat veiktie pētījumi, kuru viens no uzdevumiem bija apzināt kriminālprocesa likuma nepilnības, vērtējami kā nozīmīgs ieguldījums Latvijas kriminālprocesuālo tiesību normu izstrādāšanas un pilnveidošanas procesā, kas ir praksiski izmantojams, ņemot vērā, ka Kriminālprocesa likuma grozījumu izstrāde joprojām intensīvi turpinās. K.Torgāna projekta izpētes rezultāti ir izpaudušies gan rekomendācijās un konkrētu pantu priekšlikumos Latvijas Civillikuma, likumprojekta par šķīrējtiesām pilnveidojumiem, gan teorētiskās atziņās par Eiropā atzītu principu pielietošanu jau esošo tiesību normu interpretācijā un piemērošanā. Projekta izpildītāju priekšlikumi ir lielā mērā ņemti vērā Civillikuma grozījumos, kas veikti ar Saeimas 2009. gada 4. jūnija likumu. Šo Civillikuma grozījumu iniciators un pamatotājs bija prof. K. Torgāns un ar gandarījumu var atzīmēt, ka Civillikuma 1668., 1724-1., 1776. un 1779-1. pantu pieņemšana ir būtisks solis Latvijas civiltiesību harmonizācijā ar ES valstu tiesībām. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka daži priekšlikumi, tostarp par pārgrozījušos apstākļu ietekmi uz līgumu saistībām, par kuru svarīgumu vēlāk sāka runāt gan banku pārstāvji, gan premjerministrs, Saeimā tika uzņemti visai piesardzīgi un darbs pie tiem turpināms, meklējot pieņemamu kompromisu.

### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)*

Četros projektos ir iesaistīti divi doktoranti un 24 jaunie zinātnieki, 2009.gadā ir aizstāvēts viens promocijas darbs. Ir sagatavoti publicēšanai Čepānes I., S.Meieres. LR Satversmes 115.panta komentāri. T.Jundža vadībā 2009.gada 8-9.maijā organizēta Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) starptautiska konference, piedaloties piecu valstu pārstāvjiem „5.gads Eiropas Savienībā: Aktuālas ekonomikas vadības un tiesību problēmas”. Sagatavots un izdots konferences materiālu krājums angļu valodā 416 lpp kopapjomā. Par Ā.Meikališas projekta izpētes rezultātiem referēts 2009.gada 19.novembra Zinātniski-praktiskajā seminārā „Kriminālprocesa aktuālās problēmas”, kas notika Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē. Izdošanai sagatavotas publikācijas "Valsts amatpersonu kriminālprocesuālās imunitātes institūts ārvalstu kriminālprocesuālajās tiesībās un starptautisko institūciju nozīme šī institūta attīstībā" 1,5 a.l. apmērā. K.Torgāna projekta izpilde ir veicinājusi Latvijas tiesībzinātnieku iekļaušanos starptautiskā mēroga darbos, kā deliktu tiesību un tiesu prakses izpētē visās ES valstīs, ko koordinē Austrijas Zinātņu akadēmijas Eiropas deliktu un apdrošināšanas tiesību centrs (ECTIL). (A. Bitāns, K.Torgāns, tiek gatavots Latvijas ziņojums par tiesu praksi kaitējuma atlīdzības lietās, pabeidzams 2010. gadā), Eiropas Līgumu tiesību kodeksa projekta izstrāde, ko ar ES institūciju atbalstu veic Eiropas privāttiesību juristu akadēmija, kuras rezidence atrodas Itālijā (K. Torgāns ir darba grupas loceklis, kā arī sagatavojis vairākus atzinumus un rakstu Itālijā izdotam krājumam). B. Broka ir piedalījies kā eksperte Tiesību unifikācijas institūta UNIDROIT (Roma) projektā par līzingu, priekšlikumu sagatavošanā par ES direktīvu par patērētāju tiesību aizsardzību konsolidāciju, ievēlēta UNIDROIT Vadības padomē.

|                                                                            | 2008.g | 2009.g |
|----------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                         | 5      | 7      |
| LZP finansēti projekti*                                                    | 3      | 4      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                  | 4      | 1      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos | 8      | 22     |
| Konferenču tēzes                                                           | 1      | ...    |
| Populārzinātniski raksti                                                   | 7      | ...    |
| Referāti konferencēs un semināros                                          | 17     | 20     |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                  | ...    | 24     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                | 2      | 1      |
| Iesaistīti doktoranti                                                      | 2      | 2      |
| Projekti tika realizēti zinātniskās iestādēs                               | 2      | 2      |

\* vienīgā nozare kur salīdzinot 2008.gadu ar 2009.gadu tika finansēti vairāk projekti

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

Latvijas Zinātņu akadēmijas Baltijas stratēģisko pētījumu centrs  
Latvijas Universitātē

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| <b>09.1507 Ilma Čepāne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Tiesību attīstība Latvijā ilgtspējīgas attīstības kontekstā</b>        |
| <p>Projekta ietvaros pārskata periodā pētījumi tika veikti divos virzienos.</p> <p>Praktiskajā virzienā pētīta ilgtspējīgu attīstību veicinošo principu - sabiedrības līdzdalības principa, sabiedrības piekļuves informācijai un tiesai, labas pārvaldības principa, integrācijas un piesardzības principa - ievērošana Latvijas juridiskajā praksē (galvenokārt vietējo pašvaldību lēmumos, tostarp teritorijas plānojumos un tiesu spriedumos saistībā ar teritorijas plānojumus).</p> <p>Teorētiskajā virzienā veikta detalizēta izpēte par personas subjektīvo tiesību uz labvēlīgu vidi attīstības tendencēm pasaulē un Latvijā, kā arī šo tiesību satura traktējumu tiesu praksē un tiesību doktrīnā, lai noskaidrotu šā Satversmes 115.pantā nostiprinātā tiesību institūta saistību ar ilgtspējīgas attīstības koncepciju, t.i., izpētei tika pakļauts tā sauktais ilgtspējīgas attīstības sociālais pīlārs.</p> <p>Projekta praktiskajā virzienā pētīts, vai teritorijas plānojumu izstrādes procesā un turpmākā to tiesiskuma izvērtēšanā tiek respektēti ilgtspējības principi un to veicinošie principi. Secināts, ka, izlemjot attīstības risinājumus, joprojām prioritāra nozīme tiek piešķirta ekonomiskajām interesēm. Savukārt vides aizsardzības intereses, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes aspekti labākajā gadījumā tiek apzināti, taču pārsvarā netiek vērtēti kā vienlīdz nozīmīgi kritēriji galīgā lēmuma pieņemšanā. Savukārt pastāvošā tiesu prakse šādas pieejas izvērtēšanā pagaidām ir visai nekonsekventa. Minētais liecina, ka pastāvošie regulējumi (likumi), lai arī tiešā veidā netraucē sabiedrības līdzdalības principa, labas pārvaldības principa un integrācijas principa ievērošanai, tomēr tie arī neveicina šo principu konsekventu ievērošanu.</p> <p>Pašvaldības teritorijas plānojumu izstrādē un to tiesiskuma izvērtēšanā no pieardzības principa izrietošais pierādīšanas pienākums par paredzētās attīstības ietekmi uz vidi un sabiedrības dzīves kvalitāti nereti tiek uzlikts nevis attīstītājam (kā to paredz piesardzības princips), bet gan sabiedrībai. Līdz ar to praksē sastopami gadījumi, kad piesardzības principa piemērošana ir pilnībā ačgārna.</p> <p>No projekta teorētiskās izpētes rezultātiem izdarāms virssecinājums, ka minētie ilgtspējīgu attīstību veicinošie principi ietilpst Satversmes 115.panta saturā. Secināts: lai aizsargātu ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, no Satversmes 115.panta izriet, ka valstij ir pienākums nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Savukārt viens no efektīvas vides aizsardzības līdzekļiem ir teritorijas plānošana, kas veicina ilgtspējīgu attīstību. Attīstot tiesību uz labvēlīgu vidi kā patstāvīgu pamattiesību saturu, jāreķinās ar šo tiesību novatoro raksturu - to, ka tās ir nevis personas tiesības uz ideālu vidi, bet gan tiesības uz to, ka valsts īsteno vides aizsardzību un uzlabošanu, t.i., ievēro augsta vides aizsardzības līmeņa principu. Tādējādi personu subjektīvās tiesības uz labvēlīgu vidi būtībā ir viens no instrumentiem, ar kā palīdzību sabiedrība var sekmēt vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību.</p> <p>Ievērojot iepriekš minēto, ir pamats secināt, ka pārskata periodā izpēte veikta atbilstoši projektā izvirzītajiem uzdevumiem, izpētes rezultāti ir atspoguļoti sagatavotajās publikācijās rakstu krājumos, kā arī nolasītajos referātos pašmāju un starptautiskajās konferencēs.</p> |                                                                           |
| <b>09.1003 Tālavas Jundzis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Latvijas drošība Eiropas Savienībā: politikas un tiesību problēmas</b> |
| <p>Izpētīta Eiropas Savienības loma krīžu risināšanā un nacionālās drošības apdraudējumi un ekonomiskās krīzes apstākļos. Sagatavoti un nolasīti 4 ziņojumi starptautiskajās konferencēs, kā arī T.Jundža publikācija LZA Vēstīs.</p> <p>Noorganizēta un notikusi 2009.gada 8-9.maijā Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) starptautiska konference, piedaloties piecu valstu pārstāvjiem „5.gads Eiropas Savienībā: Aktuālas ekonomikas vadības un tiesību problēmas”, kur viena sekcija</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>veltīta drošības un noziedzības apkarošanas problēmai. Sagatavots un izdots konferences materiālu krājums angļu valodā 416 lpp kopapjomā.</p> <p>Pētījumu rezultātā par 2009.gadu formulēti secinājumi un priekšlikumi drošības stiprināšanai ekonomiskās krīzes apstākļos. Ņemot vērā globālās ekonomiskās krīzes attīstības tendences un Latvijas ekonomikas un sociālās sfēras problēmas, būtu jāturpina pētījumi šajā virzienā, pievēršot galveno lomu drošības riskiem un to novēršanai. Pētījuma rezultāti būtu jāturpina publicēt, tajā skaitā starptautiskās konferencēs.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                       |
| <b>09.1506 Ārija Meikališa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b><i>Kriminālprocesa modernizācijas rezultāti un turpmākās attīstības virzieni</i></b>                                               |
| <p>Projekta realizācijas gaitā veikta vairāku kriminālprocesa teorijai un praksei aktuālu jautājumu analīze, problēmu apzināšana un risinājumu piedāvāšana. Izpētīti, palši analizēti Kriminālprocesa likuma līdz šim plašākie grozījumi, kuri stājās spēkā 2009.gada 1.jūlijā un aptvēra grozījumus vairāk kā 320 Kriminālprocesa likuma pantos. Šai tēmai veltītas sešas publikācijas 8,9 autorlokšņu apmērā. Tāpat izpētīti kriminālprocesā aktuāli jautājumi par kriminālprocesa attīstības vispārīgām tendencēm no tā pieņemšanas brīža, par valsts amatpersonu kriminālprocesuālo imunitāti, mantisko jautājumu kriminālprocesuālā risinājuma aktualitātēm, kriminālatbildības noilguma konstatēšanas kriminālprocesuālā kārtību un starptautiskās kriminālprocesuālās sadarbības aktuāliem jautājumiem. Par izpētes rezultātiem referēts 2009.gada 19.novembra Zinātniski-praktiskajā seminārā „Kriminālprocesa aktuālās problēmas”, kas notika Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē. Izdošanai sagatavotas publikācijas "Valsts amatpersonu kriminālprocesuālās imunitātes institūts ārvalstu kriminālprocesuālajās tiesībās un starptautisko institūciju nozīme šī institūta attīstībā" 1,5 a.l. apmērā, Kriminālatbildības noilguma konstatēšanas kriminālprocesuālā kārtība 1,5 a.l. apmērā un "Savstarpējās atzīšanas princips kriminālprocesuālajā sadarbībā ES telpā" 1 a.l. apmērā</p> <p>Projekta rezultātus atspoguļojušās publikācijas un uzstāšanas zinātniski-praktiskajā seminārā ļāvušas bagātināt kriminālprocesa zinātnei ar pētījumiem par tēmām, kuras līdz šim padziļināti Latvijā nav tikušas pētītas. Tādējādi radīta iespēja ikvienam interesentam iepazīties ar kriminālprocesuālo normu teorētisko pamatojumu, analīzi u.tml., rodot iespēju gūt plašāku skatījumu, kā arī izvērst aizsāktās diskusijas. Vairāki problēmjautājumi pētījumos ir tikai ieskicēti, tādējādi rodot vairākus turpmākās zinātniskās izpētes tematus. Tāpat veiktie pētījumi, kuru viens no uzdevumiem bija apzināt kriminālprocesa likuma nepilnības, vērtējami kā nozīmīgs ieguldījums Latvijas kriminālprocesuālo tiesību normu izstrādāšanas un pilnveidošanas procesā, kas ir praksī izmantojams, ņemot vērā, ka Kriminālprocesa likuma grozījumu izstrāde joprojām intensīvi turpinās.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                       |
| <b>09.1504 Kalvis Torgāns</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b><i>Latvijas Civillikuma Saistību tiesību daļas pieskaņošana Eiropas Savienības Kopējam modelim (Common Frame of Reference)</i></b> |
| <p>Projekta izpilde ir sekmējusi Latvijas privāttiesību izvērtējumu to atbilstības Eiropas Savienības tiesību aktu, citu dalībvalstu tiesību un ES ietvaros notiekošo tiesību unifikācijas darbu aspektā, atklājot ne tikai kopējo, bet it sevišķi atšķirīgo, kas prasa Latvijas likumu pilnveidošanu. Projekta izpildes gaitā ir sagatavoti un publicēti zinātniski raksti un grāmatas, kas veicina izpratni par tādiem nozīmīgiem privāto tiesību unifikācijas procesa dokumentiem, kā Saistību tiesību Kopējais modelis (Common Frame of Reference) projektu, Eiropas līgumu tiesību principi (ELTP), Eiropas deliktu tiesību principi (EDTP), UNIDROIT starptautisko komercilīgumu principi un ANO 1980. gada Vīnes konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma pārdevuma līgumiem. Izpētes rezultāti ir izpaudušies gan rekomendācijās un konkrētu pantu priekšlikumos Latvijas Civillikuma, likumprojekta par šķīrējtiesām pilnveidojumiem, gan teorētiskās atziņās par Eiropā atzītu principu pielietošanu jau esošo tiesību normu interpretācijā un piemērošanā. Projekta izpildītāju priekšlikumi ir lielā mērā ņemti vērā Civillikuma grozījumos, kas veikti ar Saeimas 2009. gada 4. jūnija likumu. Šo Civillikuma grozījumu iniciators un pamatotājs bija prof. K. Torgāns un ar gandarījumu var atzīmēt, ka Civillikuma 1668., 1724-1., 1776. un 1779-1. pantu pieņemšana ir būtisks solis Latvijas civiltiesību harmonizācijā ar ES valstu tiesībām. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka daži priekšlikumi, tostarp par pārgrozījušos apstākļu ietekmi uz līgumu saistībām, par kuru svarīgumu vēlāk sāka runāt gan banku pārstāvji, gan premjerministrs, Saeimā tika uzņemti visai piesardzīgi un darbs pie tiem turpināms, meklējot pieņemamu kompromisu.</p> <p>Jāatzīmē, ka veikums varēja būt lielāks, ja grantam būtu piešķirti paredzētie un pieprasītie līdzekļi. Tā kā lūgto Ls 35000 vietā piešķirti tika Ls 4028, nebija iespēju darbā iesaistīt plašāku zinātnieku loku.</p> <p>Ir pamats uzskatīt, ka pētījuma mērķi ir sasniegti, kaut gan privāttiesības atrodas nemitīgā attīstībā un pasaules ekonomiskā recesija parādīja, ka visas problēmas nekad nevarēs uzskatīt par galīgi izpētītām un noregulētām.</p> <p>Projekta izstrāde ir sekmējusi Latvijas juristu plašāku informētību un izpratni par 2009. gada sākumā papildinātā variantā pēc apspriešanas ES zinātnieku un komersantu forumos publicēto Eiropas saistību tiesību Kopējā modeļa redakciju (Common Frame of Reference). Tas ietekmēs turpmākos likumdošanas darbus. Tiesību maģistru un doktorantu darbos plašu pielietojumu gūst 2009. gada martā izdots prof. K. Torgāna rakstu apkopojums „Civiltiesību, komerciesību un civilprocesa aktualitātes”, kurā ietverti 36 raksti par privāttiesībām, komerciesībām, kā arī atsevišķiem civiltiesību un civilprocesa institūtiem ES aspektā. Grāmatas apjoms 667 lpp. Ievēribo no tiesību teorijas attīstības viedokļa pelna arī J.Kārklīņa raksts Vispārējo līgumtiesību attīstība Latvijā pēc neatkarības atgūšanas un nākotnes perspektīvas. Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki, Rīga: LU, 2009. (Pieņemts publicēšanai 1 a.l.)</p> <p>Cits projekta zinātniskās lietderības apliecinājums ir tāds, ka izpildītāju priekšlikumi tiek plaši izmantoti likumu izstrādes darbos un ieviesti likumos (projektos), tādos, kā Grozījumi Komerclikumā, Grozījumi Civillikumā, Šķīrējtiesu likuma projekts u. c. Vairāki projekta izpildītāji ir iekļauti Tieslietu ministrijas veidotajās darba grupās likumprojektu sagatavošanai (B. Broka, J. Kārklīšs, K. Torgāns).</p> <p>Projekta izpilde ir veicinājusi Latvijas tiesībzinātnieku iekļaušanos starptautiskā mēroga darbos, kā deliktu tiesību un tiesu prakses izpētē visās ES valstīs, ko koordinē Austrijas Zinātņu akadēmijas Eiropas deliktu un apdrošināšanas tiesību centrs (ECTIL). (A. Bitāns, K.Torgāns, tiek gatavots Latvijas ziņojums par tiesu praksi kaitējuma atlīdzības lietās, pabeidzams</p> |                                                                                                                                       |

2010. gadā), Eiropas Līgumu tiesību kodeksa projekta izstrāde, ko ar ES institūciju atbalstu veic Eiropas privāttiesību juristu akadēmija, kuras rezidence atrodas Itālijā (K. Torgāns ir darba grupas loceklis, kā arī sagatavojis vairākus atzinumus un rakstu Itālijā izdotam krājumam). B. Broka ir piedalījies kā eksperte Tiesību unifikācijas institūta UNIDROIT (Roma) projektā par lizingu, priekšlikumu sagatavošanā par ES direktīvu par patērētāju tiesību aizsardzību konsolidāciju, ievēlētā UNIDROIT Vadības padomē.

## **Par pētījuma rezultātiem sīkāk skatīt krājumā LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2009.gadā Nr. 15**

### **Raksti, publikācijas**

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus*

- Bitāns A.. Tort developments in Latvia. Tort and Insurance Law Yearbook, European Tort Law 2008. Springer Wien New York, 2009. p. 401–413.
- Čepāne I., S.Meiere, S.Statkus. Dabas resursu īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi. LZP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā. Rīga, 2009., Nr.17, 175.-180.lpp. (0,4 a.l.)
- Čepāne I., S.Meiere. LR Satversmes 115.panta komentāri. Sagatavoti 2009. (1,4 a.l.), bet vēl nav publicēti
- Čepāne I.. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes tiesiskās aizsardzības vēsture. Raksts pieņemts publicēšanai latviešu un angļu valodā rakstu krājumā "Latvijas piekrastes ilgtspējīga attīstība"
- Jundzis T. Ekonomiskās krīzes ģeopolitiskās konsekvences un ietekme uz starptautisko un nacionālo drošību. – Starptautiskas zinātniskas konferences „Drošības nostiprināšanas problēmas krīzes apstākļos” tēzes. Rīga, Rīgas Stradiņa universitāte, 2009, 14.lpp.
- Jundzis T. Nacionālās drošības riski ekonomiskās krīzes apstākļos. Latvijas Zinātņu akadēmijas Vēstis. – 2009, Nr.1/2, 5.-14. lpp.
- Jundzis T. Nacionālās drošības riski ekonomiskās krīzes apstākļos. Militārais apskats, 2009, Nr.1 (130), 5. – 8.lpp.
- Jundzis T. National Security Challenges Arising from the Global Economic Crisis. - The Fifth Year as European Union Member States: Topical Problems in Management of Economics and Law. Proceedings of the International Conference on May 8, 2009. Riga, Latvian Academy of Sciences, 2009, pp. 271 – 280
- Jundzis T. Political and legal solutions during an economic crisis. – Global Crisis: Profiles of Criminal Realities. Proceedings of the International Conference. Riga, Baltic International Academy, 2009, pp.14 -23 / Drošības politiskie un tiesiskie risinājumi. – Starptautiskās konferences „Globālā krīze: kriminālo realitāšu aprises” materiāli. Rīga, Baltijas Starptautiskā Akadēmija, 2009, 14. – 23. lpp.
- Kārkliņš J. Vispārējo līgumtiesību attīstība Latvijā pēc neatkarības atgūšanas un nākotnes perspektīvas. Latvijas Vēsture. Jaunie un Jaunākie Laiki, Rīga: LU, 2009. (Pieņemts publicēšanai).
- Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Rakstu kopas „Pārmaiņu laiks kriminālprocesā turpinās” 1.raksts „Kriminālprocesa likuma attīstība: 2005-2009. Vispārīgs raksturojums. Kriminālprocesa likuma grozījumu komentāri- kriminālprocesa pamatnoteikumi un pamatprincipi” //Latvijas Vēstnesis, Jurista vārds 30.06.2009 – kopā 1 a.l.( katrai autorei – 0,5 a.l.)
- Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Rakstu kopas „Pārmaiņu laiks kriminālprocesā turpinās” 2.raksts „Kriminālprocesa likuma attīstība: 01.06.2009-30.06.2009. Kriminālprocesa likumu grozījumu komentāri – Kriminālprocesā iesaistītās personas. Speciālā procesuālā aizsardzība. Pierādījumi un izmeklēšanas darbības.”//Latvijas Vēstnesis, Jurista vārds 11.08.2009., 18.08.2009 – kopā 2,5 a.l.( katrai autorei – 1,25 a.l.)
- Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Rakstu kopas „Pārmaiņu laiks kriminālprocesā turpinās” 3.raksts „Kriminālprocesa likuma grozījumu komentāri – Procesuālie piespiedu līdzekļi. Procesuālie termiņi un dokumenti. Mantisksie jautājumi kriminālprocesā”//Latvijas Vēstnesis, Jurista vārds 01.09.2009.– kopā 2 a.l.( katrai autorei – 1 a.l.)
- Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Rakstu kopas „Pārmaiņu laiks kriminālprocesā turpinās” 4.raksts „Kriminālprocesa likuma grozījumu komentāri – Kriminālprocesa uzsākšana un atsevišķi vispārīgi jautājumi. Pirmstiesas kriminālprocess”//Latvijas Vēstnesis, Jurista vārds 15.09.2009.– kopā 1,8 a.l.( katrai autorei – 0,9 a.l.)
- Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Rakstu kopas „Pārmaiņu laiks kriminālprocesā turpinās” 5.raksts „Kriminālprocesa likuma grozījumu komentāri – Tiesvedība krimināllietās. Vienkāršotie un sevišķie procesi”//Latvijas Vēstnesis, Jurista vārds 06.10.2009.– kopā 1,8 a.l.( katrai autorei – 0,9 a.l.)
- Strada-Rozenberga K. Kriminālatbildības noilguma konstatēšanas kriminālprocesuālā kārtība - 1,5 a.l., iekļauta publicēšanai rakstu krājumā Meikališa Ā. Strada-Rozenberga K. Kriminālprocess Raksti 2005-2010, tiks publicēts 2010.gada aprīlī
- Torgāns K. Civiltiesību, komerciesību un civilprocesa aktualitātes. Raksti 1999.–2008. Rīga: TNA, 2009., 667 lpp.
- Torgāns K. European Initiatives (PECL, DCFR) and Modernisation of Latvian Civil Law. European Initiatives (CFR) and Reform of Civil Law in New Member States. Juridica international. Law Review University of Tartu. Estonia. Nr. 14, 2008. p. 137-142.
- Torgāns K. Freedom of contract and framework for banking contracts in Latvia and other countries. Academy of European Private Lawyers, European Contract Code, Preliminary draft, Milano – Dott.A. Giuffrè Editore, 2008. pp. 651-661.

- Torgāns K. Possible Solutions to Challenges of Arbitral Awards in Latvia. Baltic Yearbook of International Law. Martinus Nijhoff Publishers Leiden/Boston. Volume 8, 2008. p.41-51.
- Torgāns K., J.Rozenfelds, J.Kārklīšs, B.Broka, A.Bitāns. Latvijas privāttiesību piemērošana un pilveidošana Eiropas Savienības ietvaros 2008. LŽP Ekonomikas, juridiskās un vēstures zinātnes galvenie pētījumu virzieni 2008.gadā. Rīga, 2009., Nr.14., 184.–187.lpp.
- Torgāns K.. Judikatūras veidošana. Grām.: Civiltiesību, komerciesību un civilprocesa aktualitātes. Raksti 1999.-2008. TNA, 2009., 13.-60.lpp.
- Torgāns K.. Līgumu brīvība un kredītiestāžu līgumu regulējums Latvijā un citās valstīs. Grām.: Civiltiesību, komerciesību un civilprocesa aktualitātes. Raksti 1999.-2008. TNA, 2009., 345.-351.lpp.

### 5.2.10. sporta zinātne

**Sporta zinātne** ir zinātnes nozare, kurā pēta cilvēka fiziskās veselības, attīstības, sagatavotības un sporta sasniegumu veidošanās likumsakarības. Tā ietver ar sportu saistītos integrētus pētījumus pedagoģijas, psiholoģijas, medicīnas, bioloģijas, biomehānikas, socioloģijas un ekonomikas zinātnes jautājumos. Ne 2008. gadā, ne 2009.gadā, kā arī 2010.gadam nebija pieteikts neviens pētījumu projekts. 2010.g. 2. martā LZP pieņēma lēmumu par sporta zinātnes kā nozares neizdalīšanu valsts akceptētajā zinātņu klasifikācijā un doktora grādu piešķiršanā. Sporta tematika jāattīsta medicīnas, bioloģijas, pedagoģijas u.c. zinātņu interdisciplinārā skatījumā.

### APKOPOJUMS PAR GRANTIEM

Kopumā, 5EK 2008. gadā ir veikti nozīmīgi pētījumi, iegūti atzīstami rezultāti un parādījušās labas starptautiska līmeņa publikācijas. 5EK ietvaros parādījušās apmēram:

|                                                                                                                                                                                                                     | 2008.gadā    |                      |                   | 2009.gadā    |                      |                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------|-------------------|--------------|----------------------|-------------------|
|                                                                                                                                                                                                                     | Grantos kopā | Humanitārās zinātnes | Sociālās zinātnes | Grantos kopā | Humanitārās zinātnes | Sociālās zinātnes |
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                  | 141          | 52                   | 89                | 122          | 41                   | 81                |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                              | 118          | 49                   | 69                | 74           | 29                   | 45                |
| Monogrāfijas, un to daļas*                                                                                                                                                                                          | 60           | 29                   | 31                | 85           | 38                   | 47                |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...          | ...                  | ...               | 100          | 61                   | 39                |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                          | 697          | 323                  | 374               | 429          | 168                  | 261               |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                    | 150          | 42                   | 108               | 59           | 32                   | 27                |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                            | 178          | 128                  | 50                | 166          | 134                  | 32                |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                   | 584          | 272                  | 312               | 592          | 220                  | 372               |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                           | ...          | ...                  | ...               | 390          | 139                  | 251               |
| Patenti                                                                                                                                                                                                             | -            | -                    | -                 | 1            | -                    | 1                 |
| Aizstāvēti promocijas darbi projekta ietvaros                                                                                                                                                                       | 28           | 13                   | 15                | 7            | 2                    | 5                 |
| Iesaistīti doktoranti projektos                                                                                                                                                                                     | 85           | 31                   | 54                | 88           | 24                   | 64                |

\* 2007.gadā kopā 5EK projektos (grantos un programmās kopā) autori bija uzrakstījuši 40 monogrāfijas

Salīdzinājumam 2007.gadā kopā bija 1175 publikācijas

## STARPNOZARU PROJEKTI

2009.gada bija noslēguma posma gads sadarbības projektu 4 gadu periodā. 2009.gadam netika izsludināts jauns sadarbības projektu pieteikuma gads.

### *Galvenie rezultāti*

*(Norādīt pārskata periodā nozarē iegūtos galvenos rezultātus. Raksturot radušās problēmas un novērtēt, kādā mērā ir sasniegti plānotie mērķi un uzdevumi)*

3 starpnozaru projekti tika izstrādāti gan humanitārajās, gan sociālajās zinātnēs. Tie 2009.g. atradās nobeiguma fāzē, publicētas kopumā 13 monogrāfijas, 119 nozīmīgi zinātniski raksti, noritējis ļoti aktīvs darbs. Sadarbības projekti ir veikuši savu virsuzdevumu – saliedēt zinātnieku grupas un sniegt interdisciplināru skatījumu. Viena no lielākajām grupām bija V.Hausmaņa vadītajā projektā „Latvijas kultūrtelpa Eiropas kontekstā”, kurā noritēja ražīgs darbs pie humanitāro zinātņu avotu vākšanas un interpretācijas, datu bāzu papildināšanas, īpaši aktīvi noritēja latviešu literatūras vēstures izpēte un mūsdienu latviešu valodas vārdnīcu sagatavošana, šajā projektā paveikts milzīgs darbs pie Latvijas zinātnes vēstures, jāuzteic akadēmiķa J.Stradiņa fundamentālo monogrāfiju “Zinātnes un augstākās izglītības sākumi Latvijā ( Rīga, LVI apgāds, 2009. – 639. lpp., trīs pētījuma nodaļas ir izstrādātas sadarbības projekta ietvaros). Pētot zināšanu sabiedrības veidošanos, izdoti vairāki rakstu krājumi un 4 žurnāla „Humanities and social sciences. Latvia” numuri, kas angļu val. prezentē ārzemju lasītājiem Latvijas zinātnieku paveikto. Aktuālas izstrādes paveiktas akad. J.Kursītes vadītajā projektā par novadu identitātēm, kas atradās valsts politisko pārmaiņu degpunktā sakarā ar novadu reformu. Noorganizētas 4 ekspedīcijas, savākti un apkopoti unikāli materiāli par novadu identitātēm. Plānotie mērķi un uzdevumi sadarbības projektos ir sasniegti.

### *Pārskata periodā sasniegto rezultātu novērtējums*

*(Raksturot rezultātu zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī rezultātu praktisko lietojumu (lietišķiem pētījumiem)).*

3 sadarbības projektu zinātniskie rezultāti ir nozīmīgi gan Latvijas zinātnes attīstībai, gan izglītības, kultūras un sociālajā politikā. Uz to pamata tiek sarakstīti mācību līdzekļi, lasītas lekcijas un veikts populārzinātniskais darbs, piemēram, raksti žurnālos „Karogs”, „Kentaurs” u.c. Sadarbības projekti ir bijuši ļoti nozīmīgi Latvijas humanitāro un sociālo zinātņu attīstības daļa, un tāds pat apjoms (nevis samazināts, bet palielināts) sadarbības projektos kopumā ir jāiegulda 2010-2014. gados, lai humanitārās un sociālās zinātnes nezaudētu savu kapacitāti un iestrādes.

### *Zinātniskā sadarbība*

*(Īsi raksturot sadarbību (ar citiem projektu, programmu īstenotājiem, starp zinātniskajām institūcijām Latvijā un ārvalstīs). Raksturot dalību studiju programmu īstenošanā un doktorantu sagatavošanā, kā arī piedalīšanos zinātniskajos pasākumos (konferences, simpoziji, semināri), norādot dalības raksturu (referāts, ziņojums, postera ziņojums un c.)*

Zinātniskā sadarbība norit ar Baltijas valstu universitātēm (Viļņas universitāti, Kauņas universitāti, Tartu universitāti, Tallinas universitāti), Helsinku universitāti, Stokholmas universitāti, Kopenhāgenas universitāti, projektu izstrādātāji lasa lekcijas LU (M.Kūle, J.Kursīte, M.Rubene, I.Šuvajevs u.c.), vada doktora darbus, J.Kursīte vada LU Doktorantūras skolu humanitārajās zinātnēs „Letonika un starpkultūru sakari”, noritēka aktīva darbība konferenču organizēšanā un referātu nolasīšanā gan Latvijā, gan ārzemēs.

|                                                                                                                                                                                                                       | 2008.g | 2009.g |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
| Pieteikti projekti                                                                                                                                                                                                    | 4      | 3      |
| LZP finansēti projekti                                                                                                                                                                                                | 3      | 3      |
| Monogrāfijas, un to daļas                                                                                                                                                                                             | 10     | 13     |
| Publikācijas starptautiski citētos izdevumos (atrodamas <i>Web of Knowledge</i> , <i>SCOPUS</i> vai <i>A&amp;HCI</i> , vai <i>SSCI</i> ), kā arī starptautiski pieejamās datubāzēs iekļautos zinātniskajos izdevumos. | ...    | 2      |
| Citas zinātniskās publikācijas, t.sk zinātniskos žurnālos, rakstu krājumos                                                                                                                                            | 130    | 117    |
| Konferenču tēzes                                                                                                                                                                                                      | 20     | 1      |
| Populārzinātniski raksti                                                                                                                                                                                              | 25     |        |
| Referāti konferencēs un semināros                                                                                                                                                                                     | 145    | 154    |
| Iesaistīti jaunie zinātnieki / zinātnieki                                                                                                                                                                             | ...    | 92     |
| Aizstāvēti promocijas darbi                                                                                                                                                                                           | 1      | 2      |
| Iesaistīti doktoranti                                                                                                                                                                                                 | 12     | 12     |

Projekti realizēti sekojošās zinātniskās iestādēs:

- LZA Ekonomikas institūts
- LU Filozofijas un socioloģijas institūts
- Letonikas fonds
- LU aģentūra "LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts"
- LU aģentūra "Latvijas vēstures institūts"
- LU aģentūra "Latviešu valodas institūts"

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>06.0041 Raita Karnīte</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Latvija Eiropas Savienībā: ekonomikas un kultūras mijiedarbība zināšanu sabiedrības veidošanā</b> |
| <p>Projektā pirmo reizi Latvijā zināšanu sabiedrības jēdziens pētīts starpnozaru aspektā - vienalicīgi no ekonomiskā, filozofiskā, politiskā un politiekonomiskā, sociālā un socioloģiskā, juridiskā, izglītības vadības un sabiedrības drošības un noziedzības apkarošanas skatījumā.</p> <p>Pētījuma rezultātā iegūta padziļināta izpratne par zināšanu sabiedrības būtību, veidošanos, ietekmi uz sabiedrību un ekonomiku, iespējamiem apdraudējumiem, saistību ar valsts stratēģiskajiem mērķiem. Izveidota zināšanu sabiedrības definīcija stratēģiskās plānošanas vajadzībām. Nozaru aspektā konstatēti šķēršļi zināšanu sabiedrības veidošanā Latvijā un Latvijas startēģisko mērķu nesasniegšanā un sniegti priekšlikumi.</p> <p>Projekta noslēguma gadā zinātnieki gatavoja priekšlikumus valsts institūcijām par zināšanu sabiedrības attīstību ekonomiskā, politiskā, izglītības, sociālās jomas un juridiskā aspektā. Filozofijas apakšprojektā turpinājās zināšanu sabiedrības teorētisko pamatu izpēti. Esošajai pētījumu kopai pievienots pētījums par sociālo zinātņu lomu sabiedrības attīstībā. Izpētīta elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības attīstība kopš 1990. gada. Šī nozare tiek uzskatīta par perspektīvāko zināšanu ekonomikas iedīgli Latvijā. Saistot zināšanu sabiedrības attīstību ar virzību uz valsts atratēģiskajiem mērķiem, liela uzmanība veltīta valsts stratēģisko dokumentu un rīcībpolitikas dokumentu izpētei. Pētīta sociālā kapitāla ietekme uz inovāciju.</p> <p>Pētījumu rezultāti apkopoti trīs žurnāla Humanities and Social Sciences: Latvia 2009. gada numuros (2007. – 2008. gada rezultāti). Tā kā žurnāls ir iekļauts Centrāleiropas universitāšu virtuālajā elektroniskajā žurnālā CEJHS, pētījuma rezultāti ir vietēji un starptautiski pieejami.</p> |                                                                                                      |
| <b>06.0042 Janīna Kursīte-Pakule</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Latvijas novadu attīstība. Humanitārā un sociālā dimensija</b>                                    |
| <p>Reģions ir īpaša struktūra, vidējais posms sasaistē starp globālo un lokālo, kuru ir svarīgi noteikt ne tikai ģeogrāfiski, politiski, bet arī definēt kultūras un vērtību aspektā. Sadarbības projekta mērķis bija veikt kompleksu Latvijas novadu sociālās un kultūras attīstības izpēti, kas būtu balstīta kā ekspedīcijās, tā teorētiskā daudznazaru pētījumā, kas sekmīgi realizēts.</p> <p>2009. gadā veiktajos pētījumos akcentēta reģionālās valodas (dialektu, izlokšņu), tradicionālās kultūras un mutvārdu vēstures, tradīciju (folkloras, dzīvesstāsti, etnogrāfija), kultūrainavas, sakrālās mākslas, novadu sociālā tīklojuma un tā izmaiņu struktūra reģionālās identitātes kontekstā.</p> <p>Mērķu īstenošanā organizētas četras zinātniskās ekspedīcijas: trīs ārpus Latvijas (2 Krievijā, 1 Rietumukrainā - sadarbībā ar LU); viena Latvijas teritorijā Vidzemē, kā arī notikuši vairāki dalībnieku individuāli zinātniski un zinātniskos pētījumus popularizējoši braucieni.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                      |

Projekta dalībnieku 2009. gadā veiktie pētījumi rezultējušies zinātniskā rakstu krājumā “Baltu un slāvu kultūrkontakti” (Rīga, Madris, 598 lpp. - latviešu un krievu valodā, atbildīgā redaktore J. Kursīte-Pakule), monogrāfijā „Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojums Rēzeknes rajonā” (pieņemts publicēšanai izdevniecībā “Neputns”, autori R. Kaminska, A. Bistere), 9 zinātniskās publikācijās, atspoguļoti 23 starptautiskās un vietēja mēroga konferencēs/semināros nolasītos referātos, vairākos LTV raidījumos un etnogrāfiskās īsfilmās, kas balstītas uz ekspedīcijās uzfilmēto materiālu. Par projekta rezultātiem 2009. gadā ziņots arī projekta ietvaros organizētajā zinātniskajā seminārā “Novadu identitātes izpētes aspekti” (Rīgā, 18.12.2009).

Projektā realizēto ekspedīciju rezultātā nozīmīgi papildināta Latvijas novadu, kā arī latviešu diasporas cilvēku dzīvesstāstu kartotēka, kas ļauj veidot tālākus pētījumus par identitātes jautājumiem, par mūsdienu Latvijas novadu vietu Latvijas un Eiropas attīstības procesos. Savukārt atsevišķiem izpētes braucieniem ir ne tikai zinātniska, bet arī praktiska lietderība - novadu sakrālās arhitektūras lauka pētījumos Preiļu un Rēzeknes rajonā izdevies atklāt līdz šim nezināmus objektus, kas ne tikai papildina Latgales 19.-20. gs. arhitektūras un mākslas mantojuma kopainu, bet šī informācija ir praktiski izmantojama kultūras mantojuma aizsardzības jomā, lai noteiktu atsevišķu objektu vērtību un piešķirtu tiem valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu, tādējādi nodrošinot to saglabāšanu.

2009. gadā ļoti nozīmīgi bija nodibinātie zinātniskie kontakti ar kaimiņzemju zinātniekiem (īpaši Krievijas un Ukrainas), savstarpējo kontaktu rezultātā abpusēji bagātinājusies pieredze reģionālo pētījumu veikšanā (kopīgs darbs zinātniskajās ekspedīcijās), iespējamā pētījumu metodikā, teorētiskajās pieejās, kā arī iezīmēta sadarbības perspektīva nākotnē (kopīgas konferences, publicēšanās iespējas). Sadarbības vēl viens būtisks rezultāts ir arī divās valodās – latviešu un krievu – tapušais rakstu krājums ar 6 valstu zinātnieku dalību „Baltu un slāvu kultūrkontakti”, kuru jau augsti ir novērtējuši zinātnieki Austrumeiropā.

#### **06.0043 Viktors Hausmanis | Latvijas kultūrtelpa Eiropas kontekstā**

Darbs sadarbības projektā "Letonikas kultūrtelpa Eiropas kontekstā" noritējis vairākos virzienos aktuālu literatūrzinātnes, valodniecības, Latvijas vēstures, filozofijas problēmu izpētē:

literatūrzinātnē:

Sekmīgi risinājies darbs pie projekta darbības plānā izvirzītajiem pētniecības virzieniem:

1) Pabeigts darbs pie pētījuma, kas ilga vairākus gadus – radusies plaša vairāksējumu latviešu drāmas vēsture: 2004. iznāca V.Hausmaņa un B. Kalnača monogrāfija „Latviešu drāma. 20. gs. pirmā puse”, 2007. – nākamais sējums „Latviešu drāma. 20. gs. otra puse”, bet 2009. šis cikls noapaļojās ar V.Hausmaņa monogrāfiju „Latviešu drāmas sākotne”. Līdz ar to gan studentiem, gan skolotājiem un visiem interesentiem ir pieejams izvērstš pārskaits par latviešu drāmas attīstību no tās pirmsākumiem līdz mūsdienām.

2) Turpinājies darbs pie trimdas literārajiem procesiem un kultūras dzīves norisēm un I. Daukste-Silasproģe uzrakstījusi un publicējusi divas plašas monogrāfijas par latviešu literatūru un literāro dzīvi bēgļu nometņu laikā Vācijā, pirmajās desmitgadēs pēc latviešu izceļošanas uz ASV un Kanādu. 2009. gadā turpinājās pētījums „Latviešu literārā dzīve Austrālijā”. Šim pētījumam pieslejas V. Hausmaņa monogrāfija „Latviešu teātris un drāma Austrālijā”- 2009. gadā uzrakstīta lielākā daļa no grāmatas nodaļām.

Pētījuma virzienu papildina arī E. Eglājas-Kristones monogrāfija par Latvijā un trimdā dzīvojošo literātu kontaktiem, pētījuma pamatnodaļas publicētas žurnālā „Karogs” ar virsrakstu „Tikšanās pie cauruma dzelzs priekškarā”.

3) Pabeigti vairāki pētījumi par atsevišķiem latviešu literatūras posmiem vai parādībām: LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Zinātniskā padome apstiprinājusi iesniegto Z. Frīdes monogrāfiju „Ienest sveci istabā”(latviešu lit. 19. gs. pirmajā pusē) un L. Brieža monogrāfiju „Cenzūras īsais kurss” (Cenzūra padomju okupācijas apstākļos). Abas grāmatas gaida izdošanu, līdzko būs atrasti finansēšanai nepieciešamie līdzekļi.

4) Turpinās darbs pie Latviešu literatūras vēstures uzrakstīšanas, noritējis pētnieciskais darbs, izstrādāti un precizēti I un II lit. vēstures sējumu izplānojumi. Vākti materiāli un uzrakstītas atsevišķas apakšnodaļas par literātiem Ramenu un Gliku, kā arī uzrakstīts pārskaits par latviešu literatūras gaitām no 1629. līdz 1710. gadam (autors P. Daija). M.Grudule izstrādājusi konkrētus tematiskus lokus 16.-18. gs. latviešu lit. vēsturei, bet Z. Frīde uzrakstījusi plašāku rakstu par G.F.Stendera „Lettische grammatik” izdevuma nozīmi latviešu filoloģijā. Savukārt R. Briedis sagatavojis un iesniedzis apspriešanai pēckara gadu (1945-1960) latviešu literatūras vēstures izplānojumu.

folkloristikā:

Materiālu reģistrēšana – apmēram 1 500 folkloras vienības; apmēram 100 interesentu apkalpošana; 5 ekskursiju novadīšana -- Iecavas, Mežaparka, Ogres skolu audzēkņiem, bērniem ar īpašām vajadzībām un kadetiem. 5 semināri studentiem. Iepazīstināts ar LFK vēsturi un Dainu skapi Izidors Levins ar kundzi no Hamburgas un UNESCO pārstāvis Bernards Žako no Parīzes vēsturnieku grupa no Sēdertērnas augstskolas (Zviedrijā), vēl vairākiem interesentiem rādīts Dainu skapis, sniegta konsultācija

Ar aprakstu salīdzināts pirmo 10 valču materiāls; diemžēl ieskaņojuma sliktās tehniskās kvalitātes dēļ ne visu vēl izdevies atšifrēt un sadalīt. Atrasti vairāki darba uzlabošanai izmantojami programmatūras rīki.

Pārskatīts ieskenētais attēlu materiāls, konstatēti attēli, kuru skenēšana jāatkārto; koriģēta informācija par 28 attēliem.

Sagatavots IS “Krātuve” nepieciešamo uzlabojumu saraksts.

Organizēts datu servera remonts un uzturēšana.

Veikta optiskā skenēšana un atpazīšana A.Mednes un K. Arāja Latviešu pasaku tipu rādītājam.

Sniegta palīdzība novadpētniecisku publikāciju sagatavošanā (Ievai Paulovičai Trīs sidraba avotiņi Mālpils novada folklorā, Mālpils pagasta padome 2008., 398 lpp. Janīnai Vilmanei Vārkavas novada daiļrades pūrs II, Latgales kultūras

centra izdevniecība Rēzekne 2009, 224 lpp. Laimdotai Junkarai Ugāles pagasta stāsti Fakti, vietvārdi, teikas, atmiņas..., Visualstudio izdevums 2009., 583 lpp. Ojāram Spārītīm Feimaņu draudzes pasakas, Nacionālais apgāds 2009, 160 lpp.) valodniecībā:

Darbs risinājos vairākos virzienos:

Izstrādātās runas sintēzes programmas pilnveide

2009. gadā tika pilnveidota runas sintēzes sistēma un izstrādāta sistēmas reprezentācijas sistēma, ko var aplūkot un izmantot tiešsaistē, sk. [runa.ailab.lv/tts2](http://runa.ailab.lv/tts2). Prezentācijas sistēmu veido 5 komponentes: 1) runas sintezatora saskarne (Microsoft Silverlight); 2) runas sintezatora pieprasījumu tīmekļa serviss (ASP.NET tīmekļa serviss); 3) runas sintēzes pieprasījumu datu bāze (MySQL); 4) runas sintezatora Windows servisa (C# Windows serviss); 5) runas sintezators (C++ konsoles aplikācija).

Interesenti tiešsaistē var sintezēt runu no viņu izvēlēta teksta. (Prezentācijas sistēmas sintezējamā teksta limits ir 3000 simboli.) Runas sintēzes pieprasījumi tiek apstrādāti secīgi. Vienlaicīgi sistēmu var lietot neierobežots lietotāju skaits. Šāda servisorientēta risinājuma nodrošināšanai tika pilnīgi pārveidota pieprasījumu datu plūsma, kā arī veikti uzlabojumi saskarnē, kas nodrošina runas sintēzes pieprasījumu servisa izmantošanu. Lietotājam nav tiešas piekļuves pašai runas sintēzes sistēmai, kas var darboties arī uz citas (ne tīmekļa servera) sistēmas. Risinājums dod iespēju arī izsekot lietotāju pieprasījumus, kā arī nodrošināt augstāku servera un sistēmas drošības līmeni.

Runas atpazīšanas programmatūras koncepcijas izstrāde

2009. gadā tika izstrādāta runas atpazīšanas programmas koncepcija, kuras galvenie secinājumi ir:

1. Esošās situācijas izpēte un analīze runas atpazīšanas jomā.

Tā kā latviešu valodai nav izstrādātas runas atpazīšanas teorijas, kā arī ir veikti tikai atsevišķi nelieli pētījumi, par pamatu pētījumiem un konkrētām izstrādēm tiks ņemti pasaules vadošo pētnieku līdzšinējie sasniegumi, precīzāk, tieši angļu valodai izstrādātās runas atpazīšanas sistēmas un to darbības principi. Tas palīdzēs padarīt runas atpazīšanas tehnoloģiju ieviešanas procesu ātrāku un kvalitatīvāku.

2. Fonēmu līmenī marķēts latviešu valodas runas korpuss izstrāde

Lai veiktu pētījumus runas atpazīšanā, kā arī runas sintēzē ir nepieciešams runas korpuss, kas ir marķēts atbilstoši runas tehnoloģiju vajadzībām, t.i., runas korpusam jābūt marķētam fonēmu līmenī.

3. Latviešu valodas runas akustisko modeļu izstrāde saistītas runas atpazīšanai.

Akustiskie modeļi būtu jāveido kā slēptie Markova modeļi. Tā kā runas atpazīšanā augstāko kvalitāti pašreiz nodrošina runas atpazīšanas tehnoloģijas, kas ir balstītas uz slēpto Markova modeļu pielietošanu, šāda akustisko modeļu veidu izvēle ir optimālākais risinājums.

4. Specifiski un mērķorientēti latviešu valodas modeļi.

Runas atpazīšanas sistēmās augstākas kvalitātes nodrošināšanai ir jāizmanto konkrētās valodas apakškopas valodas modeļi, kas atbilst valodas apakškopai, kurā darbosies runas atpazīšanas sistēma (piem., jautājumu – atbilžu funkciju nodrošināšanai). Šādi valodas modeļi ir jāizveido.

5. Valodas modeļu vizualizācijas rīks.

Lai būtu iespējams pārliktot ģenerētos valodas modeļus un tādējādi izsekot un izskaidrot runas atpazīšanas procesus no valodas modeļu puses, ir jāizstrādā valodas modeļu vizualizācijas rīks.

Teksta materiālu un ierakstu sagatavošana

2009. gadā turpināts darbs pie latviešu valodas runas korpusa datu papildināšanas: runas datu bāzē iekļautas 16 jauni audiofaili (katrs ~45 min. garš) — 2006. gada septembrī un oktobrī radio SWH notikušās debates „Puškins pret Dantesu”, kuras vadīja M. Zanders un kurās piedalījās LR 9. Saeimas deputātu kandidāti. Audiofaili ir tikai daļēji atšifrēti.

Materiālu gatavošana runas segmentu datu bāzei

Izmantojot eksperimentālās runas atpazīšanas sistēmas darbības nodrošināšanai ieskaņotos audiofailus, ir sākti fonēmu līmenī marķēta korpusa izveide: fonēmu līmenī ir marķēti sieviešu un vīriešu balsī ierunāti skaitļa vārdi (0-9).

Divi publisko debašu „Puškins pret Dantesu” audiofaili ir segmentēti, norādot vārdu robežu, runātāju maiņu u.tml.

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas izstrāde:

Pārskata periodā, 2009. gadā turpināts darbs pie „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas” (MLVV) izstrādes. Pirmreizējā redakcijā uzrakstītas aptuveni 24,7 autorloksnes vārdnīcas teksta (šķirkļi ar burtiem N, P un R). Ilga Migla uzrakstījusi 5 a.l. (pitekantrops – platforma, reiz – rokāde), Laimdota Oldere – 6 a.l. (polārs – pozicionāls, pozitīvisms – prožektors), Anitra Roze – aptuveni 5,7 a.l. (pus – pūžnot, rabarbers – reiss), Ieva Zuicena – 6 a.l. (pieadīt – pieslieties). Ārija Ozola, kas pie MLVV uz pusslodzi strādāja četrus mēnešus, uzrakstījusi 2 a.l. (nosoļot – nošņurkt). Ieva Zuicena 2009. gadā izredīgējusi 11,5 a.l. vārdnīcas teksta, no tām 1,5 a.l. bija jaunas autores daļa, kuras rediģēšana prasa papildu piepūli un ilgāku laiku.

Darbs pie 17. gs. vārdnīcas:

1. Onīmu šķirkļu izstrāde: sagatavoti šķirkļi ar H, I, K, L, Ā, Ō, Š burtiem; sagatavots materiāls šķirkļiem ar G, H, K, Š burtiem; turpināta materiāla sagatavošana šķirklim Kristus.

2. Regulāras darba grupas apspriedes.

3. Seno tekstu korpusa materiālu meklēšana LVVA:

3.1. LVVA 7348. fonds, 1. apraksts, 8b. lieta, 20.op. lp.: 1638. gada revīzijas zemnieku zvēresta teksts.

(sagatavots ievietošanai seno tekstu korpusā);

3.2. LVVA, 4038. fonds, 2. apraksts, 1124. lieta, 1.op.–24.op. lapas: Linaudēju šrāgas. 18.02.1625. (atšifrētas, pārrakstītas, atkārtoti salīdzinātas ar oriģinālu un sagatavotas ievietošanai seno tekstu korpusā).

Darbs pie valodnieku enciklopēdijas sagatavošanas un personāliju aprakstiem:

1. Pabeigts darbs pie enciklopēdijas gatavošanas un personu rādītāju izveides. Nodots LU Apgādā "Bankavs Andrejs, Jansone Ilga. Valodniecība Latvijā: fakti un biogrāfijas (31,5 a. l.)".

2. Publicēta grāmata "Alvils Augstkalns. Darbu izlase."

3. sagatavoti pētījumi par Juri Plāķi un Martu Rudzīti.

vēsturē:

Sadarbības projekta ietvaros darbs norit 4. apakšprojektos.

Profesora, Dr.habil.hist. Andreja Vaska vadītās tēmas

"Akmens laikmeta un agro metālu perioda sabiedrības Rietumlatvijā un Lielupes baseinā: saimniecība, kultūra, dzīvesveids" ietvaros A. Vasks (kopā ar E. Guščiku) vadīja izrakumus Mežītes dzelzs laikmeta arheoloģisko pieminekļu kompleksā Talsu novadā. Tika pētīts pilskalns un pilskalna apmetne, kā arī jaunatklātais Mežītes kapulauks. Iegūtie materiāli ļaus tālāk pētīt Ziemeļkurzemes vēsturisko ģeogrāfiju un tās iedzīvotāju identitātes jautājumus dzelzs laikmetā. A. Vasks līdz gada beigām sagatavos zinātnisko pārskatu par izrakumiem Mežītē 2008. gadā, kā arī iesniegs rakstu krājumā „Arheologu Pētījumi Latvijā”.

Gan akmens, gan dzelzs laikmeta objektu pētījumos finansiālo grūtību dēļ nevarēja iesaistīt nepieciešamos dabas zinātņu speciālistus (ģeologus, palinologus). Turpmākie pētījumi turpinās iesāktos virzienus.

V. Bērziņš sagatavoja zinātnisko pārskatu par izrakumiem Priedaines neolīta apmetnē 2008. gadā.

I. Loze pētīja dzintara sīkplastiku Sārnates neolīta apmetnē un iesniedza rakstu.

Dr. hist. Mārites Jakovļevas vadītās tēmas „Kurzemes un Zemgales hercogiste Eiropas vēstures diskursā” ietvaros 2009. gadā pētnieciskais darbs notika plānotajos virzienos, taču piešķirtā finansējuma apjoms neļāva realizēt visu ieplānoto. M. Auns veicis Ventpils un Alsungas draudzes muižu 1797. gada iedzīvotāju revīzijas sarakstu (ap 25) atšifrēšanu un datorapstrādi. M. Jakovļeva veica jaunu vēstures avotu meklējumus un izpēti Latvijas Valsts vēstures arhīvā, strādāja pie Ventpils Muzeja rakstu VI sējuma sagatavošanas – novembrī sējums tika nodots izdevniecībā.

Dr. hist. Gunitas Zariņas vadītās tēmas „Latvijas etnokulturālas un demogrāfiskās vēstures pētījumi”, ietvaros I. Boldāne turpinājusi etnisko stereotipu pētniecību. Tika strādāts pie tēmas par latviešu autostereotipiem, par tautas kultūras elementiem tajos un priekšnoteikumiem, kādēļ tie atspoguļojas stereotipos. Šajā kontekstā veikts darbs pie divām publikācijām: 1) strādāts pie raksta rediģēšanas, kas tiks izdots žurnālā *Blgarski Folklor* 2009. No. 3-4 bulgāru valodā, kopsavilkums angļu val. 2) iesniegts raksts krājumam angļu valodā „Balkan and Baltic States in United Europe: History, Religions and Cultures”, kas tiks izdots 2010. gadā Bulgārijā ar Igaunijas vēstniecības Bulgārijā atbalstu. Veiktas iestrādes tēmai par latviešu un lietuviešu vēsturisko atmiņu starpkaru periodā Saules kaujas gadskārtas atzīmēšanas kontekstā, kas tiks izstrādāta kopā ar Lietuvas ZA Vēstures institūta kolēģi Dr.hist. Dangiras Maciuli. Iecerēts, ka publikācija tiks izstrādāta latviešu un lietuviešu valodā. Atšifrēti un iesniegti LU LVI Etnogrāfisko materiālu krātuvē Saldus un Ventpils ekspedīcijas materiāli. A. Jansone turpināja 2007.g. aizsāktās aptaujas „Tradicionālais un laikmetīgais mūsdienu latviešu tautas lietišķajā mākslā” materiālu vākšanu un apstrādi. Vākti materiāli visās valsts un lokāla mēroga lietišķās mākslas izstādēs un tautas mākslas studijās, kā arī Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzeja gadskārtējā gadatirgū. A. Jansone sakārtojusi materiālus par ekspedīciju Kurzēmē – Rucavā, aizsākusi kārtot 2009.g. Jēkabpils ekspedīcijas materiālus. L. Vanaga turpināja apkopot un analizēt dažāda satura datus par migrāciju procesiem un to ietekmi uz Latvijas lauku kultūrvidi ikdienas līmenī, lokālās un reģionālās piederības vēsturiskajām un mūsdienu izpausmēm dažādas intensitātes migrāciju procesiem pakļautos novados (Rīgas apkārtnē, bijušie Ludzas un Balvu rajoni). Atšifrēja un ievadīja datorā daļu no 1947.-50.gada etnogrāfisko ekspedīciju neapstrādātā rokrakstu materiāla avotu publikāciju sagatavošanai. G. Zariņa strādāja pie monogrāfijas „Latvijas iedzīvotāju paleodemogrāfija (7. g.t. pirms Kristus – 18. gs.)” korektūras labojumiem.

Dr. hist. Margaritas Barzdevičas vadītās tēmas “Pētījumi Rīgas vēsturē un zinātnes vēsturē” ietvaros 2009. gadā darbi turpinājās divos plānotajos virzienos:

1) pētījumi Rīgas vēsturē, kultūrā un arheoloģijā;

2) pētījumi Rīgas un Latvijas zinātnes vēsturē.

Sadalā: “Pētījumi Rīgas vēsturē, kultūrā un arheoloģijā” 2009. gadā noslēdzās darbs pie 6. rakstu krājuma „Senā Rīga. Pētījumi Rīgas vēsturē, arhitektūrā un arheoloģijā” korektūru labojumiem. Līdz ar šo rakstu krājumu pētnieku un interesentu rīcībā nonāk tematiski daudzpusīgs, starpdisciplinārs pētījums, kurā dažādi Rīgas pilsētas vēsturiskās attīstības aspekti iztirzāti ne vien tradicionāli no vēsturnieku un arheologa viedokļa, bet arī antropologu, bioarheologu, dendrochronologu, arhitektu, dizaina vēstures pētnieku un muzeja speciālistu skatījumā. Vienlaikus rakstu krājums atklāja arī jaunu vai maz pētītu jautājumu loku, tādēļ pētījumi Rīgas vēsturē un arheoloģijā tika turpināti. V. Bebre analizēja Rīgas arheoloģiskajos izrakumos atrastos 17. gs. no ādas darinātos zirga aizjūga piederumus, T. Berga iztirzāja numismātisko materiālu, D. Svarāne turpināja tausijas tehnikā darināto priekšmetu izpēti, bet M. Barzdeviča analizēja Zviedrijas Kara arhīvā un Zviedrijas Valsts arhīvā atrastos 17. gs. vidus un otrās puses Rīgas nocietinājumu plānus un salīdzināja tajos ietvertu informāciju ar LVVA iegūtajiem datiem.

Rīgas un Latvijas Zinātnes vēsturei veltīto pētījumu ietvaros J. Stradiņš sadarbībā ar Dz. Cēberi pabeidza darbu un publicēja Latvijas zinātnes attīstībai veltīto monogrāfiju “Zinātnes un augstākās izglītības sākumi Latvijā. – Rīga, LVI apgāds, 2009. – 639. lpp. (trīs pētījuma nodaļas ir izstrādātas sadarbības projekta ietvaros). Šajā pētījumā pirmo reizi

vēsturē, pamatojoties uz plašām jaunu arhīva materiālu studijām, daudzpusīgi analizēta zinātnes dzīve Latvijā, jo īpaši 20. gs. otrajā pusē. Sadarbības projekta ietvaros 2009. gadā publicēto un veikto pētījumu rezultātā, zinātniskajā aprītē ir ievadīti līdz šim nepublicēti arhīvu dati, arheoloģisko izrakumu rezultāti, kā arī apkopotas un analizētas literatūrā izklaidētās ziņas par Rīgas pilsētas kultūras, vēstures, zinātnes, kā arī Latvijas zinātnes attīstības vēsturi. Veiktie pētījumi papildina arī starptautiskos pētījumus, kas veltīti pilsētu izcelsmei un to kultūrvēsturiskajai attīstībai Eiropā, kā arī zinātnes vēsturei Eiropā u.c.

filozofijā: Pētītas mūsdienu humanitāro zinātņu pieejas un jaunākās metodes: kultūrsemiotiskā metode, hermeneitiskā metode, dekonstrukcijas metode, dialoga metode, lai noskaidrotu humanitāro zinātņu situāciju mūsdienās gan pasaulē, gan Eiropā un Latvijā. Humanitāro zinātņu lomas analīze tika saistīta ar Latvijas kultūrpolitikas vadlīniju un LR Izglītības stratēģiskajiem dokumentiem, kā arī ar EK nostādnēm par ilgtspējīgu attīstību un izglītību. Projekta zinātnieki strādāja vairākos virzienos: humanitāro zinātņu rezultātu starptautiskās atpazīstamības veicināšana, iespēju izpēte un līdzdalības sekmēšana starptautiskajās datu bāzēs; humanitāro zinātņu un filosofijas attiecības, mūsdienu aktualitātes humanitārajās zinātnēs (vairārbības jautājumi, cilvēktiesību ētika, telpas izpratne, dzīvesmāksla, varas jautājumi u.c.), tika veikta humanitāro klasisko darbu tulkošana, uzrakstīti komentāri un noritēja darbs pie socioloģijas terminu virtuālās vārdnīcas šķirklju izstrādes.

## Raksti, publikācijas

*(Norādīt pārskata periodā publicētos (iesniegtos un iesniegšanai sagatavotos) darbus. Norādīt darba nosaukumu, autorus un publicēšanas avotus)*

Humanities and Social Sciences: Latvia. 1(58)2009

Humanities and Social Sciences: Latvia. Vol. 17, Issue 2 (Summer 2009)

Humanities and Social Sciences: Latvia. Vol. 17, Issue 3 (Autumn 2009)

Humanities and Social Sciences: Latvia. Vol. 17, Issue 4 (Winter 2009)

Alvils Augstkalns. Darbu izlase. Sast. Ieva Brenķe, Ilga Jansone. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2009, 560 lpp.

Auns M. Grobiņas iedzīvotāji pēc Grobiņas 16. gs. beigū–18. gs. metriku grāmatu ziņām. LVIŽ, 2009, nr. 4, 64.–70. lpp.

Auziņa I. Fonēmu pārmaiņas vārdu saturā: asimilācijas balsīguma ziņā. — Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums 13(1). Liepāja: LiePA, 2009, 7.–23. lpp.

Balodis A. „Sociālā, kolektīvā un individuālā atmiņa kā faktori zināšanu sabiedrības veidošanā”, raksts sagatavots krājumam Humanities and Social Sciences: Latvia.

Balodis A. „Zināšanu sabiedrība un cilvēka kapitāls kā vērtības Latvijā”, raksts sagatavots krājumam Humanities and Social Sciences: Latvia.

Baltu un slāvu kultūrkontakti: rakstu krājums. Балто-славянские культурные связи: сборник статей.- Rīga: “Madris”, 2009; 598.lpp.

Barzdeviča M. Ikdienas un svētku organizācija Rīgas tuvākajā apkārtnē 17. un 18. gadsimta sākumā// Senā Rīga 6. Pētījumi Rīgas arheoloģijā, arhitektūrā un vēsturē. – Rīga, SIA Apgāds „Mantojums”, 2009, 181.–195.lpp.

Barzdeviča M. Ziemeļu kara (1700–1721) atcerei veltītā konference Mogiļovā // LVIŽ, 2009, Nr.2, 173.–175. lpp.

Bebre V. Rīgas 13.–18. gadsimta ādas cimdi // Senā Rīga 6. Pētījumi Rīgas arheoloģijā, arhitektūrā un vēsturē. – Rīga, SIA Apgāds „Mantojums”, 2009, 98.–113. lpp.

Bebre V. Pārskats par LU Latvijas vēstures institūta darbu 2008. gadā // LVIŽ, 2009, Nr. 1, 136.–142. lpp.

Bebre V. Rīgas 13.–18. gadsimta ādas cimdi // LVIŽ, 2009, Nr. 1, 136.–142. lpp.

Berga T. Valmierieša svētceļojums uz Spāniju viduslaikos. – „Valmierietis” Liesmas pielikums. – 2009. gada 27. janvārī, 1., 2. lpp.

Bērziņš V., Grasis N., Vasks A., Ziediņa E. Jauni 14C datējumi arheoloģiskiem pieminekļiem Rietumlatvijā //Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 2009, Nr. 1.–5., 20. lpp.

Boldane I. Nation's Culture element Reflection in Latvian Ethnic stereotypes at the beginning of 21th century // Bļgarski Folklor. 2009, Nr. 3–4.

Briedis R. Kanons kā simbols. Karogs, 2009, nr. 1, 121.–122. lpp.

Curkina I. „Causes of economic crises in small transition countries: Case of Latvia”. Iesniegts publicēšanai *Berlin School of Economics & Law*, 2009

Čurkina I. Latvijas tautsaimniecība: pieņemšanās cēloņi un sekas. Iesniegts publicēšanai Latvijas Universitātē, 2009

Čurkina I. Tautsaimniecības stimulēšanas prakse pasaulē. Iesniegts publicēšanai Liepājas Pedagoģiskajā augstskolā, 2009

Daija P. „Lasītāji” vai „grābsītāji”? Karogs, 2009, nr.1, 164.–170. lpp.

Daija P. Latviešu un vācu dialogs tautas apgaismības ideju krustpunktos. Krāj. Atcerēties, aizmirst, izdomāt. Rīga, Dialogi, 2009, 7.–25. lpp.

Daukste-Silasproģe I. Alienation as a Sign of an Epoch. Krāj. Turns in the Centuries, Turns in Literature. Tallina, 2009, 118.–130. lpp.

Daukste-Silasproģe I. Money or Love. (Eduards Vilde un Rūdolfs Blaumanis) Krāj. Turns in the Centuries, Turns in Literature. Tallina, 2009, 17.–31. lpp.

Eglāja-Kristsons E. Kā pīle uz ledus: intervētājas piezīmes, veicot pētījumu literatūrzinātnē: Letonica. [Nr.]19 (2009), [42.]–49.lpp.

- Eglāja-Kristsone E. Okupētās Latvijas un latviešu trimdas saskarsme un tās dinamika - II daļa : Jaunā Gaita - Toronto. - 54.gadagājums, Nr. 1 (2009, marts), 18.–24., 27.–28.
- Eglāja-Kristsone E. Okupētās Latvijas un latviešu trimdas saskarsme un tās dinamika - III daļa : Jaunā Gaita - Toronto. - 54.gadagājums, Nr.2 (2009, jūn.), 29.–35.lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Okupētās Latvijas un latviešu trimdas saskarsme un tās dinamika - IV daļa : Jaunā Gaita - Toronto. - 54.gadagājums, Nr.3 (2009, sept.), 12.–15., 21.lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Okupētās Latvijas un latviešu trimdas saskarsme un tās dinamika - V daļa : Jaunā Gaita - Toronto. - 54.gadagājums, Nr.4 (2009, dec.), 21.–26.lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Story within the Story: The Traits of the New Novel (Nouveau Roman) in Nora Ikstena's Novel Celebration of Life and Emil Tode's Novel Border State : Turns in the Centuries, Turns in Literature. Collegium litterarum 23. Tallinn 2009, 108.–117.lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Symbols Reflecting the Rising Spirit of Society in Rainis' Poem Ave Sol! and Gustav Suits' Poetry : Turns in the Centuries, Turns in Literature. Collegium litterarum 23. Tallinn 2009, 52.–65.lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Tikšanās pie cauruma dzelzs priekškarā : Karogs. - - Nr.6 (2009, jūn.), 127.–143. lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Tikšanās pie cauruma dzelzs priekškarā : Karogs. - - Nr.7 (2009, jūl.), 142.–157. lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Tikšanās pie cauruma dzelzs priekškarā : Karogs. - - Nr.9 (2009, sept.), 126.–138. lpp.
- Eglāja-Kristsone E. Tikšanās pie cauruma dzelzs priekškarā : Karogs. - - Nr.12 (2009, dec.), 101.–114. lpp.
- Eglāja-Kristsone E.. Latviešu literatūras ceļš pie lasītāja Lietuvā un lietuviešu literatūras ceļš pie lasītāja. Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Rakstu krājums 14. Liepāja: 2009, 139.–145.lpp.
- Grīnuma G. Lavīna sāk velties. Diena, 2009, 6. jūn.
- Grīnuma G. Piemiņas paradoksi. Raiņa un Aspazijas atcere Kastanjolā. Karogs, Rīga, 2009, 767 lpp.
- Grudule M. Bībele latviešu literatūrā līdz I Pasaules karam. // Tulkojums – kultūrvēsturisks notikums II. Zinātne, 2009, 70.–91. lpp.
- Grudule M. Ernst Glück als Dichtyer. // Zu Leben und Werk von Ernst Glück (1654-1705), Halle: Harrassowitz, 2009, 143.–153. lpp.
- Grudule M. Ernst Glück als literarische Figur in der lettischen Literatur.// Zu Leben und Werk von Ernst Glück (1654-1705), Halle: Harrassowitz, 2009, 179.-195. lpp.
- Hausmanis V. Atkal jauna darba diena. Austrālijas Latvietis, 2009, 14. janv.
- Hausmanis V. Krīzes laikā uz teātri. Laiks, 2009, 24.–30. janv.
- Hausmanis V. Latviešu drāmas sākotne. Zinātne, 2009, 318 lpp.
- Hausmanis V. Lugu rakstniece Erna. Austrālijas Latvietis, 2009, 22. apr.
- Hausmanis V. Tikšanās ar jaukiem cilvēkiem. Brīvā Latvija, 2009, 3.-9. janv.
- Kaminska R., Bistere A.. Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojums Rēzeknes rajonā. - pieņemts publicēšanai izdevniecībā „Neputns”
- Kaminska R.. Construction History of Krāslava St.Louis Church in the historical and Artistic Context of the Region // Tridento visuotinio bažnyčios susirinkimo (1545-1563) įtaka Lietuvos kultūrai. – Vilnius: Kultūros, Filosofijos ir Meno institutas, 2009. p. 90-115.
- Karnīte R. „Egle, ciprese vai smilšu pulkstenis, un kā tas iespaido Latvijas nākotni.” *Latvijas ārsti*, 2009. gada jūnijā.
- Karnīte R. Atklāti par migrāciju. *ES māja.lv*, 2009. gada jūnijs.
- Karnīte R. Vai vērts ielūkoties nākotnē (par ekonomikas finansializāciju). *Latvijas vēstnesis* Interneta versija, 2009. gada jūnijā.
- Karnīte R. Vairāk saules Latvijas tautai. *Latvijas vēstnesis* Interneta versija, 2009. gada jūnijā.
- Kiope M. Patiesība un valoda. Rīga: FSI, 2009.
- Kursīte J. Baltiskā un slāviskā saskarsme// Baltu un slāvu kultūrkontakti. R., 2009, 7. – 11.lpp.J. Kursīte. Savas lietas svešā telpā// Baltu un slāvu kultūrkontakti. R., 2009, 156. – 168.lpp.
- Kursīte J. Folkloras ekspedīcijas studijās un pētniecībā (1999 – 2009)// Filoloģijas un mākslas zinātnes Latvijas universitātē. 1919 – 2009. Procesi un personības. R., Latvijas Universitāte, 2009, 200. – 217.lpp. (sadarbībā ar valsts pētījumu programmu Letonika)
- Kursīte J., Mičerevskis M. Holy places as objects of tourism// Natural Holy Places or Holy Places in Nature. Abstracts. Riga, 2009, p. 11 – 125.
- Kursīte J.. Die kosmogonische Vorstellung der Letten. // Feuerspuren. Lettische Tanzrituale und Symbole. Metanoia-Verlag, 2009, S. 28 – 436.
- Kūle M. „Humanitārās inovācijas zināšanu sabiedrības veidošanā” // raksts sagatavots Humanities and Social Sciences: Latvia..
- Kūle M. „Humanitāro zināšanu un vērtību loma zināšanu sabiedrības veidošanā”, raksts tulkots angļu valodā žurnālam Humanities and Social sciences. Latvia, 2009.
- Kūle M. Grāmata par Jaunpiebalgas garīgo vēsturi // Neatkarīgā Rīta avīze, 2009, 18.02.
- Vīksna M. (Mārīte). Publikāciju saraksts / Sast. R. Treija, Letonica, 2009, Nr. 19, 280.–291. lpp.
- Migla I. Antroponīmi latviešu frazeoloģismos. // „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 13 (1) Liepājas Universitāte latviešu valodas katedra. Liepāja: LiePA, 2009, 280.–286. lpp.
- Niklass M. „Vidzemes pilsētu identitātes meklējumos” // zinātnisks raksts sagatavots Liepājas Universitātes izdevumam „Sabiedrība un kultūra”, iesniegts 2009.
- Niklass M. Par Latvijas ekonomiku // portāls Delfi, 2009, 18. februāris

- Oldere L. Konteksta loma adjektīva leksiski semantiskajā realizācijā skaidrojošajās vārdnīcās. „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 13 (1) Liepājas Universitāte latviešu valodas katedra. Liepāja: LiePA, 2009, 140.–145. lpp.
- Ozola Ā. Aizgūto vārdu špetns un nešpetns neparastā sinonīmija. // „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 13 (1) Liepājas Universitāte latviešu valodas katedra. Liepāja: LiePA, 2009, 287.–290. lpp.
- Pūtelis A. Kur viss kā sendienās: ieceres un rezultāti ekspedīcijās uz Kolkas pagastu un Sventāju. Letonica 2009. Nr. 19, 148 – 164. lpp. :il.
- Roze A. Pārdomas par dažu latviešu valodas atvasināto adjektīvu semantiku. // Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 13 (1). Liepāja: LiePA, 2009, 146.–154. lpp.
- Rubene M.. „Taisnīgums un tiesības uz zināšanām kā ētisks faktors zināšanu sabiedrības veidošanā”, raksts sagatavots krājumam Humanities and Social Sciences: Latvia.
- Senā Rīga 6. Pētījumi arheoloģijā, arhitektūrā un vēsturē. – Rīga, SIA apgāds “Mantojums”, 2009. – 330 lpp.
- Siliņa-Piņķe R.; Trumpa A. Seno leksikogrāfisko avotu uzdotās mīklas Latviešu valodas vēsturiskajā vārdnīcā. – 45. Artura Ozola dienas konference. Baltu valodas diahroniskā un areālā aspektā. Veltījums Jurim Plāķim (1869–1942) 140. gadadienā. Referātu anotācijas un kopsavilkumi. Rīga. 2009. gada 20.–21. marts. 43. lpp.
- Stafecka A. Aizguvumi no slāvu valodām senajos latgaliešu rakstu avotos // Baltu un slāvu kultūrkontakti. Rakstu krājums.– Rīga: Madris, 86–90.9.
- Stafecka A. Latgalian Writing throughout Centuries. // Latgale as a Culture Borderzone. Comparative Studies. Vol. II (1). Daugavpils University Academic Press "Saule", 2009. – p. 192-199.
- Stauga J.. Dzīvnieku tēma latviešu folkloristikā: ieskats pētījumu vēsturē. // Kultūras studijas II. Dzīvnieki literatūrā un kultūrā. Zinātnisko rakstu krājums. Daugavpils: DU akadēmiskais apgāds „Saule”, 2010, 9.-22. lpp.
- Stradiņš J. Cicerona balvas pirmie 10 gadi. Grām.: Cicerons un mēs. Cicerona balvas 10 gadi. Rīga: Zinātne, 2009, 14.-27. lpp.
- Stradiņš J. Remantadīns, tā izgudrotājs Jānis Polis un Organiskās sintēzes institūts// Zinātnes Vēstnesis – 2009.g. 23. februāris, Nr. 4, 1.–2. lpp.
- Stradiņš J. Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā. Rīga, LVI Apgāds, 2009. – 639 lpp. (Par sadarbības projekta finansējumu sagatavotas šādas nodaļas: 1) J. Stradiņš. Zināšanu un māku recepcija viduslaiku Livonijā, 13. gadsimts-1561. gads. 1. nod. Grām.: J. Stradiņš. Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā. Rīga, LVI Apgāds, 2009. – 67. – 118. lpp.; 2) J. Stradiņš. Teoloģiskais gadsimts” intelektuālā situācija Latvijas teritorij, 1561.-1721. gads. 2. nod. Grām.: J. Stradiņš. Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā. Rīga, LVI Apgāds, 2009. – 119. – 186. lpp. 3) J. Stradiņš. “Filozofiskais gadsimts”. Zinātne Latvijā 18. gadsimtā, 1721.-1800. gads. 3. nod. Grām.: J. Stradiņš. Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā. Rīga, LVI Apgāds, 2009. – 187. – 250. lpp.)
- Stradiņš J. Zinātņu augstceltnes enerģētika un paradoksi//Enerģija un pasaule. 2009. Nr. 2 (550.), 86.–93. lpp.
- Sumilo Ē. *Moral judgment: a comparrisson of Latvian and US business persons*. Baltic Journal of Management, Vol.4 No.2, 2009, Emerald Group publishing Limited, pp.188-205. (Līdzautori – Ch. Smith, Viesturs Karnups).
- Šmidebergs I. Verbi un to divdabji ar priedēkli ne- skaidrojošajās vārdnīcās. // „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 13 (1) Liepājas Universitāte latviešu valodas katedra. Liepāja: LiePA, 2009, 161.–166. lpp.
- Šuvajevs I. „Demokrātijā pamestais cilvēks?” // Dzirkstele. 2009.22.oktobris. 2. lpp.
- Šuvajevs I. „Gadamers H.-G. Dziedināšanas mākslas apoloģija” // Kentauris XXI. 2009. Nr. 49. 37.–45. lpp.
- Šuvajevs I. „Janvāra mācība?” // politika.lv (2009.11.marts.)
- Šuvajevs I. „Kam tā valsts?” // politika.lv (2009.14.aprīlis.); apollo.lv (2009.15.aprīlis.)
- Šuvajevs I. „Kam un kāpēc vēlē?” // Zemgales Ziņas. 2009.25.aprīlis. 2. lpp.
- Šuvajevs I. „Kāda demokrācija ir Latvijā?” // diena.lv (2009.07.oktobris.), apollo.lv (2009.07.10.)
- Šuvajevs I. „Krīze: samelstais un faktiskais?” // diena.lv (2009.09. septembris.), apollo.lv (2009.09.09.)
- Šuvajevs I. „Latvija un starptautiskais aizdevums” // diena.lv (2009.16.decembris.), apollo.lv (2009.16.decembris.)
- Šuvajevs I. „Latvijas izdzīvošanas izredzes?” // Latgales laiks. 2009.24.novembris. 4. lpp.
- Šuvajevs I. „Latvijas izdzīvošanas izredzes?” // Rēzeknes Vēstis. 2009.15.septembris. 7. lpp. (latv. & kr.)
- Šuvajevs I. „Latvijas izdzīvošanas izredzes?” // Stars. 2009.24.novembris. 4. lpp.
- Šuvajevs I. „Latvijas izdzīvošanas izredzes?” // Ventas Balss. 2009.09.septembris. 7. lpp.
- Šuvajevs I. „Latvijas izdzīvošanas izredzes” // Liesma. 2009.22.aprīlis. Nr. 62. 2. lpp.
- Šuvajevs I. „Lisabonas katastrofa?” // apollo.lv; diena.lv (2009.11. novembris.)
- Šuvajevs I. „Šēlers M. Ordo amoris” // Kentauris XXI. 2009. Nr. 49. 9. –36. lpp.
- Šuvajevs I. „Šmids V. Melanholija filosofiskā skatījumā” // Kentauris XXI. 2009. Nr. 48. 4.–12. lpp.
- Šuvajevs I. „Vai Latvija ko zaudējusi Eiropas Savienībā?” // Brīvā Daugava. 2009. 12. novembris. 7. lpp. (latv. & kriev.).
- Šuvajevs I. „Vai Latvija ko zaudējusi Eiropas Savienībā?” // Kurzemes Vārds. 2009.27.05. 14.lpp.
- Šuvajevs I. Agambens un biopolitika // Kentauris XXI. 2009. Nr. 49. 9.–36. lpp.
- Šuvajevs I. Bērtons jeb Dēmokrits Jaunākais // Kentauris XXI. 2009. Nr. 48. 13.–16. lpp.
- Šuvajevs I. Boēcija atgādinājums (kom., bibl.) // Boēciji. Par mierinājumu filosofijā Rīga: Minerva, 2009. 129.–158. lpp.
- Šuvajevs I. Jonass un atbildība // Kentauris XXI. 2009. Nr. 49. 72.–76. lpp.
- Šuvajevs I. Melanholijas topogrāfi // Kentauris XXI. 2009. Nr. 48. 25.–27. lpp.
- Šuvajevs I. Patočkas rūpe // Kentauris XXI. 2009. Nr. 49. 89.–94. lpp.
- Šuvajevs I. sagatavota grāmatas manuskripta daļa: „Miesa ir liels prāts”. Daži ētiski apsvērumi”, darbs pie rediģēšanas,
- Šuvajevs I., „Manās dzīslās netek ūdens” (Havels V. Vēstules Olgai. Rīga, 2009) // Kultūras Forums. 2009. 05, 12.jūnijs, Nr. 21. 8. lpp.

- Tabuns A., Tabuna A. Reliģijas socioloģija // Reliģiski filozofiski raksti, nr.12, Rīga: FSI, 2009
- Treija R. Latviešu folkloras krātuves jautājumi Annas Bērzkālnes un Oskara Loritsa sarakstē, Letonica, 2009, Nr. 19, 223.–238. lpp.
- Treija R. Mārai Vīksnai dubulta jubileja, Letonica, 2009, Nr. 19, 277.–279. lpp.
- Vanaga L. 1949. gada 25. marts Salaspilī un apkārtnē // Salaspils Vēstis, 2009. 20. marts- Nr.6.
- Vanaga L. Brīvības cīņas Rīgas apkārtnē 1919 [bukleta teksts un foto] // Eiropas kultūras mantojuma dienas Latvijā. 2009.gada septembris – 2009, Rīgas rajona pašvaldība.
- Vanaga L. Vēsturiskais un mūsdienu novads – vietējās kultūrtelpas mainīgā identifikācija // Sabiedrība un kultūra. Rakstu krājums, X/Sast. A. Medveckis.- Liepāja: LiePA, 2008.[izdots 2009.], 504.–511. lpp.
- Vēvere V. Soren Kierkegaard on the Modes of Reading and their Hermeneutical Significance, - Proceedings, XXII World Congress of Philosophy. Rethinking Philosophy Today, Seoul, (iesniegts publicēšanai, tiks publicēts 2009. gadā)
- Vēvere V.. Latviešu filosofiskās idejas trimdā – konceptualizācijas iespējas // Akadēmiskā dzīve, 2009, nr.46, 102.-108.lpp.
- Vēvere V.. zinātniska raksta uzrakstīšana: „Žerāra Delantija zināšanu socioloģija”, raksts sagatavots krājumam
- Vīksna M. Almai Ancelānei un Almai Priedītei – 100. Prasme dzīvot folklorā // Daba un vēsture 2010. Rīga: Zinātne, 2009, 176.–182. lpp. :il.
- Vīksna M. Folkloriste Anna Bērzkālnes rakstnieka Viktora Eglīša redzējumā. Letonica 2009. Nr. 19, 239.-250. lpp. :il.
- Vīksna M. In Memoriam Dr. h. ped. Boriss Infantjevs. 14.09.1921.–18.03.2009. // Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A. 2009, Nr. ¾, 80.–82. lpp. :il.
- Vīksna M. Jāzepa Rudzīša piemiņai. Letonica 2009. Nr. 19 351.–353. lpp. :il.
- Vīksna M. No Vaidas Villerušas atvadoties // Brīvā Latvija. 2009, 22.–28. aug., 6. lpp. :il.
- Vīksna M. No Vaidas Villerušas atvadoties // Laiks. 2009. Nr. 33, 12. lpp. :il. (pārpubl.)
- Vīksna M. Vaidai Villerušai mūžībā aizejot. Letonica 2009. Nr. 19 358.–360. lpp. :il.
- Zariņa G. Latvijas iedzīvotāju paleodemogrāfija (7. g. t. pirms Kristus – 18. gs.). – Rīga, LVI Apgāds, 2009.- 247.lpp.
- Zariņa G. Pie Cēsu sv. Jāņa baznīcas apbedītie 16.–17. gadsimta Cēsu iedzīvotāji. – Cēsu raj. laikraksta „Druva” pielikums „Novadnieks” 2009. gada 28. jūlijs, 3. lpp.
- Zariņa G. The social status of women in Latvia in the 7th –13th century, in the light of palaeodemographic data.// Acta Historica Tallinnensia 14, 2009, 1–16.
- Zembahs R.. „Zināšanu antropoloģija un patiesības industrija: sabiedriskās dzīves epistēmisks pārrāvums?”, raksts sagatavots krājumam Humanities and Social Sciences: Latvia.
- Zuicena I. „Dzīvnieku nosaukumi latviešu valodas skaidrojošajās vārdnīcās” // Humanitāro zinātņu Vēstnesis, Nr. 15. Daugavpils Universitātes Humanitārā fakultāte, 2009, 68.–72. lpp.
- Zuicena I. „Salikteņi un tiem atbilstošie vārdu savienojumi leksikogrāfiskā aspektā”. // „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 13 (1) Liepājas Universitāte latviešu valodas katedra. Liepāja: LiePA, 2009, 174.–178. lpp.
- Zuicena I. Šķirkļis „vārdnīca” – Latvijas enciklopēdija. 5. sējums. SIA „Valērija Belokoņa izdevniecība”, Rīga 2009, 686.–687. lpp.
- Ванага Л. 25 марта 1949 года в Саласпилсе и его окрестностях // Саласпилс Вестис. – 2009. 20 марта, № 6.
- Яковлева М. Между Швецией, Россией и Речью Посполитой: военные действия на территории герцогства Курляндского и приграничных районах Литвы 1700–1705 гг. // Северная война 1700-1721 гг. и исторические судьбы Европы (к 300-летию со дня битвы при д. Лесная): материалы Международной научно-практ. конф.: (4 октября 2008 г.). – Могилев, 2008. – с. 339–347. [Mogiļevas univ. izdev.; iznāca 2009. g. sākumā.]

## FUNADAMENTĀLO UN LIETIŠKO PĒTĪJUMU ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS 2010.GADĀ

2009.gada sākumā projektiem tika piešķirts finansējums 545'440Ls apmērā, bet sakarā ar apropiāciju budžeta programmā 98.00.00 „Finanšu nodrošinājuma rezerve” ir ieturēti 10%, līdz ar to kopējais atvēlētais finansējums 2009.gadā bija tikai 490'898Ls.

2010.gadam atvēlētais finansējums vēl tika samazināts par 6,5% kopā atļaujot finansēt vairs tikai 458'655Ls.

2010.gada tika iesniegti gan projekta turpinājumi – projekta otram posmam, gan arī jauni pieteikumi. Otram posmam tika pieteikti projekti ar kopējo finansējumu: 460'942 Ls. Jauni projekti – granti par kopējo summu 440'828,39Ls apmērā.

Sakarā ar kopējā atvēlēta finansējuma samazinājumu. 2010.gada janvārī tika finansējums piešķirts projektiem otram posmam, ja tiks saņemts papildus finansējums, tad finansu līdzekļi tik piešķirti vēl 10 projektiem.

|     |                                   | 2009.gadā finansētie projekti | Pieteikti   |            |                |            | 2010.gadā finansējamie projekti (piešķirts 2010.gada janvārī) |            |                |                             |
|-----|-----------------------------------|-------------------------------|-------------|------------|----------------|------------|---------------------------------------------------------------|------------|----------------|-----------------------------|
|     |                                   |                               | Turpinājumi |            | Jauni projekti |            | Turpinājumi                                                   |            | Jauni projekti |                             |
|     |                                   |                               |             | Kopā pa EK |                | Kopā pa EK |                                                               | Kopā pa EK | Kopā pa EK     | Noraidīti pēc MK 1066 40.p. |
| 1EK |                                   |                               |             | 28         |                | 14         |                                                               | 28         | 0              | ...                         |
| 2EK |                                   |                               |             | 26         |                | 21         |                                                               | 26         | 0              | ...                         |
| 3EK |                                   |                               |             | 44         |                | 7          |                                                               | 44         | 0              | ...                         |
| 4EK |                                   |                               |             | 21         |                | 7          |                                                               | 19         | 0              | ...                         |
| 5EK | Vēsture                           | 9                             | 5           | 33         | 1              | 21         | 5                                                             | 33         | 0              | 1                           |
|     | Valodniecība                      | 3                             | 3           |            | 4              |            | 3                                                             |            |                | 2                           |
|     | Literatūrzinātne un folkloristika | 6                             | 2           |            | 0              |            | 2                                                             |            |                |                             |
|     | Mākslas zinātnes                  | 4                             | 2           |            | 1              |            | 2                                                             |            |                | 1                           |
|     | Filozofija                        | 7                             | 6           |            | 0              |            | 6                                                             |            |                |                             |
|     | Teoloģija un reliģijzinātne       | 0                             | 0           |            | 1              |            | 0                                                             |            |                |                             |
|     | Socioloģija                       | 9                             | 3           |            | 0              |            | 3                                                             |            |                |                             |
|     | Pedagoģija un psiholoģija         | 10                            | 2           |            | 4              |            | 2                                                             |            |                | 1                           |
|     | Demogrāfija                       | 2                             | 1           |            | 0              |            | 1                                                             |            |                |                             |
|     | Politoloģija                      | 0                             |             |            | 1              |            |                                                               |            |                |                             |
|     | Ekonomika                         | 18                            | 8           |            | 7              |            | 8                                                             |            |                | 5                           |
|     | Komunikāciju zinātne              | 3                             |             |            | 0              |            | 0                                                             |            |                |                             |
|     | Juridiskās zinātnes               | 4                             | 1           |            | 2              |            | 1                                                             |            |                | 1                           |

### KOMISIJAS PIEZĪME PAR PĀRSKATU:

*Publikāciju saraksts ir veidots pēc tēmu vadītāju pārskatiem*